

Medlemmer i Gildeskål kommunes kontrollutvalg

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Møtedato: Fredag 19. april 2024 kl 08.30

Møtested: Formannskapetssalen, kommunehuset Inndyr

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
09/24	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 16. feb 2024
10/24	Orientering om status for barneverntjenesten
11/24	Orientering om tiltak mot mobbing i skole og barnehage
12/24	Årsregnskap og årsberetning for Gildeskål kommune 2023 – kontrollutvalgets uttalelse
13/24	Tilrettelegging for funksjonshemmede og ivaretagelse av Råd for personer med funksjonsnedsettelse
14/24	Rutiner for svar og henvendelser til kommunen
15/24	Henvendelse om tilrettelegging av frisørvirksomhet på Gibos
16/24	Dialog med revisor
17/24	Plan for forvaltningsrevisjon. Plan for eierskapskontroll. 2024-2027.
18/24	Orienteringer
19/24	Eventuelt

Eventuelle forfall bes meldt leder eller sekretariat (tlf 41 21 20 00)

Sørarnøy, 12. april 2024

Hilde Furuseth Johansen (s)
Leder kontrollutvalget

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Kopi sendes: Ordfører, kommunedirektør, Salten kommunerevisjon IKS, varamedlemmer i kontrollutvalget til orientering, (Varamedlemmer møter kun etter nærmere innkalling)

SAK 09/24

Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 16. feb 2024

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
19.04.2024

Vedlegg:

- a) Protokoll fra kontrollutvalgets møte 16. februar 2024

Bakgrunn for saken:

Protokoll fra kontrollutvalgets forrige møte legges frem for godkjenning.

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 16. februar 2024 godkjennes.

Røkland, 12. april 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

PROTOKOLL – GILDESKÅL KONTROLLUTVALG

Møtedato: Fredag 16. februar 2024 kl 08.30 – 12.30

Møtested: Møterom formannskapssalen, Inndyr

Saksnr.: 01/24 – 08/24

Til stede:

Hilde Furuseth Johansen, leder
Hallvard Johansen, nestleder (til kl 12.00)
Trond-Morten Røst, medlem
Aina Myrvoll, medlem

Forfall:

Laila Kildahl, medlem

Varamedlemmer:

Ingen. Vara for Laila Kildahl kunne ikke møte.

Øvrige:

Fra kommunen:

- Kommunalsjef fellestjenester Eva Stokvik, sak 02/24
- HR-leder Trine Pettersen (Teams), sak 03/24
- Virksomhetsleder Plan og byggesak Iren Førde, sak 04/24

Salten kommunerevisjon IKS:

- Forvaltningsrevisor Synne Skoglund

Salten kontrollutvalgsservice:

- Utvalgsekretær Ronny Seljeseth, Salten Kontrollutvalgsservice KO

Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste til møtet ble godkjent. Sak 03/24 ble behandlet før sak 02/24.

Det ble bebudet følgende saker til sak 08/24 Eventuelt: Svar på skriftlige henvendelser til kommunen, gjennomgang av budsjett for kontrollutvalget, orientering om kommunens internkontrollsystem og status for barneverntjenesten.

Merknader:

Halvard Johansen fratradte kl 12.00 etter behandling av sak 06/24. Ingen vara innkalt.

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel
01/24	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 01. des 2023
02/24	Orientering om beregning av og hjemmel for innkreving av feiegebyr
03/24	Orientering om varslingsrutiner
04/24	Rapport forvaltningsrevisjon: Byggesaksbehandling
05/24	Dialog med revisor
06/24	Synlighetsstrategi for kontrollutvalget
07/24	Orienteringer
08/24	Eventuelt

01/24 Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 01. des 2023

Forslag til vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 01. desember 2023 godkjennes.

Votering:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 01. desember 2023 godkjennes.

02/24 Orientering om beregning av og hjemmel for innkreving av feiegebyr

Kommunalsjef Eva Stokvik møtte fra administrasjonen for å gi en orientering og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Omforent forslag til vedtak:

Saken tas til orientering. Kontrollutvalget registrerer at sak om revidering av lokal forskrift for feie- og tilsynstjenester fremmes i førstkommende kommunestyre. Retting av for mye innkrevd feiegebyr planlegges til første termin i 2024.

Votering:

Omforent forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering. Kontrollutvalget registrerer at sak om revidering av lokal forskrift for feie- og tilsynstjenester fremmes i førstkommende kommunestyre. Retting av for mye innkrevd feiegebyr planlegges til første termin i 2024.

03/24 Orientering om varslingsrutiner

HR-leder Trine Pettersen møtte via Teams og ga utvalget en orientering og svarte på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Omforent forslag til vedtak:

Saken tas til orientering. Kontrollutvalget registrerer at varslingsrutinene skal evalueres og oppdateres. Kontrollutvalget ønsker ny orientering når arbeidet er slutført og kommer tilbake til saken i møte andre halvår 2024.

Votering:

Omforent forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering. Kontrollutvalget registrerer at varslingsrutinene skal evalueres og oppdateres. Kontrollutvalget ønsker ny orientering når arbeidet er slutført og kommer tilbake til saken i møte andre halvår 2024.

04/24 Rapport forvaltningsrevisjon: Byggesaksbehandling

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Byggesaksbehandling er forelagt kommunestyret og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret ber kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget anmodes om at oppfølging av rapporten gjøres innen ett år.

Votering:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Byggesaksbehandling er forelagt kommunestyret og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret ber kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget anmodes om at oppfølging av rapporten gjøres innen ett år.

05/24 Dialog med revisor

Revisor orienterte om følgende:

- Gjennomgått vedlagt notat fra revisor «Redegjørelse til kontrollutvalg vedr leveranse av revisjonstjenester 2023 sammenlignet med 2003».
- Ingen nye pågående forvaltningsrevisjonsprosjekter i Gildeskål nå som byggesak er levert. Avventer ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller.
- Har påbegynt forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen. Årets tema er kontraktsoppfølging ved innleie av helsepersonell. Lovbestemt frist er 30.06.
- Kommunedirektørens frist for å avlegge årsregnskap er i neste uke. Administrasjonen har opplyst at de er i rute. Revisors frist for å avgi beretning er 15. april.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar dialog med revisor til orientering.

Votering:

Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar dialog med revisor til orientering.

06/24 Synlighetsstrategi for kontrollutvalget

Forslag til vedtak:

Saken legges frem til drøfting.

Omforent forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget jobber videre med synlighetsstrategier i neste møte. Sekretariatet gjør en forespørsel om hvordan informasjon om kontrollutvalget kan fremkomme bedre på kommunens nettside. Ordfører og kommunedirektør inviteres inn til en diskusjon i om hvordan utvalgets arbeid kan profileres bedre.
2. Kontrollutvalget inviterer seg inn til kommunestyret for å informere om sitt mandat og sin virksomhet.

Votering:

Omforent forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget jobber videre med synlighetsstrategier i neste møte. Sekretariatet gjør en forespørsel om hvordan informasjon om kontrollutvalget kan fremkomme bedre på kommunens nettside. Ordfører og kommunedirektør inviteres inn til en diskusjon i om hvordan utvalgets arbeid kan profileres bedre.
2. Kontrollutvalget inviterer seg inn til kommunestyret for å informere om sitt mandat og sin virksomhet.

07/24 Orienteringer

Sekretariatet orienterte om dokumenter vedlagt innkallingen. Vedlagt dokument fra Statsforvalteren etter tilsyn med barn i fosterhjem tas opp til diskusjon under sak 08/24.

08/24 Eventuelt

Utvalget tok opp til diskusjon saker som skal settes på dagsorden i senere møter:

- Rutiner for svar på henvendelser til kommunen, både digitale og andre skriftlige henvendelser. Behandles i april.
- Diskusjonssak om budsjett for kontrollutvalget. Midler til kurs, prinsipper for fordeling i utvalget. Behandles i april.
- Orientering om internkontrollsystemet Compilo. Tas inn til behandling ved oppfølging av forvaltningsrevisjon om informasjonssikkerhet høsten 2024.
- Orientering om status for barneverntjenesten, blant annet med henvisning til Statsforvalterens rapport etter tilsyn med oppfølging av barn i fosterhjem. Det ønskes en skriftlig tilstandsrapport tilsvarende det som gis kommunestyret etter barnevernloven. Behandles i april. Det presiseres at det er et fysisk møte og at oppmøte må skje fysisk.
- Det er tidligere besluttet følgende orienteringssaker til møte i april: forebygging av mobbing og tilrettelegging for funksjonshemmede/dialog med råd for funksjonshemmede. For saken om mobbing er det ønskelig med skriftlig redegjørelse i forkant.

Inndyr, den 16. februar 2024

Ronny Seljeseth
Referent.

Utskrift sendes:
Kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer
Gildeskål kommune v/ ordfører og kommunedirektør,
Saltens kommunerevisjon IKS

SAK 10/24

Orientering om status for barneverntjenesten

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
19.04.2024

Vedlegg:

- a) Statsforvalteren i Nordland, 14.12.2023. Rapport fra tilsyn - barnevernets oppfølging av fosterhjem - Barneverntjenesten for Bodø, Gildeskål, Hamarøy, Rødøy, Røst, Steigen og Værøy 2023
- b) Gildeskål kommune. Familie, oppvekst og kultur. Redegjørelse til kontrollutvalget 19.04.2024.

Bakgrunn for saken:

Under møtet 16.02.2024 fikk kontrollutvalget forelagt en tilsynsrapport fra Statsforvalteren i Nordland om barnevernets oppfølging i fosterhjem. Med bakgrunn i denne rapporten har kontrollutvalget satt sak om barneverntjenesten på dagsorden.

Vedlagt er nevnte tilsynsrapport fra Statsforvalteren, som også ble lagt ved til forrige møte i kontrollutvalget. Tilsynet er rettet mot vertskommunen, men samarbeidskommunene blir orientert. Rapporten konkluderer med *«mangler i barneverntjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem. Barneverntjenesten besøker ikke fosterhjemmene så ofte som nødvendig, med den følge at fosterbarn under omsorg ikke sikres nødvendig oppfølging og hjelp, også i kritiske faser. Det foreligger også mangler knyttet til barneverntjenestens dokumentasjon. Dette medfører at vesentlig informasjon og vurderinger ikke er tilgjengelig på barnets mappe.»* Statsforvalteren skriver videre at *«internkontrollen er mangelfull. Barneverntjenesten har ikke sikre tall for hvor mange fosterbarn de har ansvaret for, eller hvor mange fosterbarn som ikke har fått lovpålagt oppfølging. Dette gir et problematisk utgangspunkt for styring og ledelse.»* Til sist konkluderes det med at internkontrollen ikke *«har et omfang og innhold som er tilstrekkelig tilpasset en stor interkommunal barnevernstjeneste, herunder tjenestens særegne organisering og risikoer forbundet med denne.»*

Kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, er bedt til møtet for å gi en orientering og svare på eventuelle spørsmål fra utvalgsmedlemmene. Det er bedt om at orienteringen omhandler:

1. Utviklingstrekk for barneverntjenesten (tilsvarende redegjørelse som årlig plikter å bli forelagt kommunestyret etter barnevernloven § 15-3), og
2. Hvordan Gildeskål som samarbeidskommune følger opp vedlagt tilsynsrapport ovenfor Bodø som vertskommune.

Vurdering:

En skriftlig versjon av redegjørelsen følger saken. Her beskrives hvordan barnevernet er organisert i dag og tilbakemelding om tjenesten og samarbeidet. I hovedsak sier tjenesten og samarbeidspartnere seg fornøyde. Kommunestyret får årlig forelagt tilstandsrapport for tjenesten, neste gang i juni 2024.

Når det gjelder tilsynsrapporten har det blitt gjennomført et administrativt samarbeidsmøte med vertskommunen 14.03.2024, der rapporten blant annet var tema. I redegjørelsen heter det at det skal gjennomføres jevnlig møter med vertskommunen på overordnet nivå og en evaluering av samarbeidet innen 01.10.2024. Vedlagt er også Bodø kommunes tiltaksoversikt etter tilsynet. Til slutt står det at administrasjonen ber kontrollutvalget vurdere at Gildeskål kommune bruker Salten kommunerevisjon til å gjennomføre en revisjon av barnevernsamarbeidet. Dette er gjort i Hamarøy kommune i 2021.

Tilsynsrapporten ble lagt til orientering for kommunestyret i møte 05.03.2024, og den ble løftet til vedtakssak. Kommunestyret bestemte da at: *«.....Gildeskål kommune skal gjennomføre en evaluering av barnevernssamarbeidet i 2023. Dette gjennomføres i 2024, sak legges fram til politisk behandling til kommunestyret senest i oktobermøtet 2024. Gildeskål kommune holdes orientert fra Bodø kommune om oppfølging av påpekte lovbrudd, det informeres om status til levekårsutvalg og formannskap i hvert møte framover. Tilstandsrapport fra barneverntjenesten legges senest fram i kommunestyrets junimøte.»*

Det er mange instanser som har satt barnevernet på dagsorden. Kommunestyret har tatt en aktiv rolle, ved at samarbeidet skal evalueres, formannskap og levekår skal bli forelagt status for oppfølging av tilsynet, samt at tilstandsrapporten skal behandles i juni. Av den grunn anses det ikke nødvendig at også kontrollutvalget gjør en videre oppfølging. Det foreslås derfor at saken tas til orientering. Når det gjelder spørsmålet om hvorvidt tjenesten skal gjennomgå en forvaltningsrevisjon, vil dette vurderes i sak 17/24 og vurderes opp mot andre tema i en sammenheng. Det synes imidlertid fornuftig å avvente en eventuell forvaltningsrevisjon inntil evaluering av samarbeidet er ferdigstilt.

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Røkland, 12. april 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Helsetilsynet / Tilsyn / Tilsynsrapporter / Nordland / 2023

TILSYNSRAPPORT

Rapport fra tilsyn – barnevernets oppfølging av fosterhjem – Barneverntjenesten for Bodø, Gildeskål, Hamarøy, Rødøy, Røst, Steigen og Værøy 2023

Tidsrom for tilsynsbesøket:

12.-13.09.23 og 15.09.23

Statsforvalteren i Nordland

14.12.2023

Innholdsfortegnelse

1. Tilsynets tema og omfang
2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet
3. Beskrivelse av faktagrunnlaget
4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag
5. Statsforvalterens konklusjon
6. Oppfølging av påpekte lovbrudd

Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet

Alle tilsynsrapportar frå dette landsomfattanede tilsynet

Statsforvalteren har gjennomført tilsyn med Bodø kommune som vertskommune for den interkommunale barneverntjenesten for Bodø Gildeskål, Hamarøy, Rødøy, Røst, Steigen og Værøy kommune. I den forbindelse besøkte vi barnevernstjenesten den 12.-13.09.23 og den 15.09.23. Vi

undersøkte om kommunen sørger for at oppfølging av barn i fosterhjem blir utført i samsvar med aktuelle lovkrav slik at barna får trygge og gode tjenester.

Tilsynet ble gjennomført som del av et landsomfattende tilsyn initiert av Statens helsetilsyn.

Statsforvalterens konklusjon:

Statsforvalteren har avdekket mangler i barneverntjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem. Barneverntjenesten besøker ikke fosterhjemmene så ofte som nødvendig, med den følge at fosterbarn under omsorg ikke sikres nødvendig oppfølging og hjelp, også i kritiske faser. Det foreligger også mangler knyttet til barneverntjenestens dokumentasjon. Dette medfører at vesentlig informasjon og vurderinger ikke er tilgjengelig på barnets mappe.

Videre finner vi at internkontrollen er mangelfull. Barneverntjenesten har ikke sikre tall for hvor mange fosterbarn de har ansvaret for, eller hvor mange fosterbarn som ikke har fått lovpålagt oppfølging. Dette gir et problematisk utgangspunkt for styring og ledelse.

Vi ser heller ikke at internkontrollen har et omfang og innhold som er tilstrekkelig tilpasset en stor interkommunal barnevernstjeneste, herunder tjenestens særegne organisering og risikoer forbundet med denne.

Dette er brudd på barnevernsloven § 8-3 og § 1-7 og kommuneloven § 25-1 om internkontroll.

Utkast til rapport ble sendt ut den 24.11.2023 der kommunen fikk frist til 08.12.23 for å gi tilbakemeldinger om faktagrunnlaget. Vi mottok slike tilbakemeldinger innen fristen, og disse er innarbeidet i endelig rapport. For oppfølging av lovbrudd viser vi til kapittel 6 i rapporten.

Vi har satt frist for utarbeidelse av plan for retting til utgangen av januar 2024. Rapporten sendes til helsetilsynet og vil bli publisert på deres nettsider.

1. Tilsynets tema og omfang

I dette kapittelet beskriver vi hva som ble undersøkt i tilsynet.

Statsforvalteren har undersøkt og vurdert om kommunen sikrer at barneverntjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem er forsvarlig. Tilsynet med forsvarlig oppfølging av barn i fosterhjem innebærer en undersøkelse og vurdering av om:

- Barneverntjenesten tilrettelegger for og gir barnet mulighet til å medvirke i oppfølgingen, og medvirkningen er dokumentert
- Barneverntjenesten planlegger oppfølgingen av barnet
- Barneverntjenesten tilegner seg tilstrekkelig informasjon om barnets utvikling, omsorgssituasjon og behov for endringer eller ytterligere tiltak
- Barneverntjenestens oppfølging av fosterhjemmet er helhetlig og tilpasset den enkelte fosterfamilie
- Barneverntjenesten besøker fosterhjemmet så ofte som nødvendig for å gi barnet forsvarlig oppfølging

- Barneverntjenesten gjør en forsvarlig vurdering av barnets utvikling og omsorgssituasjon og konkluderer på om det er behov for endringer eller ytterligere tiltak
- Barneverntjenesten iverksetter nødvendige beslutninger om behov for endringer eller ytterligere tiltak
- Kommunen sikrer systematisk og tilpasset internkontroll i oppfølgingsarbeidet

Statsforvalterens tilsyn er gjennomført som systemrevisjon. Det innebærer at statsforvalteren har ført tilsyn med om kommunen utfører, styrer og leder arbeidet slik at de oppfyller aktuelle lov- og forskriftskrav. Statsforvalteren skal ikke overprøve enkeltsaker, men se på om tjenesten systematisk følger opp barn i fosterhjem i tråd med regelverket.

Kravene i tilsynet er utformet som overordnede krav knyttet til arbeidsprosesser i barneverntjenesten og gjenspeiler det viktigste som må skje hos tjenesten for at oppfølgingen av barnet skal bli av god og forsvarlig kvalitet.

Det er omsorgskommunens (jf. barnevernsloven § 9-6 første ledd og forskrift om fosterhjem § 1 annet ledd) ansvar for oppfølging og kontroll av hvert enkelt barns situasjon i fosterhjem som har vært gjenstand for dette tilsynet. Tilsynet har omfattet barneverntjenestens oppfølging av barn som bor i kommunale fosterhjem der det er snakk om omsorgsovertakelse og plasseringen har skjedd ved tvang jf. barnevernsloven § 5-1. Med dette forstås hjem i barnets familie eller nære nettverk eller et fosterhjem som er rekruttert på generelt grunnlag. Barneverntjenestens ansvar for å følge opp biologiske foreldre har ikke vært en del av dette tilsynet.

Barn og fosterforeldres meninger om og erfaringer med barneverntjenestens arbeid med oppfølging, er viktig informasjon for å vurdere både kvaliteten på tjenestene og kommunens praksis når det gjelder brukermedvirkning. Et utvalg fosterforeldre og barn som bor eller nylig har bodd i fosterhjem har derfor blitt intervjuet i dette tilsynet.

Våre undersøkelser i dette tilsynet

Tilsynet er i utgangspunktet rettet mot hele den interkommunale barneverntjenesten for Bodø m/flere, med vertskommunen som ansvarlig virksomhet. Vi har imidlertid ikke hatt kapasitet til å lese saksmapper og intervju ansatte fra alle samarbeidskommunene, og har derfor avgrenset oss til Steigen og Hamarøy som de to største av disse. Videre har vi hensyntatt at vertskommunen Bodø er betydelig større enn samarbeidskommunene, blant annet mht. antall barn under omsorg.

Vi har gjennomgått ti av tjenestens saker med barn under omsorg som bor eller har bodd i kommunale fosterhjem etter januar 2021. Av de ti sakene er seks fra Bodø kommune, to fra Hamarøy og to fra Steigen. Utover kommunetilhørighet og sakstype, er utvalget tilfeldig.

Videre har vi intervjuet fire fosterbarn og seks fosterforeldre fra de samme kommunene.

Under tilsynsbesøket intervjuet vi i alt fire saksbehandlere på omsorgsseksjonen avdeling Bodø, fagleder for omsorgsseksjonen, faglederne for avdeling Hamarøy og avdeling Steigen, samt barnevernleder. Vi har også intervjuet tjenestens overordnede ledere; avdelingsdirektøren for oppvekst og kultur og kommunedirektøren i Bodø kommune.

I tillegg til dette har vi gjennomgått Bodø kommunens svar i egenrapporteringsskjemaet og tilsendte styringsdokumenter og maler.

2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet

Statsforvalteren er gitt myndighet til å føre tilsyn med kommunal barneverntjeneste, etter barnevernsloven § 17-3 første ledd. Et tilsyn er en kontroll av om virksomheten er i samsvar med lov- og forskriftsbestemmelser. Nedenfor gis det en beskrivelse av lovkrav som ble lagt til grunn i tilsynet.

Overordnede rettslige prinsipper

Det sentrale lovgrunnlaget for tilsynet med kommunenes barneverntjenester i 2023 er Lov om barnevern (barnevernsloven) av 18. juni 2021 med tilhørende forskrifter.

Sammen med Norges menneskerettslige forpliktelser oppstiller barnevernsloven noen helt grunnleggende prinsipper som er førende for barnevernsområdet generelt og derfor også for barnevernstjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem. Også forvaltningsloven (fvl.) inneholder regler som blir førende for dette tilsynet på et grunnleggende og overordnet nivå.

- *Barns rett til omsorg og beskyttelse* kan utledes av både Grunnloven (Grl.) 104 og FNs barnekonvensjon (Barnekonvensjonen) artikkel 3 og 19. Barns behov for omsorg og beskyttelse er også understreket av Den europeiske menneskerettsdomstol i mange saker, og er anerkjent som et legitimt inngrepsformål ved inngrep i retten til familieliv etter den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8. Hvis myndighetene overtar omsorgen for et barn, påligger det dem likevel en positiv plikt til å sette inn tiltak for å tilrettelegge for gjenforening mellom barn og foreldre så snart det med rimelighet lar seg gjøre jf. Grl. § 102 og EMK art. 8 nr. 2. I barnevernsloven har barns rett til omsorg og rett til familieliv fått en felles bestemmelse i § 1-5.
- *Prinsippet om barnets beste* er barnevernområdets mest sentrale hensyn. Prinsippet fremgår av Barnekonvensjonen artikkel 3, Grunnloven 104 og barnevernsloven § 1-3, og sier at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger og avgjørelser som berører barn. Barnevernsloven § 1-3 presiserer også at barnevernets tiltak skal være til barnets beste og at hva som er til barnets beste må avgjøres etter en konkret vurdering. Det går også tydelig frem av bestemmelsen at barnets mening er et sentralt moment i vurderingen av barnets beste. Prinsippet om barnets beste utgjør en selvstendig rettighet for hvert barn, men det skal også vektlegges når andre lovbestemmelser skal fortolkes og virke som en retningslinje for saksbehandlingen i saker som berører barn.
- *Barnets rett til medvirkning* er et særlig viktig krav som har vært undersøkt i dette Barnets rett til å bli hørt følger av både Grunnloven § 104 og FNs Barnekonvensjon art. 12. I barnevernsloven er prinsippet nedfelt i § 1-4 om retten til medvirkning. Bestemmelsen gir barnet en ubetinget og selvstendig rett til å medvirke, men ingen plikt. Retten gjelder i hele beslutningsprosessen og i alle forhold som berører barnet, ikke bare når det skal tas rettslige eller administrative avgjørelser. Barnets synspunkter skal i samsvar med barnets alder og modenhet, alltid tas med i vurderinger og bidra til at avgjørelser som fattes er til bar-

nets beste. Forskrift om barns medvirkning i barnevernet gjelder for alle deler av barnevernets arbeid og utdyper hvordan barnevernstjenesten skal sikre barnets medvirkning.

- *Forsvarlighetskravet* i barnevernsloven § 1-7 innebærer at tjenestene må holde tilfredsstillende kvalitet, ytes i tide og i et tilstrekkelig omfang. Barnevernslovens regel om forsvarlighet har et helhetlig innholdet i kravet må tolkes i sammenheng med de øvrige bestemmelsene i barnevernsloven, der særlig barnevernslovens formålsbestemmelse, prinsippet om barnets beste og barnets rett til å medvirke er viktige tolkningsfaktorer.
- *Dokumentasjon*. Barnevernstjenesten har plikt til å føre journal for det enkelte barn barnevernsloven § 12-4. Journalen skal inneholde alle vesentlige faktiske opplysninger og barnevernsfaglige vurderinger som barnevernet bygger sin saksbehandling på og som kan ha betydning for de beslutninger og vedtak som treffes. Barnevernstjenesten har en generell plikt til å dokumentere barnets medvirkning i saksbehandlingen jf. forskrift om barns medvirkning i barnevernet. Forvaltningsloven gjelder for barnevernets saksbehandling med de særregler som er fastsatt i barnevernsloven, jf. barnevernsloven § 12-1. Dette innebærer at sentrale forvaltningsrettslige krav som for eksempel begrunnelse av vedtak (jf. fvl. § 25) gjelder for saksbehandlingen. I barnevernsloven § 12-5 er det også inntatt et særskilt krav til begrunnelse av barnevernets vedtak.

Barnevernstjenestens plikt til å følge opp barn i fosterhjem

Barnevernstjenestens plikt til å følge opp barn og foreldre etter vedtak om omsorgsovertakelse er regulert i barnevernsloven § 8-3. Barnevernstjenesten skal etter § 8-3 følge opp barnet etter at vedtak om omsorgsovertakelse er iverksatt. Barnevernstjenesten skal følge med på hvordan barnet utvikler seg, og om det får forsvarlig omsorg. Barnevernstjenesten må derfor sørge for å ha tilstrekkelig kunnskap om hvordan barnet har det under plasseringen, gjennom blant annet samtaler med barnet og fosterhjemmet hvor barnet bor. Barnevernstjenesten må ha tett kontakt med fosterhjemmet for å kunne følge opp barnet. For å ivareta barnets behov under plasseringen, må også barnevernstjenesten samarbeide med andre instanser og aktører som for eksempel skole og helsemyndigheter.

En del av ansvaret innebærer også arbeidet med gjenforening, samt å legge til rette for samvær med søsken og andre nærstående der hensyn til barnet ikke taler mot det.

Barnevernstjenesten skal i oppfølgingen på en systematisk og regelmessig måte vurdere tiltaket og barnets behov. Det handler om å *planlegge* oppfølgingen, *innhente informasjon* og *følge opp fosterhjemmet*, *vurdere*, *konkludere* og *iverksette beslutninger* slik at barnet får den omsorgen og hjelpen det har behov for. Gjennomgående skal barnet medvirke og arbeidsprosessene understøttes av en systematisk internkontroll.

Forskrift om fosterhjem § 7 gir en nærmere utdyping av hva som ligger i barnevernstjenestens plikt til kontroll og oppfølging av det enkelte barns situasjon i fosterhjemmet.

Barnevernstjenestens oppfølging av fosterhjemmet skal være helhetlig og tilpasset den enkelte fosterfamilie jf. Forskrift om fosterhjem § 7 annet ledd. Oppfølgingsansvaret inkluderer nødvendig råd, veiledning og støtte til fosterforeldrene og gjelder så lenge barnet er i fosterhjemmet.

Fosterforeldrenes egne biologiske barn er også en del av fosterfamilien og må inkluderes i barnevernstjenestens oppfølging av hvilke behov fosterhjemmet har.

Barnevernstjenesten skal besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig, men minst fire ganger i året jf. fosterhjemsforskriften § 7 tredje ledd. For barn som har vært plassert i fosterhjemmet i mer enn to år, kan barnevernstjenesten vedta at antall besøk skal reduseres til minimum to ganger i året.

Den delen av fosterhjemsarbeidet som handler om veiledning, oppfølging og kontroll av det enkelte barns situasjon i fosterhjemmet, er kanskje den delen av fosterhjemsarbeidet som er aller viktigst for å få fosterhjems plasseringen til å fungere etter sitt formål. Ansvaret for kontroll av barnets situasjon i fosterhjemmet innebærer et ansvar for å foreta en jevnlig kontroll med at barnet får den omsorg det trenger og at fosterhjems plasseringen for øvrig fungerer etter sitt formål. Det vil hele tiden være barnevernstjenesten som har ansvaret for å vurdere hva som er nødvendig og forsvarlig oppfølging av det enkelte barn, om vilkårene for omsorgsovertakelse fortsatt er til stede og om det konkrete fosterhjemmet er et egnet tiltak for barnet. Barnevernstjenesten vil også ha et ansvar for å foreta endringer i barnets omsorgssituasjon som viser seg å være nødvendige.

Barn som er under barnevernets omsorg, vil ofte ha særlige behov som må imøtekommes gjennom systematisk innsats. Å utarbeide planer er en skriftliggjøring av en systematisk arbeidsform.

Barnevernstjenesten har ansvar for å utarbeide ulike planer som for eksempel plan for barnets omsorgssituasjon og oppfølgingen av barnet og foreldrene (barnevernsloven 8-3 fjerde ledd) fosterhjemsavtale (Forskrift om fosterhjem § 6), samværsavtaler/samværsplaner (barnevernsloven §§ 7-2 og 7-3) og individuell plan for barn som har behov for langvarige og koordinerte tiltak eller tjenester (barnevernsloven § 15-9).

Ved all oppfølging og utarbeidelse av planverk er det viktig at barnevernstjenesten involverer og samarbeider både med barn og foreldre, jf. barnevernsloven § 1-4 og § 1-9 på en systematisk måte.

Internkontroll

Det er nær sammenheng mellom styring av tjenesten og at tjenestene er forsvarlige.

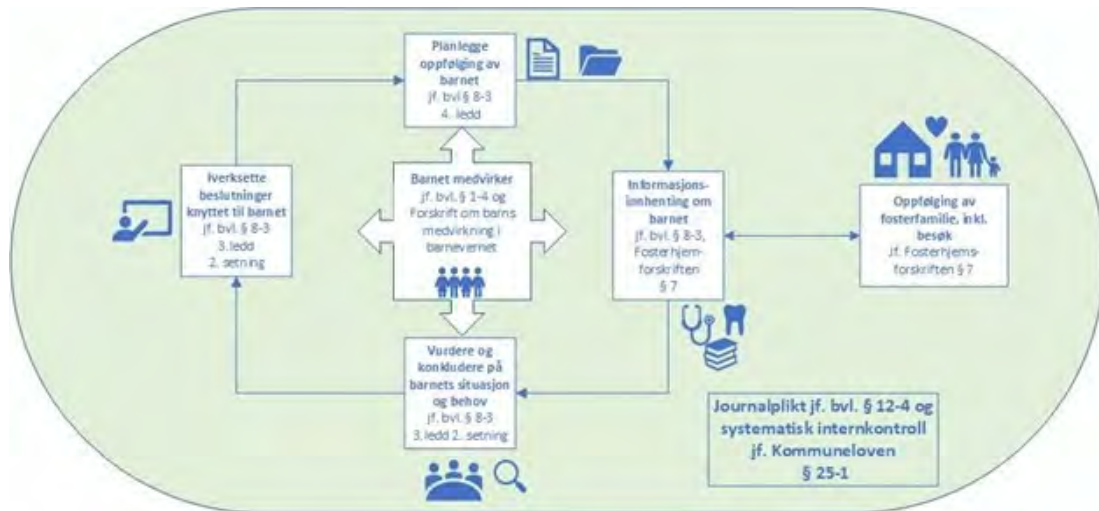
Kommuneloven § 25-1 jf. barnevernsloven § 15-2 fjerde ledd regulerer de krav som stilles til kommunene når det gjelder internkontroll. Internkontrollen skal være systematisk, og den må ha et omfang og innhold som er tilpasset barnevernstjenestens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Det er kommunedirektøren i kommunen som er ansvarlig for internkontrollen.

Bestemmelsens tredje ledd bokstav a til e stiller videre krav til innholdet i internkontrollen. Kommunen skal skaffe seg oversikt over, og følge med på, områder hvor det er fare for svikt i tjenestene eller at tjenestene ikke følger lov- og forskriftskravene. Hvilke styringsaktiviteter som er nødvendige for å få oversikt vil variere avhengig av blant annet organisering og størrelse på tjenestene.

God internkontroll kan bidra til at oppfølgingen av barn og fosterhjem foregår på en forsvarlig og kvalitativt god måte. Noen sentrale forutsetninger er imidlertid at den er *risikobasert*, tilstrekkelig *formalisert* og innbefatter ulike *kontroll- og forbedringstiltak*.

På barnevernsområdet må kravene til internkontroll ses i sammenheng med såkalte pliktbestemmelser i barnevernsloven som har betydning for hvordan tjenesten skal sikre forsvarlige tjenester. I henhold til barnevernsloven § 15-2 annet ledd skal kommunen sørge for at de ansatte i barnevernstjenesten får nødvendig opplæring og veiledning. Ansvarer innebærer blant annet at ansatte må følges opp og få nødvendig støtte i arbeidet.

Figuren under gir en forenklet fremstilling av det som i realiteten er komplekse og individuelt tilpassede arbeidsprosesser i barnevernstjenestens oppfølgingsarbeid. Den illustrerer arbeidet med planlegging, innhenting av informasjon, vurdering, konkludering og iverksettning av beslutninger for å sikre at barnet får den omsorgen og hjelpen det har behov for. Oppfølgingsbesøkene i fosterhjemmet er en sentral del av dette arbeidet. Barnets medvirkning skal være gjennomgående, og arbeidsprosessene skal understøttes av en systematisk internkontroll.

På flytskjemaet ovenfor:

- Planlegge oppfølging av barnet jf. bvl. § 8-3 4. ledd
- Iverksette beslutninger knyttet til barnet jf. bvl. § 8-3 3. ledd 2. setning
- Barnet medvirker jf. bvl. § 1-4 og Forskrift om barns medvirkning i barnevernet
- Informasjonsinnhenting om barnet jf. bvl. § 8-3, Fosterhjemforskriften § 7
- Oppfølging av fosterfamilie, inkl. besøk Jf. Fosterhjemsforskriften § 7
- Vurdere og konkludere på barnets situasjon og behov jf. bvl. § 8-3, 3. ledd 2. setning
- Journalplikt jf. bvl. § 12-4 og systematisk internkontroll jf. Kommune-loven § 25-1

3. Beskrivelse av faktagrunnlaget

Her gjøres det rede for hvordan virksomhetens aktuelle tjenester fungerer, inkludert virksomhetens tiltak for å sørge for at kravene til kvalitet og sikkerhet for tjenestemottakerne blir overholdt.

3.1 Organisering, styring og ledelse

3.1.1 Organisering

Barneverntjenesten for Bodø, Gildeskål, Hamarøy, Rødøy, Røst, Steigen og Værøy kommune er en interkommunal tjeneste med Bodø som vertskommune. Bodø kommune er Nordlands største med et folketall på ca 55 000. De seks samarbeidskommunene er alle små distriktskommuner.

Barneverntjenesten for Bodø m.fl. er organisert under Bodø kommunes avdeling for oppvekst og kultur. Alle ansatte i barneverntjenesten er ansatt i Bodø kommune. Flertallet av de ansatte har også sitt arbeidssted i Teamgården i Bodø, mens et mindretall har sitt arbeidssted i en av samarbeidskommunene. Barneverntjenestens ledelse, rådgivende jurister, merkantile tjenester, seksjon mottak/vakt og ressursteamet er stasjonert i Bodø, men er tilgjengelige for alle samarbeidskommunene i tjenesten.

Avdeling Bodø har tre seksjoner som i utgangspunktet bare betjener Bodø kommunes barnevernssaker; barneseksjonen, ungdomsseksjonen og omsorgsseksjonen. Seksjonene ledes av hver sin fagleder. Omsorgsseksjonen ivaretar oppfølgingen av barna som Bodø kommune har omsorgen for, og dermed flertallet av tjenestens fosterbarn under omsorg.

Samarbeidskommunene Gildeskål, Hamarøy, Rødøy og Steigen kommuner har på sin side lokale avdelingskontorer med egen fagleder. Saksbehandlere og fagledere ved disse avdelingskontorene jobber som generalister ved at de både gjennomfører barnevernundersøkelser, følger opp hjelpetiltak i hjemmet og barn i fosterhjem eller institusjon.

Barnevernundersøkelse og oppfølging av barnevernstiltak for barn bosatt på Røst og Værøy, blir ivaretatt ved at to medarbeidere som er lokalisert i Bodø, jevnlig reiser ut. Også disse medarbeiderne jobber som generalister, samtidig som de sorterer under barneseksjonen, avdeling Bodø. Ansvar for oppfølging av barn under omsorg er dermed fordelt på i alt seks seksjoner eller avdelinger med hver sin fagleder.

Barnevernleder har det overordnede faglige ansvaret for tiltak og tjenester etter barnevernloven. Faglederne har delegert myndighet til å godkjenne vedtak og andre dokumenter innenfor nærmere definerte rammer, og på vegne av barnevernleder. Dette går frem av tjenestens delegasjon- og ansvarsbeskrivelse.

Hele ledergruppen, dvs. barnevernleder, nestleder, fagledere for samtlige seksjoner/avdelinger og veiledende konsulenter, har faste møter hver 14 dag. Faglederne ved avdelingskontorene veksler mellom å delta fysisk og på teams. I tillegg har barnevernleder individuelle møter med faglederne hver fjerde uke.

Barnevernleders nærmeste overordnede er avdelingsdirektøren for oppvekst og kultur (OK). Avdelingsdirektøren sorterer direkte under kommunedirektøren. Barnevernleder deltar på ukentlige ledermøter med avdelingsdirektøren og de andre tjenestelederne på OK. I tillegg har barnevernleder ukentlige individuelle møter med avdelingsdirektøren.

Kommunens øverste ledelse etterspør tertialrapporter, samt årlig rapport om tilstanden i barneverntjenesten. Barnevernleder blir også jevnlig bedt om å informere kommunestyret.

Vertskommunesamarbeidet mellom Bodø kommune og de fire samarbeidskommunene med egne avdelingskontorer er i utgangspunktet lagt opp slik at hver avdeling ivaretar sakene i sin kommune. Dette innebærer for eksempel at når Steigen har plassert et barn i fosterhjem i Bodø kommune, så reiser medarbeidere som jobber i Steigen til Bodø på oppfølgingsbesøk. Saksbehandlerressursene tilhører den enkelte avdeling, og deles i utgangspunktet ikke avdelingene imellom.

Samtidig er det enkeltstående eksempler på at saksbehandler- og faglederressurser kan brukes på tvers av avdelingene. Bakgrunnen for slike avtaler er enten knapphet på saksbehandler- eller faglederressurser ved en avdeling, eller spesielle forhold ved en konkret sak. Når slike avtaler blir inngått, faktureres kommunen som trenger bistand eller forsterkninger for påløpte driftsutgifter.

Ifølge avtalene mellom Bodø kommune og den enkelte samarbeidskommunen skal avtalene om interkommunalt samarbeid på barnevernområdet evalueres årlig. Ingen av samarbeidsavtalene er så langt revidert etter at de ble inngått. Bodø kommune forbereder nå en gjennomgang og revidering av samtlige avtaler, i dialog med samarbeidskommunene.

Det er ikke etablert et felles møtefora for kommunene i den interkommunale barneverntjenesten.

3.1.2 Bemanningssituasjonen

Leder for barnverntjenesten har vært sykemeldt siden desember 2022. Siden da har barnevernleders stedfortreder, som også er tjenestens nestleder, vært konstituert som barnevernleder. Vi forstår det slik at hennes oppgaver som nestleder bare i begrenset grad har vært ivarett av andre i denne perioden. Konstituert barnevernleder er i det følgende omtalt som barnevernleder.

Omsorgsseksjonen, avdeling Bodø, har tidligere hatt stabil bemanning over tid, men det siste halvannet året har dette endret seg. Perioden har vært preget av betydelig turnover, parallelt med vakanser og sykemeldinger. Kapasiteten har av den grunn vært sprengt det siste året. I løpet av sommeren 2023 er i alt syv nye medarbeidere kommet på plass på seksjonen. På tidspunktet for tilsynet var det dermed stort fokus på opplæring av nye medarbeidere. Omsorgsseksjonen har i alt 11,8 stillingshemler.

Avdeling Steigen og Hamarøy har over tid slitt med rekruttering av medarbeidere, med den følge at avdelingene er kontinuerlig underbemannet i forhold til antall stillingshemler. Avdeling Hamarøy har (pt.) fire stillingshemler for barnevernfaglig personell. Tre av disse er besatt. Ifølge fagleder ved avdeling Hamarøy er de likevel overveiende ajour med sine oppgaver fordi de har hatt en uvanlig rolig periode. Avdeling Steigen har også fire stillingshemler nå, men bare to av stillingene er besatt. Avdelingen har derfor en innleid konsulent. Ifølge fagleder for avdeling Steigen står flere av barnevernssakene deres uten tildelt saksbehandler.

Fordi barneverntjenesten for Bodø m.fl. er organisert i avdelinger der hver avdeling i utgangspunktet ivaretar sine saker, er det mer komplisert å fordele saksbehandlerressursene etter behov.

Hvis tjenesten ikke greier å rekruttere nok medarbeidere til et avdelingskontor, blir situasjonen oftest løst med å leie inn konsulentbistand. På tidspunktet for tilsynet hadde avdeling Steigen en innleid konsulent. Avdeling Hamarøy og avdeling Gildeskål har også hatt innleide konsulenter i

perioder. Utgiftene til konsulentbistand faktureres den enkelte samarbeidskommunen.

Det er også eksempler på at avdelingene bistår hverandre mot fakturering. Avdelingenes kapasitet til å bistå hverandre er samtidig begrenset.

Vi spurte de ansatte vi intervjuet om hva de tenker utgjør den største risikoen i arbeidet med oppfølging av fosterbarn. Samtlige pekte på bemanningssituasjonen; at de har for få saksbehandlere sett i forhold til antall saker pga. ubesatte stillinger, sykemeldinger og høy turnover.

3.1.3 En tjeneste – eller flere tjenester i en?

Vi spurte flere av de fagansatte om de opplever at barneverntjenesten for Bodø m.fl. fungerer som én tjeneste. De fleste svarte «både ja og nei» - med litt ulik vekt på ja eller nei.

Fagleder for avdeling Hamarøy forklarte at hun opplevde det som en klar styrke at avdelingen er en del av en større barneverntjeneste der avdelingen drar veksler på en erfaren ledelse, jurister, ressursteam mv. Fagleder for avdeling Steigen var på sin side klar på at hun ikke alltid opplever den interkommunale tjenesten som én tjeneste, men at avdeling Steigen på mange måter er en tjeneste for seg selv. Hun opplever at intensjonen med en interkommunal tjeneste er god, men det faglige utbyttet i form av stordriftsfordeler er begrenset. Fagleder opplever at avdelingen, som over tid har vært underbemannet, står alene med ansvaret for en u håndterlig stor saksmengde.

Noen av de ansatte poengterte også at utover de felles ledermøtene og at avdelingene kan be om veiledning og saksdrøftinger, så legges det ikke opp til noe faglig samarbeid mellom avdelingene

Også barnevernleder beskriver at den interkommunale barneverntjenesten i flere henseende nok ikke oppleves som én tjeneste. I ledermøte og sammenhenger der samarbeidskommunen er til stede kan avdeling Bodø ha en tendens til å ha mye fokus på egne utfordringer og behov. Dette prøver de å være bevisst på. Samtidig bidrar verken organiseringen med lokale avdelingskontorer, eller de geografiske avstandene til å styrke opplevelsen av at de er én tjeneste.

Både barnevernleder og faglederne ved avdelingskontorene nevnte at Bodø kommune har forsøkt å styrke bemanningen ved henholdsvis avdeling Hamarøy og avdeling Steigen ved å tilsette søkere bosatt i Bodø kommune, med tilbud om arbeidssted i tjenestens lokaler i Bodø kombinert med hjemmekontor. Disse forsøkene ble ikke opplevd som vellykket. Dette handlet bl.a. om at medarbeiderne skulle følges opp av fagleder ved distriktsavdelingene, samtidig som de ikke ble organisasjonsmessig eller på annen måte integrert i fagmiljøet i avdeling Bodø.

3.1.4 Tilstandsrapporter for hver kommune

Fra 2021 er barneverntjenesten pålagt å legge frem en tilstandsrapport for kommunestyret i hver kommune minst en gang pr år, se barnevernslovens § 15-3, femte ledd. Formålet med tilstandsrapporten er å gi kommunestyrene bedre innsikt i tilstand, utvikling og viktige problemstillinger i barnevernet. Målet er bedre prioriteringer og kontroll i kommunene.

Vi har fått framlagt årsrapport/tilstandsrapport for alle kommunene i samarbeidet. Nedenfor refererer vi kort fra rapportene for Bodø, Hamarøy og Steigen kommuner.

Bodø kommune

I tilstandsrapporten for Bodø kommune/avdeling Bodø, er det beskrevet at turnover, udekket sykefravær og vakanser har satt sitt preg på arbeidssituasjonen i 2022 i form av et misforhold mellom antall saker/arbeidsmengde og antall medarbeidere. Videre beskriver rapporten at kapasitetsutfordringene har gitt seg utslag i at undersøkelsessaker blir stående på venteliste og at en høy andel undersøkelser avsluttes etter frist.

Ifølge rapporten var i alt 125 barn plassert i fosterhjem for en kortere eller lengre periode i løpet av 2022. 87 av disse barna var under omsorg. Det går ikke frem av rapporten i hvilken grad fosterbarna fikk lovpålagt oppfølging.

Steigen kommune

Tilstandsrapporten for Steigen kommune/avdeling Steigen, beskriver langvarige utfordringer med å rekruttere medarbeidere. Bare tre av fire stillinger har vært besatt i 2022. En av stillingene dekkes nå opp av et privat konsulentfirma. I rapporten begrunnes bruk av konsulenthjelp med at dette er nødvendig for at avdeling Steigen skal kunne ivareta lovpålagte oppgaver og ikke bli hengende for langt etter med arbeidet. Også avdeling Steigen har en høy andel fristbrudd, nærmere bestemt i 9 av 26 undersøkelsessaker i 2022.

Det går frem av tilstandsrapporten at 20 barn fra Steigen kommune var plassert i fosterhjem i 2022. 10 av disse barna var under omsorg. Ifølge rapporten fikk alle fosterbarna, med unntak av ett, lovpålagt antall oppfølgingsbesøk.

Hamarøy kommune

I tilstandsrapporten for Hamarøy kommune/avdeling Hamarøy, går det frem at avdelingen har vært underbemannet de senere år. Avdelingen har i utgangspunktet 6 stillingshjemler, men avdelingskontoret var bemannet med 2-3 medarbeidere i 2022. Ifølge rapporten hadde Hamarøy kommune 12 barn i tiltak utenfor hjemmet i 2022 (fosterhjem eller institusjon). Rapporten beskriver ikke i hvilken grad avdelingen oppfyller ulike lovkrav.

3.1.5 Rutiner og prosedyrer

Ifølge kommunelovens bestemmelser om internkontroll skal kommunen ha nødvendige rutiner og prosedyrer for barnevernstjenesten.

Barneverntjenesten for Bodø m.fl. har en egen internkontroll- og kompetansegruppe som bl.a. jobber med å utarbeide nye maler og rutinebeskrivelser, og revidere gamle. Internkontrollgruppa består av barnevernleder, nestleder, to fagledere, jurist m.fl. De har sine møter hver tredje uke.

Vi har fått fremlagt flere rutinebeskrivelser og maler som er i bruk på fosterhjemsområdet. De ulike avdelingene og seksjonene bruker stort sett de samme prosedyrene og malene. Interne rutinebeskrivelser er samlet i Kvalitetslosen, og malene er tilgjengelige i fagsystemet. I tillegg er Visma veilederen, et tilrettelagt digitalt oppslagsverk for barneverntjenester, tilgjengelig for alle ansatte.

Tjenesten har to rutinebeskrivelser for oppfølging av fosterbarn og fosterhjem med nesten samme tittel og til dels samme innhold. Det er ikke tydelig for oss hvorfor tjenesten har to rutinebeskrivelser for samme oppgave. Merk: Videre i rapporten viser vi til rutinebeskrivelsene

som ett dokument.

Det går fram av rutinebeskrivelsen at det skal skrives referat fra oppfølgingsbesøkene og at øvrige aktiviteter i saken skal dokumenteres i journalnotater. Tjenesten har også en rapportmal som brukes som mal for referater fra oppfølgingsbesøkene. Malen bidrar til at relevante tema blir tatt opp i oppfølgingsbesøkene.

Både omsorgsseksjonen og distriktsavdelingene har ukentlige fagmøter med saksveiledning. På omsorgsseksjonen har de delt de ansatte i to grupper, slik at hver av gruppene har saksdrøftinger hver annen uke.

I tillegg har faglederne jevnlig individuell saksgjennomgang med den enkelte saksbehandler. Ifølge tjenestens rutinebeskrivelse skal slik saksgjennomgang gjennomføres minimum to ganger pr år.

Omsorgsseksjonen har saksgjennomgang med hver saksbehandler *fire* ganger pr år. Her er også veiledende konsulent i regelen med på møtene sammen med fagleder. Omsorgsseksjonen har grundige saksgjennomganger. De bruker en egen mal for saksgjennomgang, og dokumenterer det som blir avklart og avtalt som et internt arbeidsdokument. Dersom det blir tatt viktige beslutninger i saksgjennomgangen skal dette også dokumenteres i barnets saksmappe.

På avdeling Hamarøy har faglederne saksgjennomgang med hver av saksbehandlerne så ofte som hver andre eller tredje uke. Også Steigen praktiserer saksgjennomgang, I utgangspunktet en gang i måneden.

Fagledere kan også ta initiativ til saksdrøft med barnevernleder og ressurspersoner i tjenesten, f.eks. jurist. Slike saksdrøftinger skal dokumenteres, og da primært i en egen drøftingsmal. Malen kan bidra til at det dokumenteres tydeligere hvem som har deltatt i saksdrøftingen, hvilke problemstillinger som er drøftet og hva som evt. ble besluttet.

3.1.6 Oppfølging av avvik og risiko for avvik

En viktig del av internkontrollen er at kommunens ledelse avdekker og følger opp avvik og risiko for avvik.

Bodø kommune har en prosedyre for melding, behandling og lukking av avvik som gjelder for hele kommunen. Ifølge prosedyren plikter alle virksomhetene i kommunen å etterleve prosedyren. Avvik skal meldes i kvalitetssystemet Kvalitetslosen. Dette gjelder både HMS-relaterte avvik og brudd på prosedyrer, retningslinjer, lover og forskrifter. Ifølge prosedyren skal det settes inn nødvendige tiltak for å håndtere og lukke avviket, og for å forebygge og hindre gjentakende avvik.

Ifølge opplæringsplan for nyansatte i barneverntjenesten får alle en innføring i Kvalitetslosen, herunder hvordan melde avvik. I prosedyren for oppfølging av fosterbarn og fosterhjem står det at fagleder skal rapportere «eventuelle avvik fra retningslinjer» til barnevernleder. Det er ikke beskrevet nærmere hvilke hendelser som typisk skal meldes som avvik, eller hvilke avvik som skal rapporteres til barnevernleder til forskjell fra de som skal meldes i Kvalitetslosen.

Ifølge egenrapporteringen avdekkes svikt eller fare for svikt fortløpende gjennom ulike rapporteringsverktøy, i kontakt med brukere, samarbeidspartnere, oppdragstakere, samt i intern samhandling i tjenesten. Opplysninger om svikt, eller risiko for svikt, behandles i tjenestens ledergruppe og i internkontrollgruppa - og brukes i forbedringsprosesser.

Vi har ikke fått framlagt prosedyrer som beskriver hvordan barneverntjenesten arbeider med avviksbehandling, forbedring og evaluering. Vi har imidlertid fått beskrevet eksempler på at det blir satt inn tiltak for å redusere fare for svikt i oppfølgingen av fosterbarn pga. underbemanning. I en lengre periode siste år hadde omsorgsseksjonen altfor få saksbehandlere i forhold til antall fosterbarn. I denne situasjonen sørget tjenesten for at alle fosterbarna/fosterhjemmene hadde navn og nummer til en saksbehandler, slik at alle hadde noen de kunne kontakte ved behov. Videre ble oppfølgingsbesøkene prioritert ut fra en risikovurdering av fosterbarnets eller fosterhjemmets behov for oppfølging. Tilsvarende tiltak er også iverksatt ved avdelingskontorene.

Vi har ikke fått framlagt noen oversikt over avviksmeldinger eller klager knyttet til tema for tilsynet. Ifølge barnevernleder foreligger det ingen slik oversikt. Tjenesten har heller ikke lagt fram noen skriftlige risiko- og sårbarhetsanalyser, verken for barneverntjenesten generelt eller for oppgaver knyttet til oppfølging av barn i fosterhjem. Det er heller ikke gjennomført noen brukerundersøkelser.

I intervjuene med de ansatte kom det frem at de ikke bruker avvikssystemet, og at dette ikke forventes av ledelsen. Noen av de vi snakket med kjente ikke til at Kvalitetslosen har et system for avviksbehandling. Andre forklarte at de melder ifra om avvik til leder eller på ledermøte, men at de ikke alltid opplever at dette blir fulgt opp.

3.1.7 Opplæring og kompetanseutvikling

Kommunen skal sørge for nødvendig opplæring og veiledning av barneverntjenestens personell, jf. barnevernsloven § 15-2.

Vi har fått framlagt en utførlig opplæringsplan for nyansatte. Planen tilpasses den enkeltes arbeidsoppgaver i tjenesten. Videre er e-læringskurs i Visma veilederen tilgjengelig for de ansatte, i tillegg til veiledning og saksgjennomganger.

Vi har ikke fått framlagt oversikt over kompetansebehovet for de ansatte som jobber med oppfølging med barn i fosterhjem.

Ifølge egenrapporteringsskjema deltar noen ansatte på den årlige fosterhjemskonferansen i regi av fosterhjemsforeningen. Ifølge tilstandsrapportene har ingen av de ansatte ved distriktsavdelingene hatt kompetanseheving på fosterhjemsområdet i 2022.

3.2 Oppsummering av funn relatert til kvalitetskravene

Nedenfor presenterer vi våre funn relatert til de aktuelle kvalitetskravene. Vi har slått sammen noen av kvalitetskravene slik at funnene er fordelt under seks punkter.

3.2.1 Barneverntjenesten tilrettelegger for og gir barnet mulighet til å medvirke i oppfølgingen, og medvirkningen er dokumentert

Bodø barneverntjeneste har en rapportmal som brukes for å dokumentere fosterhjemsbesøkene. Malen har en egen rubrikk for samtale med barnet med noen stikkord for tema som kan være aktuelle å ta opp, herunder ordningen med tillitsperson.

Ifølge tjenestens rutinebeskrivelse for oppfølging skal oppfølgingsbesøkene fortrinnsvis legges til ordinær arbeidstid, selv om dette kan innebære at fosterbarn må tas ut av skolen for noen timer. Ifølge rutinebeskrivelsen skal det gjøres unntak for elever i videregående skole, idet de vil få registrert fravær fra skolen. Av intervjuene går det frem at de ansatte i liten grad er kjent med disse interne retningslinjene. Saksbehandlerne legger i regelen fosterhjemsbesøkene til et tidspunkt som gjør at de kan treffe fosterbarnet uten at han eller hun trenger å ta fri fra skolen. Saksmappene vi har lest bekrefter denne praksisen.

I saksmappene ser vi at barneverntjenesten gjennomgående sørger for å treffe barnet, og tar initiativ til kontakt og samtaler. Med mindre barnet ønsker at fosterforeldrene skal være til stede, snakker saksbehandler med barnet alene. Vi har sett flere gode eksempler på tett kontakt og oppfølging av fosterbarnet fra barneverntjenestens side.

I noen av sakene ser vi at besøkene blir for sjeldne, eller at det er hyppige skifter av kontaktperson. Dette er forhold som i seg selv kan gå på bekostning av kontakt med barnet og barnets mulighet for medvirkning i egen sak. Vi ser også eksempler på saker der lite er dokumentert i faser med store omskiftninger for barnet. Det blir dermed uklart i hvilken grad barneverntjenesten har lagt til rette for barnets medvirkning.

Vi finner ikke dokumentert at noen av fosterbarna har fått informasjon om retten til å ha med seg en tillitsperson i samtalen med barnevernet.

Malen som tjenesten bruker for beslutning/avtale om redusert besøkshyppighet bidrar ikke til å sikre at barnet har fått anledning til å uttale seg om dette spørsmålet før beslutningen treffes. Fordi det er få eksempler på slike avtaler i saksmappene vi har lest, og fordi disse avtalene er inngått tilbake i tid, har vi ikke fått undersøkt i hvilken grad dette blir ivaretatt i praksis i dag.

Av fosterbarna vi har snakket med mener tre av fire at barneverntjenesten legger til rette for at de kan medvirke i egen sak, men en av fire svarte at dette bare delvis blir ivaretatt.

Av fosterforeldrene mener fem av seks at barneverntjenesten legger til rette for at barnet kan medvirke. En av seks mente at dette bare delvis ble ivaretatt fordi barnet generelt fikk for lite oppfølging.

3.2.2 Barneverntjenesten planlegger oppfølgingen av barnet

Plan for når oppfølgingen skal gjennomføres

På omsorgsseksjonen, avdeling Bodø skal hver av saksbehandlerne utarbeide en oversikt, årsplan for fosterhjemsoppfølging, som skal inneholde en samlet oversikt over fosterhjemmene og tidspunkt for samtlige planlagte fosterhjemsbesøk inneværende år. Oversikten skal deles med fagleder innen 14. januar hvert år. Fagleder skal også oppdateres løpende om evt. endringer.

Hensikten med planen er primært å sikre at saksbehandlerne setter av tid til alle besøkene, at tidspunktene blir avklart med de respektive fosterhjemmene, og at seksjonen har oversikt.

I tillegg til årsplanen har tjenesten en egen mal med tittel *Oppfølgingsplan fosterbarn*. Denne planen er individuell og skal brukes for å registrere alle planlagte og gjennomførte besøk, møter, samvær og mottatte tilsynsrapporter for inneværende år. Formålet med denne planen er å ha en lett tilgjengelig oversikt over planlagte og gjennomførte oppgaver, bl.a. i tilfelle saken må overlates til annen saksbehandler. I intervjuene kom det frem at planen brukes av enkelte saksbehandlere, men ikke alle. Flere mente at planen var som krevende å holde oppdatert, og vi fikk inntrykk av at det var litt opp til den enkelte om de vil bruke den. I saksmappene har vi i liten grad funnet oversikt over når oppfølgingsbesøkene er planlagt gjennomført.

Også avdelingskontorene er opptatt av at tidspunktene for fosterhjemsoppfølgingen planlegges og avtales i god tid. Her er ikke saksomfanget like stort, og rutinene er tilpasset at det er lettere å holde oversikten.

Plan for innholdet i oppfølgingen

I rutinebeskrivelsen for oppfølging av fosterbarn og fosterhjem er det beskrevet at saksbehandlere må forberede seg før fosterhjemsbesøkene ved å gjennomgå rapporten fra forrige besøk, mottatte tilsynsrapporter og annen innkommet informasjon. Utover dette finner vi ingen retningslinjer for hvordan *innholdet* i oppfølgingsbesøkene bør planlegges. I intervjuene kommer det imidlertid frem at innholdet i fosterhjemsbesøkene er et sentralt tema i saksgjennomgangene på omsorgsseksjonen, og at fagleder, veiledende konsulent og flere av saksbehandlerne har høy grad av bevissthet om ulike relevante tema. Vi har også fått framlagt en egen mal/disposisjon som omsorgsseksjonen bruker i sine saksgjennomganger. Et av punktene her er: *Oppgaver som må gjøres i saken*. Dette punktet kan forstås som et insitament til å planlegge fosterhjemsoppfølgingen. Vi har imidlertid ikke sett slike arbeidsplaner i de saksmappene vi har lest.

I vår gjennomgang av saksmappene har vi ikke sett eksempler på skriftlige planer for *innholdet* i fosterhjemsbesøkene, f.eks. i form av en oversikt over hvilke temaer som er relevant å ta opp med det enkelte fosterbarnet eller fosterhjemmet det kommende året. Vi har heller ikke fått framlagt en sjekklister el. med oversikt over aktuelle årlige tema, eller tema som er relevante i ulike faser, f.eks. ut fra barnets alder. Rapportmalen for fosterhjemsbesøk inneholder rubrikker og noen stikkord som saksbehandlerne kan støtte seg til i oppfølgingsarbeidet, også når de forbereder besøkene.

Inntrykket fra saksmappene er at kontaktpersonene i all hovedsak er godt forberedt til oppfølgingsbesøkene og at relevante temaer blir tatt opp. Samtidig har vi ikke sett eksempler på at det går frem av rapportene om fosterhjemsavtalen er gjennomgått, eller at fosterbarn har fått informasjon om partsrettigheter når de blir 15 år.

I saksmappene finner vi at de fleste barna har en omsorgsplan. Planene er imidlertid gamle og ikke oppdaterte på barnets aktuelle situasjon og behov. De er dermed lite relevante som grunnlagsdokumenter for planlegging av oppfølgingen. Planene er gjennomgående ikke datert. Vi har ikke sett eksempler på planer for barnets omsorgssituasjon og oppfølgingen av barnet i henhold til ny barnevernslov § 8-3 fjerde ledd.

Under tilsynsbesøket fikk vi framlagt tjenestens nye mal for omsorgsplaner. Malen er utarbeidet etter at ny barnevernslov trådte i kraft, er tilgjengelig i fagsystemet og tatt i bruk i enkelte saker. Malen har tittelen «Endelig omsorgsplan», et begrep som ikke er videreført i ny lov. Videre er teksten i malen i begrenset grad avstemt med barnevernslovens § 8-3 fjerde ledd.

Flertallet av fosterforeldrene opplevde fosterhjemsoppfølgingen som planlagt. En av seks opplevde oppfølgingen som tilfeldig pga. hyppige saksbehandlerbytter, besøk på kort varsel og oppfølging pr telefon. En av fosterforeldrene viste til at oppfølgingen var lite forutsigbar ved at besøkshyppigheten var veldig variabel. Av fosterbarna svarte tre av fire at de opplevde fosterhjemsoppfølgingen som planlagt.

3.2.3 Barnevernstjenesten tilegner seg tilstrekkelig informasjon om barnets utvikling, omsorgssituasjon og behov for endringer eller ytterligere tiltak

Barnevernstjenesten baserer seg i stor grad på informasjon fra fosterforeldrene og fosterbarna når de følger med på barnets situasjon og utvikling. Rapportmalen for oppfølgingsbesøk legger opp til at barnevernstjenesten skal etterspørre barnets fungering og utvikling på ulike områder. Videre skal barnet spørres om egen situasjon og trivsel. I flere saker gir dette tilstrekkelig informasjon om barnets situasjon i fosterhjemmet.

Saksbehandlerne beskriver også at de innhenter opplysninger fra andre instanser, eller innleder samarbeid med andre instanser, ved behov. De innhenter også sakkyndige rapporter og epikriser for barn under omsorg, med mindre avsender sørger for å sende disse direkte.

Inntrykket fra saksmappene er at barneverntjenesten gjennomgående har en lav terskel for å kontakte skolen eller andre samarbeidspartnere, og evt. ta initiativ til samarbeidsmøter.

Fem av seks fosterforeldre, og tre av fire fosterbarn, svarte at de opplevde at barneverntjenesten tilegnet seg tilstrekkelig informasjon om fosterbarnet.

3.2.4 Barnevernstjenesten besøker fosterhjemmet så ofte som nødvendig for å gi barnet forsvarlig oppfølging, og oppfølgingen er helhetlig og tilpasset den enkelte fosterfamilie

Ifølge forskrift om fosterhjem § 7 skal barnevernstjenesten besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig for å kunne følge opp og føre kontroll med barnets situasjon i hjemmet, og minimum 4 ganger i året. Dersom forholdene i fosterhjemmet er gode, og plasseringen har vart i mer enn 2 år, kan barnevernstjenesten vedta at antall besøk skal reduseres til minimum 2 ganger i året.

Tjenesten har en mal for avtale om fosterhjemsoppfølgingen som brukes i saker der det er grunnlag for å redusere besøkshyppigheten fra minimum fire besøk pr år til minimum to besøk pr år. I sakene vi har lest var det avtalt/besluttet redusert besøkshyppighet i to av de ti sakene. Barneverntjenestens

konkrete vurderinger og avveininger av ulike hensyn går ikke frem av denne avtalen. Ifølge de ansatte blir spørsmål om redusert besøkshyppighet gjenstand for drøfting, men dette blir i regelen ikke dokumentert, verken i avtalen eller i barnets journal. En av saksbehandlerne vi snakket med sa at hun savnet å kunne finne disse vurderingene i barnets mappe.

I tjenestens interne rutinebeskrivelse for oppfølging er det presisert at det bør være hyppig kontakt mellom barnevernet og fosterbarnet/fosterhjemmet det første året, bl.a. for å forebygge belastninger som på sikt kan føre til utilsiktede flyttinger. Ifølge rutinebeskrivelsen kan dette gjøres ved å gjennomføre flere enn de fire pålagte oppfølgingsbesøkene, og/eller ved å supplere oppfølgingsbesøkene med veiledning fra ressursteamet eller kommunepsykolog.

Halvårsrapportene til Bufdir for Bodø kommune viser imidlertid at denne målsetningen ikke følges opp. Tvert imot har Bodø kommune over tid hatt særlig høye avvik på oppfølging av fosterbarn det første året etter plassering. Samtidig rapporteres det også om betydelige avvik på oppfølging av fosterbarn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn ett år.

Tallene i tabellene nedenfor er hentet fra halvårsrapporteringene til Bufdir, og for sammenhengens skyld har vi valgt å gå helt tilbake til 2020. Tabellene viser hvor mange fosterbarn Bodø kommune har oppfølgings- og kontrollansvar for, og i hvilken grad barna har fått minimum antall oppfølgingsbesøk. Den første tabellen viser tall for barn som har vært plassert i mer enn ett år, den andre for barn som har vært plassert *mindre enn ett år*.

Merk! Tallene under omfatter *alle barn i fosterhjem*, uavhengig av plasseringshjemmel. Dette skyldes at det ikke er mulig for statsforvalteren å hente ut egne tall for oppfølging av barn under omsorg.

Avdeling Bodø har heller ikke en egen oversikt avgrenset til barn under omsorg, eller barn som følges opp av omsorgsseksjonen. Flertallet av barna som bor i fosterhjem er imidlertid under omsorg.

Oppfølgingsbesøk – fosterbarn plassert mer enn 1 år – Bodø kommune:

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 2023
Antall fosterbarn pr 30/6 og 31/12	85	85	82	86	89	88	77*
Har fått minimum 4 (2) besøk siste år	66	73	71	71	73	69	47*

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 2023
Har ikke fått min. 4 (2) besøk siste år	19	12	11	15	16	19	30*
Avvik i prosent	22 %	14 %	13 %	17 %	18 %	22 %	39 %*

Oppfølgingsbesøk – fosterbarn plassert mindre enn 1 år – Bodø kommu

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 20
Antall fosterbarn pr 30/6 og 31/12	27	22	23	20	16	17	
Ligger an til å få minimum 4 besøk	9	13	16	13	9	14	
Ligger ikke an til å få minimum 4 besøk	18	9	7	7	7	3	

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 20
Avvik i prosent	67 %	41 %	30 %	35 %	44 %	18 %	56

*Bodø kommunes halvårsrapport for første halvår 2023 ble sendt inn til Bufdir med feil, idet tjenesten ikke hadde kapasitet til å gå inn i tallene og rette opp feilene. Feilene kommer til uttrykk ved at antall barn i ulike tiltak, og antall fosterbarn som kommunen har oppfølgings- og kontrollansvar for, ikke stemmer med hverandre. Statsforvalteren har ikke mulighet til å vurdere hvilke tall som er feil, eller hvor store feilene er.

Til sammenligning med tallene over har Narvik kommune rapportert at lovkravet på fosterhjemsoppfølging er innfridd uten avvik første halvår 2023, mens Rana har rapportert avvik på under 2 %.

Barnevernleder og flere av de ansatte ved omsorgsseksjonen antar at en del av avvikene skyldes feilregistreringer i fagsystemet, og da først og fremst fordi oppfølgingsbesøk hos fosterbarn som følges opp av barneseksjonen ikke alltid blir riktig registrert i fagsystemet. Dette forklares med at ansatte ved barneseksjonen ikke får samme mengdetrening med disse oppgavene som ansatte ved omsorgsseksjonen.

Nedenfor følger tilsvarende tall for Steigen og Hamarøy kommuner. Her har vi ikke med tall for fosterbarn som har vært plassert mindre enn ett år, fordi disse tallene er så små at de ikke kan offentliggjøres av hensyn til personvernet. Vi kan likevel kort slå fast at verken Steigen eller Hamarøy har rapportert om avvik på oppfølging av nyplasserte barn.

Tabellene viser at avvikene for fosterbarn som har vært plassert i mer enn ett år har variert de siste 3 ½ årene. Avvikene her er tidvis svært høye, også i 2022 og 2023.

Oppfølgingsbesøk – fosterbarn plassert mer enn 1 år – Steigen kommun

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 2023
Antall fosterbarn pr 30/6 og 31/12	16	17	16	18	18	18	18

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 2023
Har fått minimum 4 (2) besøk siste år	14	16	13	17	11	9	11
Har ikke fått min. 4 (2) besøk siste år	2	1	3	1	7	9	10
Avvik i prosent	12 %	6 %	19 %	6 %	39 %	50 %	41 %

Oppfølgingsbesøk – fosterbarn plassert mer enn 1 år – Hamarøy kommune:

Oppfølgingsbesøk og avvik	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021	Vår 2022	Høst 2022	Vår 2023
Antall fosterbarn pr 30/6 og 31/12	11	11	9	8	10	8	10
Har fått minimum 4 (2) besøk siste år	4	3	6	7	9	6	8
Har ikke fått min. 4 (2) besøk siste år	7	8	3	1	1	2	2
Avvik i prosent	64 %	72 %	33 %	12 %	10 %	25 %	50 %

De ansatte bekrefter at de ikke alltid har kapasitet til å besøke alle fosterbarna så ofte som nødvendig, og forklarer at dette skyldes underbemanning og kapasitetsproblemer. I perioder må de gjøre strenge prioriteringer basert på risikovurderinger. Flere av de ansatte påpeker at når de pålagte oppfølgingsbesøkene ikke blir gjennomført, så øker risikoen for at barneverntjenesten ikke fanger opp utfordringer i fosterhjemmet.

Dette bildet gjenspeiles i de 10 sakene vi har lest. Fire av sakene oppfylder lovkravet mht. antall besøk i perioden fra og med 2021 til sommeren 2023. Tre av sakene har for få besøk i deler av perioden, mens tre saker har for få besøk hvert år.

De fire sakene som har fått tilstrekkelig antall besøk gjennom hele perioden, kjennetegnes av at oppfølgingen fremstår som helhetlig og tilpasset den enkelte fosterfamilien. I de andre sakene ser vi også flere eksempler på faglig godt tilpasset oppfølgingsarbeid, samtidig som vi ser at oppfølgingen glipper i perioder. I fire av sakene sammenfaller periodene med *for få besøk* med perioder som nødvendigvis må ha vært utfordrende for fosterbarnet og/eller fosterforeldrene pga. samlivsbrudd, atferdsvansker eller andre utfordringer. I to av de fire sakene med for få oppfølgingsbesøk ble barnet flyttet til nye plasseringssteder.

Vi må her ta forbehold om at oppfølgingen i noen av sakene vi har lest kan ha omfattet mer kontakt enn det som går frem av mappene, fordi det kan hende at ikke alle oppfølgingsaktivitetene er dokumentert. Flere ansatte har forklart at det kan være utfordrende å rekke å dokumentere alle fosterhjemsbesøkene og annen viktig kontakt med fosterhjemmet. Fagleder for avdeling Steigen er klar på at de ofte kommer til kort med dokumenteringen pga. kapasitetsproblemer. De bruker ikke alltid rapportmalen etter fosterhjemsbesøk, og bare deler av den øvrige kontakten de har med fosterhjemmene blir dokumentert.

Flere av de ansatte forteller at de ringer fosterhjemmene når de ikke rekker å reise på besøk. Vi har i liten grad sett journalnotater som dokumenterer slike telefonsamtaler i saksmappene vi har lest.

Barnevernleder forklarer at i perioden med lav bemanning måtte prioritere hvilke barn som skulle få nødvendig oppfølging, og hvilke som måtte få færre besøk enn lovkravet tilsier. Hun sier at de strenge prioriteringene ikke har ført til utilsiktede flyttinger, men at prioriteringene nok har medført at samarbeidsforholdene mellom fosterforeldre og barnevern har blitt vanskeligere i noen saker, og det kan ha hatt følger for barnevernets omdømme.

Når det gjelder kvaliteten på oppfølgingen, dvs. om oppfølgingen er tilpasset fosterbarnets eller fosterhjemmets behov, så ser vi også her variasjoner. Vi ser videre at det ikke alltid er slik at når en saksbehandlere eller avdelinger strever med å finne gode innfallsvinkler i oppfølgingen, at de tar initiativ til saksdrøftinger med ledelsen eller andre ressurspersoner i tjenesten.

To av seks fosterforeldre opplever at oppfølgingsbesøkene blir for sjeldne. To av seks fosterforeldre opplever også at oppfølgingen ikke er tilstrekkelig helhetlig og tilpasset, bl.a. pga. dårlig erfaring med å be barnevernet om hjelp. Fosterbarna vi har snakket med sier at de opplever at barnevernstjenesten kommer på besøk ofte nok, og at oppfølgingen er tilpasset deres behov.

3.2.5 Barnevernstjenesten gjør en forsvarlig vurdering av barnets utvikling og omsorgssituasjon, konkluderer på om det er behov for endringer eller ytterligere tiltak og iverksetter disse

Ifølge rutinebeskrivelsen for oppfølging av fosterhjem har saksbehandler ansvaret for å dokumentere «hva som er gjort» ved å skrive journalnotater og referat fra oppfølgingsbesøkene.

Rapportmalen bidrar til at saksbehandler dokumenterer sine vurderinger av barnets situasjon i fosterhjemmet i etterkant av hvert fosterhjemsbesøk. Ved behov, f.eks. hvis en sak tar en vending, kan saken tas opp i felles saksdrøfting med fagleder og kollegaer ved seksjon eller avdeling. Særlig alvorlige eller vanskelige saker kan også tas opp med barnevernleder og evt. jurist eller andre ressurspersoner i tjenesten.

Barneverntjenesten har en egen mal som kan brukes for å dokumentere særlig viktige saksdrøftinger. Når denne malen brukes blir problemstillingene og drøftingene grundig beskrevet, i tillegg til at det som oftest vil gå klart frem hvem som har deltatt, hva som er besluttet mv.

Drøftingsmalen brukes imidlertid ikke veldig ofte. Malen er tilgjengelig for hele tjenesten, men inntrykket fra saksmappene er at den brukes mest av avdeling Bodø. Noen drøftinger dokumenteres som et vanlig notat i barnets journal, og noen blir nok ikke dokumentert i det hele tatt.

Vi har sett flere eksempler på at barnevernets vurderinger er jevnlig og grundig dokumentert i saker vi har lest, slik at det er mulig å få et inntrykk av det faglige arbeidet med saken. Noen av sakene vi har lest inneholder imidlertid få eller ingen vurderinger utover de kortfattede vurderingene saksbehandler gjør seg etter hvert oppfølgingsbesøk. I saker der fosterbarnet eller fosterhjemmet har utfordringer, kan dette fremstå som mangelfullt. I noen av sakene er oppfølgingen, og dermed også dokumentasjon av barnevernets vurderinger, mangelfull i kritiske faser av saken.

Når saker blir tatt opp til felles drøfting og det blir tatt beslutninger om videre oppfølging og/eller nye tiltak, så er inntrykket at beslutningene gjennomgående blir fulgt opp og nye tiltak iverksatt.

Flertallet av fosterforeldrene opplevde at barneverntjenesten gjør en forsvarlig vurdering av barnets utvikling og situasjon i fosterhjemmet, og behovet for videre tiltak.

3.2.6 Kommunen sikrer systematisk og tilpasset internkontroll i oppfølgingsarbeidet

Ifølge barnevernleder sikrer ledelsen forsvarlige tjenester og lik kvalitet i hele tjenesten gjennom felles ledermøter, felles fagdager, felles rutinemateriell, individuelle ledermøter, saksdrøfting med ledelsen, og ved at faglederne kan kontakte barnevernsledelsen, hverandre og andre ressurspersoner i tjenesten ved behov.

Utover dette har ikke barnevernledelsen noen systematisk oppfølging eller kontroll med det faglige arbeidet på avdelingene. Ifølge barnevernleder har faglederne ansvaret for å følge opp de ansattes arbeid, og sikre at oppfølgingsarbeidet holder et faglig forsvarlig nivå. Ledelsen tar ikke initiativ til stikkprøvekontroll eller gjennomganger for å se nærmere på om praksis i de ulike avdelingene holder et forsvarlig nivå.

Internkontrollgruppa har i oppgave å lage og revidere rutinebeskrivelser og maler. Flere ansatte sier at de opplever malene som gode og hjelpsomme, og at de fungerer som en støtte i oppfølgingsarbeidet. Andre forklarer at de opplever rutinebeskrivelsene og malene som uklare og lite nyttige, og at de ikke bidrar til å holde saksbehandlingen på et jevnt godt nivå. Noen opplever også at tjenesten har en høy terskel for å justere eller endre rutiner og maler.

Egenrapporteringen og intervjuene viser at barneverntjenesten ikke har noen samlet oversikt over avviksmeldinger og klager på fosterhjemsområdet, eller hvordan avvikene er fulgt opp. Det kom også fram at de ansatte i begrenset grad er kjent med når og hvordan de skal melde avvik. Vi har ikke sett eksempler på at avvikssystemet i Kvalitetslosen er brukt av de ansatte i barneverntjenesten.

Vi har fått beskrevet et eksempel på at barneverntjenesten satte inn tiltak for å redusere faren for svikt i oppfølgingen av fosterbarn i perioden da omsorgsseksjonen hadde altfor få saksbehandlere i forhold til antall fosterbarn. Tjenesten sørget for at alle fosterbarna og fosterhjemmene hadde navn og nummer til en saksbehandler, slik at de som et minimum hadde noen de kunne kontakte ved behov. Videre ble oppfølgingsbesøkene prioritert ut fra en risikovurdering av fosterbarnets og fosterhjemmets behov for oppfølging.

Den vanskelige bemanningssituasjonen på omsorgsseksjonen høsten 2022 hadde sin bakgrunn i flere forhold. Slik vi forstår det ble situasjonen forsterket av at det tok lang tid før barneverntjenesten fikk klarsignal for å lyse ut stillingene, og at det tok ytterligere tid før stillingene ble utlyst på grunn av arbeid med lønnsbudsjetten og vurdering av nedtrekk av stillinger.

Avdelingsdirektøren har løpende kontakt med barneverntjenesten. Vi legger derfor til grunn at administrativ ledelse ble holdt underrettet om situasjonen på omsorgsseksjonen, og at de dermed hadde anledning til å sette fortgang i tilsettingsprosessene. Samtidig vet vi at administrativ og politisk ledelse *ikke* ble informert skriftlig om status for fosterhjemsoppfølgingen mht. avvik og risiko, og hvilke konsekvenser mangelfull bemanning på Omsorgsseksjonen vil få for barn i fosterhjem.

Dette er heller ikke nevnt i den siste tilstandsrapporten til kommunestyret.

I forbindelse med barneverntjenestens halvårsrapporteringer til Barne- og familiedirektoratet, og under tilsynet, har det kommet fram at tjenesten over tid har strevd med å levere korrekte tall på fosterhjemsområdet. Ved rapportering for første halvår 2023 gav tjenesten beskjed om at de ikke greide å levere sikre tall for hvor mange fosterbarn Bodø kommune har oppfølgings- og kontrollansvar for, eller hvor mange av disse som har fått lovpålagt oppfølging.

Barneverntjenesten har ikke tradisjon på regelmessig å legge frem nøkkeltall, eller tall fra halvårsrapportene, for administrativ og politisk ledelse. Barneverntjenesten legger fra enkelte helårstall, bl.a. i de årlige tilstandsrapportene til kommunene.

4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag

Som beskrevet i kapittel 3 finner vi flere eksempler på at oppfølgingen av barn i fosterhjem er godt ivaretatt. Samtidig finner vi at barneverntjenesten ikke besøker alle fosterhjemmene så ofte som nødvendig, med den følge at fosterbarn under omsorg ikke sikres nødvendig oppfølging og hjelp, heller ikke i kritiske faser. Dette er brudd på barnevernsloven § 8-3 og § 1-7.

Når fosterbarnet ikke får tilstrekkelig oppfølgingsbesøk øker risikoen for at det ikke blir lagt til rette for medvirkning, at viktig informasjon ikke blir fanget opp, og at oppfølgingen ikke blir helhetlig og tilpasset barnets og fosterhjemmets behov og at fosterbarnet ikke får rett hjelp til rett tid. Vi finner også mangler knyttet til dokumentasjon av oppfølgingsaktiviteter og faglige vurderinger.

Som vertskommune for den interkommunale barnverntjenesten må Bodø kommune ha oversikt over og kontroll med at *hele tjenesten* driftes forsvarlig. Etter Statsforvalterens vurdering er ikke kommunens ledelse og styring på fosterhjemsområdet tilstrekkelig. Kommunens internkontroll er ikke tilstrekkelig systematisk og har ikke et omfang og innhold som er tilpasset tjenestens størrelse, organisering og risikoforhold. Dette er brudd på kommuneloven § 25-1 om internkontroll.

4.1 Utilstrekkelig bemanning

Under tilsynet kom det frem at omsorgsseksjonen ved avdeling Bodø har hatt en periode med underbemanning på grunn av høy turnover, sykemeldinger og vakanser. Avdelingene Steigen og Hamarøy har slitt med underbemanning over lengre tid fordi det er vanskelig å rekruttere nye medarbeidere i distriktene. Vi legger til grunn at det er en viss sammenheng mellom underbemanning og mangelfull oppfølging av fosterhjemmene.

Etter vår vurdering har ikke Bodø kommune iverksatt nødvendige tiltak for å sikre tilstrekkelig bemanning i tjenesten. Dette begrunnes med at Bodø kommune valgte å utsette utlysning av flere stillinger ved omsorgsteamet høsten 2022. Videre har ikke Bodø kommune sørget for å sikre tilstrekkelig bemanning ved avdelingskontorene, alternativt sørget for å avpasse saksmengden til avdelingenes reelle kapasitet.

4.2 Manglende oversikt over status i tjenesten

En forutsetning for forsvarlig styring er at kommunen har god oversikt over status i tjenesten. Denne oversikten er mangelfull. Bodø kommune rapporterte inn tall for avdeling Bodø første halvår 2023 med åpenbare feil på fosterhjemsområdet. Kommunen har heller ikke oversikt over hvordan avvikene fordeler seg mellom de tre seksjonene ved avdeling Bodø, som alle følger opp barn i fosterhjem. Dette er et dårlig utgangspunkt for styring.

I tilstandsrapportene for henholdsvis Bodø, Hamarøy og Steigen (2022) er det ikke nevnt at kommunene har avvik på fosterhjemsområdet, til tross for at avvikene til dels er betydelige. Intensjonen med tilstandsrapportering er nettopp at kommunene skal få presis informasjon om barneverntjenestens status.

Vi har ikke fått framlagt noen skriftlige risikoanalyser. Et eksempel på et aktuelt tema for risikoanalyse kan være at omsorgsseksjonen fikk syv nye medarbeidere sommeren 2023, uten erfaring fra oppfølging av barn i fosterhjem. Et annet eksempel er situasjonen som oppstår når en distriktsavdeling er underbemannet over tid.

Barnevernledelsen har heller ikke oversikt over avvik som går frem av evt. klager fra brukere, oppdragstakere eller samarbeidspartnere, eller svikt som avdekkes av medarbeidere i tjenesten. De ansatte vet ikke hva som utgjør et avvik, hvordan avvik skal meldes eller hva de kan forvente av oppfølging og forbedringsarbeid fra ledelsens side.

Når barnevernledelsen ikke har presis oversikt over status i egen tjeneste, kan de vanskelig iverksette virksomme styringstiltak. Videre kan de ikke kommunisere ut tydelig informasjon som beslutningsgrunnlag for administrativ og politisk ledelse.

4.3 Utfordrende organisering av den interkommunale tjenesten

Barneverntjenesten for Bodø m.fl. har en utypisk organisering som interkommunal tjeneste etter vertskommunemodellen ved at tjenesten har fire distriktsavdelinger med egen fagleder. Disse avdelingskontorene betjener innbyggerne i sine respektive kommuner, mens avdeling Bodø betjener innbyggerne i Bodø, samt Værøy og Røst. Utgangspunktet er at hver avdeling ivaretar sine saker.

Etter vår vurdering er det grunn til å stille spørsmål ved om denne organiseringen kan virke begrensende på vertskommunens og barnevernledelsens muligheter for, og ambisjoner om, å styre barnevernstjenesten som et hele. Vi tenker her både på styring av tjenestens bemanningsressurser, og kvalitetssikring og kontroll med tjenesteutøvelsen på alle nivåer.

Den vanlige måten å organisere en interkommunal barneverntjeneste på er at den organiseres som én tjeneste, som i fellesskap betjener innbyggerne i alle kommunene i samarbeidet. Seksjoner eller team som er spesialisert på ulike deler av barnevernets oppgaver, favner da hele tjenesten, slik at et omsorgsteam vil ha ansvaret for alle barn under omsorg fra de ulike kommunene i samarbeidet.

Lokale kontorsteder representerer vanligvis ikke egne avdelinger med egen fagleder, men et arbeidssted som brukes av medarbeidere ved behov, f.eks. for å ivareta god tilgjengelighet for brukerne. Med en slik organisering vil barnevernledelsen fordele saker og styre ressurser og kompetanse dit det til enhver tid trengs mest, uavhengig av kommunegrensene. En slik modell reduserer også behovet for at ansatte må jobbe med krevende og konfliktfylte barnevernssaker i eget nærmiljø.

Vi ser at det kan være mange grunner til at Bodø og samarbeidskommunene har valgt å organisere seg slik de har gjort. Vi tenker her på store geografiske avstander, ønske om nærhet til brukerne og ønske om å opprettholde arbeidsplasser i distriktskommunene. Etter vår vurdering er det imidlertid viktig at kommunene i samarbeidet er seg bevisst at det kan være både fordeler og ulemper med denne organiseringen. Bedre kunnskap om mulige ulemper kan gi et bedre utgangspunkt for dialog kommunene imellom, og gjøre det lettere å finne løsninger som kan demme opp for mulige uheldige effekter av organiseringen.

Etter vår vurdering er det risiko for at det er ulik kvalitet på oppfølgingsarbeidet fra avdeling til avdeling på grunn av utfordringene knyttet til geografiske avstander og tjenestens organisering. Vårt inntrykk er at kommunens internkontroll ikke i tilstrekkelig grad er tilpasset disse utfordringene.

Kommunen fører ikke systematisk kontroll med oppfølgingsarbeidet, og har ikke gode systemer for å fange opp svikt. Dermed er ikke internkontrollen egnet til å sikre forsvarlige tjenester i hele organisasjonen.

4.4 Rom for forbedringer av rutiner og maler tilpasset hele tjenesten

Under et tilsyn er det *tjenestens praksis* som skal vurderes, ikke tjenestens rutinebeskrivelser og maler. Rutinebeskrivelser og maler gir heller ingen garanti for god praksis.

Når det er sagt *kan* gode rutinebeskrivelser, sjekklister og maler fungere avklarende og utgjøre en viktig støtte for saksbehandlerne. Samlet kan dette bidra til å kvalitetssikre oppfølgingsarbeidet. Barneverntjenesten har på plass en del rutinebeskrivelser og maler på fosterhjemsområdet, men vi finner også en del mangler som vi har valgt å påpeke. Etter vår vurdering kan gode rutinebeskrivelser og maler spille en viktig rolle i en organisasjon preget av høy turnover og der medarbeiderne har ulike forutsetninger og ulik arbeidssituasjon mht. kompetanse, erfaring, mengde-trening og fagstøtte.

Tjenesten har to ulike rutinebeskrivelser for oppfølging av fosterbarn og fosterhjem med nesten samme tittel og delvis sammenfallende innhold. Rutinebeskrivelsene viser ikke til hverandre. Dette kan i seg selv virke forvirrende for saksbehandlerne. Videre er vårt inntrykk at flere vesentlige tema knyttet til fosterhjemsoppfølgingen ikke er omtalt og avklart i tjenestens rutinebeskrivelser.

Intervjuene avdekket at det ikke nødvendigvis er samsvar mellom rutinebeskrivelsene og praksis. Innholdet i rutinebeskrivelsene er heller ikke like godt kjent for alle. Eksemplet her er føringen om at fosterhjemsbesøkene i regelen skal legges til arbeidstiden, og at fosterbarnet da må ta fri fra skolen. I praksis blir de fleste fosterhjemsbesøkene gjennomført slik at fosterbarna kan møte saksbehandler *etter* skoletid. Etter vår vurdering er det bedre samsvar mellom tjenestens praksis og hensynet til medvirkning og tilpasset oppfølging, enn tilfellet er for rutinebeskrivelsen. Funnene tyder på at det både kan være grunn til å revidere teksten i rutinebeskrivelsen, og videre påse at rutinebeskrivelser er kjent og brukes som støtte i saksbehandlingen.

Rapportmalen for fosterhjemsbesøk blir brukt og fungerer for de fleste saksbehandlerne som en støtte i oppfølgingsarbeidet. Vi er likevel i tvil om rutinebeskrivelsen og rapportmalen gir alle saksbehandlerne den nødvendige støtte til å planlegge fosterhjemsbesøkene slik at ulike tema som er viktige i ulike situasjoner eller faser ikke glipper. Tjenesten har heller ikke entydige rutiner som tilsier at saksbehandlerne skal skriftliggjøre planer for oppfølgingen, noe som bl.a. vil bidra til å sikre bedre kontinuitet ved saksbehandlerbytte. Etter vår vurdering bør tjenesten vurdere hvordan rutinebeskrivelser og rapportmal kan utvikles eller suppleres for å bidra til systematisk planlegging av oppfølgingsarbeidet.

Videre viser vi til tjenestens nye mal for barnets omsorgsplan, jf. bestemmelsen i barnevernsløven § 8-3 fjerde ledd. Malen har klare innholdsmessige svakheter idet den er preget av den gamle barnevernlovens bestemmelse om omsorgsplaner. Malen fanger i liten grad opp intensjonene i den nye bestemmelsen om barnets plan. Malen må derfor revideres.

Barneverntjenestens mal og rutiner for beslutning/avtale om redusert besøkshyppighet sikrer ikke at barnets synspunkter blir innhentet og vektet, eller at barneverntjenestens begrunnelse og avveining av ulike hensyn blir dokumentert. Etter vår vurdering bør male og/eller rutiner bidra til å sikre barnets medvirkning, og at det er mulig å finne tilbake til begrunnelsen for å fravike lovens utgangspunkt om minimum fire besøk pr år.

5. Statsforvalterens konklusjon

Her presenterer vi konklusjonen av vår undersøkelse, basert på vurderingene i kapittel 4.

Statsforvalteren har avdekket mangler i barneverntjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem. Barneverntjenesten besøker ikke fosterhjemmene så ofte som nødvendig, med den følge at fosterbarn under omsorg ikke sikres nødvendig oppfølging og hjelp, også i kritiske faser. Det foreligger også mangler knyttet til barneverntjenestens dokumentasjon. Dette medfører at vesentlig informasjon og vurderinger ikke er tilgjengelig på barnets mappe.

Videre finner vi at internkontrollen er mangelfull. Barneverntjenesten har ikke sikre tall for hvor mange fosterbarn de har ansvaret for, eller hvor mange fosterbarn som ikke har fått lovpålagt oppfølging. Dette gir et problematisk utgangspunkt for styring og ledelse.

Vi ser heller ikke at internkontrollen har et omfang og innhold som er tilstrekkelig tilpasset en stor interkommunal barnevernstjeneste, herunder tjenestens særegne organisering og risikoer forbundet med denne.

Dette er brudd på barnevernsloven § 8-3 og § 1-7 og kommuneloven § 25-1 om internkontroll.

6. Oppfølging av påpekte lovbrudd

I dette kapittelet redegjør vi for hva Statsforvalteren forventer at kommunen skal gjøre for å rette påpekte lovbrudd.

Vi ber kommunen utarbeide en plan med nødvendige tiltak for å rette lovbruddet, og sende den til Statsforvalteren innen utgangen av januar 2024. Planen bør inneholde følgende:

- Konkrete målformuleringer for hva som skal forbedres
- Tiltak som skal gjennomføres for å skape forbedring
- Frister for iverksetting og evaluering av om tiltakene har virket som planlagt
- Beskrivelse av hvordan ledelsen vil følge med på og kontrollere at tiltakene blir iverksatt og gjennomført
- Beskrivelse av hvordan ledelsen vil følge med på og kontrollere at tiltakene har virket som planlagt ved at *praksis* er forbedret

Kort tid etter at planen er mottatt, vil Statsforvalteren ta kontakt med kommunen for å avtale tidspunkt for dialogmøte. Det er kommunens plan som vil være tema på møtet, i tillegg til at vi vil legge en plan for videre dialog. Antall dialogmøter vil avhenge av omfang og alvorlighet av lovbrudd.

For å undersøke om tiltakene har ført til forsvarlig praksis, vil kommunen bli bedt om å utføre en egenkontroll. I egenkontrollen skal kommunen gjennomgå saker ved å fylle ut et skjema med spørsmål. Tidspunkt for gjennomføring av egenkontroll avtales i dialogmøte.

Statsforvalteren kan i tillegg utføre en stikkprøvekontroll dersom det er nødvendig.

Med hilsen

Gisle Berg (e.f.)
avdelingsdirektør

Gunhild Westergaard
seniorrådgiver

Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet

I dette vedlegget omtaler vi hvordan tilsynet ble gjennomført, og hvem som deltok. Varsel om tilsynet ble sendt 24.05.2023.

Forberedende møte med virksomheten ble gjennomført 15.06.2023.

Tilsynsbesøket ble gjennomført ved Barneverntjenesten for Bodø m.fl. sine lokaler i Teamgården, og innledet med et kort informasjonsmøte 12.09.2023. Oppsummerende møte med gjennomgang av funn ble avholdt digitalt den 20.09.2023.

De fleste dokumentene var tilsendt og gjennomgått på forhånd, mens noen dokumenter ble mottatt og gjennomgått i løpet av tilsynsbesøket. Følgende dokumenter ble gjennomgått og vurdert som relevante for tilsynet:

- Egenrapporteringsskjema
- Organisasjonskart – Barneverntjenesten for Bodø fl.
- Møteoversikt (faste aktiviteter) 2023
- Tilstandsrapporter/årsrapporter 2022 – om barnevernet i hver kommune i samarbeidet
- Avtaler om virksomhetsoverdragelse/vertskommunesamarbeid
- Rutinebeskrivelse: Oppfølging fosterhjem og fosterbarn
- Rutinebeskrivelse: Oppfølging av fosterbarn og fosterhjem, plassering etter 5-1
- Mal: Rapport fra fosterhjemsbesøk
- Mal: Avtale om redusert besøkshyppighet
- Mal: Oppfølgingsplan fosterbarn
- Mal: Årsplan fosterhjemsoppfølging
- Mal: Endelig omsorgsplan
- Mal/sjekkliste for saksgjennomgang
- Prosedyre for melding, behandling og lukking av avvik – Bodø kommune
- Rutinebeskrivelse: Samtykke til helsehjelp for barn under omsorg
- Rutinebeskrivelse: Tilmelding til ny skole

Vi valgte ut 10 saksmapper etter følgende kriterier:

- Barn som bor eller har bodd i fosterhjem etter vedtak om omsorgsovertakelse, og som har hatt oppfølging av barneverntjenesten for Bodø fl. etter 01.01.21.
- hvorav seks saksmapper fra avdeling Bodø, to fra avdeling Hamarøy og to fra avdeling

Fire fosterbarn og seks fosterforeldre ble intervjuet i forbindelse med tilsynet.

I tabellen under gir vi en oversikt over hvem som ble intervjuet, og hvem som deltok på oppsummerende møte:

Ikke publisert her

Disse deltok fra tilsynsmyndigheten:

Seniorrådgiver, Lise Tymi, Statsforvalteren i Nordland, revisor Seniorrådgiver, Gry Berg, Statsforvalteren i Nordland, revisor

Seniorrådgiver, Gunhild Westergaard, Statsforvalteren i Nordland, revisjonsleder

Alle tilsynsrapportar frå dette landsomfattanede tilsynet

2022–23 Barneverntjenestens ansvar for oppfølging av barn plassert i fosterhjem

Søk etter tilsynsrapporter

Søk

Redegjørelse til kontrollutvalget 19.april 2024.

1. Utviklingstrekk for barnevernstjenesten.
2. Hvordan Gildeskål kommune som samarbeidskommune følger opp vedlagt tilsynsrapport ovenfor Bodø som vertskommune.

Fra Barnevernloven §15-3, *Barnevernstjenestens organisering og oppgaver*

I hver kommune skal det være en barnevernstjeneste som utfører oppgaver etter denne loven. Barnevernstjenesten skal ha en leder.

Barnevernstjenesten har ansvar for å gi hjelp, omsorg og beskyttelse når det er nødvendig på grunn av barnets omsorgssituasjon eller atferd. Ansvarer omfatter tiltak rettet mot barnets omsorgssituasjon eller atferd.

Barnevernstjenesten skal blant annet

- a. gjennomgå og vurdere bekymringsmeldinger*
- b. gjennomføre undersøkelser av barnets omsorgssituasjon*
- c. treffe vedtak om hjelpetiltak*
- d. forberede saker for behandling i barneverns- og helsenemnda*
- e. iverksette og følge opp tiltak.*

Barnevernstjenesten skal være tilgjengelig til enhver tid.

Kommunestyret selv skal minst én gang i året få en redegjørelse om tilstanden i barnevernstjenesten.

Organisering av barnevernet i Gildeskål

Barneverntjenesten for Bodø kommune og Gildeskål kommune, organiseres som et administrativt vertskommunesamarbeid med Bodø kommune som vertskommune og Gildeskål kommune som samarbeidskommune. Andre kommuner som er med i samarbeidet er Steigen, Hamarøy, Rødøy, Værøy og Røst.

Antall årsverk lokalisert i Gildeskål: 3 årsverk. Må anses å være en forsterket bemanning i forhold saksmengde. Stabil bemanning siste år.

Tilgjengelighet: 24 timers samarbeid «Barnevernsvakt» med Bodø kommune

Rapportering:

Årlig rapportering til kommunestyret, fortrinnsvis leder av barnevernstjenesten, Bodø kommune, deltar fysisk

Skriftlige rapporteringer utover dette skjer ca 2 ganger per år.

Neste rapportering i kommunestyret skjer juni 2024.

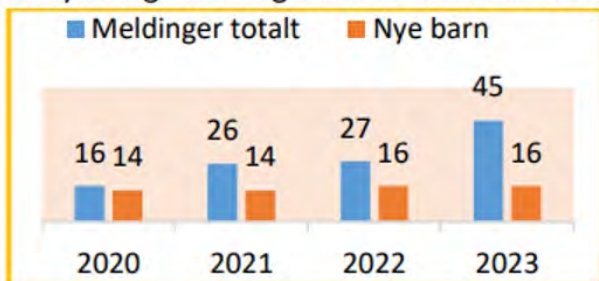
Administrative samarbeidsmøter gjennomføres ca 3 ganger per år, senest 14.mars 2024

Fristbrudd Gildeskål er marginalt

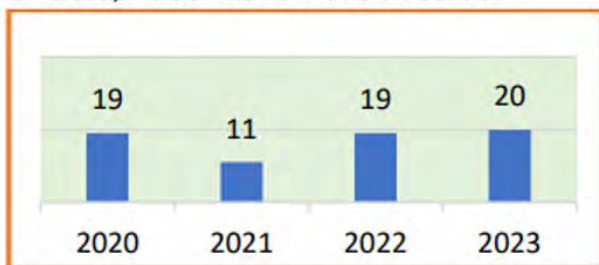
Revidering av samarbeidsavtalen mellom Bodø kommune og samarbeidskommunene er betydelig forsinket. Den er utarbeidet, men skal kvalitetssikres i andre deler av Bodø kommune før den sendes ut. Gildeskål kommune har kommet med innspill til avtalen.

Utviklingstrekk:

Bekymringsmeldinger 2020-2023 2. tertial

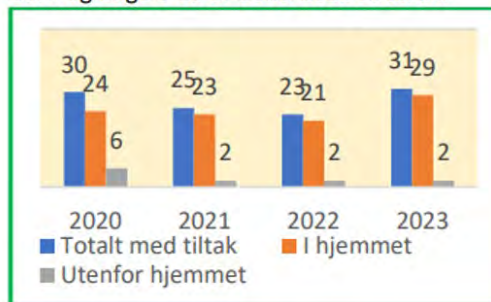

Undersøkelser 2020-2023 2. tertial

Tiltak

Barn og unge 0-25 år 2020-2023 2. tertial

Brudd på myndighetskrav:

Fristbrudd undersøkelser: 3 av 19 over frist.

Oppfølging fosterhjem: 0 brudd.

Evaluering av samarbeidet

Barnevernets ansatte i Gildeskål sier følgende om partssamarbeidet:

Fornøyd med støtte og oppfølging fra «hovedkontoret» i Bodø

Godt stabilt arbeidsmiljø i Gildeskål lokalt. Arbeidsmiljøet er et sentralt tema for hele samarbeidet.

God faglig støtte og tilgang på spekter av fagligere ressurser.

God dialog og bistand i de løpende vurderinger man har behov for i Gildeskål

God support på alle nødvendige støttetjenester (økonomi, merkantil, jus ble særlig fremhevet)

Felles faglig ambulerende ressursteam for familier, oppleves fra både tjenesten selv og egen legetjeneste å være god.

Tilstrekkelig og god akuttberedskap, gjennom felles barnevernsvakt.

God tilbakemelding fra barnevernets vertskommune, om at kommunen fremstår å ha høgt fokus på barnevern, og at dette er godt forankret i organisasjonen

Stadig forbedringer i arbeidet med å inkludere barnevern i det tverrfaglige forebyggingsarbeidet.

Kommunen arbeider med å forsterke og utvikle dette arbeidet ytterligere.

Barnevernet blir invitert til, og det legges opp til å stadig forbedre en aktiv dialog med både helse og oppvekst.

Enhetsledere skole og barnehage samt kommuneledelsen oppvekst har uttalt seg om samarbeidet, juni 2023. Oppsummering av tilbakemeldingene:

Områder	Evaluering
Samhandling, kommunikasjon, informasjon	Får gode svar på telefon, tydelige om hvorvidt en sak skal meldes eller ikke. Svarer raskt på henvendelser, ringer snart tilbake. Opplevs som støttespillere med god kompetanse. God dialog rundt enkeltcases.
Terskel for å ta kontakt med barnevernet	Lav. Det er enkelt når man kjenner de som jobber der. Positivt med felles barnevernsvakt i Bodø. Ok å treffe noen som ikke «kjenner alle».
Omfang av systematisk samarbeid mellom skole/barnehage og barnevern	Ingen, men ønske om å få til dette gjennom tverrfaglige team på skoler og i barnehagene.
Samarbeid med barnevern utover individualsaker. Forebygging, informasjon, dialog på systemnivå m.m.?	Informasjon om tjenesten er gitt på et ledermøte. Har vært snakk om presentasjon på foreldremøte i BH og skole. Viktig at foreldre kjenner barnevernet slik at tillitt bygges. Da kan det hende de lettere takker ja til tiltak. Barnevernet er positive til dette.
Kunne vært gjort bedre vedr. samhandling, kommunikasjon.	Strukturert samarbeid er startet opp gjennom tverrfaglig, kommunalt team og faste møter gjennom året. Ser frem til mer strukturert og regelmessig samarbeid. Når det er behov for tilleggsinformasjon i en sak opplevs det som tungvint å måtte sende dette skriftlig, mye lettere å kunne ta dette muntlig. Noen i barnevernet opplever at det er ok med muntlig informasjon, dette bør gjøres likt. Det burde gjennomføres hyppigere besøk der barnevernet møter de ansatte og opplyser om hva de gjør. Kunne kanskje ha hatt en fast kontaktperson i BV eller en oversikt over hvem man kontakte rundt div saker/tema.
Oversikt over aktive saker i barnevernet	Lederne opplever å ha dårlig oversikt og kjenner usikkerhet rundt hva som skjer i saker. Det er ønskelig med en telefon om at det er mottatt bekymringsmelding før det sendes anmodning om opplysninger.
Vertskommune Bodø kommune	Det merkes ikke så godt at vi har en vertskommune. Barnevernet er mer tilstedeværende nå enn tidligere. Før var det «tettere skott». Tror det er lurt at vi har samarbeid med Bodø, flere å spille på.

2. Oppfølging av tilsynsrapport

Tilsynsrapport lagt til orientering i kommunestyret 5.mars 2024

Kommunestyret valgte å løfte saken til vedtakssak. Og fattet følgende vedtak:

«.....Gildeskål kommune skal gjennomføre en evaluering av barnevernssamarbeidet i 2023. Dette gjennomføres i 2024, sak legges fram til politisk behandling til kommunestyret senest i oktobermøtet 2024. Gildeskål kommune holdes orientert fra Bodø kommune om oppfølging av påpekte lovbrudd, det informeres om status til levekårsutvalg og formannskap i hvert møte framover. Tilstandsrapport fra barneverntjenesten legges senest fram i kommunestyrets junimøte.»

Administrativt samarbeidsmøte med barnverntjenesten fra vertskommunen, gjennomført 14.mars 2023

Deltakere var Kommunalsjefer i helse og oppvekst, kommunedirektør, kommuneoverlege, leder for tverrfaglig team, fungerende leder for barnevernet, fagleder barnevernet i Gildeskål, barnehage- og skolefaglig rådgiver.

Agendaen for møtet inneholdt blant annet: «**Tilsynsrapport fra Statsforvalteren og tiltak etter avvik**»

Fungerende leder Mary Brattøy foretok en grundig gjennomgang av alle de kritiske funnene i hele rapporten.

Samtidig understreket hun at fosterhjem i Gildeskål kommune har hatt de lovpålagte tilsynsbesøk. Minimum 4 ganger per år. Dette kommer også frem i siste tertialrapport.

Oppsummert tar de innspillene på største alvor. Likevel mener vertskommunen å ha både svar og løsninger på de aller fleste av punktene nevnt som avvik

Utfordringer for vertskommunen oppsummert:

Betydelig bemanningsutfordring i barnevernet Bodø, mangler 8 saksbehandlere mars 24.

Opplæring

Gode nok systemer som ivaretar registreringer og uttak av rapporter på en effektiv måte.

Gildeskål kommunes oppfølging av punkter kommet frem i tilsynsrapport

- Jevnlige møter med vertskommune på overordnet nivå, minimum tre ganger hvert år. Gjennomgang av rapporter, utvikling og oppfølging av pågående saker.
- Legge til rette for et åpent og konstruktivt samarbeid. Gjennomgang av årsrapport i kommunestyret hvert år.
- Gjennomføre evaluering av barnevernsamarbeidet innen 1.oktober 2024.

Bodø kommunes tiltaksoversikt etter tilsyn ligger vedlagt.

Administrasjonen ber kontrollutvalget vurdere at Gildeskål kommune bruker Salten kommunerevisjon til å gjennomføre en revisjon av barnevernsamarbeidet. Dette er gjort i Hamarøy kommune i 2021. Rapport ligger her: [Forvaltningsrevisjon-VertskommunesamarbeidetombarneverntjenestenHamarykommune.pdf](#)

Hva skal rettes opp	Mål	Hvordan (Delmål)	Tids-Perspektiv	TILTAK	Hvordan ledelsen vil følge med på og kontrollere at tiltak iverksettes og gjennomføres	Hvordan ledelsen vil følge med på og kontrollere at tiltakene har virket ved at praksis er forbedret
Andelen oppfølging fosterhjem	Alle fosterhjem og fosterbarn skal ha minimum lovpålagt antall oppfølginger	Tilstrekkelig bemanning.	For Bodø: Snarest, men senest mai 2024 For samarbeids-Kommunene; snarest.	Ulike rekrutteringstiltak og tiltak for å beholde ansatte: *Bodø kommune har satt ned ett rekrutteringsteam, hvor også BV rekrutterings-utfordringer behandles. *Bodø kommune arbeider aktivt for å stadig forbedre sine rekrutteringsmetoder. *BV Bodø inviterer studenter til bedriftsbesøk	Ledere deltar på og gjennomfører de ulike rekrutteringstiltakene, og vil gjennom det følge med på og kontrollere tiltakene.	Ledelsen har gjennom sitt virke oversikt over bemanningen, og vil dermed gjennom rekrutteringstiltakene raskt merke hvorvidt tiltakene har virket eller ikke.
		Registrere alle oppfølgingsbesøk på riktig måte.	Fortløpende, men senest i løpet av 1. halvår 2024	Generell opplæring Rutinebeskrivelser Individuell opplæring og bistand	Ledere deltar på og gjennomfører ulike opplæringsaktiviteter. Ledere deltar på og følger opp arbeidet med rutinebeskrivelser Ledere besørger individuell opplæring og bistand	Andel oppfølgingsbesøk er målbar gjennom halvårsrapport, og gjennom søk i den enkelte sak. Dersom andelen oppfølgingsbesøk ikke tar seg opp må årsaken kartlegges og tiltakene gjennomgås på nytt:
		Registrere alle ettervernstiltak på riktig måte		Saksbehandler varsler til fagleder i god tid når saksbehandler ser at det kan bli vanskelig å få til alle oppfølgingsbesøk. Fagleder skal bistå til å prioritere oppgaver slik at oppfølgingsbesøk kan gjennomføres.		
		Bodø BV skal påse at alle oppfølgingsbesøk gjennomføres	Fortløpende			

Barneverntjenesten Bodø (BV Bodø)

Tiltaksplan for å rette lovbrudd og avvik 2024, jf. Rapport etter Statsforvalterens tilsyn på oppfølging fosterhjem høst 2023

Manglende oversikt over status i tjenesten, her under at						
Barnevernet ikke vet eksakt hvor mange fosterbarn tjenesten har	Halvårsrapporten gjenspeiler den reelle oversikten Bodø BV har over sine fosterbarn	Tiltak tilsynsbarn registreres med riktig tiltakskode	Snarest og fortløpende	Generell opplæring Rutinebeskrivelser Individuell opplæring og bistand	*Ved individuell saksgjennomgang *Stikkprøver på om antall fosterbarn på ett gitt tidspunkt samsvarer med tall for halvårsrapporten eller ikke *Ledelsen skal være i forkant av rapporteringene på eventuelle feil og mangler, og årsakene.	I forbindelse med halvårsrapportering sjekker faglederne ut alle tall i rapporten.
Avvik ikke nevnt i den årlige tilstandsrapporten for 2022	Avvik tas med i årlig tilstandsrapport		Årlig		Gjennom sitt virke som leder og utfører av rapporten	Framkommer i tilstandsrapporten
Manglende ros-analyser	Ros-analyser gjennomføres		Oppstart innen utgangen av juni 2024	Det settes av tid til jevnlig arbeide med ROS-analyser.	Ledelsen deltar på og følger opp arbeidet med ROS-analyser.	Ledelsen deltar på og følger opp arbeidet
Manglende dokumentasjon i enkeltsaker	Tilstrekkelig/god dokumentasjon i alle enkeltsaker		Snarest og fortløpende	Bedre opplæring. Tema i saksgjennomgang og ved individuell veiledning	Ledelsen følger opp gjennom stikkprøver og kontroll i enkeltsaker	
Ikke oversikt over klager fra brukere	Ha oversikt over klager fra brukere	Opprette dokument hvor klager registreres.	Kontinuerlig	Utarbeide rutiner for systematisk registrering av klager	Ledelsen deltar på og følger opp arbeidet	Dokumentasjon på klager

Barneverntjenesten Bodø (BV Bodø)

Tiltaksplan for å rette lovbrudd og avvik 2024, jf. Rapport etter Statsforvalterens tilsyn på oppfølging fosterhjem høst 2023

Ikke oversikt over avvik på fosterhjemsområdet -Feil som gjøres	Ha oversikt over avvik. Finne et system hvor det registreres på en ok måte. Lære av hverandres feil for å unngå at det skjer igjen.	Melde inn til fagleder. Avvik/feil som er gjort tas opp i plenum på seksjonsveiledning- evnt. Ledergruppen dersom det anses nødvendig	Innen 1. halvår 2024	Utarbeide rutiner for systematiskregistrering av avvik/feil som gjøres.	Ledelsen deltar på og følger opp arbeidet	Dokumentasjon på avvik
Rom for forbedringer av rutiner og maler tilpasset hele tjenesten på fosterhjemsområdet	Ha gode nok rutiner og maler	Trappe opp arbeidet med å ajourføre rutiner og maler	Innen 3. kvartal 2024	Når bemanningsressursene tilsier det, setter aktuelle medarbeidere av mer aktiv tid til å arbeide med internkontrollen. Innspill fra saksbehandlere/nyansatte ift hva som evnt mangler i eksisterende rutiner/maler	Ledelsen deltar på og følger opp arbeidet	Ledelsen deltar på og følger opp arbeidet

SAK 11/24

Orientering om tiltak mot mobbing i skole og barnehage

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
19.04.2024

Vedlegg:

- a) Gildeskål kommune. Familie, oppvekst og kultur. Redegjørelse til kontrollutvalget.

Bakgrunn for saken:

Under forrige møte i kontrollutvalget den 16. februar, ble det besluttet sette sak om mobbing på dagsorden. Administrasjonen er derfor bedt til møtet om hvordan kommunen arbeider systematisk for å forebygge mobbing i skole og barnehage og hvilke tiltak som gjennomføres dersom mobbing avdekkes. I tillegg kan kontrollutvalgets medlemmer stille spørsmål i tilknytning til saken.

Vedlagt er skriftlig redegjørelse fra administrasjonen. I redegjørelsen er det en beskrivelse av hvordan man jobber systematisk i skole og barnehage, samt utviklingstrekk. Det er etablert tverrfaglig team på skolene og i barnehagene, som er en arena der representanter fra skolen, helsetjenesten, PPT, psykisk helse og eventuelt barnevernet møter elever og foresatte for dialog rundt elever og forhold det er knyttet bekymring rundt. Dette er et lavterskeltilbud som startet opp august 2023. Vedlagt redegjørelsen følger handlingsplan for trygt og godt skolemiljø, som ble ferdigstilt i januar 2023.

Det er i innstillingen lagt opp til at saken tas til orientering, men dersom utvalget ønsker det kan det utformes alternativt vedtak. Dette kan eksempelvis være om det anses behov for å gå videre med saken eller rapportere særskilt til kommunestyret.

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Røkland, 12. april 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Redegjørelse for kontrollutvalget 24.april 2024

«Et trygt og godt skolemiljø er en forutsetning for at elevene skal kunne lære, og for at skolene skal kunne oppfylle sitt mandat.» Udir.no

Fra samfunnsplanen, Gildeskål kommune:

Alle skal ha en oppvekst der de opplever mestring, tilhørighet, inkludering og aktivitet

Fra utviklingsplan til oppvekst, Gildeskål, for 2023/2024

Overordnet mål	Spesifisert
Inkluderende barnehage- og skolemiljø	
Gildeskål kommune har gode rutiner for forebygging, avdekking og håndtering av mobbing	Handlingsplan for et trygt og godt barnehage- og skolemiljø skal i løpet av 2023 og 2024 implementeres i alle ledd i oppvekstsektoren. Antall klager til Statsforvalter skal være null.

Målet er at i Gildeskål kommune skal alle skoleelever og barn i barnehagen ha et trygt og godt lærings- og lekemiljø. Alle ansatte skal ha god kompetanse i hvordan de skal forebygge, avdekke og håndtere mobbing og krenkelser. I januar 2023 ferdigstilte vi en god prosess med utarbeidelse av «Handlingsplan for et trygt og godt barnehage- og skolemiljø». Planen har etter dette blitt implementert i alle skoler og barnehager. Planen er konkret og forpliktende, og skal sikre at alle enheter jobber systematisk og målbevisst med tema. Elever og foresatte er kjente med planen og ble invitert til å komme med innspill i prosessen.

Planen ligger som vedlegg.

Etter over ett år siden ferdigstilling av planen har vi i arbeidet med årsmeldingen evaluert arbeidet så langt. Noen av tilbakemeldingen vi har fått fra lederne er som følger:

Bedre rutiner for forebygging, avdekking og håndtering av mobbing. Personalet er samkjørte og faglig oppdaterte i forhold til aktivitetsplikten i praksis. Foreldre gir tilbakemeldinger på at de opplever at skolen tar dette på alvor. Det er etablert flere aktivitetsplaner, men svært få av dem handler om mobbing. Gode holdninger blant ansatte. Det har vært arbeidet med å finne gode tiltak i aktivitetsplanene. God inkludering av ukrainske barn har hatt høyt fokus det siste året.

Barnehager har utarbeidet konkrete mål for utvikling av arbeidet med barnehagemiljøet. «Tilstedeværelse» og «anerkjennende kommunikasjon» er eksempler på utviklingsområder.

Skolene gjennomfører trivselsfremmende- og mobbeforebyggende tiltak. Elevene skal oppleve at de blir tatt på alvor og at det settes inn tiltak tidlig. Det gjennomføres elevsamtaler jevnlig på alle skoler. Her tas mobbing og trivsel opp som naturlig tema.

Det er etablert tverrfaglig team på skolene og i barnehagene, dette er en arena der representanter fra skolen, helsetjenesten, PPT, psykisk helse og eventuelt barnevernet møter elever og foresatte for dialog rundt elever og forhold det er knyttet bekymring rundt. Dette er et lavterskeltilbud som startet opp august 2023. Resultater så langt viser at de faste medlemmene av teamet er fornøyde med å ha en slik arena der de kan drøfte ulike problemstillinger og sammen finne gode løsninger og tiltak. Lederne har meldt at foresatte har opplevd denne arenaen for samhandling som god.

Elevundersøkelsen er en av de indikatorene vi har som sier noe om utvikling på trivsel og mobbing.

Dessverre er tallene knyttet til mobbing unndratt offentligheten siden vår kommune er så liten og det er få elever på skolene.

Trivsel på 10.trinn viser en positiv utvikling siden 2020/2021.

Tallene ligger omentrent på landsgjennomsnitt for 10.trinn, men litt over på 7.trinn (3,9 nasjonalt), noe som er gledelig å se.

Antall elever på nasjonalt nivå rapporteres å ha gått opp det siste året. Av elever på 7.trinn er det hele 12,8% som sier de blir mobbet (hele 13,2% i Nordland) og på 10.trinn 10,9% (12,3% i Nordland). Det er kun 7. og 10.trinn som gjennomfører undersøkelsen obligatorisk, derfor er det de tallene som gjøres kjent og som er med i statistikken. Tallene fra siste elevundersøkelse er urovekkende høye og viser en negativ utvikling fra året før. I Bodø, vår nabokommune, er mobbetallene 16,7% på 7.trinn og 13,6% på 10.trinn. I Gildeskål har derimot innværende skoleår et marginalt antall elever som sier de blir mobbet. På grunn av regler for skjerming kan vi ikke oppgi tallet offentlig.

Skolene utarbeider flere aktivitetsplaner nå enn tidligere, men få av dem handler om mobbing. Ofte kan det handle om andre forhold som gjør at skolen må sette inn tiltak for å forbedre opplevelsen av et trygt og godt skolemiljø. At flere planer er etablert anses som positivt da det viser at skolen tar saker alvorlig og iverksetter tiltak i samarbeid med elever og foresatte.

Vi har pr. april 2024 ingen aktive saker hos Statsforvalteren (klageorgan for brudd på opplæringsloven §9-A). Det har vært dialog mellom statsforvalteren og kommune i enkelte saker, men det har ikke blitt opprettet sak.

Mobbing er et tema som det skal jobbes med kontinuerlig. Foreldre skal involveres i arbeidet.

Vedlegg: Handlingsplan for trygt og godt barnehage- og skolemiljø

Handlingsplan for et trygt og godt barnehage- og skolemiljø

Gjelder for barnehagene og grunnskolene i
Gildeskål kommune

Innhold

1. Formålet med planen
2. Definisjoner
3. Forebyggende arbeid
4. Rutiner for kartlegging
5. Hvordan vurdere barnets beste i barnehage- og skolemiljøsaker?
6. Rutinebeskrivelse til bruk i barnehage- og skolemiljøsak
7. Rutinebeskrivelse til bruk når ansatte skal ha krenket
8. Om tiltak til bruk i aktivitetsplaner
9. Overordnet grunnlag for planen

1 Formålet med planen

Alle skoleelever og barn i barnehagene i Gildeskål kommune skal ha et trygt og godt lærings- og lekemiljø. For å lykkes med det skal alle som arbeider med barn og unge i Gildeskål kommune ha god kompetanse i hvordan de skal forebygge, kartlegge og håndtere forhold som gjør at miljøet ikke er tilfredsstillende. Den enkelte skole og barnehage skal arbeide systematisk og aktivt for at alle barn og unge skal føle seg sett, inkludert og er en del av fellesskapet. Denne planen skal gi gode og forpliktende føringer for hvordan dette arbeidet skal skje. Planen gjelder for barnehage, skole og skolefritidsordning og alle ansatte er forpliktet til å forholde seg til de retningslinjer planen gir.

2 Definisjoner

Krenkende atferd: Dette er en fellesbetegnelse på alle former for atferd som uoverlagt eller tilsiktet rammer andre mennesker fysisk eller psykisk. Dette kan skje som enkelthendelser eller gjentatte ganger. Denne atferden utføres uten respekt for andres integritet. Krenkende atferd kan være indirekte og vanskelig å oppdage da det kan handle om blikk, baksnakking eller negativt kroppsspråk. Krenkelsene kan også skje digitalt.

Mobbing: Når atferden er gjentatt og negativ eller ondsinnet og når den kommer fra en eller flere rettet mot en elev/et barn som har vanskelig for å forsvare seg. Mobbing kan skje på mange måter; for eksempel verbalt, fysisk, digitalt eller som utestengning.

Samarbeid mellom skole/barnehage og hjem

Det er spesielt viktig med et tett samarbeid med hjemmet når det gjelder skole- og barnehagemiljø. Gode samarbeidsrelasjoner påvirker miljøet/klimaet positivt. God dialog, gjensidige avtaler, fleksibilitet og synliggjøring av et gjensidig samarbeid gir trygghet i både skole-/barnehagemiljø og miljøet på fritiden. At foresatte har gode relasjoner seg imellom er også en forebyggende faktor. Aktive foresatte som sammen jobber for å skape et inkluderende miljø på fritiden vil påvirke skole- og barnehagehverdagen. Skole- og barnehagemiljø må være tema i SU, SMU og FAU.

3 Forebyggende arbeid for å skape et trygt og godt barnehage- og skolemiljø

Rutine	Ansvarlig
<p>Gildeskål kommune har felles ordensreglement og felles handlingsplan for trygt og godt barnehage- og skolemiljø. Skolens/barnehagens ansatte har felles holdning til og oppfattelse av innholdet i planverket. Planer gjennomgås årlig i personalet. Innholdet drøftes også årlig i barne-/elevgruppen, tilpasset alder og på foreldremøter. Planverket skal være synlig og kjent for alle aktører i skolen/barnehagen, samt være aktivt i bruk.</p>	<p>Rektor/styrer, kontaktlærer, elevråd, FAU-leder.</p>
<p>Gildeskålskolen er mobilfri og Smartklokke skal stå i <i>skolemodus</i>.</p>	<p>Rektor og alle ansatte</p>
<p>Klasseledelse/kontinuerlig arbeid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pedagogisk leder/kontaktlærer har oppstartsamtale med nye elever/barn, målsetting er å bli kjent og å bygge relasjon. • Ordensreglement og barnehage-/klasseregler er årlig tema. Barns medvirkning skal være gjeldende. Følges opp i det daglige. • Skolen/barnehagen har gode rutiner for oppstart og avslutning av barnehage-/skoledagen. Disse sier noe om hvordan man ser og gir barnet oppmerksomhet hver dag (innsjekk/utsjekk). • Pedagogisk leder/kontaktlærer har bevissthet rundt avdelingens/klasserommets organisering og plassering av elever/barn. • Det gjennomføres konkrete aktiviteter gjennom skole-/ barnehageåret for å bygge et godt miljø og forhindre mobbing, ekskludering m.m. Også på tvers av klassetrinn/barnegrupper, min to ganger i året. • Barnet/eleven opplever hver uke å ha dialog med en voksen om hvordan han/hun har det • Det skal jobbes for et klima der det er lov til å prøve og feile. • Voksne viser tydelig nulltoleranse mot krenkelser og fremstår som gode rollemodeller. 	<p>Kontaktlærer/ pedagogisk leder</p> <p>Rektor/Styrer</p>
<p>Hvert år i forbindelse med verdensdagen for psykisk helse gjennomfører skolen og barnehagen «Vennskapsuke» der ulike tema innenfor inkludering, tilhørighet og vennskap belyses. Fokus på folkehelse.</p>	<p>Rektor/ styrer</p>
<p>Det gjennomføres felles aktiviteter på tvers av skoler/barnehager. Fokus på læring i sosial relasjonsbyggende kontekst. Dette skjer to ganger pr. år og det rulleres på hvilke skoler/barnehager som inviterer. Tema disse dagene skal settes i sammenheng med mål i læreplan/rammeplan.</p>	<p>Rektor/ styrer/lærere</p>
<p>Skolen og barnehagen har standard for hvilken rolle den voksne har i tilsynssituasjon. Den voksne har et oppmerksomt blikk og er aktiv og deltakende. Alle elever/barn er alles ansvar. Standarden drøftes ved oppstart av nytt skoleår.</p>	<p>Alle ansatte</p>
<p>Skolen og barnehagen har gode rutiner/standard for oppstart av et nytt skole- og barnehageår og er godt forberedte.</p>	
<p>Samarbeid hjem-skole:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skolen og barnehagen legger til rette for et godt og nært samarbeid med hjemmet • I Gildeskål møtes foresatte med åpenhet, tillit og respekt. De anses som en ressurs i arbeidet for et godt barnehage- og skolemiljø. • I Gildeskål involveres foresatte på et tidlig tidspunkt når det er nødvendig med et samarbeid • Skolen og barnehagen sørger for god informasjonsflyt internt når dette er nødvendig, alltid i samråd med foresatte • Utviklingssamtaler gjennomføres med både foresatte og elev/barn sammen. Skole-/barnehagemiljø er et av punktene det skal snakkes om og det skal dokumenteres at det stilles spørsmål om mobbing. • Det gjennomføres foreldremøter to ganger pr. år, skole-/barnehagemiljø står alltid på agenda. Foreldrerepresentantene deltar i planleggingen av møtene. • Skolen oppfordrer foresatte til å arrangere sosiale sammenkomster på fritiden, gjerne to ganger pr. år. 	<p>Rektor/styrer</p> <p>Kontaktlærer/ pedagogisk leder</p> <p>Foresatte</p>
<p>Det foreligger gode rutiner for informasjon til nyansatte om hvordan skolen og barnehagen jobber for et godt og trygt miljø. Leseplikt av planen i KS-læring.</p>	<p>Rektor/styrer Pedagogisk leder/ kontaktlærer</p>

Rutine	Ansvarlig
Skolen og barnehagen har gode rutiner vedr. bekymringsfullt fravær og følger retningslinjene. Rutinene gjennomgås årlig, både i personalet og på foreldremøter.	Rektor
Kommunalsjef for familie, oppvekst og kultur følger opp skolenes/barnehagenes arbeid for et trygt og godt skole-/barnehagemiljø. Bistår i vanskelige saker. Antall §9A-saker rapporteres inn fem ganger hvert år. Tett samarbeid med Statsforvalter i vanskelige saker.	Kommunalsjef

4 Rutiner for kartlegging av skole- og barnehagemiljø

- Oppmerksomme voksne følger godt med. Alle voksne på skolen er ansvarlige. Alle signaler og mistanker skal tas på alvor.
- Utviklingssamtaler mellom elev/barn, foresatte og lærer. I skolen skjer dette to ganger pr. år. Det skal dokumenteres at mobbing/krenkelser er tema. Hvert barn skal spørres om han/hun utsettes for mobbing/krenkelser eller vet om andre som blir det.
- I barnehagen gjennomføres det barnesamtaler jevnlig.
- Spekter gjennomføres på 1. - 4. trinn eller ved mistanke om et dårlig klassemiljø.
- Elevundersøkelsen (5. - 10.trinn)
- Klassegjennomgang gjennomføres min. en gang hvert år.

5 Hvordan vurdere barnets beste i barnehage- og skolemiljø saker?

Videre i planen følger en beskrivelse av de rutinene som gjelder for arbeidet ved mistanke eller melding om at barnehage- eller skolemiljøet ikke er tilfredsstillende. Sentralt i dette arbeidet står en aktivitetsplan.

Ved utarbeidelse av en aktivitetsplan skal *barnets beste* være et grunnleggende hensyn og danne utgangspunktet for valg av hensiktsmessige og gode tiltak. Det er barnehagen eller skolen som gjør en *selvstendig* vurdering av hva som er til det beste for barnet, basert på faglig skjønn og kompetanse.

I vurderingen av barnets beste skal en rekke hensyn legges til grunn og veies opp mot hverandre. Barnets eget syn på hva som er best er svært viktig her, men er bare ett av flere hensyn. Barnets syn skal tillegges vekt ut fra bl.a. barnets alder og modenhet, samt hvorvidt det forstår konsekvensene av eget ønske. Foresatte spiller først og fremst en rolle i forhold til at barnet får anledning til å uttale seg, samt som en sentral kilde til informasjon om barnets situasjon.

Ved valg av tiltak er det viktig å være bevisst at barnehagen og skolen skal ivareta *alles* rett til et trygt og godt miljø på best mulig måte. Det kan være slik at ulike barns beste står i motstrid til hverandre og da må barnehagen/skolen avgjøre hvilke hensyn som er viktigst. Det overordnede er at mobbing og krenkelser stopper og at *alle* parter blir ivaretatt.

6 Rutinebeskrivelse, barnehage- og skolemiljøsak

Ved melding om, eller mistanke om et barnehage-/skolemiljø som ikke er tilfredsstillende

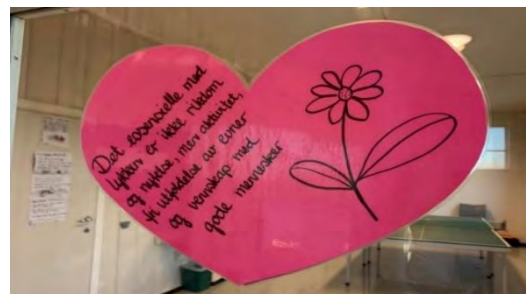
Rutine	Ansvarlig
Undersøkelser av en meldt sak settes i gang umiddelbart, etter at melding mottas eller mistanke oppstår. Den som har mistanke eller mottar melding skal straks varsle rektor. Varslingen skjer fortrinnsvis muntlig. I rektors fravær varsles stedfortreder.	Det er fortrinnsvis kontaktlærer/ pedleder som undersøker.
Så snart det er mulig, gjennomføres det samtale med barnet som er meldt krenket. Vurdere å ringe hjemmet i forkant. Innhente barnets subjektive opplevelse og gi støtte/trøst. Dette skal prioriteres og dokumenteres.	Rektor/styrer og kontaktlærer/ pedagogisk leder
Ring hjem til foresatte til barnet som opplever seg krenket og inviter til fysisk møte så snart det er mulig. I møte: Informasjon om saken og resultat av samtale med barnet. Enighet om hva skolen/barnehagen gjør videre, oppfølging av barnet og samarbeid videre. Informasjon om aktivitetsplikt/plan og oppstart av denne. Dokumenteres.	Rektor/styrer og kontaktlærer/ pedagogisk leder
Møte med personalet rundt barnet, innhente informasjon. Dette gjøres så snart det er mulig.	Rektor/styrer
Samtale med eleven/barnet som mistenkes å være ansvarlig for krenkelsen. Samtalen skal være individuell hvis det er flere. Presentere saken, stille spørsmål, støtte hvis behov. Markere tydelig at slik atferd ikke aksepteres og må stoppe umiddelbart. Informere om videre gang i saken, at foresatte vil bli involvert og at dette skal følges tett. Avtal nytt treffpunkt. Dokumenteres.	Rektor/styrer og kontaktlærer/ pedagogisk leder
Ring hjem samme dag og innkall til fysisk møte med foresatte til den som krenker. Møtet skal avholdes innen to dager. Vektlegge å bygge relasjon og legge til rette for et godt samarbeid videre. Informasjon om sakens gang. Avtale nytt møte. Dokumenteres i referat.	Rektor/styrer
Undersøkelsene fortsetter <ul style="list-style-type: none"> • Observasjoner • Elevsamtaler • Spekter • Samtaler med andre voksne 	Notater gjøres og medbringes til nytt møte med foresatte. Kryptert mail fungerer eventuelt som kommunikasjonskanal mellom aktuelle voksne på skolen. Dette legger grunnlag for aktivitetsplan.
Hele personalet	
Når undersøkelsene er ferdig, ferdigstilles aktivitetsplan for trygt og godt skole- /barnehagemiljø innen fem dager etter at melding ble mottatt eller mistanke oppstod. Dette gjøres i samråd med barnet som er utsatt og foresatte, i møte. <u>Aktivitetsplanen skal inneholde:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Beskrivelse av problemet planen skal løse (bakgrunn) • Hva barnet selv sier • Skolens vurdering av barnets beste • Tiltak (inkl. hensikt, varighet og ansvar + eventuelle samarbeidspartnere) • Tidspunkt for evalueringsmøte Aktivitetsplan ferdigstilles i egen mal i Elements og ekspederes.	Rektor/styrer og kontaktlærer/ pedagogisk leder
Aktivitetsplanen gjøres kjent for alle aktuelle parter i skolen/barnehagen	Rektor/styrer
Iverksette og gjennomføre tiltak.	Beskrives i tiltaksplanen
Jevnlige oppfølgingssamtaler med involverte barn. Referatføres/loggføres.	Rektor/styrer og k.lærer/pedleder
Oppfølgingsmøte med personalet før evalueringsmøte med barn og foresatte.	Rektor/styrer
Evalueringsamtale med foresatte, dokumenteres i elevmappe. <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomgang av alle tiltak, evaluere • Videreføre aktivitetsplanen, utarbeide en ny eller avslutte planen • Sett eventuelt nytt tidspunkt for ny evaluering Tiltak skal gjelde til det er sikkert at skole-/barnehagemiljøet for barnet er tilfredsstillende.	Rektor/styrer og kontaktlærer/ pedagogisk leder

7 Ved melding om, eller mistanke om at en ansatt krenker et barn eller en elev

Rutine	Ansvarlig
Ved mistanke eller melding skal skolens/barnehagens ledelse varsles umiddelbart	Alle ansatte
Rektor/styrer varsler skole- barnehageeier umiddelbart i alle saker	Rektor/styrer
Samtale med barnet - støtte - vurdere ekstern hjelp	Rektor/styrer
Samtale med foresatte til barn/elev	Rektor/styrer
Samtale med ansatte. Informasjon om opplysningene som er kommet frem. Den ansatte skal få kommentere saken. Den ansatte må redegjøre skriftlig for sin versjon.	Rektor/styrer
Oppfølging av den ansatte	Rektor/styrer
Undersøke saken grundig, så snart som mulig. Fakta og elevens opplevelse. Vurdere midlertidige tiltak.	Rektor og kommunalsjef
Utarbeide aktivitetsplan innen fem dager	Rektor og kommunalsjef
Evaluering	Rektor og kommunalsjef

8 Om tiltak til bruk i aktivitetsplaner

Skoleeier har opprettet et [dokument i Teams](#) med eksempler på tiltak som kan brukes i aktivitetsplaner. Her fremgår også hvilken hensikt tiltakene er tenkt å tjene. Dokumentet bør deles på egnet sted, slik at det er tilgjengelig for alle aktuelle ansatte. Alle ledere oppfordres også til å oppdatere dette dokumentet jevnlig med nye tiltak. Se også [udir.no](#) for [tiltak i skolemiljø saker](#)

9 Overordnet grunnlag for planen

Barnekonvensjonen:

Artikkel 2: Barnet har rett til å vernes mot diskriminering

Artikkel 3: Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn

Artikkel 12: Barnet har rett til å si sin mening og dette skal tillegges vekt

Opplæringsloven:

§ 9 A-2: Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som skal fremme helse, trivsel og læring. Det er elevens subjektive oppfatning som avgjør om skolemiljøet er trygt og godt.

§ 9 A-3: Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking og skal kontinuerlig og systematisk jobbe å opprettholde et trygt og godt miljø.

§ 9 A-4: Skolen og skoleeier har plikt til å oppfylle aktivitetsplikten slik at elevens rett blir oppfylt. Aktivitetsplikten består av fem deler: Plikt til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak.

§ 9 A-5: Hvis en voksen på skolen krenker en elev har skolen et ekstra ansvar for å følge opp saken. Skoleeier skal varsles.

Barnehageloven:

§ 41 og 42: Det skal være nulltoleranse mot krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle ansatte skal jobbe kontinuerlig med forebygging og for å fremme et trygt og godt barnehagemiljø. Alle voksne skal følge godt med og ved mistanke om at noen ikke har det bra undersøke saken. I alvorlige tilfeller skal skoleeier varsles. Tiltak skal igangsettes etter vurdering. Dette skal gjøres skriftlig i en aktivitetsplan.

§ 43: Hvis en ansatt krenker et barn skal dette straks meldes styrer som igjen plikter å varsle barnehageeier. Dette utløser skjerpet aktivitetsplikt.

Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger:

§ 4: Virksomheten skal drives på en helsemessig tilfredsstillende måte.

§ 20: Dersom barn, elever eller foreldre mener at forskriftens krav ikke oppfylles, skal de henvende seg til barnehagen eller skolen. Har ikke barnehagen eller skolen fulgt opp henvendelsen innen rimelig tid, kan eleven eller foreldrene henvende seg til kommunen som tilsynsmyndighet. Kommunen skal vurdere å følge opp forholdet ved tilsyn.

Gildeskål kommunes samfunnsplan:

«Alle skal ha en oppvekst der de opplever mestring, tilhørighet, inkludering og aktivitet.» På tvers av tettstedene skal det jobbes for et inkluderende barnehage- og skolemiljø.

SAK 12/24

Årsregnskap og årsberetning for Gildeskål kommune 2023 – kontrollutvalgets uttalelse

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
19.04.2024

Vedlegg:

- a) Gildeskål kommune: Årsregnskap 2023, oversendt revisjonen 22.02.2024.
- b) Gildeskål kommune: Årsberetning 2023, 27.03.2024.
- c) Salten kommunerevisjon IKS, 09.04.2024. Uavhengig revisors beretning.
- d) Salten kommunerevisjon IKS, 09.04.2024. Oppsummering av regnskapsrevisjonen 2023.
- e) Salten kontrollutvalgsservice KO, 11.04.2024: Analyse av årsregnskap, årsberetning og økonomisk internkontroll

Bakgrunn for saken

Kontrollutvalget har det overordnede ansvar med å påse at det føres kontroll med at kommunens økonomiforvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, jfr. kommuneloven § 23-2.

Ansvar for å avlegge årsregnskap og avgi årsberetning tilligger kommunedirektøren, jfr. kommuneloven §§ 13-1. Årsregnskapet skal avlegges i samsvar med god kommunal regnskapsskikk, jfr. kommuneloven § 14-6. Ansvar for å vedta årsregnskap og årsberetning tilligger kommunestyret, jfr. kommuneloven § 14-2.

Kontrollutvalgets ansvar er å uttale seg til kommunestyret om årsregnskapet og årsberetningen før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak, jfr. kommuneloven § 14-3. Det er opp til kontrollutvalget selv å bestemme hva kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning skal inneholde. Verken loven eller forskriften stiller konkrete krav til hva uttalelsen skal inneholde, utover at den skal knytte seg til forhold i årsregnskapet eller årsberetningen og tilhørende revisjonsberetning.

Når kommunestyret behandler årsregnskap og årsberetning, utøver kommunestyret samtidig kontroll med administrasjonen. I den forbindelse har kommunestyret behov for uavhengig

informasjon om hvordan kravene til økonomisk internkontroll, økonomiforvaltning og økonomisk bærekraft er fulgt opp. Her er det kontrollutvalgets ansvar å sørge for løpende kontroll på kommunestyrets vegne. Presiseringen i kommuneloven om at kontrollutvalgets uttalelse også skal handle om forhold i årsberetningen, er en tydeliggjøring av dette ansvaret.

Årsberetningen skal blant annet omtale forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid. Det er nærliggende å vurdere dette som sentrale moment i kontrollutvalgets uttalelse. Formålet med kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning bør være å gi kommunestyret oppsummerende og samlet informasjon om at det gjennom året er gjennomført uavhengig kontroll med at kravene til årsregnskap og årsberetning er ivaretatt i tråd med lov, forskrift og egne bestemmelser. jfr. kommuneloven §§ 14-1,14-2 og 14-7.

Vurderinger:

Til grunn for den uttalelse som kontrollutvalget skal utarbeide ligger avlagt årsregnskap og årsberetning fra kommunedirektøren. I tillegg følger revisors beretning av 09.04.2024. Revisors ansvar er å vurdere om årsregnskap og årsberetning inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever og uttale seg om dette i revisjonsberetningen, jfr. kommuneloven §§ 24-5 og 24-8. I tillegg følger revisors oppsummeringsbrev av 09.04.2024 som nærmere omtaler revisjonshandlinger som er gjort.

Sekretariatet har videre utarbeidet et støtteark som er ment som en oppsummering/sjekkliste for analyse av årsregnskap og den økonomiske internkontrollen. Sjekklisten kan inngå som grunnlag for kontrollutvalgets uttalelse og er vedlagt saken. Det er gjort en «trafikklysvurdering», med gradering grønn, gul og rød, alt etter om momentene er oppfylt på en god eller nøytral måte eller ikke anses oppfylt. Regnearket tar for seg fem forhold:

- Vurdering av årsregnskap og årsberetning / budsjettavvik
- Vurdering av den økonomiske bærekraften
- Vurdering av økonomiforvaltningen og internkontrollen
- Vurdering av ikke-økonomiske krav i årsberetningen
- Eventuelt andre forhold som bør komme kommunestyret til kunnskap

Her kan spesielt følgende trekkes frem om årsregnskap og årsberetning for 2023:

- Netto driftsresultat er positivt kr 25.741.892,-
- Revisors beretning er ren og uten forbehold (normalberetning).
- Kommunens gjeldsgrad er 89,97 % som er høyere enn vedtatt måltall på 75,00 %. Den samlede økonomiske bærekraften vurderes likevel som bærekraftig grunnet høyere nivå på disposisjonsfond og netto driftsresultat.
- Det fremlagte årsregnskapet med årsberetning og revisors beretning gir ikke informasjon som tilsier at det er vesentlige usikkerheter om kommunens økonomiske stilling eller internkontroll.
- For øvrig skriver revisor at samarbeidet med kommunens administrasjon fungerer meget bra og at påpekning av feil og forslag til forbedring i rutiner blir imøtekommet på en konstruktiv måte.

For øvrige momenter og vurderinger vises til vedlagt regneark. Der det er vesentlige forhold av betydning kan dette inngå i kontrollutvalgets uttalelse. Ettersom den finansielle stillingen

er sterk, og det ikke er påpekt svakheter med den økonomiske internkontrollen, er det ikke funnet nødvendig å utforme en uttalelse med særskilte kommentarer.

Ansvarlig regnskapsrevisor vil være til stede i møtet for å presentere sitt kontrollarbeid og svare på spørsmål. Kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, er også kalt inn til møtet for å gi en presentasjon av hovedtrekkene i regnskapet, gi kommentarer til eventuelle merknader fra revisor samt svare på eventuelle spørsmål fra kontrollutvalget.

Forslag til vedtak:

Til kommunestyret i Gildeskål:

Kontrollutvalgets uttalelse om Gildeskål kommunes årsregnskap for 2023.

Kontrollutvalget har i møte 19.04.2024 behandlet Gildeskål kommunes årsregnskap for 2023. Uttalelsen avgis til kommunestyret med bakgrunn i at kommunestyret etter kommuneloven (§ 14-2) selv skal behandle årsregnskap og årsberetning, samt kontrollutvalgets plikt til å uttale seg om årsregnskapene og årsberetningene (§ 14-3). Uttalelsen skal foreligge før formannskapet innstiller til vedtak om regnskapet (forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3).

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet og årsberetningen for 2023 samt revisjonsberetningen datert 09.04.2024. I tillegg har revisor og økonomisjef supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon.

Gildeskål kommune har i 2023 et netto driftsresultat på kr 25.741.892,- Revisor har, i revisjonsberetningen, ikke gitt merknader til årsregnskapet/årsberetningen. På grunnlag av kontrollutvalgets kontrollaktiviteter anbefaler derfor kontrollutvalget at årsregnskap og årsberetning for 2023 blir godkjent slik det foreligger.

Ut over det som er nevnt i uttalelsen, og det som kommer frem av saksfremlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken, samt revisjonsberetning og revisors oppsummeringsbrev, har ikke kontrollutvalget ytterligere merknader til Gildeskål kommunes årsregnskap for 2023.

Røklund, 12. april 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Gildeskål
kommune

...Å eg veit meg eit land...

2023

Årsregnskap

Foto: Hilde Wiik

Oversendt revisor

22.02.2024

Innhold

Økonomisk oversikt drift	2
Bevilgningsoversikt – drift	3
Spesifikasjon av midler bevilget til drift	4
Bevilgningsoversikt - investering	6
Spesifikasjon av midler bevilget til investering	7
Oversikt over avslutningsposter i driftsregnskapet	8
Oversikt over avslutningsposter i investeringsregnskapet	8
Balanseregnskapet	9
Note 1 - Endring i arbeidskapital	10
Note 2 – Pensjonsutgifter	11
Note 3 – Garantiansvar	15
Note 4 – Aksjer og andeler i andre selskap	15
Note 5 – Kommunale og interkommunale samarbeid	16
Note 6 - Utlån	17
Note 7 – Langsiktige leieavtaler	17
Note 8 – Kapitalkonto	18
Note 9 – Avdrag på gjeld – minste lovlige avdrag	19
Note 10 – Avkastning og renteinntekter på ledig likviditet	19
Note 11 – Fondsoversikt	20
Note 12 – Bundne fond	21
Note 13 - Gjeldsforpliktelser	22
Note 14 – Gjeldsforpliktelser selvkostområdet og øvrig virksomhet	23
Note 15 – Anleggsnote	24
Note 16 – Organisasjonskart	25
Note 17 – Ytelser til ledende personer	26
Note 18 – Regnskapsprinsipper	26
Note 19 – Selvkost	27

Økonomisk oversikt drift

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2023	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2022
Driftsinntekter				
1 Rammetilskudd	114 792 773,00	108 482 000,00	103 988 000,00	107 576 702,00
2 Inntekts- og formuesskatt	54 970 954,95	58 680 000,00	59 214 000,00	59 980 908,42
3 Eiendomsskatt	23 595 351,46	21 470 011,00	21 470 011,00	22 755 169,93
4 Andre skatteinntekter	5 969 907,00	6 300 000,00	6 300 000,00	6 057 346,00
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	52 040 156,43	31 747 000,00	25 407 000,00	45 162 490,17
6 Overføringer og tilskudd fra andre	31 583 621,44	22 929 337,00	18 759 337,00	31 876 909,49
7 Brukerbetalinger	9 521 414,75	8 890 806,00	8 890 806,00	9 106 391,24
8 Salgs- og leieinntekter	43 936 953,44	42 136 540,00	41 536 540,00	36 620 059,78
9 Sum driftsinntekter	336 411 132,47	300 635 694,00	285 565 694,00	319 135 977,03
Driftsutgifter				
10 Lønnsutgifter	168 696 245,85	163 174 955,00	155 524 628,00	151 856 461,90
11 Sosiale utgifter	24 834 929,19	26 522 911,00	26 073 238,00	25 392 761,66
12 Kjøp av varer og tjenester	78 968 916,49	67 258 000,00	63 688 000,00	69 153 471,52
13 Overføringer og tilskudd til andre	36 070 608,14	31 999 869,00	27 099 869,00	30 767 356,51
14 Avskrivninger	22 181 696,71	21 000 000,00	21 000 000,00	19 831 477,00
15 Sum driftsutgifter	330 752 396,38	309 955 735,00	293 385 735,00	297 001 528,59
16 Brutto driftsresultat	5 658 736,09	-9 320 041,00	-7 820 041,00	22 134 448,44
Finansinntekter				
17 Renteinntekter	2 082 279,82	950 000,00	950 000,00	838 226,00
18 Utbytter	-	-	-	-
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	24 878 110,00	10 000 000,00	-	-13 029 712,00
20 Renteutgifter	14 840 703,78	11 610 000,00	11 610 000,00	7 582 402,89
21 Avdrag på lån	14 218 227,00	14 890 960,00	14 890 960,00	13 422 971,00
22 Netto finansutgifter	-2 098 540,96	-15 550 960,00	-25 550 960,00	-33 196 859,89
23 Motpost avskrivninger	22 181 696,71	21 000 000,00	21 000 000,00	19 831 477,00
24 Netto driftsresultat	25 741 891,84	-3 871 001,00	-12 371 001,00	8 769 065,55
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:				
25 Overføring til investering	13 251 228,24	8 383 333,00	-	559 821,39
26 Avsetninger til bundne driftsfond	4 018 043,00	2 300 000,00	2 300 000,00	4 031 181,02
27 Bruk av bundne driftsfond	-3 427 130,00	-3 412 000,00	-3 302 000,00	-3 870 801,98
28 Avsetninger til disposisjonsfond	23 885 407,00	13 966 667,00	7 600 000,00	37 696 116,00
29 Bruk av disposisjonsfond	-11 985 656,40	-25 109 001,00	-18 969 001,00	-29 647 250,88
30 Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	25 741 891,84	-3 871 001,00	-12 371 001,00	8 769 065,55
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-	-	-	-

Bevilgningsoversikt – drift

Bevilgningsoversikt - drift jfr. RF § 5-4 første ledd	Regnskap 2023	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2022
1 Rammetilskudd	114 792 773,00	108 482 000,00	103 988 000,00	107 576 702,00
2 Inntekts- og formueskatt	54 970 954,95	58 680 000,00	59 214 000,00	59 980 908,42
3 Eiendomsskatt	23 595 351,46	21 470 011,00	21 470 011,00	22 755 169,93
4 Andre generelle driftsinntekter	58 010 063,43	38 047 000,00	31 707 000,00	51 219 836,17
5 Sum generelle driftsinntekter	251 369 142,84	226 679 011,00	216 379 011,00	241 532 616,52
6 Sum bevilgninger drift, netto	223 528 710,04	214 999 052,00	203 199 052,00	199 566 691,08
7 Avskrivninger	22 181 696,71	21 000 000,00	21 000 000,00	19 831 477,00
8 Sum netto driftsutgifter	245 710 406,75	235 999 052,00	224 199 052,00	219 398 168,08
9 Brutto driftsresultat	5 658 736,09	-9 320 041,00	-7 820 041,00	22 134 448,44
10 Renteinntekter	2 082 279,82	950 000,00	950 000,00	838 226,00
11 Utbytter	-	-	-	-
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	24 878 110,00	10 000 000,00	-	-13 029 712,00
13 Renteutgifter	14 840 703,78	11 610 000,00	11 610 000,00	7 582 402,89
14 Avdrag på lån	14 218 227,00	14 890 960,00	14 890 960,00	13 422 971,00
15 Netto finansutgifter	-2 098 540,96	-15 550 960,00	-25 550 960,00	-33 196 859,89
16 Motpost avskrivninger	22 181 696,71	21 000 000,00	21 000 000,00	19 831 477,00
17 Netto driftsresultat	25 741 891,84	-3 871 001,00	-12 371 001,00	8 769 065,55
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
18 Overføring til investering	13 251 228,24	8 383 333,00	-	559 821,39
19 Avsetninger til bundne driftsfond	4 018 043,00	2 300 000,00	2 300 000,00	4 031 181,02
20 Bruk av bundne driftsfond	-3 427 130,00	-3 412 000,00	-3 302 000,00	-3 870 801,98
21 Avsetninger til disposisjonsfond	23 885 407,00	13 966 667,00	7 600 000,00	37 696 116,00
22 Bruk av disposisjonsfond	-11 985 656,40	-25 109 001,00	-18 969 001,00	-29 647 250,88
23 Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-
24 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	25 741 891,84	-3 871 001,00	-12 371 001,00	8 769 065,55
25 Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)	-	-	-	-

Spesifikasjon av midler bevilget til drift

	Regnskap 2023	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2022
10 Politisk virksomhet				
Utgifter	6 787 190	3 955 053	3 955 053	5 453 253
Inntekter	-2 647 554	-	-	-2 194 495
Sum ha: 10 Politisk virksomhet	4 139 636	3 955 053	3 955 053	3 258 758
20 Oppvekst				
Utgifter	94 784 667	85 581 029	79 393 055	74 037 829
Inntekter	-9 200 498	-7 022 096	-3 412 096	-10 583 638
Sum ha: 20 Oppvekst	85 584 169	78 558 933	75 980 959	63 454 191
30 Helse og omsorg				
Utgifter	110 430 301	105 783 312	99 102 872	104 362 722
Inntekter	-18 693 455	-14 695 507	-13 439 507	-15 963 290
Sum ha: 30 Helse og omsorg	91 736 846	91 087 805	85 663 365	88 399 432
35 Nav				
Utgifter	5 291 478	5 644 482	5 373 397	4 784 191
Inntekter	-434 354	-610 000	-570 000	-909 473
Sum ha: 35 Nav	4 857 124	5 034 482	4 803 397	3 874 718
40 Teknisk				
Utgifter	15 920 751	16 354 669	11 894 257	9 533 199
Inntekter	-1 768 382	-2 527 800	-3 274 000	-2 822 985
Sum ha: 40 Teknisk	14 152 369	13 826 869	8 620 257	6 710 214
45 Eiendom				
Utgifter	21 323 005	18 724 019	18 050 835	21 792 716
Inntekter	-6 587 164	-6 718 840	-6 269 840	-6 833 395
Sum ha: 45 Eiendom	14 735 841	12 005 179	11 780 995	14 959 321
50 Kultur				
Utgifter	6 598 327	7 979 517	6 758 571	6 324 490
Inntekter	-1 437 594	-780 000	-690 000	-1 330 260
Sum ha: 50 Kultur	5 160 732	7 199 517	6 068 571	4 994 230
60 Drift og vedlikehold				
Utgifter	9 625 848	7 138 373	6 717 822	8 007 023
Inntekter	-502 562	-320 000	-320 000	-264 998
Sum ha: 60 Drift og vedlikehold	9 123 286	6 818 373	6 397 822	7 742 025
65 VAR				
Utgifter	7 685 304	7 887 316	5 793 692	6 286 747
Inntekter	-13 397 217	-13 076 700	-13 076 700	-9 660 057
Sum ha: 65 VAR	-5 711 913	-5 189 384	-7 283 008	-3 373 310

70 Fellestjenester				
Utgifter	17 087 939	17 391 481	20 774 697	23 713 284
Inntekter	-470 328	-320 000	-348 800	-664 183
Sum ha: 70 Fellestjenester	16 617 611	17 071 481	20 425 897	23 049 101
80 Finansielle transaksjoner				
Utgifter	4 474 480	5 716 484	7 871 484	5 447 772
Inntekter	-350 000	-	-	-
Sum ha: 80 Finansielle transaksjoner	4 124 480	5 716 484	7 871 484	5 447 772
90 Kommunal finansiering				
Utgifter	8 561 411	6 700 000	6 700 000	7 224 328
Inntekter	-29 552 882	-27 785 740	-27 785 740	-26 174 089
Sum ha: 90 Kommunal finansiering	-20 991 471	-21 085 740	-21 085 740	-18 949 761
Spesifikasjon av midler bevilget til drift	223 528 710	214 999 052	203 199 052	199 566 691

Bevilgningsoversikt - investering

Bevilgningsoversikt - investering jfr. RF 5-5 første ledd	Regnskap 2023	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2022
1 Investeringer i varige driftsmidler	60 692 950,27	60 474 158,00	46 327 500,00	48 621 334,58
2 Tilskudd til andres investeringer	-	-	-	1 000 000,00
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	817 861,00	900 000,00	900 000,00	6 374 649,00
4 Utlån av egne midler	-	-	-	-
5 Avdrag på lån	11 300 000,00	11 300 000,00	11 300 000,00	-
6 Sum investeringsutgifter	72 810 811,27	72 674 158,00	58 527 500,00	55 995 983,58
7 Kompensasjon for merverdiavgift	8 765 715,25	5 445 432,00	4 927 500,00	9 023 661,84
8 Tilskudd fra andre	12 691 735,00	15 205 000,00	13 250 000,00	891 865,00
9 Salg av varige driftsmidler	105 590,00	-	-	1 544 410,72
10 Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-
11 Utdeling fra selskaper	-	-	-	-
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	81 250,00	-	-	-
13 Bruk av lån	38 706 000,00	38 706 000,00	33 600 000,00	37 549 200,84
14 Sum investeringsinntekter	60 350 290,25	59 356 432,00	51 777 500,00	49 009 138,40
15 Videreutlån	12 916 197,00	10 000 000,00	10 000 000,00	8 740 000,00
16 Bruk av lån til videreutlån	9 436 524,51	10 000 000,00	10 000 000,00	8 740 000,00
17 Avdrag på lån til videreutlån	1 737 166,00	3 600 000,00	3 600 000,00	1 481 347,00
18 Mottatte avdrag på videreutlån	5 216 838,49	3 600 000,00	3 600 000,00	5 526 610,35
19 Netto utgifter videreutlån	-	-	-	-4 045 263,35
20 Overføring fra drift	-13 251 228,24	-8 383 333,00	-	-559 821,39
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	-	-	-	4 045 263,35
22 Bruk av bundne investeringsfond	-	-	-	-
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	4 237 940,57	3 333 333,00	-	-
24 Bruk av ubundet investeringsfond	-7 343 769,03	-12 164 326,00	-6 750 000,00	-2 530 488,11
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	3 896 535,68	-	-	-
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-12 460 521,02	-17 214 326,00	-6 750 000,00	954 953,85
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	-	-	-	3 896 535,68

Spesifikasjon av midler bevilget til investering

Prosjekt nummer / navn	Regnskap 2023	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2022
2022 Pc og digitale verktøy skole og barnehage	151 885	564 500	312 500	846 428
3008 Velferdsteknologi	780 922	1 171 000	625 000	713 461
4000 Kjøp av grunn/ bygg/ anlegg	109 170	-	-	-
4009 SALG AV BOLIG/GRUNN/TOMTER	30 000	-	-	-
4014 SALG AV BYGG/ANLEGG	-	-	-	20 814
4016 GPS- DIGITALT OPPMÅLINGSVERKTØY	-	-	-	243 460
4027 Kai Sørarnøy	30 216 036	3 657 500	3 657 500	24 770 531
4037 Grunnerverv gang og sykkelsti Inndyr	284 688	1 000 000	1 000 000	1 248 750
4043 2 - Tomannsbolig Våg	5 872 646	10 000 000	10 000 000	-
4051 Industriarealer - erverv og apparbeidelse av nye	47 522	6 000 000	6 000 000	-
4070 Biler	-	-	-	300 000
4700 Nytt kommunehus Inndyr sentrum	200 000	200 000	-	-
4705 Renovering tekniske anlegg GIBOS	27 539	-	-	4 876 638
4706 Varmeanlegg	29 800	-	-	1 654 325
4707 Vinterhage Gibos	285 348	110 000	-	3 474 035
4709 Låsesystem kulturhus	-	-	-	414 908
4713 Ombygging Inndyr barnehage	-	4 282 500	4 282 500	-
4714 Kjøkken Gibos	-	725 000	725 000	-
4715 Leskur/sosial sone skoler	375 300	375 000	375 000	-
4716 Karivika 20 - Heenbrygga	4 408 525	4 500 000	-	-
4720 Brannsikkerhet bygg	1 223 392	1 700 000	-	233 732
4740 Oppgradering eldreboliger tak	123 512	-	-	-
4745 Etterisolering eldreboliger - Gibos	2 856 931	2 555 000	-	-
5006 Elias Blix tunet	645 344	440 000	-	77 279
5011 Skilting av kulturminner	31 125	464 658	-	36 375
5018 Utvikling av Gildeskål kirkested	9 598 331	9 937 500	9 937 500	6 027 314
6009 Lastebil	1 185 340	1 150 000	850 000	-
6021 Tøa vannverk	146 145	125 000	-	545 695
6025 Ford Transit - YF13845	330 138	329 000	-	-
6034 Stabbursvingen	10 125	3 750 000	3 750 000	-
6036 Veilys opprusting	1 366 643	1 250 000	1 250 000	1 416 741
6040 Solvikvannet	-	-	-	158 951
6400 Hjertesone bussavstigning ved kulturhuset	156 880	312 500	312 500	-
6911 Tetting demning Lauvatnet	-	500 000	-	-
6912 Skilting	-	-	-	89 849
7000 UTBYGGING GILDESKÅL BREDBÅND	-	2 000 000	2 000 000	-
7007 Sikker drift	179 739	3 375 000	1 250 000	417 604
7008 Egenkapitaltilskudd KLP	817 861	900 000	900 000	749 649
7010 Sak- og arkivsystem	-	-	-	649 874
7403 BACKUP VEEAM	-	-	-	210 821
7420 Ny brannmur WG	19 924	-	-	193 750
8000 Investeringer Gildeskål Kirkelige Fellesråd	-	-	-	1 000 000
Emisjon Gildeskål Sparebank	-	-	-	5 625 000
A 8100 - Ekstraordinært avdrag - KLP	11 300 000	11 300 000	11 300 000	-
Sum investeringer fra linje 6 i bevilgningsoversikt investering	72 810 811	72 674 158	58 527 500	55 995 984

Oversikt over avslutningsposter i driftsregnskapet

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner - drift		Regnskap 2023
	Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-9, 1. ledd	
1.	Netto driftsresultat	- 25 741 892
2.	Avsetninger til bundne driftsfond	4 018 043
3.	Bruk av bundne driftsfond	- 3 427 130
4.	Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	13 251 228
5.	Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	31 185 407
6.	Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	- 25 109 001
7.	Budsjettetert dekning av tidligere års merforbruk	-
8.	Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	- 5 823 345
9.	Strykning av overføring til investering	
10.	Strykning av avsetninger til disposisjonsfond	-
11.	Strykning av dekning av tidligere års merforbruk	-
12.	Strykning av bruk av disposisjonsfond	5 823 345
13.	Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	
14.	Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger	-
15.	Bruk av disposisjonsfond for inndeckning av tidligere års merforbruk	-
16.	Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk	-
17.	Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	-
18.	Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk).	-

Oversikt over avslutningsposter i investeringsregnskapet

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner - investering		Regnskap 2023
	Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-9, 2. ledd	
1.	Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	60 603 046
2.	Avsetninger til bundne investeringsfond	-
3.	Bruk av bundne investeringsfond	-
4.	Budsjettetert bruk av lån	- 48 706 000
5.	Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	- 13 251 228
6.	Avsetninger til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	8 292 703
7.	Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	- 12 164 326
8.	Dekning av tidligere års udekket beløp	3 896 535
9.	Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	- 1 329 270
10.	Strykning av avsetninger til ubundet investeringsfond	1 329 270
11.	Strykning av bruk av lån	-
12.	Strykning av overføring fra drift	-
13.	Strykning av bruk av ubundet investeringsfond	-
14.	Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	-
15.	Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond	-
16.	Fremført til inndeckning i senere år (udekket beløp).	-

Balanseregnskapet

Balanseregnskapet	Regnskap 2023	Regnskap 2022
EIENDELER		
A. Anleggsmidler	1 115 945 251,72	1 033 743 646,92
I. Varige driftsmidler	556 042 974,50	517 583 054,21
1. Faste eiendommer og anlegg	450 130 652,12	439 428 286,80
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	105 912 322,38	78 154 767,41
II. Finansielle anleggsmidler	117 375 191,22	109 188 527,71
1. Aksjer og andeler	67 330 834,89	66 512 973,89
2. Obligasjoner	-	-
3. Utlån	50 044 356,33	42 675 553,82
III. Immaterielle eiendeler	-	-
IV. Pensjonsmidler	442 527 086,00	406 972 065,00
B. Omløpsmidler	375 760 571,58	371 840 244,80
I. Bankinnskudd og kontanter	28 426 817,49	44 979 854,56
II. Finansielle omløpsmidler	283 409 798,28	275 799 923,28
1. Aksjer og andeler	283 409 798,28	275 799 923,28
2. Obligasjoner	-	-
3. Sertifikater	-	-
4. Derivater	-	-
III. Kortsiktige fordringer	63 923 955,81	51 060 466,96
1. Kundefordringer	12 808 323,71	13 616 573,90
2. Andre kortsiktige fordringer	8 832 267,62	18 250 146,58
3. Premieavvik	42 283 364,48	19 193 746,48
Sum eiendeler	1 491 705 823,30	1 405 583 891,72
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital	643 637 910,02	591 264 018,91
I. Egenkapital drift	79 397 261,65	66 906 598,05
1. Disposisjonsfond	71 148 074,24	59 248 323,64
2. Bundne driftsfond	8 249 187,41	7 658 274,41
3. Merforbruk i driftsregnskapet	-	-
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet	-	-
II. Egenkapital investering	241 382 519,24	240 591 812,02
1. Ubundet investeringsfond	228 632 407,99	231 738 236,45
2. Bundne investeringsfond	12 750 111,25	12 750 111,25
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet	-	-3 896 535,68
III. Annen egenkapital	322 858 129,13	283 765 608,84
1. Kapitalkonto	324 083 968,13	284 991 447,84
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	-	-
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	-1 225 839,00	-1 225 839,00
D. Langsiktig gjeld	808 311 513,00	775 694 953,00
I. Lån	369 267 576,00	358 872 969,00
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	369 267 576,00	358 872 969,00
2. Obligasjonslån	-	-
3. Sertifikatlån	-	-
II. Pensjonsforpliktelse	439 043 937,00	416 821 984,00
E. Kortsiktig gjeld	39 756 400,28	38 624 919,81
I. Kortsiktig gjeld	39 756 400,28	38 624 919,81
1. Leverandørgjeld	18 031 999,91	12 423 625,21
2. Likviditetslån	-	-
3. Derivater	-	-
4. Annen kortsiktig gjeld	21 724 400,37	26 201 294,60
5. Premieavvik	-	-
Sum egenkapital og gjeld	1 491 705 823,30	1 405 583 891,72

F. Memoriakonti	-	-
I. Ubrukte lånemidler	16 549 892,44	27 042 416,95
II. Andre memoriakonti	8 047 999,00	6 746 838,00
III. Motkonto for memoriakontiene	-24 597 891,44	-33 789 254,95

Note 1 - Endring i arbeidskapital

Note 1 - Endring i arbeidskapital	Regnskap 2023	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2022
Anskaffelse og anvendelse av midler				
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	336 389 182,47	300 535 694,00	285 465 694,00	319 133 477,03
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	21 563 040,25	20 650 432,00	18 177 500,00	11 459 937,56
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	80 422 952,82	63 356 000,00	48 250 000,00	52 656 537,19
Sum anskaffelse av midler	438 375 175,54	384 542 126,00	351 893 194,00	383 249 951,78
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	308 570 699,67	288 855 735,00	272 285 735,00	277 170 051,59
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	60 692 629,50	60 474 158,00	46 327 500,00	49 621 334,58
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	55 830 475,55	52 400 960,00	52 400 960,00	50 631 081,89
Sum anvendelse av midler	425 093 804,72	401 730 853,00	371 014 195,00	377 422 468,06
Anskaffelse - anvendelse av midler	13 281 370,82	-17 188 727,00	-19 121 001,00	5 827 483,72
Endring i ubrukte lånemidler	-10 492 524,51	-	-	-5 649 200,84
Endring i regnskapspr. som påvirker AK Drift	-	-	-	-
Endring i regnskapspr. som påvirker AK Inv.	-	-	-	-
Endring i arbeidskapital	2 788 846,31	-17 188 727,00	-19 121 001,00	178 282,88
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger	36 037 926,25	23 496 600,00	9 900 000,00	45 772 560,37
Bruk av avsetninger	22 756 555,43	40 685 327,00	29 021 001,00	36 048 540,97
Til avsetning senere år	-	-	-	3 896 535,68
Netto avsetninger	13 281 370,82	-17 188 727,00	-19 121 001,00	5 827 483,72
Int. overføringer og fordelinger				
Interne inntekter mv	35 432 924,95	29 383 333,00	21 000 000,00	20 391 298,39
Interne utgifter mv	35 432 924,95	29 383 333,00	21 000 000,00	20 391 298,39
Netto interne overføringer	-	-	-	-
Oversikt endring arbeidskapital	Regnskap 2023	Regnskap 2022		
OMLØPSMIDLER				
Endring betalingsmidler	-8 943 162,07	8 782 547,21		
Endring ihendehaverobl og sertifikater	-	-		
Endring kortsiktige fordringer	-10 226 129,15	533 550,51		
Endring premieavvik	23 089 618,00	-5 745 706,00		
Endring aksjer og andeler	-	-		
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	3 920 326,78	3 570 391,72		
KORTSIKTIG GJELD				
Endring kortsiktig gjeld (B)	-1 131 480,47	-3 392 108,84		
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	2 788 846,31	178 282,88		

Note 2 – Pensjonsutgifter

Pensjonsutgifter KLP		
PENSJONSKOSTNADER	2022	2023
Årets opptjening	12 916 354	12 768 918
Rentekostnad	11 608 131	14 322 330
Brutto pensjonskostnad	24 524 485	27 091 248
Forventet avkastning	-13 336 610	-16 008 951
Netto pensjonskostnad	11 187 875	11 082 297
Sum amortisert premieavvik	5 239 163	4 689 213
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	679 567	627 881
Samlet kostnad (inkl. administrasjon)	17 106 605	16 399 391
PREMIEAVVIK	2022	2023
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	12 023 624	37 170 612
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	-679 567	-627 881
Netto pensjonskostnad	-11 187 875	-11 082 297
Premieavvik	156 182	25 460 434
PENSJONSFORPLIKTELSE	31.12.2022	31.12.2023
	ESTIMAT	ESTIMAT
Brutto påløpt forpliktelse	391 434 210	415 915 742
Pensjonsmidler	392 943 043	426 888 096
Netto forpliktelse før arb.avgift	-1 508 833	-10 972 354
SPESIFIKASJON AV BRUTTO PENSJONSFORPLIKTELSE UB - ESTIMAT		2023
Overførte/mottatte pensjonsforpliktelser 1.1		0
Brutto pensjonsforpl. IB 1.1 - estimat i fjor samt fisjon/fu		391 434 210
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1		12 622 294
Overførte/mottatte avvik		0
Faktisk forpliktelse		404 056 504
Årets opptjening		12 768 918
Rentekostnad		14 322 330
Utbetalinger		-15 232 010
Brutto pensjonsforpliktelse UB 31.12		415 915 742
SPESIFIKASJON AV BRUTTO PENSJONSMIDLER UB - ESTIMAT		2023
Overførte/mottatte pensjonsmidler 1.1		0
Brutto pensjonsmidler IB 1.1		392 943 043
Estimatavvik midler IB 1.1		-3 374 619
Overførte/mottatte avvik		0
Faktiske pensjonsmidler		389 568 424
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)		37 170 612
Administrasjonskostnad/Rentegaranti		-627 881
Utbetalinger		-15 232 010
Forventet avkastning		16 008 951
Brutto pensjonsmidler UB 31.12		426 888 096

AMORTISERING AV PREMIEAVVIK		2023
Sum amortisert premieavvik til føring		4 689 213
Akkumulert premieavvik		39 036 011
AVSTEMMING		2023
Balanseført netto forpliktelse IB 1.1		-1 508 833
Netto pensjonskostnad		11 082 297
Administrasjonskostnad/Rentegaranti		627 881
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)		-37 170 612
Brutto estimatavvik		15 996 913
Nettoeffekt av fisjon/fusjon		0
Balanseført netto forpliktelse UB 31.12		-10 972 354
SPESTIFIKASJON AV ESTIMATAVVIK, PLANENDRING OG TARIFFENDRING		2023
Endret forpliktelse - Planendring		0
Endret forpliktelse - Ny beregningstariff		0
Endret forpliktelse - Øvrige endringer		12 622 294
Endringer forpliktelse - Totalt		12 622 294
MEDLEMSSTATUS		01.01.2022 01.01.2023
Antall aktive	274	248
Antall oppsatte	580	608
Antall pensjoner	323	340
Gj.snittlig pensjonsgrunnlag, aktive	390 895	418 282
Gj.snittlig alder, aktive	45,96	46,53
Gj.snittlig tjenestetid, aktive	9,54	9,77
FORUTSETNINGER		2022 2023
Diskonteringsrente	3,00 %	3,50 %
Lønnsvekst	1,98 %	2,48 %
G-regulering	1,98 %	2,48 %
Pensjonsregulering	1,22 %	1,71 %
Forventet avkastning	3,50 %	4,00 %
Amortiseringstid	7	7

Saldo premiefond pr 31.12.2023   Kr 5 493 381

Bruk av premiefond i 2023   Kr 76 326

Note 2 - Pensjonsutgifter SPK		
PENSJONSKOSTNAD	2022	2023
Årets opptjening, service cost	2 055 710	1 877 423
Rentekostnad	679 575	718 625
Brutto pensjonskostnad	2 735 285	2 596 048
Forventet avkastning	-377 753	-471 743
Netto pensjonskostnad	2 357 532	2 124 305
Sum amortisert premieavvik	145 401	55 479
Administrasjonskostnad	71 780	81 205
Samlet kostnad (inkl. administrasjon)	2 574 713	2 260 989
PREMIEAVVIK	2022	2023
Årlig premie (inkl. administrasjon og premieoppgjør)	2 190 799	3 458 957
<i>Herav oppgjør for desember 2022</i>		25 284
Administrasjonskostnad	-71 780	-81 205
Netto pensjonskostnad	-2 357 532	-2 124 305
Premieavvik	-238 513	1 253 447
AMORTISERING AV PREMIEAVVIK	2022	2023
Beregnet premieavvik året før	-137 894	-238 513
Amortisering av fjorårets premieavvik	-19 699	-34 073
Amortisering av premieavvik fra tidligere år	165 100	89 552
Sum amortisert premieavvik til føring	145 401	55 479
Rest til amortisering inkl premieavvik 31.12	-40 975	1 156 994
FORUTSETNINGER		
Økonomiske forutsetninger	2022	2023
Diskonteringsrente	3,00 %	3,50 %
Forventet avkastning	3,00 %	3,50 %
Forventet lønnsvekst	1,98 %	2,48 %
Forventet G-regulering	1,98 %	2,48 %
PENSJONSFORPLIKTELSE	2022	2023
Brutto påløpt forpliktelse 31.12	25 387 775	23 128 197
Pensjonsmidler 31.12	-14 029 022	-15 638 990
Netto forpliktelse før arb.avgift 31.12	11 358 753	7 489 207
BRUTTO PENSJONSFORPLIKTELSER UB – ESTIMAT		2023
Brutto pensjonsforpliktelse IB 1.1. - estimat i fjor		25 387 775
Årets opptjening		1 877 423
Rentekostnad		718 625
Estimatavvik – forpliktelse		-4 855 626
Brutto pensjonsforpliktelse UB 31.12. – estimat		23 128 197

ESTIMATAVVIK PENSJONSFORPLIKTELSE		2023
Faktisk forpliktelse IB 1.1		20 532 149
Estimert forpliktelse IB 1.1		-25 387 775
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1.		-4 855 626
BRUTTO PENSJONSMIDLER UB – ESTIMAT		2023
Brutto pensjonsmidler IB 1.1. - estimat i fjor		14 029 022
Årlig premie (inkl. administrasjon og premieoppgjør)		3 458 957
Administrasjon		-81 205
Forventet avkastning		471 743
Estimatavvik - midler		-2 239 527
Brutto pensjonsmidler UB 31.12. - estimat		15 638 990
ESTIMATAVVIK PENSJONSMIDLER		2023
Faktiske pensjonsmidler IB 1.1		-11 789 495
Estimerte pensjonsmidler IB 1.1		14 029 022
Estimatavvik pensjonsmidler IB 1.1.		2 239 527
FØRING AV ESTIMATAVVIK OG PREMIEAVVIK		2023
Brutto estimatavvik		-2 616 099
Amortisert premieavvik i år		-55 479
Netto balanseført estimatavvik		-2 671 578
AVSTEMMING		2 023
Balanseført netto forpliktelse IB 1.1.		11 358 753
Netto pensjonskostnad		2 124 305
Administrasjonskostnad		81 205
Amortisert premieavvik i år		55 479
Årlig premie (inkl. administrasjon og premieoppgjør)		-3 458 957
Netto balanseført estimatavvik i år		-2 671 578
Balanseført netto forpliktelse UB 31.12.		7 489 207
År	2022	2023
Andel av fellesskapets pensjonsgrunnlag	0,06 %	0,05 %
Aggregert pensjonsgrunnlag pr 01.01	24 602 522	22 636 055
Amortisering:	7	7

Note 3 – Garantiansvar

Garantier gitt av kommunen						
Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12, d)						
Garanti gitt overfor	Type garanti	Formål	Rest kausjonsansvar	Saldo pr 31.12.2023	Opprinnelig garantiansvar/lån	Garantiens utløpstidspunkt
Salten Brann IKS	Kausjon	Investeringer bygg og anlegg	107 924	5 396 245	7 195 000	06.01.2035
Salten Brann IKS	Kausjon	Investeringer bygg og anlegg	227 297	11 364 864	12 631 250	25.03.2041
Salten Brann IKS	Kausjon	Investeringer bygg og anlegg	132 683	6 634 189	8 514 375	15.12.2035
Iris Salten IKS	Kausjon	Investeringer bygg og anlegg	2 260 000	97 021 770	204 587 000	2027 - 2045
Gildebo boligstiftelse	Kausjon	4 mannsbolig Arnøya	9 000 000	9 000 000	10 000 000	10.12.2059
Gildeskål Sokn	Kausjon	Brannsikring kirkebygg	2 782 605	2 782 605	3 000 000	05.10.2039
Sum garantier/lån ved kausjon			14 510 509	132 199 673	245 927 625	

Alle garantier er godkjente.

Note 4 – Aksjer og andeler i andre selskap

Note 4				
Aksjer og andeler i andre selskap				
Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, b)				
Selskap	Antall	Pålydende	Bokført verdi	Eierandel
Sjøfossen Næringsutviklig AS			35 252 285	100,00 %
Bodø Industrier			14 000	0,44 %
Galvano AS			15	
Studentsamfunnshus			100	
Storvik vannverk			1	
Kommunekraft AS			1 000	0,30 %
Nordland Reiseliv AS			6 000	1,20 %
Kunnskapssenteret i Gildeskål			12 500	25% av stiftelseskapital i 1996
Sagat - Samisk avis			250	0,10 %
Gildeskål Vekst AS			7 325 000	100,00 %
Gildeskål Sparebank			10 725 000	25,00 %
Egenkapitalinnskudd KLP			13 944 684	
Salten kommunerevisjon IKS			50 000	5,00 %
SUM			67 330 835	

Note 5 – Kommunale og interkommunale samarbeid

Note 5	
Kommunale og interkommunale samarbeid	
Kortsiktig gjeld	Kr
Salten Interkommunale Regnskapskontroll (30313)	
Salten Kommunerevisjon IKS (32229)	0
Salten Forvaltning IKS (34956)	0
Salten Brann IKS (33236)	33 014
Salten kontrollutvalgsservice (35822)	0
Salten Regionråd (30512)	0
Meløy kommune (PPT-tjeneste) (30573)	6 287
RKK (30839)	0
Fauske kommune (30313)	0
Bodø kommune (33739)	1 871 659
SUM	1 910 960
Forpliktende årlige driftsutgifter. Kommunale og interkommunale samarb	
Kr	
KS (7101)	383 144
Salten Regionråd (1040)	326 227
Salten Regionråd - drift sekretariat	80 660
Salten Regionråd - Et digitalt Salten	36 667
Salten Regionråd - Felles ansvar	60 464
Salten Regionråd - Ny ressurs felles ansvar	22 100
Salten Regionråd - Kultursamarbeid	64 243
Salten Regionråd - Nord-Norges Europakontor	10 000
Salten Regionråd - Friluftsråd	52 093
Sekretariat Salten Kontrollutvalgsservice (1055)	208 263
Salten Kommunerevisjon (1060)	653 349
Helse og Miljøtilsyn (3051)	165 808
Labora (32252)	131 503
RKK Indre Salten (30839)	244 210
LVK (7102)	93 157
Utmarkkommunenes sammenslutning (4233)	90 690
Salten Brann IKS (4510 og 4521)	3 889 881
Meløy kommune PPT (2206)	734 358
Norsk Pasientskadeerstatning (7107)	63 454
Bodø kommune barnevern (2600)	8 143 258
SUM	15 453 529

Note 6 - Utlån

Note 6				
Utlån				
Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, c)				
Låntaker	Utlån (beløp)	Finansiert med egne midler	Finansiert med lån	Vesentlig tap
Sosiale lån	112 784,00	112 784,00		
Startlån	47 026 573,00		47 026 573,00	227 356,00
Jelstad samdrift	1 105 000,00	1 105 000,00		
Sigbjørn Aas	900 000,00	900 000,00		
Torleif Skotheimsvik	900 000,00	900 000,00		
Sum næringslån	2 905 000,00	2 905 000,00		
Sum	50 044 357,00	3 017 784,00	47 026 573,00	227 356,00

Note 7 – Langsiktige leieavtaler

Note 7			
Langsiktige leieavtaler			
Utleier	Leieforholdet gjelder	Garantibeløp	Utløper år
KB Bygg AS	Dobbelbolig - Skeineshaugen 18 Inn dyr	0	2 023
Innbo AS	3 leiligheter - Skoleveien 17 Inn dyr	761 756	2 025
Totalt garantiansvar		761 756	
Leieforholdet i Skeineshaugen 18 er avsluttet 30. november 2023. Ikke alle leiligheter i oversikten har vært utleid i 2023.			

Note 8 – Kapitalkonto

Note 8					
Kapitalkonto					
Debet			Kredit		
01.01. Balanse (Underskudd kapital)	Kr		01.01. Balanse (Kapital)	Kr	284 991 447,84
Debetposter i året:			Kreditposter i året:		
Avskrivning av anleggsmidler	Kr	22 181 696,71	Aktivering av anleggsmidler	Kr	60 641 617,00
Nedskrivning av anleggsmidler	Kr	-	Kjøp av aksjer og andeler	Kr	817 861,00
Pensjonsforpliktelser KLP/ SPK	Kr	22 221 953,00		Kr	
Mottatte avdrag på utlån	Kr	5 320 038,49	Pensjonsmidler KLP/ SPK	Kr	35 555 021,00
Avskrivninger på utlån	Kr	227 356,00			
Nedskrivning aksjer	Kr		Utlån	Kr	12 916 197,00
Bruk av midler fra eksterne lån	Kr	48 142 524,51	Avdrag på eksterne lån	Kr	27 255 393,00
31.12. Balanse (Kapital)	Kr	324 083 968,13	31.12. Balanse (Underskudd i kapital)	Kr	
Sum debet	Kr	422 177 536,84	Sum kredit	Kr	422 177 536,84

Note 9 – Avdrag på gjeld – minste lovlige avdrag

Note 9		
Avdrag på gjeld - minste lovlige avdrag		
Beregning av minimumsavdrag - forenklet modell		
Sum langsiktig gjeld / sum bokført verdi anleggsmidler * årets avskrivninger		
Sum langsiktig gjeld pr 01.01.2023	kr	358 872 969
Sum bokført verdi anleggsmidler pr 01.01.2023	kr	517 583 054
Årets avskrivninger	kr	22 181 697
Fradrag lån til videreutlån - Startlån pr 01.01.2023	kr	54 837 747
Sum korrigert langsiktig gjeld	kr	304 035 222
Beregnet minimumsavdrag (kontrollgrense)	kr	13 029 826
Betalte avdrag	kr	25 518 227
Differanse	kr	-12 488 401
<p>Kommunelovens § 14-18 stiller krav til størrelsen på kommunens samlede årlige avdrag på lån. Tabellen over gir en forenklet kontrollberegning av om kommunen har betalt tilstrekkelig i avdrag i forhold til lovens krav. Hvis bokførte avdrag er større enn kontrollgrensen er kommunelovens krav oppfylt.</p> <p>I 2023 har kommunen betalt kr 12 488 401 mer enn lovens minstekrav, herav ekstraordinært avdrag på kr 11 300 000.</p>		

Note 10 – Avkastning og renteinntekter på ledig likviditet

Note 10					
Avkastning og renteinntekter på ledig likviditet					
Forvalter	Markedsverdi 01.01.	Markedsverdi 31.12.	Uttak	Avkastning	Avkastning i %
KLP	40 181 972	42 893 375		2 711 403	6,75 %
Nordea	146 243 972	143 077 527	16 880 000	13 713 555	9,38 %
Sparebank1	89 373 979	97 438 896		8 064 917	9,02 %
Sum	275 799 923	283 409 798		24 878 110	25,15 %
Forvalter	Beholdning 31.12.	Renter / avkastning i kr			
KLP bank	69 154	7			
Gildeskål Sparebank (folio)	13 640 960	736 056			
Gildeskål Sparebank (særvilkår)	50	-			
Gildeskål Sparebank (Egenkapitalbevis)	10 725 000	388 235			3,62 %
Sum	13 710 164	1 124 298			
<p>Øvrig likviditet som Husbankmidler, inkasso, Havnekassen, Mentzonie's Velferdsfond, og Skattetrekkkonto på til sammen 14,7 Mkr er plassert i Gildeskål Sparebank som er kommunens hovedbankforbindelse.</p> <p>Innskuddsrenten var pr 31.12. på 2,83%</p>					

Note 11 – Fondsoversikt

Note 11 - Fondsoversikt		
	Regnskap 2023	Regnskap 2022
DISPOSISJONSFOND		
Inngående beholdning	59 248 323	51 199 458
Avsetninger	23 885 407	37 696 116
Bruk	11 985 656	29 647 251
Disposisjonsfond pr. 31.12.	71 148 074	59 248 323
Bundne driftsfond		
Inngående beholdning	7 658 274	7 497 895
Avsetninger	4 018 043	4 031 181
Bruk	3 427 130	3 870 802
Bundne driftsfond pr.31.12.	8 249 187	7 658 274
Ubundne investeringsfond		
Inngående beholdning	231 738 237	234 268 725
Avsetninger	4 237 941	-
Bruk	7 343 769	2 530 488
Ubundet investeringsfond pr. 31.12.	228 632 409	231 738 237
Bundet investeringsfond		
Inngående beholdning	12 750 111	8 704 848
Avsetninger	-	4 045 263
Bruk	-	-
Bundet investeringsfond pr. 31.12.	12 750 111	12 750 111
Sum alle fond		
Inngående beholdning	311 394 945	301 670 926
Avsetninger	32 141 391	45 772 560
Bruk	22 756 555	36 048 541
Sum alle fond pr 31.12	320 779 780	311 394 945

Note 12 – Bundne fond

Note 12				
Bundne driftsfond				
Fond	IB	Avsetning	Bruk	UB
Art/ Konto: 25150001 KONSESJONSAVGIFT	-1 111 142	-3 397 976	3 200 000	-1 309 118
Art/ Konto: 25150009 STATLIG NÆRINGSFOND	-318	-	-	-318
Art/ Konto: 25150010 KOMMUNALT NÆRINGSFOND	-94 862	-	-	-94 862
Art/ Konto: 25150013 TAPSFOND FORM.LÅN - HUSBANKEN	-172 968	-	-	-172 968
Art/ Konto: 25150014 UTBEDRINGSTILSKUDD BOLIGTILSKUDD	-537 805	-	-	-537 805
Art/ Konto: 25150024 DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN	-113 590	-56 402	91 295	-78 697
Art/ Konto: 25150037 SELVKOSTFOND - AVFALL	-68 445	-	-	-68 445
Art/ Konto: 25150039 HAVNEKASSEN	-109 504	-	-	-109 504
Art/ Konto: 25150049 Salten kontrollutvalgse	-140 000	-	140 000	-
Art/ Konto: 25150051 Gibos-Mentzonis/Næsvik	-1 045 168	-	225 491	-819 677
Art/ Konto: 25150052 Tiltak rus	-50 000	-	50 000	-
Art/ Konto: 25150062 Pårørendeskolen	-26 694	-	-	-26 694
Art/ Konto: 25150063 Dagaktivitet demente	-168 341	-	-	-168 341
Art/ Konto: 25150065 Skjøtsel Øya/Langholmen	-103 000	-	-	-103 000
Art/ Konto: 25150067 Leiebil dement - dagsenter	-470 920	-	125 000	-345 920
Art/ Konto: 25150069 SELVKOSTFOND - BYGGE OG EIERSEKSJONERINGSSAKER	-30 414	-	-	-30 414
Art/ Konto: 25150072 Lego	-12 300	-	-	-12 300
Art/ Konto: 25150074 Lektor 2	-9 887	-	-	-9 887
Art/ Konto: 25150081 Innføring av velferdsteknologi	-502 549	-	-	-502 549
Art/ Konto: 25150083 Folkehelsemidler	-35 105	-	-	-35 105
Art/ Konto: 25150085 Kulturminneplan	-100 000	-	40 000	-60 000
Art/ Konto: 25150088 Inkluderende barnehage	-113 549	-	-	-113 549
Art/ Konto: 25150089 Inkluderende barnehage	-533 570	-	-	-533 570
Art/ Konto: 25150090 Tilskudd til hjemmeundervisning	-50 000	-	-	-50 000
Art/ Konto: 25150091 Formidlingstiltak bibliotek	-20 000	-	20 000	-
Art/ Konto: 25150092 Frivilligsentralen - Nordenfjeldske	-78 509	-	-	-78 509
Art/ Konto: 25150094 Venterom på Sør-Arnøy	-45 294	-	-	-45 294
Art/ Konto: 25150096 Stipendordning Inn dyr Skole	-63 060	-	-	-63 060
Art/ Konto: 25150097 Inkludering barn og unge BUA - nasjonal tilskuddsordning	-93 500	-	-	-93 500
Art/ Konto: 25150099 Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet - åpen omsorg	-76 515	-	58 344	-18 171
Art/ Konto: 25150100 Oppfølgingsordningen	-373 033	-	-	-373 033
Art/ Konto: 25150101 Trafikksikkerhetstiltak	-120 000	-	-	-120 000
Art/ Konto: 25150102 SELVKOSTFOND - UTSLIPPSTILLATELSER	-11 455	-	-	-11 455
Art/ Konto: 25150103 Inn dyr skole elevbedrift	-32 083	-	-	-32 083
Art/ Konto: 25150104 Kompetansemidler helse og omsorg	-944 696	-	477 000	-467 696
Art/ Konto: 25150105 Pilegrim i Nord	-200 000	-200 000	-	-400 000
Art/ Konto: 25150106 Stipend- og vikarordning for lærere-norsk andrespråk	-	-227 000	-	-227 000
Art/ Konto: 25150107 Legevakttilskudd (2023)	-	-1 024 100	-	-1 024 100
Art/ Konto: 25150108 Smittevern - skjønnstilskudd	-	-65 000	-	-65 000
Art/ Konto: 25150109 Foreldrestøttende tiltak	-	-47 565	-	-47 565
TOTALT	-7 658 274		-590 913	-8 249 187

Note 13 - Gjeldsforpliktelser

Note 13					
Gjeldsforpliktelser					
Låneinstitusjon	2023	2022	Rente 31.12		Gjenværende løpetid
Kommunalbanken	12 186 960	12 767 280	5,31 %		21 år
Kommunalbanken	14 200 000	14 200 000	5,35 %		12 år
Kommunalbanken	10 350 000	10 710 000	5,30 %		29 år
Kommunalbanken	21 182 240	21 800 680	5,27 %		35 år
Kommunalbanken	7 240 000	7 400 000	5,31 %		45 år
Kommunalbanken	19 162 280	19 583 440	5,10 %		45 år
Kommunalbanken	13 000 000	13 800 000	5,50 %		17 år
Kommunalbanken	11 850 560	12 558 080	1,46 %	<i>Fastrente til 2040</i>	16 år
Kommunalbanken	675 000	775 000	1,26 %	<i>Fastrente til 2030</i>	7 år
Kommunalbanken	10 003 100	10 536 620	5,30 %	<i>Fastrente til 2025</i>	19 år
Kommunalbanken	27 650 000	-	5,50 %		20 år
Klp	28 129 350	42 857 990	5,55 %		11 år
Klp	40 833 000	42 375 000	5,55 %		26 år
Klp	30 288 507	32 248 507	5,55 %		15 år
Klp	14 819 375	15 271 875	5,40 %		32 år
KLP	6 040 000	6 417 500	2,59 %	<i>Fastrente til 2029</i>	15 år
KLP	10 500 000	11 100 000	5,16 %		17 år
KLP	13 312 500	14 062 500	1,83 %	<i>Fastrente til 2031</i>	17 år
KLP	14 772 250	15 570 750	3,07 %	<i>Fastrente til 2025</i>	18 år
Husbanken	63 072 454	54 837 747	2,406-3,873 %		0-24 år
Sum	369 267 576	358 872 969			
Det er i 2023 tatt opp lån på kr 10.000.000,- i Husbanken som er lån til videre utlån, Startlån.					
I tillegg er det tatt opp lån kr 27.650.000,- i Kommunalbanken til finansiering av vedtatte investeringer.					

Note 14 – Gjeldsforpliktelser selvkostområdet og øvrig virksomhet

Note 14		
Gjeldsforpliktelser fordelt på		
selvkostområdet og øvrig virksomhet	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Kommunens samlede lånegjeld	369 267 576,00	358 872 969,00
Andel knyttet til selvkostområder		
Vann og avløp i kr	45 429 267,00	46 450 722,00
Vann og avløp i %	12,30 %	12,94 %
Øvrige selvkostområder i kr		
Øvrige selvkostområder i %		
Andel knyttet til øvrig kommunal virksomhet		
Samlet gjeld øvrig kommunal virksomhet i kr	323 838 309,00	312 422 247,00
Samlet gjeld øvrig kommunal virksomhet i %	87,70 %	87,06 %
Kommunens utgifter til gjeld knyttet til selvkostområdet finansieres gjennom de brukerbetalinger kommunen krever inn fra brukerne (selvkostregnskap). Kommunens utgifter til gjeld knyttet til øvrig virksomhet finansieres gjennom kommunens øvrige inntekter (frie inntekter).		

Note 15 – Anleggsnote

Note 15														
Anleggsnote														
<i>Tall i 1 000 kroner</i>	A	B	D	E	F1	F2	G1	G2	H	I	J1	J2	X	Sum
Bokført verdi 01.01.23	691	1 338	69 456	6 670	38 398	88 588	17 201	112 830	62 358	19 855	29 692	53 917	16 589	517 583
Tilgang i året	1 515	-	31 671	1 133	13 907	426	234	1 423	9 598	-	146	452	187	60 693
Avgang i året	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Årets ordinære avskrivninger	-51	-165	-4 865	-1 480	-1 204	-3 680	-382	-3 352	-1 426	-1 471	-2 270	-1 772	-64	-22 182
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bokført verdi 31.12.23	2 155	1 173	96 262	6 323	51 101	85 335	17 053	110 901	70 530	18 384	27 568	52 596	16 712	556 094

A = Person, vare- og lastebiler

B = Anleggsmaskiner

D = Maskiner, verktøy, inventar og utstyr

E = Edb-utstyr, kontormaskiner

F1 = Boliger

F2 = Skoler og barnehager

G1 = Administrasjonsbygg

G2 = Aldershjem og institusjoner

H = Kirker, brannstasjoner

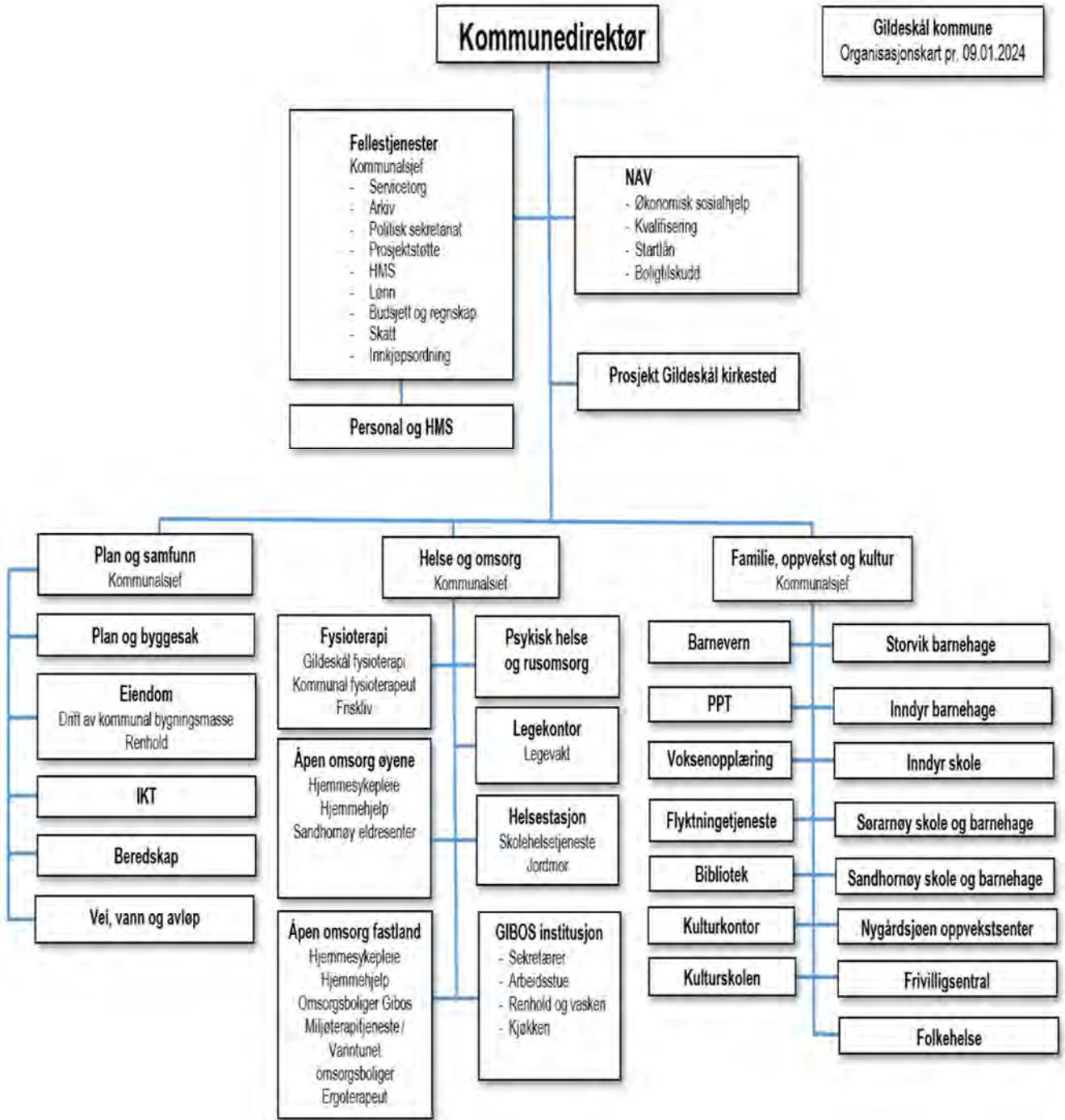
I = Tekniske anlegg (VAR)

J1 = Ledningsnett (VA)

J2 = Veier

X = Tomtegrunn og opparbeidede nærings- / boligarealer

Note 16 – Organisasjonskart

Note 17 – Ytelser til ledende personer

Note 17				
Ytelser til ledende personer				
Lønn og godtgjørelser inkl. pensjon pr 31.12.		2023		2022
Kommunedirektør	kr	1 562 261	kr	1 561 865
Ordfører	kr	1 313 192	kr	1 171 938
Revisjon	kr	653 349	kr	608 565
Beløpene er inklusive sosiale utgifter				

Note 18 – Regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres normalt ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lån som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lån som ikke er brukt, er registrert som memoriapost ubrukte lånemidler i balansen.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon er omløpsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS nr 4 Avgrensning mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmidlets kvalitetsnivå utgiftsføres hovedsakelig i driftsregnskapet. Utgifter som representerer standardheving av anleggsmidlet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmidlet i balansen.

Verdipapirer er klassifisert som anleggsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommuneloven § 14-14. All annen gjeld er kortsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Utestående fordringer er vurdert til pålydende.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmidlet.

Avskrivningsperioden er i tråd med § 3-4 i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verditap som forventes ikke å være forbigående nedskrives til virkelig verdi i balansen.

Vurderingen for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (renter, gebyrer og provisjoner), er finansutgifter.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt i Kommunelovens §15-1 og selvkostforskriften.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følger reglene i mva-loven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen mva-kompensasjon. Mottatt kompensasjon for betalt mva er finansiert av kommunen gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Momskompensasjon generert gjennom kjøp i driftsregnskapet er i sin helhet inntektsført i driftsregnskapet.

Momskompensasjon generert gjennom investeringer er i sin helhet inntektsført i investeringsregnskapet.

Premieavvik og betydningen det har på kommunens arbeidskapital

Reglene om regnskapsføring av premieavvik har over flere år medført at utgiftsførte pensjonsutgifter blir lavere enn det som faktisk er betalt (pensjonspremien), ved at Staten har innført et kostnadselement i kommuneregnskapet.

Ved utgangen av 2023 har Gildeskål kommune et netto premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift på 42,3 Mkr, dvs. pensjonspremie som er betalt, men som ikke er utgiftsført.

Premieavvik på 42,3 Mkr som skal utgiftsføres over de neste 7 år har innvirkning på kommunens arbeidskapital.

Arbeidskapital er summen av kommunens bankinnskudd og fordringer som forfaller innen ett år fratrukket kortsiktig gjeld.

Gildeskål kommune har ved utgangen av 2023 en arbeidskapital på 334,5 Mkr, og av denne utgjør netto premieavvik 12,64 %.

Note 19 – Selvkost

Gebyrfinansierte selvkosttjenester

Etterkalkyle 2023

Gildeskål kommune har utarbeidet etterkalkyler for gebyrfinansierte selvkosttjenester i henhold til "Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften)".

Kommunen benytter selvkostberegningsmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Hva er selvkost:

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer må kommunen hvert år utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Selvkostkalkylen avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil, som oppstillingen under viser, ikke være direkte sammenlignbare.

Elementene i en selvkostkalkyle:

Samlet selvkost:

- + Direkte driftsutgifter
- Andre inntekter enn gebyrinntekter
- + Indirekte driftsutgifter (adm. utgifter)
- + Kalkulatorisk rentekostnad
- + Kalkulatorisk avskrivningskostnad**
- = Gebyrgrunnlag
- **Gebyrinntekter**
- = Selvkostresultat*

* Selvkostresultatet føres mot selvkostfond og/eller memoriakonti i balanseregnskapet.

Driftsregnskapet:

- + Direkte driftsutgifter
- **Andre inntekter enn gebyrinntekter**

Postene finnes bare i selvkostkalkylen og utgjør bl.a. selvkostområdenes bidrag til kommunekassens rente- og avdragsutgifter. Postene skal ikke føres i driftsregnskapet.

- = Resultat før gebyrinntekter
- **Gebyrinntekter**
- = Driftsresultat (alltid større enn selvkostresultat)

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Kalkulatoriske kapitalkostnader:

Ved beregning av kalkulatoriske kapitalkostnader (avskrivninger og renter) skal fremmedfinansiering trekkes ut av beregningsgrunnlaget. Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning som kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente.

Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig swap-rente + 1/2 %-poeng. I 2023 var denne lik 4,296 %.

Indirekte driftsutgifter og håndtering av over- og underskudd:

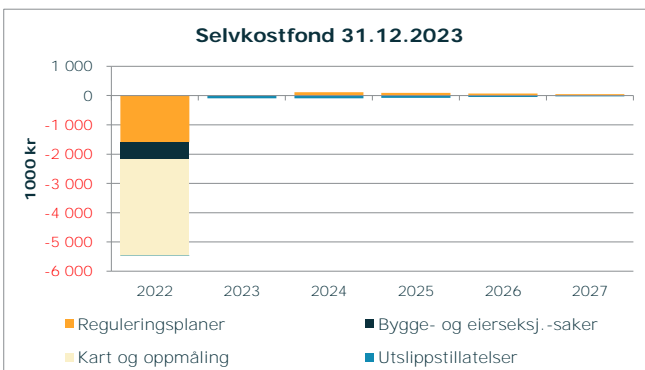
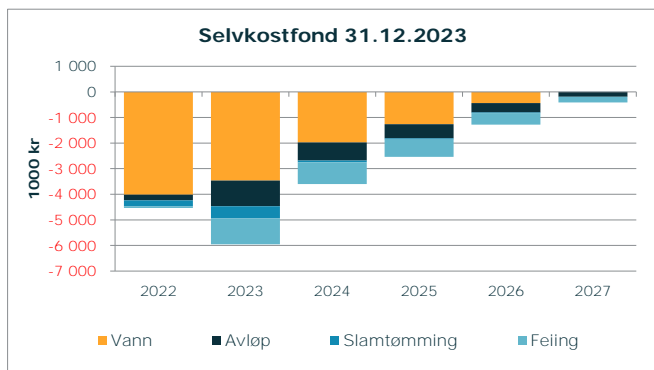
Selvkostforskriften fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter som kan inngå i gebyrgrunnlaget. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres til brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode. En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt. Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må dette i sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2023 i sin helhet være disponert innen 2028.

Krav om utarbeidelse av kalkyler:

I tillegg til å utarbeide en etterkalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen utarbeide forkalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Det er disse forkalkylerne som gir grunnlaget for gebyrsatsene.

Generelt har kommunen som målsetning at de kommunale gebyrene svinger minst mulig, men en rekke faktorer er usikre ved tidspunkt for budsjettering av gebyrsatsene, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling i brukerantall og saksmengde.

Resultatet for 2023 var ikke kjent ved budsjettarbeidet i fjor høst. Dette forklarer avvik mellom prognosene i høst og nå ved etterkalkyle.

Samlet etterkalkyle 2023

Etterkalkylene for 2023 er basert på regnskap datert 2. februar 2024.

Etterkalkyle selvkost 2023	Vann	Avløp	Slamtømming	Feiing	Totalt
Direkte driftsutgifter	5 104 947	2 707 622	1 013 132	766 365	9 592 067
Avskrivningskostnad	2 081 011	319 228	6 754	0	2 406 993
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	1 584 584	367 293	9 140	0	1 961 016
Indirekte driftsutgifter (netto)	212 718	157 349	35 973	25 410	431 449
Sjablommessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	10 636	7 867	1 799	1 270	21 572
Driftskostnader	8 993 895	3 559 359	1 066 798	793 045	14 413 098
- Øvrige driftsinntekter	-58 353	-90 739	531	0	-148 560
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	8 935 543	3 468 621	1 067 329	793 045	14 264 538
Gebyrinntekter	9 648 410	2 704 338	850 851	-140 931	13 062 668
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	712 867	-764 283	-216 478	-933 976	-1 201 870
Finansiell dekningsgrad i %	108 %	78 %	80 %	-18 %	92 %
Selvkostfond 01.01	-4 015 501	-217 329	-244 217	-53 985	-4 531 032
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	712 867	-764 283	-216 478	-933 976	-1 201 870
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	-157 194	-25 753	-15 142	-22 381	-220 469
Selvkostfond 31.12	-3 459 827	-1 007 365	-475 836	-1 010 342	-5 953 371

Etterkalkyle selvkost 2023	Reguleringsplaner	Bygge- og eierseksj-saker	Kart og oppmåling	Utslippstillatelse	Totalt
Direkte driftsutgifter	293 665	1 182 090	1 326 964	91 973	2 894 691
Avskrivningskostnad	0	0	39 017	0	39 017
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	0	0	12 566	0	12 566
Indirekte driftsutgifter (netto)	51 436	136 970	108 349	6 887	303 642
Sjablommessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	2 572	6 848	5 417	344	15 182
Driftskostnader	347 673	1 325 908	1 492 313	99 204	3 265 098
+ Tilskudd/subsidiering	284 873	453 797	944 935	0	1 683 605
- Øvrige driftsinntekter	0	-14 748	-22 268	0	-37 016
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	347 673	1 311 160	1 470 045	99 204	3 228 082
Gebyrinntekter	62 800	857 363	525 110	27 600	1 472 873
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-284 873	-453 797	-944 935	-71 604	-1 755 209
Finansiell dekningsgrad i %	18 %				46 %
Selvkostfond 01.01	0	0	0	-15 806	-15 806
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0	0	0	-71 604	-71 604
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	0	0	0	-2 217	-2 217
Selvkostfond 31.12	0	0	0	-89 627	-89 627

Etterkalkylene for 2023 er utarbeidet i samarbeid med rådgivningsselskapet Momentum Solutions som har mer enn 20 års erfaring med selvkostproblematikk og bred juridisk og økonomisk kompetanse knyttet til selvkost.

Momentums selvkostberegningsmodell Momentum Selvkost Kommune benyttes av flere enn 300 norske kommuner.

Vann - Selvkostoversikt 2022 til 2028

Etterkalkyle 2023 for Vann

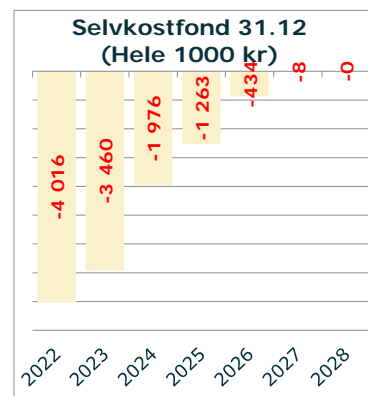
Etterkalkylen for 2023 viser et overskudd lik kr 712 867. Ved utgangen av året er det et fremførbart underskudd lik kr 3 459 827. Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

Vann - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	2 526 337	2 207 572	2 295 875	2 387 710	2 483 218	2 582 547	2 685 849
11*** Varer og tjenester	651 706	657 190	683 477	710 816	739 249	768 819	799 572
12*** Varer og tjenester	859 147	2 220 586	2 309 409	2 401 785	2 497 857	2 597 771	2 701 682
13*** Tjenester som erstatter egen tjenesteprod.	39 320	16 600	17 264	17 955	18 673	19 420	20 196
14*** Overføringsutgifter	0	3 000	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	4 076 510	5 104 947	5 306 025	5 518 266	5 738 997	5 968 557	6 207 299
Avskrivningskostnad	2 067 841	2 081 011	1 892 155	1 971 322	1 984 731	2 221 121	2 214 634
Kalkulatorisk rente	1 358 056	1 584 584	1 351 827	1 270 961	1 396 117	1 511 734	1 445 927
Indirekte kostnader	369 901	223 353	232 288	241 579	251 242	261 292	271 744
Sum driftskostnader	7 872 307	8 993 895	8 782 294	9 002 128	9 371 087	9 962 704	10 139 604
- Øvrige inntekter	-137 974	-58 353	0	0	0	0	0
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	7 734 333	8 935 543	8 782 294	9 002 128	9 371 087	9 962 704	10 139 604
Subsidiering	17 926	0	0	0	0	0	0
Gebyrinntekter	6 759 618	9 648 410	10 365 708	9 772 759	10 230 584	10 396 493	10 147 564
+/- Andre inntekter/utgifter	-71 299	0	0	0	0	0	0
Resultat	-1 028 088	712 867	1 583 414	770 631	859 498	433 789	7 960
Finansiell dekningsgrad (%)	87,4 %	108,0 %	118,0 %	108,6 %	109,2 %	104,4 %	100,1 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	-2 867 524	-4 015 501	-3 459 827	-1 976 468	-1 263 119	-433 790	-7 961
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-1 028 088	712 867	1 583 414	770 631	859 498	433 789	7 960
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	-119 889	-157 194	-100 055	-57 281	-30 168	-7 960	-148
Selvkostfond 31.12	-4 015 501	-3 459 827	-1 976 468	-1 263 119	-433 790	-7 961	-149

Tabellen under sammenligner etterkalkylen for 2023 med budsjettet som ble foreslått i kommunens selvkostmodell høsten 2022.

Budsjettanalyse	Budsjett 2023	Etterkalkyle 2023	Avvik (kr)	Avvik (%)
10*** Lønn	2 496 000	2 207 572	-288 428	-11,6 %
11*** Varer og tjenester	748 714	657 190	-91 524	-12,2 %
12*** Varer og tjenester	763 357	2 220 586	1 457 229	190,9 %
13*** Tjenester som erstatter egen tjenesteprod.	21 599	16 600	-4 999	-23,1 %
14*** Overføringsutgifter	0	3 000	3 000	0,0 %
Direkte driftsutgifter	4 029 670	5 104 947	1 075 277	26,7 %
Direkte kapitalkostnader	3 752 159	3 665 595	-86 564	-2,3 %
Indirekte kostnader	309 218	223 353	-85 865	-27,8 %
Sum driftskostnader	8 091 048	8 993 895	902 848	11,2 %
Øvrige inntekter	0	-58 353	-58 353	0,0 %
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	8 091 048	8 935 543	844 495	10,4 %
Gebyrinntekter	9 475 282	9 648 410	173 128	1,8 %
Resultat	1 384 234	712 867	-671 367	
+/- Bruk av/avsetning til bundne fond	-1 384 234	-712 867		
Finansiell dekningsgrad (%)	117,1 %	108,0 %		

I 2023 ble direkte driftsutgifter 26,7 % høyere enn budsjettet, kapitalkostnader ble omtrent som forventet og gebyrinntektene ble 1,8 % høyere enn budsjettet.

Samlet gebyrgrunnlag ble ca. 840 000 kr høyere enn forventet og resultatet ble ca. 670 000 kr lavere enn budsjettet.

Gebyrinntekter	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
16400 AVGIFTSPLIKTIGE GEBYRER	5 061 113	7 409 658	10 365 708	9 772 759	10 230 584	10 396 493	10 147 564
16402 Målet forbruk vann	1 543 295	2 186 355	0	0	0	0	0
16401 Tilkoblingsgebyrer	85 910	52 397	0	0	0	0	0
16500 ANNET AVG.PL.SALG AV VARER OG TJJE	69 300	0	0	0	0	0	0

Gebyrsatser, Vann (inkl. mva.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Abonnementsgebyr (kr/abonnet)	2 598	4 126	4 503	4 245	4 444	4 516	4 408
Forbruksgebyr (kr/m3)	24,41	34,00	39,76	37,11	38,85	39,49	38,54
Årsgebyr ved 150 m³ årlig forbruk	6 260	9 226	10 467	9 812	10 271	10 439	10 188
Årlig endring		47,4 %	13,4 %	-6,3 %	4,7 %	1,6 %	-2,4 %

Avløp - Selvkostoversikt 2022 til 2028

Etterkalkyle 2023 for Avløp

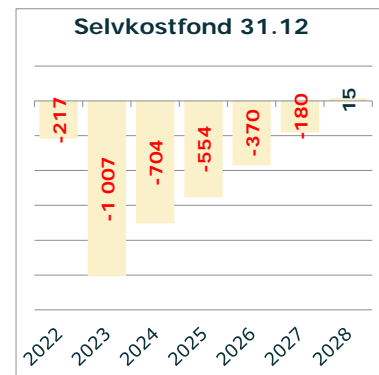
Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd lik kr 764 283. Ved utgangen av året er det et fremførbart underskudd lik kr 1 007 365. Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

Avløp - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	1 113 842	1 831 132	1 683 473	1 750 812	1 820 844	1 893 678	1 969 425
11*** Varer og tjenester	292 297	414 947	383 000	398 320	414 253	430 823	448 056
12*** Varer og tjenester	138 398	380 604	222 000	230 880	240 115	249 720	259 709
13*** Tjenester som erstatter egen tjenesteprod.	172 100	80 939	84 176	87 543	91 045	94 687	98 474
Direkte driftsutgifter	1 716 637	2 707 622	2 372 649	2 467 555	2 566 257	2 668 908	2 775 664
Avskrivningskostnad	319 228	319 228	366 642	385 392	398 204	398 204	398 204
Kalkulatorisk rente	305 221	367 293	330 704	326 664	323 572	313 427	302 070
Indirekte kostnader	338 574	165 216	171 825	178 698	185 846	193 280	201 011
Sum driftskostnader	2 679 659	3 559 359	3 241 820	3 358 309	3 473 879	3 573 819	3 676 949
- Øvrige inntekter	-60 884	-90 739	0	0	0	0	0
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	2 618 775	3 468 621	3 241 820	3 358 309	3 473 879	3 573 819	3 676 949
Subsidiering	16 407	0	0	0	0	0	0
Gebyrinntekter	1 935 878	2 704 338	3 577 000	3 530 471	3 674 200	3 773 449	3 875 356
Resultat	-666 490	-764 283	335 180	172 162	200 320	199 630	198 407
Finansiell dekningsgrad (%)	73,9 %	78,0 %	110,3 %	105,1 %	105,8 %	105,6 %	105,4 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	445 482	-217 329	-1 007 365	-703 676	-553 748	-369 847	-180 127
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-666 490	-764 283	335 180	172 162	200 320	199 630	198 407
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	3 679	-25 753	-31 492	-22 233	-16 420	-9 910	-3 002
Selvkostfond 31.12	-217 329	-1 007 365	-703 676	-553 748	-369 847	-180 127	15 278

Tabellen under sammenligner etterkalkylen for 2023 med budsjettet som ble foreslått i kommunens selvkostmodell høsten 2022.

Budsjettanalyse	Budsjett 2023	Etterkalkyle 2023	Avvik (kr)	Avvik (%)
10*** Lønn	1 144 000	1 831 132	687 132	60,1 %
11*** Varer og tjenester	370 910	414 947	44 037	11,9 %
12*** Varer og tjenester	130 000	380 604	250 604	192,8 %
13*** Tjenester som erstatter egen tjenesteprod.	83 200	80 939	-2 261	-2,7 %
Direkte driftsutgifter	1 728 110	2 707 622	979 512	56,7 %
Direkte kapitalkostnader	754 711	686 521	-68 190	-9,0 %
Indirekte kostnader	275 376	165 216	-110 160	-40,0 %
Sum driftskostnader	2 758 198	3 559 359	801 162	29,0 %
Øvrige inntekter	-10 300	-90 739	-80 439	781,0 %
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	2 747 898	3 468 621	720 723	26,2 %
Gebyrinntekter	2 771 982	2 704 338	-67 644	-2,4 %
Resultat	24 084	-764 283	-788 367	
+/- Bruk av/avsetning til bundne fond	-24 084	764 283		
Finansiell dekningsgrad (%)	100,9 %	78,0 %		

I 2023 ble direkte driftsutgifter 56,7 % høyere enn budsjettet, kapitalkostnader ble omtrent som forventet og gebyrinntektene ble omtrent likt som budsjettet.

Samlet gebyrgrunnlag ble ca. 720 000 kr høyere enn forventet og resultatet ble ca. 790 000 kr lavere enn budsjettet.

Gebyrinntekter	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
16400 AVGIFTSPLIKTIGE GEBYRER	1 885 348	2 678 140	3 577 000	3 530 471	3 674 200	3 773 449	3 875 356
16401 Tilknytningsgebyr	50 530	26 198	0	0	0	0	0

Gebyrsatser, Avløp (inkl. mva.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Abonnementsgebyr (kr/abonnent)	580	1 115	1 141	1 088	1 110	1 093	1 073
Forbruksgebyr (kr/m ³)	12,41	17,13	25,95	26,03	27,24	28,28	29,35
Årsgebyr ved 150 m³ årlig forbruk	2 442	3 684	5 034	4 991	5 196	5 334	5 475
Årlig endring		50,9 %	36,6 %	-0,8 %	4,1 %	2,7 %	2,6 %

Slamtømming - Selvkostoversikt 2022 til 2028

Etterkalkyle 2023 for Slamtømming

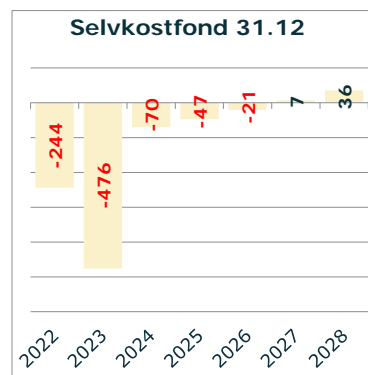
Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd lik kr 216 478. Ved utgangen av året er det et fremførbart underskudd lik kr 475 836. Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

Slamtømming - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	149 790	174 189	250 000	260 000	270 400	281 216	292 465
11*** Varer og tjenester	68 390	106 649	45 000	46 800	48 672	50 619	52 644
12*** Varer og tjenester	116 806	126 623	15 000	15 600	16 224	16 873	17 548
13*** Tjenester som erstatter egen tjenesteprod.	835 385	605 671	600 000	624 000	648 960	674 918	701 915
Direkte driftsutgifter	1 170 371	1 013 132	910 000	946 400	984 256	1 023 626	1 064 571
Avskrivingskostnad	6 754	6 754	6 754	6 754	6 754	6 754	6 754
Kalkulatorisk rente	7 762	9 140	7 725	7 173	6 968	6 817	6 640
Indirekte kostnader	73 447	37 771	39 282	40 854	42 488	44 187	45 955
Sum driftskostnader	1 258 335	1 066 798	963 762	1 001 181	1 040 466	1 081 385	1 123 921
- Øvrige inntekter	0	531	0	0	0	0	0
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	1 258 335	1 067 329	963 762	1 001 181	1 040 466	1 081 385	1 123 921
Subsidiering	3 560	0	0	0	0	0	0
Gebyrinntekter	768 655	850 851	1 379 652	1 025 900	1 068 230	1 109 295	1 151 922
Resultat	-486 119	-216 478	415 890	24 719	27 764	27 911	28 001
Finansiell dekningsgrad (%)	61,1 %	79,7 %	143,2 %	102,5 %	102,7 %	102,6 %	102,5 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	242 003	-244 217	-475 836	-69 992	-47 348	-20 796	6 863
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-486 119	-216 478	415 890	24 719	27 764	27 911	28 001
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	-100	-15 142	-10 046	-2 075	-1 211	-251	774
Selvkostfond 31.12	-244 217	-475 836	-69 992	-47 348	-20 796	6 863	35 638

Tabellen under sammenligner etterkalkylen for 2023 med budsjettet som ble foreslått i kommunens selvkostmodell høsten 2022.

Budsjettanalyse	Budsjett 2023	Etterkalkyle 2023	Avvik (kr)	Avvik (%)
10*** Lønn	149 307	174 189	24 882	16,7 %
11*** Varer og tjenester	44 070	106 649	62 579	142,0 %
12*** Varer og tjenester	26 048	126 623	100 575	386,1 %
13*** Tjenester som erstatter egen tjenesteprod.	472 000	605 671	133 671	28,3 %
Direkte driftsutgifter	691 424	1 013 132	321 708	46,5 %
Direkte kapitalkostnader	15 733	15 894	162	1,0 %
Indirekte kostnader	54 872	37 771	-17 100	-31,2 %
Sum driftskostnader	762 029	1 066 798	304 769	40,0 %
Øvrige inntekter	0	531	531	0,0 %
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	762 029	1 067 329	305 300	40,1 %
Gebyrinntekter	726 797	850 851	124 054	17,1 %
Resultat	-35 232	-216 478	-181 246	
+/- Bruk av/avsetning til bundne fond	35 232	216 478		
Finansiell dekningsgrad (%)	95,4 %	79,7 %		

I 2023 ble direkte driftsutgifter 46,5 % høyere enn budsjettet, kapitalkostnader ble omtrent som forventet og gebyrinntektene ble 17,1 % høyere enn budsjettet.

Samlet gebyrgrunnlag ble ca. 310 000 kr høyere enn forventet og resultatet ble ca. 180 000 kr lavere enn budsjettet.

Gebyrinntekter	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
16400 AVGIFTSPLIKTIGE GEBYRER	768 655	850 851	1 379 652	1 025 900	1 068 230	1 109 295	1 151 922

Normalgebyret er gebyret til en tenkt standardabbonent, og det faktiske gebyret vil variere. Normalgebyret nedenfor er 13 Septiktømtømming inkl. mva.

Gebyrsatser, Slamtømming (inkl. mva.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Normalgebyr (kr/vare)	1 358	1 369	2 614	1 729	1 800	1 870	1 941
Arlig endring		0,8 %	91,0 %	-33,9 %	4,1 %	3,9 %	3,8 %

Feiing - Selvkostoversikt 2022 til 2028

Etterkalkyle 2023 for Feiing

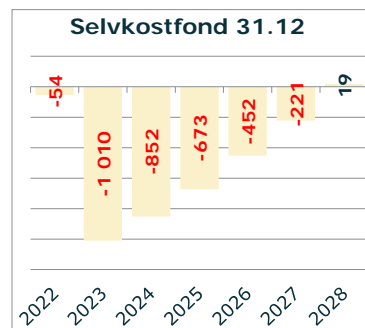
Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd lik kr 933 976. Ved utgangen av året er det et fremførbart underskudd lik kr 1 010 342. Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år. Feiing har negative gebyrinntekter i 2023. Kommunen har gjort en større jobb med å rydde opp i abonnentregisteret, og det førte til netto kreditering av gebyrinntekter.

Feiing - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	0	36	37	39	41	42	44
11*** Varer og tjenester	560	15 999	16 639	17 305	17 997	18 717	19 465
12*** Varer og tjenester	0	223 920	232 877	242 192	251 880	261 955	272 433
13*** Tjenester som erstatter egen tjenesteprod.	447 034	526 410	530 410	551 626	573 691	596 639	620 505
Direkte driftsutgifter	447 594	766 365	779 963	811 162	843 608	877 353	912 447
Indirekte kostnader	58 358	26 680	27 748	28 858	30 012	31 212	32 461
Sum driftskostnader	505 952	793 045	807 711	840 019	873 620	908 565	944 907
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	505 952	793 045	807 711	840 019	873 620	908 565	944 907
Subsidiering	2 826	0	0	0	0	0	0
Gebyrinntekter	592 776	-140 931	1 000 000	1 046 026	1 114 844	1 151 390	1 188 773
Resultat	89 650	-933 976	192 289	206 007	241 224	242 826	243 866
<i>Finansiell dekningsgrad (%)</i>	117,2 %	-17,8 %	123,8 %	124,5 %	127,6 %	126,7 %	125,8 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	-140 212	-53 985	-1 010 342	-852 336	-673 305	-452 088	-221 398
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	89 650	-933 976	192 289	206 007	241 224	242 826	243 866
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	-3 423	-22 381	-34 282	-26 976	-20 007	-12 136	-3 690
Selvkostfond 31.12	-53 985	-1 010 342	-852 336	-673 305	-452 088	-221 398	18 778

Tabellen under sammenligner etterkalkylen for 2023 med budsjettet som ble foreslått i kommunens selvkostmodell høsten 2022.

Budsjettanalyse	Budsjett 2023	Etterkalkyle 2023	Avvik (kr)	Avvik (%)
10*** Lønn	0	36	36	0,0 %
11*** Varer og tjenester	6 518	15 999	9 481	145,5 %
12*** Varer og tjenester	10 400	223 920	213 520	2053,1 %
13*** Tjenester som erstatter egen tjenesteprod.	524 436	526 410	1 974	0,4 %
Direkte driftsutgifter	541 354	766 365	225 011	41,6 %
Indirekte kostnader	49 291	26 680	-22 610	-45,9 %
Sum driftskostnader	590 644	793 045	202 401	34,3 %
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	590 644	793 045	202 401	34,3 %
Gebyrinntekter	645 849	-140 931	-786 780	-121,8 %
Resultat	55 205	-933 976	-989 181	
+/- Bruk av/avsetning til bundne fond	-55 205	933 976		
<i>Finansiell dekningsgrad (%)</i>	109,3 %	-17,8 %		

I 2023 ble direkte driftsutgifter 41,6 % høyere enn budsjettet, kapitalkostnader ble omtrent som forventet og gebyrinntektene ble 121,8 % lavere enn budsjettet.

Samlet gebyrgrunnlag ble ca. 200 000 kr høyere enn forventet og resultatet ble ca. 990 000 kr lavere enn budsjettet.

Gebyrinntekter	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
16400 AVGIFTSPLIKTIGE GEBYRER	592 776	-140 931	1 000 000	1 046 026	1 114 844	1 151 390	1 188 773

Normalgebyret er gebyret til en tenkt standardabonnent, og det faktiske gebyret vil variere. Normalgebyret nedenfor er 60 Brantilsyn og feiing inkl. mva.

Gebyrsatser, Feiing (inkl. mva.)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Normalgebyr (kr/vare)	798	871	365	591	630	651	673
<i>Arlig endring</i>		9,2 %	-58,1 %	62,0 %	6,6 %	3,4 %	3,3 %

Reguleringsplaner - Selvkostoversikt 2022 til 2028

Etterkalkyle 2023 for Reguleringsplaner

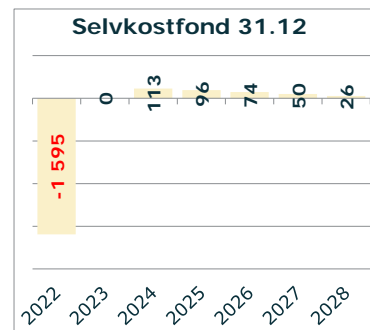
Etterkalkylen for 2023 viser at gebyrområdet subsidieres med 284 873 kr. I tråd med selvkostforskriften har ikke kommunen anledning til å fremføre systematiske underskudd for gebyrer etter plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven eller matrikkelloven. Eventuelle

Reguleringsplaner - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	317 069	252 571	262 674	273 181	284 109	295 473	307 292
11*** Varer og tjenester	56 981	39 420	40 997	42 637	44 342	46 116	47 961
12*** Varer og tjenester	6 665	1 673	1 740	1 810	1 882	1 958	2 036
Direkte driftsutgifter	380 715	293 665	305 412	317 628	330 333	343 546	357 288
Indirekte kostnader	165 565	54 008	56 168	58 415	60 752	63 182	65 709
Sum driftskostnader	546 280	347 673	361 580	376 043	391 085	406 728	422 997
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	546 280	347 673	361 580	376 043	391 085	406 728	422 997
Subsidiering	456 130	284 873	0	0	0	0	0
Gebyrinntekter	90 150	62 800	472 679	355 147	365 654	381 112	397 261
Resultat	0	0	111 099	-20 896	-25 430	-25 616	-25 736
<i>Finansiell dekningsgrad (%)</i>	16,5 %	18,1 %	130,7 %	94,4 %	93,5 %	93,7 %	93,9 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	-1 594 681	0	0	113 182	95 985	73 569	50 183
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0	0	111 099	-20 896	-25 430	-25 616	-25 736
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	0	0	2 083	3 698	3 014	2 230	1 384
Selvkostfond 31.12	-1 594 681	0	113 182	95 985	73 569	50 183	25 831

Tabellen under sammenligner etterkalkylen for 2023 med budsjettet som ble foreslått i kommunens selvkostmodell høsten 2022.

Budsjettanalyse	Budsjett 2023	Etterkalkyle 2023	Avvik (kr)	Avvik (%)
10*** Lønn	99 850	252 571	152 721	152,9 %
11*** Varer og tjenester	22 157	39 420	17 263	77,9 %
12*** Varer og tjenester	559	1 673	1 115	199,5 %
Direkte driftsutgifter	122 566	293 665	171 099	139,6 %
Indirekte kostnader	52 122	54 008	1 886	3,6 %
Sum driftskostnader	174 688	347 673	172 985	99,0 %
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	174 688	347 673	172 985	99,0 %
Andre utgifter/inntekter/subsidiering	0	284 873	284 873	0,0 %
Gebyrinntekter	330 350	62 800	-267 550	-81,0 %
Resultat	155 662	0	-155 662	
+/- Bruk av/avsetning til bundne fond	-155 662	0		
<i>Finansiell dekningsgrad (%)</i>	189,1 %	18,1 %		

I 2023 ble direkte driftsutgifter 139,6 % høyere enn budsjettet, kapitalkostnader ble omtrent som forventet og gebyrinntektene ble 81,0 % lavere enn budsjettet.

Samlet gebyrgrunnlag ble ca. 170 000 kr høyere enn forventet og resultatet ble ca. 160 000 kr lavere enn budsjettet.

Gebyrinntekter	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
16201 GEBYRINNTEKTER	90 150	62 800	472 679	355 147	365 654	381 112	397 261

Bygge- og eierseksj.-saker - Selvkostoversikt 2022 til 2028

Etterkalkyle 2023 for Bygge- og eierseksj.-saker

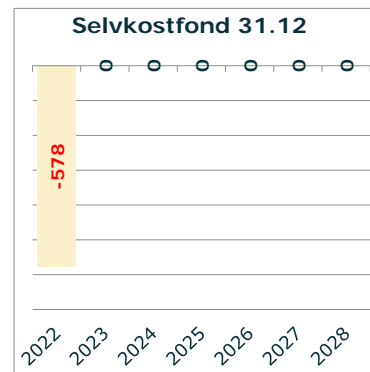
Etterkalkylen for 2023 viser at gebyrområdet subsidieres med 453 797 kr. I tråd med selvkostforskriften har ikke kommunen anledning til å fremføre systematiske underskudd for gebyrer etter plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven eller matrikkelloven. Eventuelle

Bygge- og eierseksj.-saker - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	1 056 706	1 097 049	1 140 931	1 186 568	1 234 030	1 283 392	1 334 727
11*** Varer og tjenester	59 218	64 033	66 595	69 258	72 029	74 910	77 906
12*** Varer og tjenester	23 961	21 008	21 848	22 722	23 631	24 576	25 559
Direkte driftsutgifter	1 139 885	1 182 090	1 229 373	1 278 548	1 329 690	1 382 878	1 438 193
Indirekte kostnader	269 503	143 818	149 571	155 554	161 776	168 247	174 977
Sum driftskostnader	1 409 388	1 325 908	1 378 944	1 434 102	1 491 466	1 551 124	1 613 169
- Øvrige inntekter	-46 262	-14 748	0	0	0	0	0
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	1 363 127	1 311 160	1 378 944	1 434 102	1 491 466	1 551 124	1 613 169
Subsidiering	190 619	453 797	9 970	0	0	0	0
Gebyrinntekter	1 172 508	857 363	1 368 973	1 434 102	1 491 466	1 551 124	1 613 169
Resultat	0	0	0	0	0	0	0
<i>Finansiell dekningsgrad (%)</i>	86,0 %	65,4 %	99,3 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	-578 181	0	0	0	0	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0	0	0	0	0	0	0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	0	0	0	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12	-578 181	0	0	0	0	0	0

Tabellen under sammenligner etterkalkylen for 2023 med budsjettet som ble foreslått i kommunens selvkostmodell høsten 2022.

Budsjettanalyse	Budsjett 2023	Etterkalkyle 2023	Avvik (kr)	Avvik (%)
10*** Lønn	1 271 424	1 097 049	-174 375	-13,7 %
11*** Varer og tjenester	26 218	64 033	37 815	144,2 %
12*** Varer og tjenester	36 462	21 008	-15 455	-42,4 %
14*** Overføringsutgifter	62 855	0	-62 855	-100,0 %
Direkte driftsutgifter	1 396 959	1 182 090	-214 870	-15,4 %
Indirekte kostnader	238 149	143 818	-94 331	-39,6 %
Sum driftskostnader	1 635 108	1 325 908	-309 201	-18,9 %
Øvrige inntekter	0	-14 748	-14 748	0,0 %
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	1 635 108	1 311 160	-323 949	-19,8 %
Andre utgifter/inntekter/subsidiering	0	453 797	453 797	0,0 %
Gebyrinntekter	1 627 738	857 363	-770 375	-47,3 %
Resultat	-7 370	0	7 370	
+/- Bruk av/avsetning til bundne fond	7 370	0		
<i>Finansiell dekningsgrad (%)</i>	99,5 %	65,4 %		

I 2023 ble direkte driftsutgifter 15,4 % lavere enn budsjettet, kapitalkostnader ble omtrent som forventet og gebyrinntektene ble 47,3 % lavere enn budsjettet.

Samlet gebyrgrunnlag ble ca. 320 000 kr lavere enn forventet og resultatet ble omtrent som budsjettet.

Gebyrinntekter	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
16201 GEBYRINTEKTER	1 172 508	857 363	1 368 973	1 434 102	1 491 466	1 551 124	1 613 169

Kart og oppmåling - Selvkostoversikt 2022 til 2028

Etterkalkyle 2023 for Kart og oppmåling

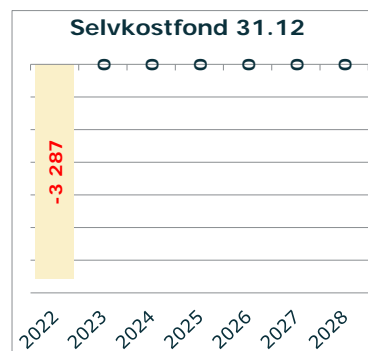
Etterkalkylen for 2023 viser at gebyrområdet subsidieres med 944 935 kr. I tråd med selvkostforskriften har ikke kommunen anledning til å fremføre systematiske underskudd for gebyrer etter plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven eller matrikkelloven. Eventuelle

Kart og oppmåling - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	863 379	1 005 060	1 045 262	1 087 072	1 130 555	1 175 777	1 222 809
11*** Varer og tjenester	196 019	216 331	224 985	233 984	243 343	253 077	263 200
12*** Varer og tjenester	89 012	105 573	109 796	114 188	118 756	123 506	128 446
13*** Tjenester som erstatter egen tjenesteprod.	461	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	1 148 871	1 326 964	1 380 043	1 435 244	1 492 654	1 552 360	1 614 455
Avskrivningskostnad	19 540	39 017	39 017	39 017	39 017	39 017	39 017
Kalkulatorisk rente	7 935	12 566	9 506	7 721	6 351	5 007	3 614
Indirekte kostnader	190 178	113 767	118 318	123 050	127 972	133 091	138 415
Sum driftskostnader	1 366 523	1 492 313	1 546 883	1 605 032	1 665 994	1 729 475	1 795 500
- Øvrige inntekter	-12 445	-22 268	0	0	0	0	0
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	1 354 079	1 470 045	1 546 883	1 605 032	1 665 994	1 729 475	1 795 500
Subsidiering	674 871	944 935	96 062	0	0	0	0
Gebyrinntekter	679 208	525 110	1 450 821	1 605 032	1 665 994	1 729 475	1 795 500
Resultat	0	0	0	0	0	0	0
Finansiell dekningsgrad (%)	50,2 %	35,7 %	93,8 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	-3 286 674	0	0	0	0	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0	0	0	0	0	0	0
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	0	0	0	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12	-3 286 674	0	0	0	0	0	0

Tabellen under sammenligner etterkalkylen for 2023 med budsjettet som ble foreslått i kommunens selvkostmodell høsten 2022.

Budsjettanalyse	Budsjett 2023	Etterkalkyle 2023	Avvik (kr)	Avvik (%)
10*** Lønn	660 377	1 005 060	344 683	52,2 %
11*** Varer og tjenester	188 440	216 331	27 891	14,8 %
12*** Varer og tjenester	72 427	105 573	33 147	45,8 %
14*** Overføringsutgifter	-34 650	0	34 650	-100,0 %
Direkte driftsutgifter	886 593	1 326 964	440 371	49,7 %
Direkte kapitalkostnader	52 093	51 582	-511	-1,0 %
Indirekte kostnader	163 437	113 767	-49 670	-30,4 %
Sum driftskostnader	1 102 123	1 492 313	390 190	35,4 %
Øvrige inntekter	0	-22 268	-22 268	0,0 %
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	1 102 123	1 470 045	367 922	33,4 %
Andre utgifter/inntekter/subsidiering	0	944 935	944 935	0,0 %
Gebyrinntekter	1 102 123	525 110	-577 013	-52,4 %
Finansiell dekningsgrad (%)	100,0 %	35,7 %		

I 2023 ble direkte driftsutgifter 49,7 % høyere enn budsjettet, kapitalkostnader ble omtrent som forventet og gebyrinntektene ble 52,4 % lavere enn budsjettet.

Samlet gebyrgrunnlag ble ca. 370 000 kr høyere enn forventet og resultatet ble omtrent som budsjettet.

Gebyrinntekter	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
16201 GEBYRINNTEKTER	679 208	525 110	1 450 821	1 605 032	1 665 994	1 729 475	1 795 500

Utslippstillatelse - Selvkostoversikt 2022 til 2028

Etterkalkyle 2023 for Utslippstillatelse

Etterkalkylen for 2023 viser et underskudd lik kr 71 604. Ved utgangen av året er det et fremførbart underskudd lik kr 89 627. Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

Utslippstillatelse - Selvkostoversikt 2022 til 2028	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
10*** Lønn	70 724	91 973	95 652	99 478	103 457	107 595	111 899
11*** Varer og tjenester	4 286	0	0	0	0	0	0
12*** Varer og tjenester	1 734	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	76 744	91 973	95 652	99 478	103 457	107 595	111 899
Indirekte kostnader	6 863	7 231	7 521	7 822	8 134	8 460	8 798
Sum driftskostnader	83 606	99 204	103 172	107 299	111 591	116 055	120 697
- Øvrige inntekter	-3 348	0	0	0	0	0	0
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	80 258	99 204	103 172	107 299	111 591	116 055	120 697
Subsidiering	333	0	0	0	0	0	0
Gebyrinntekter	64 400	27 600	100 484	130 873	139 130	143 775	142 840
Resultat	-15 526	-71 604	-2 688	23 574	27 539	27 720	22 143
Finansiell dekningsgrad (%)	80,2 %	27,8 %	97,4 %	122,0 %	124,7 %	123,9 %	118,3 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Selvkostfond 01.01	0	-15 806	-89 627	-95 727	-75 174	-49 858	-23 459
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-15 526	-71 604	-2 688	23 574	27 539	27 720	22 143
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	-280	-2 217	-3 411	-3 022	-2 223	-1 321	-460
Selvkostfond 31.12	-15 806	-89 627	-95 727	-75 174	-49 858	-23 459	-1 775

Gebyrinntekter	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
16201 GEBYRINTEKTER	64 400	27 600	100 484	130 873	139 130	143 775	142 840

Gildeskål
kommune

...Å eg veit meg eit land...

2023

Årsberetning

Foto: Eva Strømsnes

Innhold

1. Innledning	3
2. Internkontroll og budsjettoppfølgning	3
3. Regnskapsresultat 2023	4
4. Økonomisk utvikling/analyse	4
4.1 Netto driftsresultat	5
4.2 Resultatgrad	6
4.3 Brutto driftsresultat	7
4.4 Utviklingen i avdrag knyttet til lånegjeld	9
4.5 Utvikling fond	10
4.6 Finanstransaksjoner	12
4.7 Finansforvaltning	13
4.7.1 Kommunens lånegjeld	13
4.7.2 Renter og avdrag	14
4.7.3 Netto lånegjeld i kroner pr innbygger	15
4.7.4 Plassering og avkastning av ledig likviditet	16
4.7.5 Likviditet	16
4.8 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB-modellen)	17
5 Budsjettvurderinger	20
5.1 Driftsregnskapet	20
5.1.1 Driftsinntekter	20
5.1.2 Driftsutgifter	21
5.1.3 Finanstransaksjoner	22
5.1.4 Disponering eller dekning av netto driftsresultat	22
5.2 Driftsresultat pr hovedansvarsområde	24
5.3 Investeringsregnskapet	27
6 Oppsummering av analysen	30
7. Likestilling	31
8. Personal og organisasjon	32
9. Sykefravær	32
10. Måloppnåelse	33
11. Internkontroll	36
12. Etisk standard	39

1. Innledning

Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger.

Årsberetningen avlegges i henhold til Kommunelovens § 14-7 og skal redegjøre for

- a) forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid
- b) vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene
- c) virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne
- d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard
- e) den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling
- f) hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Årsberetningen skal overleveres til revisjon senest 31. mars.

2. Internkontroll og budsjettoppfølging

Den øverste ledergruppen har i 2023 bestått av kommunedirektøren og kommunalsjefene for: Plan og Samfunn, Helse og Omsorg, Familie, Oppvekst og Kultur og Fellestjenesten.

Kommunalsjefene rapporterer annen hver måned til kommunedirektøren om den økonomiske utviklingen. Større avvik i forhold til budsjett forklares, og vurderinger av eventuelle interne løsninger, eller om det krever politisk behandling og forslag om budsjettreguleringer.

Kommunedirektøren legger frem tertialrapporter pr. 30.4. og 31.8. til politisk behandling. Her orienteres om den økonomiske utviklingen og eventuelt behov for budsjettendringer. I henhold til finansreglementet rapporteres det også på kapitalforvaltningen til kommunen, og gjeldsforvaltningen. forvaltning i markedet.

Gildeskål kommunestyre vedtok fra budsjettet for 2022 å etablere prosjektet «Ansvarlig og bærekraftig økonomi 2023 – 2026». Oppstarten av dette prosjektet var å få utarbeidet en oppdatert KOSTRA ståstedsanalyse for kommunen. Dette arbeidet ble gjennomført i januar og februar 2022.

Ståstedsanalysen ble presentert for alle ledere i kommunen, de hovedtillitsvalgte og kommunens politikere i mars 2022. Intensjonen med ståstedsanalysen er å etablere en felles forståelse for de utfordringer og mulige risikoer kommunen står ovenfor fremover i et økonomisk perspektiv.

Målsetningene med den videre prosess er satt og prosessen er som følger:

- Oppfølging av ståstedsanalysen og videreføre arbeidet konkret med budsjett 2023
- Etablere en felles forpliktende plan for økonomiarbeidet i første omgang i perioden 2023 – 2026

Intensjonene om driftsreduksjoner 2023 ble slik vedtatt innarbeidet i budsjettet, for å ta et første steg i målsetning om å ta ned kommunens behov for å bruke av frie fond for å balansere driften. Det ble også benyttet rammebudsjettering i etableringen av

budsjettet for 2023. For budsjettet 2024 ble det i juni 2023 vedtatt å ta et «hvileskjær» i prosjektet for inneværende år. Det betydde å holde budsjettert fondsbruk i 2024 på samme nivå som budsjettert for 2023. Dette for å kunne analysere regnskapet for 2023 og vurdere kvaliteten i rammebudsjetteringen. Prosjektet ble derfor utvidet til perioden 2023-2027. Kommunedirektøren vil legge frem et forslag for veien videre i budsjett 2025 i juni 2024.

3. Regnskapsresultat 2023

Gildeskål kommunes driftsregnskap for 2023 er avlagt med et positivt netto driftsresultat på 25,7 mnok mens det budsjetterte resultat var på minus 3,9 mnok. Oppnådd resultat er derfor 29,6 mnok bedre enn budsjettert.

Budsjettert bruk av disposisjonsfond var på 25,1 mnok mens regnskapet viser at det er brukt 12 mnok, altså mindre bruk av disposisjonsfond på 13,1 mnok.

Brutto driftsresultat er positivt med 5,7 mnok fordi driftsinntektene er høyere enn driftsutgiftene. Kommunens finansinntekter fratrukket finansutgiftene gir et underskudd på 2,1 mnok. Korrigert for avskrivninger på 22,2 mnok gir dette et positivt netto driftsresultat på 25,7 mnok. Etter bruk av tidligere års avsetninger og årets avsetninger (interne finanstransaksjoner), ender resultatet på kr. 0.

Investeringsregnskapet er avsluttet i balanse.

Selv om resultatene totalt sett for 2023 er positive viser analysene i det videre at kommunen har en løpende drift som er for høy, og en er avhengige av «ekstraintekter» fra havbruksfond, finansinntekter og fondsbruk for å oppnå positive resultater.

Disposisjonsfondet har i løpet av 2023 økt med 11,9 mnok og har nå en saldo på 71,1 mnok. Ubundet investeringsfond er redusert med 3,1 mnok og har en saldo på 228,6 mnok.

4. Økonomisk utvikling/analyse

Årsregnskap for 2023 viser et positivt netto driftsresultat på 25,7 mnok. Kommunelovens krav (Kl. § 14-10) til driftsmessig balanse innebærer at budsjettert driftsresultat **minst** skal dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. For å kontrollere om kommunen har oppnådd det budsjetterte driftsresultat, bør resultatet først korrigeres for bruk av egenkapital som etter forutsetningene skal dekke driftsutgifter samt korrigere for avsetning til bundet driftsfond. I tillegg bør det korrigeres for inndekking av tidligere års underskudd.

Dette illustreres i en analyse av netto driftsresultat som vises nedenfor.

	Regnskap 2023	Reg. budsjett 2023	Avvik
Netto driftsresultat	25 741 891	-3 871 001	-29 612 892
Overført til investeringsregnskapet	-13 251 228	-8 383 333	4 867 895
Avsatt til bundne fond	-4 018 043	-2 300 000	1 718 043
Bruk av bundne fond	3 427 130	3 412 000	-15 130
Avsatt til disposisjonsfond	-23 885 407	-13 966 667	9 918 740
Bruk av disposisjonsfond	11 985 656	25 109 001	13 123 345
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-25 741 892	3 871 001	29 612 893
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	-	-	-

Tabell 1 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat

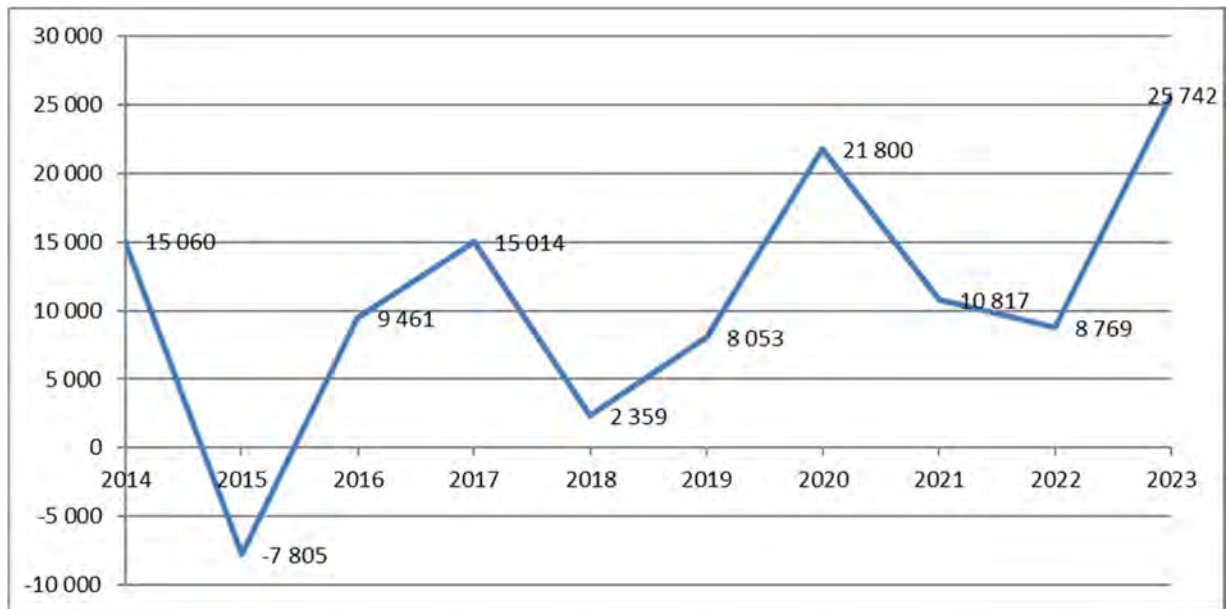
Tabellen over viser er det et avvik mellom regnskapsført og budsjettert netto driftsresultat på 29,6 mnok før korrigering for bruk av egenkapital og avsetning til fond. Etter korrigering er regnskapsmessig mer/mindreforbruk kr 0.

4.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er et mål for kommunens økonomiske handlefrihet. Det viser resultatet av kommunens ordinære, løpende drift innenfor det finansielt orienterte regnskapssystemet. Det betyr at man har korrigert for virkningen av avskrivninger og erstattet det med avdrag på lån. I tillegg er netto renteutgifter trukket fra brutto driftsresultat. Netto driftsresultat skal dekke nødvendige avsetninger til senere år og eventuell egenfinansiering av investeringer

Som oversikten under viser, har det vært svingninger i kommunens netto driftsresultat de siste 10 årene. Variasjonen i netto driftsresultat har tidligere i hovedsak blitt forklart med gevinst og/eller tap på finansielle instrumenter. Men fra 2018 har det også vært variasjon i inntekter fra Havbruksfondet, noe vi forventer vil fortsette i årene fremover.

Netto driftsresultat viser en økning på 16,9 mnok fra året før; fra 8,8 mnok i 2022 til 25,7 mnok i 2023.

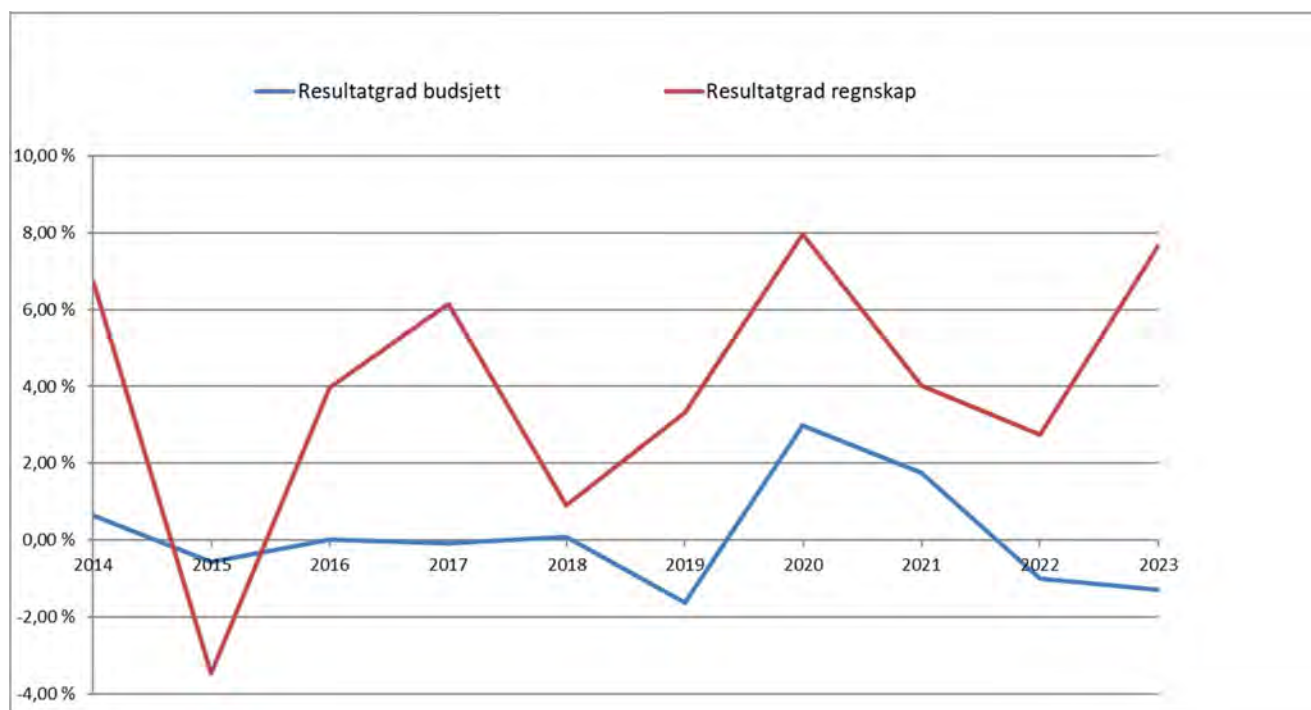
Figur 1 Netto driftsresultat

Regnskapsmessig netto driftsresultat er 29,6 mnok høyere enn budsjettert netto driftsresultat. Det er i all hovedsak økte inntekter som forklarer avviket sammenlignet med budsjett, og i det videre vil vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap forklares på et mer detaljert nivå.

4.2 Resultatgrad

Resultatgrad er et annet nøkkeltall for å vurdere kommunens økonomi. Resultatgraden er netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene. Statsforvalterens råd er at kommunene bør bestrebe seg på å ha en resultatgrad over tid på 2 % eller mer. Gildeskål kommune har satt seg som mål å budsjettere med en resultatgrad på minimum 2 % for å ha en sunn økonomi. Ved å ha et positivt netto driftsresultat over tid vil kommunen være i stand til å etablere frie fondsmidler for å håndtere

muligheter, uforutsatte hendelser og generelt svingninger i kommunes utgiftsnivå. Grafen under viser utviklingen i resultatgrad fra 2014 -2023.

Figur 2 Resultatgrad

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Budsjett	0,65 %	-0,57 %	0,005 %	-0,08 %	0,09 %	-1,62 %	2,990 %	1,74 %	-1,01 %	-1,29 %
Regnskap	6,73 %	-3,47 %	3,97 %	6,14 %	0,90 %	3,33 %	7,97 %	4,03 %	2,75 %	7,65 %

Tabell 2 Utviklingen i resultatgrad fra 2014-2023 (netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter)

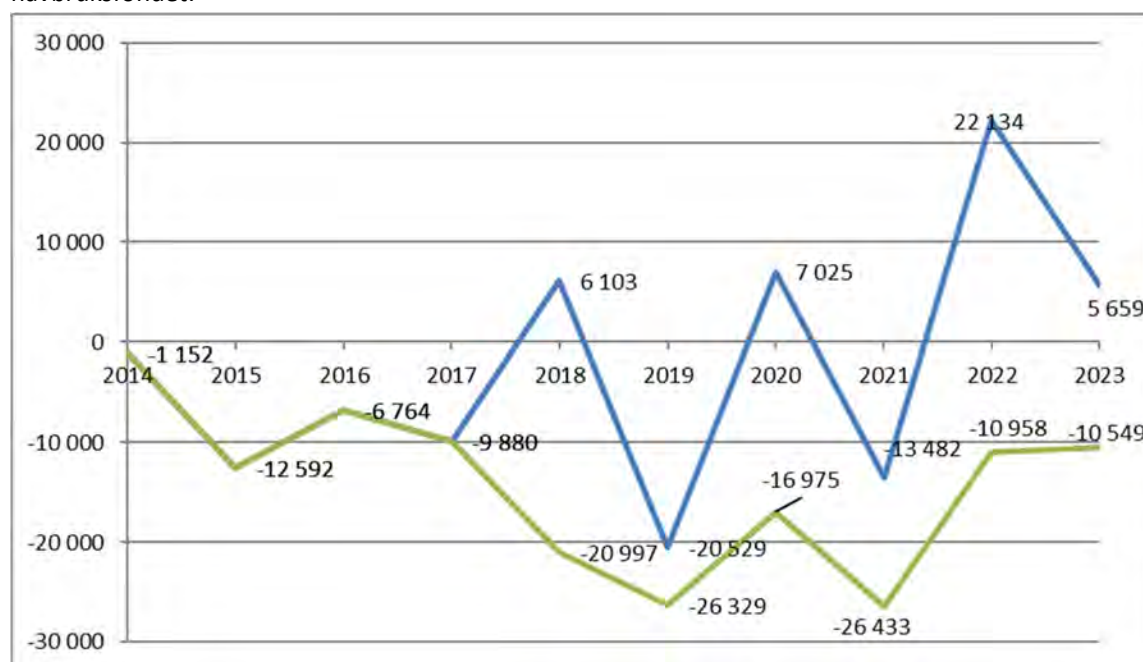
Som tabellene ovenfor viser har utviklingen i netto driftsresultat og kommunens handlefrihet variert endel fra år til år. Ser vi på de siste fire årene så skiller 2020 og 2023 seg ut med en resultatgrad på henholdsvis 7,97 % og 7,65 %. Dette er meget gode resultater og langt over anbefalt nivå. For 2020 er det i hovedsak avviket på finansielle instrumenter som gir det gode resultatet da gevinsten ble langt større enn budsjettert. For 2023 er det både avkastning på finansielle instrumenter og utbetaling fra havbruksfondet som ble langt høyere enn budsjettert og som påvirker resultatet positivt.

Analysen av netto driftsresultat og resultatgraden viser at kommunen har inntekter som varierer svært fra år til år og det gir store utslag på nøkkeltallene. Det er ingen tvil om at kommunen er svært avhengig av at finansmarkedet gir en solid avkastning hvert år og at inntekter fra havbruksfondet fortsetter å komme for ikke å tære på oppsparte midler.

4.3 Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat viser resultatet av den ordinære driften inkludert avskrivninger på varige driftsmidler. Brutto driftsresultat gir et uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til å finansiere deler av årets investeringer over driftsbudsjettet, samt evnen til å avsette midler til senere bruk. Figuren under viser utviklingen i brutto driftsresultat fra 2014-2023. Den grønne linjen viser brutto driftsresultat uten inntekter fra havbruksfond, mens den blå linjen viser brutto driftsresultat

inkludert inntektene fra havbruksfond. 2018 var det første året kommunen hadde inntekter fra havbruksfondet.

Figur 3 Brutto driftsresultat

Tall i 1000 kr	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Brutto driftsresultat	-1 152	-12 592	-6 764	-9 880	6 103	-20 529	7 025	-13 482	22 134	5 659
Brutto driftsresultat uten havbruksfond	-1 152	-12 592	-6 764	-9 880	-20 997	-26 329	-16 975	-26 433	-10 958	-10 549

Tabell 3 Utviklingen i brutto driftsresultat fra 2014-2023

Kommunen har over tid hatt en fallende trend i utviklingen av brutto driftsresultat noe som indikerer at kommunen gradvis har svekket evnen til å finansiere driften med driftsinntektene. I 2014 klarte ikke kommunen lenger å finansiere virksomhetenes driftsutgifter med driftsinntektene og trenden ble ytterligere svekket årene som fulgte. Som tabellen og figuren over viser har kommunen positive resultater de årene med høy utbetaling fra havbruksfondet; altså 2018, 2020, 2022 og 2023.

Utbetalingene fra havbruksfondet har henholdsvis vært på 27, 24 og 33 mnok disse årene. I 2019 var utbetalingen på 5,8 mnok, i 2021 var den på 12,9 mnok mens den i 2023 var på 16,2 mnok. Ser en på utviklingen i brutto driftsresultat uten havbruksfond, så viser alle årene fra og med 2014 negative resultater. Under vises en tabell korrigert for bruk av bundne fond og disposisjonsfond.

		Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter		336 411 132	300 635 694	319 135 977
Driftsutgifter eks avskrivninger	-	308 570 699	288 955 735	277 170 052
Avskrivninger	-	22 181 697	21 000 000	19 831 477
Brutto driftsresultat	=	5 658 736	-9 320 041	22 134 448
Bruk av bundne fond	+	3 427 130	3 412 000	3 870 801
Bruk av disposisjonsfond	+	11 985 656	25 109 001	29 647 251
Korrigert brutto driftsresultat	=	21 071 522	19 200 960	55 652 500

Tabell 4 Brutto driftsresultat korrigert for bruk av bundne fond og disposisjonsfond.

Hensikten med oversikten er å illustrere om bruk av fond finansierer deler av driften, og spesielt se hvis bruk av fond må økes sammenlignet med budsjett for å levere et resultat i balanse.

Tabellen ovenfor viser at kommunen har en reduksjon i korrigert brutto driftsresultat med cirka 34,6 mnok sammenlignet med 2022, og en økning på 1,9 mnok sett opp mot regulert budsjett. Kommunen har mottatt 35,8 mnok mer i inntekter enn budsjetter og hatt utgifter på 19,6 mnok mer enn budsjettet. Dette gir et netto positivt avvik som også bidrar til at kommunen har brukt 13,1 mnok mindre av disposisjonsfondet enn budsjettet.

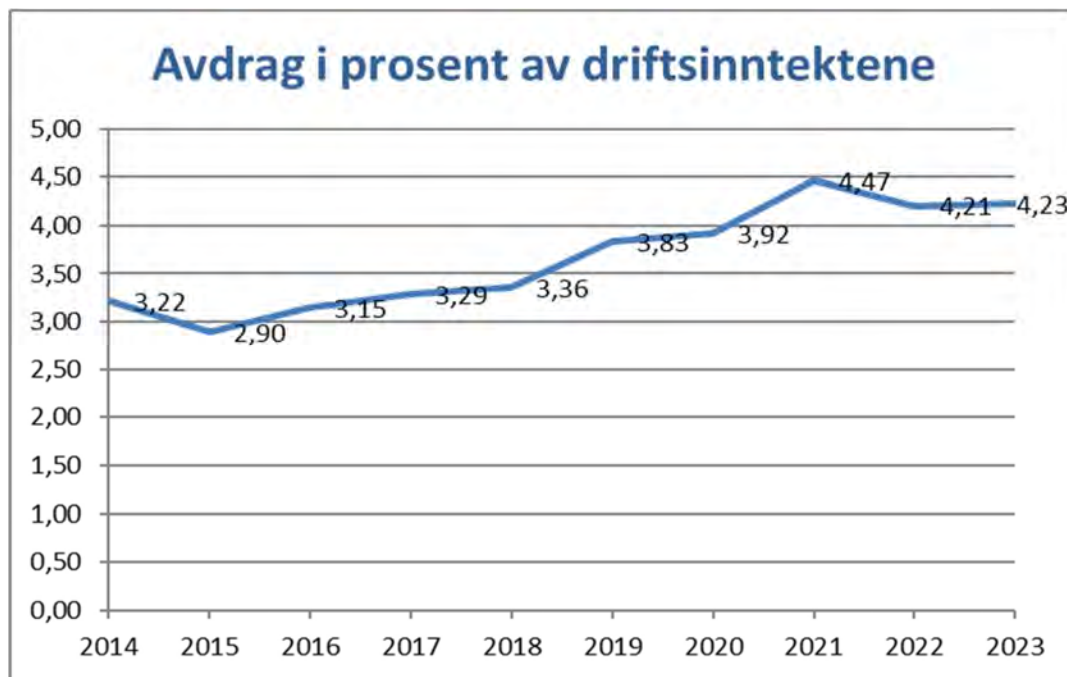
Vi gjør oppmerksom på note 2 om pensjon og note 18 om regnskapsprinsipper. Ved utgangen av 2023 hadde kommunen et netto premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift på 42,3 mnok, dvs. pensjonspremie som er betalt, men som ikke er utgiftsført. Premieavviket bidro positivt på brutto driftsresultat i 2014, 2018, 2019, 2020, 2021 og 2022, mens det i 2015, 2016, 2017 og 2022 ga negativ effekt på resultatet.

4.4 Utviklingen i avdrag knyttet til lånegjeld

Kommunen har gjennomført betydelig investeringer de senere årene. I takt med dette har lånegjelden økt og også avdragene. I 2023 betalte kommunen 14,2 mnok i avdrag og det utgjorde 4,23 % av driftsinntektene. Det er i tillegg betalt inn et ekstraordinært avdrag på lån på 11,3 mnok i henhold til budsjett. Dette er utgiftsført i investeringsregnskapet. Oversikt over lån er beskrevet i kapittel 4.7.1.

Tall i 1000 kr	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Avdrag i nok	7 220	6 530	7 522	8 053	8 787	9 272	10 702	11 996	13 423	14 218
Avdrag i %	3,22	2,90	3,15	3,29	3,36	3,83	3,92	4,47	4,21	4,23

Figur 4 Avdrag i prosent av driftsinntektene

Tabell 5 Betalte avdrag

Avdragene i investeringsregnskapet knyttet til Husbanklån er ikke tatt med i denne tabellen.

Kommunen har i 2023 betalt avdrag i tråd med de låneavtaler kommunen har. Tar en med det ekstraordinære avdraget på 11,3 mnok har kommunen bokført 12,5 mnok mer i avdrag enn beregning etter reglene om minste avdrag ville gitt, jfr. Note 9 i årsregnskapet.

4.5 Utvikling fond

Fond viser oppsparte midler og er en del av kommunens egenkapital. Det skilles mellom to typer fond; ubundne og bundne fond.

Ubundne fond er frivillige fond som er bygget opp gjennom sparing av frie midler og som står til kommunestyrets disposisjon, som

- Disposisjonsfond: driftsmidler som er spart til bruk i senere år.
- Ubundne investeringsfond: avsetning skjer i investeringsregnskapet og midlene må derfor brukes i investeringsregnskapet.

Bundne fond er det knyttet forpliktelser til. Avsetningene er gjerne pliktige, og bruken er pliktig i den forstand at det ikke er fritt opp til kommunestyret å vedta bruk. Eksempler på bundne midler er øremerkede tilskudd, overskudd på selvkost-tjenestene og næringsfond.

I *Reglement for finansforvaltning* kapittel 6.2 punkt 2 står det at: «Gildeskål kommune har betydelig kapital i markedet, og budsjetterer med årlig avkastning. For å bygge opp fond og begrense risiko settes 2/3 deler av årlig avkastning på disposisjonsfondet og 1/3 del på ubundet investeringsfond».

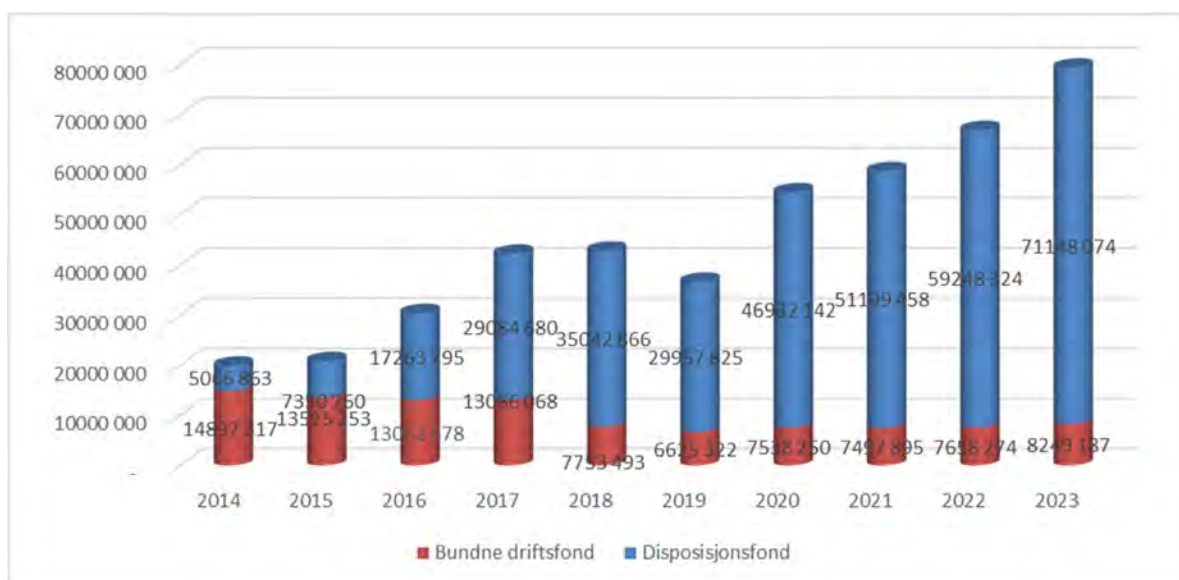
Det er avsatt 23,9 mnok til disposisjonsfond i 2023. Avsetningen består av inntektene fra havbruksfondet på 7,3 mnok i tillegg til 16,6 mnok tilsvarende 2/3 av avkastningen.

Det er brukt 12 mnok av disposisjonsfondet til å finansiere ulike prosjekter og til å finansiere driften generelt, og dette er 13,1 mnok mindre enn budsjettert.

Tabellen under viser at disposisjonsfondet øker med 11,9 mnok fra 2022 til 2023 og at 71,1 mnok tilsvarer 21,15 % av driftsinntektene.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Disposisjonsfond i mnok	5,1	7,3	17,3	29,1	35	30	46,9	51,2	59,2	71,1
Inntekter i mnok	224	225	238	244	261	242	273	269	319	336
Disposisjonsfond i % av inntekt	2,26%	3,27%	7,24%	11,90%	13,40%	12,40%	17,20%	19,00%	18,57%	21,15%

Tabell 6 Disposisjonsfond i % av inntekt

Figur 5 Utviklingen i kommunes driftsfond 2014-2023

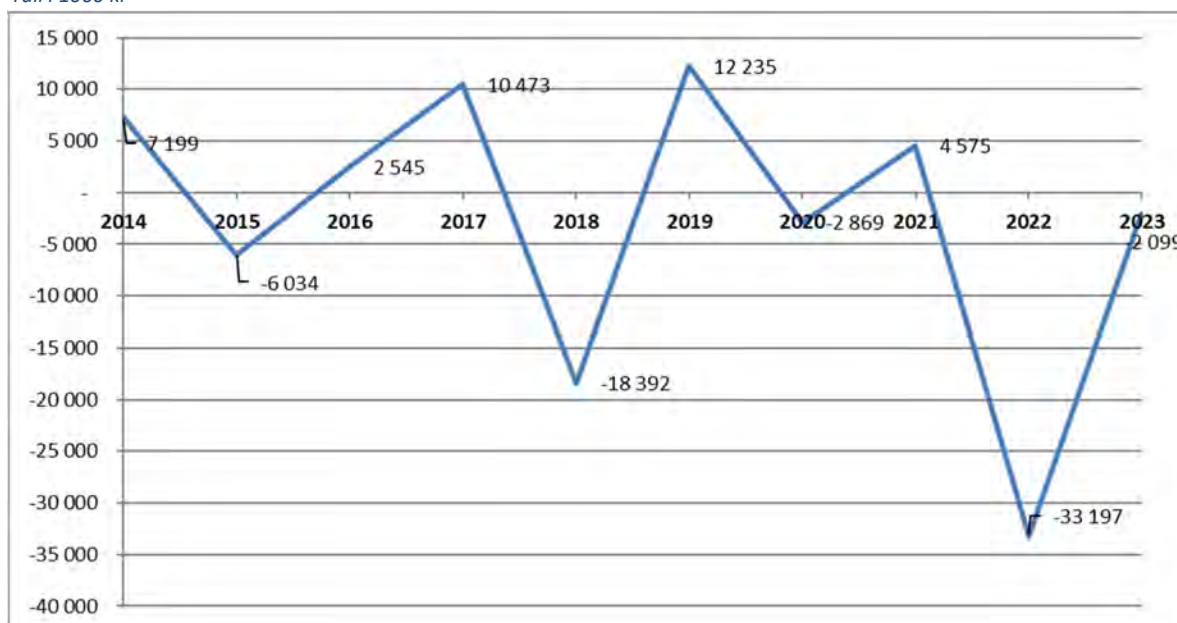
Figur 6 Utvikling i kommunes investeringsfond 2014-2023

Kommunens ubundne investeringsfond består i hovedsak av midlene etter salget av Sjøfossen Energi i 2013. Kommunen har gjennomført store investeringer siden den tid. Fondet er redusert med omtrent 104 mnok fra 2013 til 2023. Det ble brukt 7,3 mnok til investeringer i 2023.

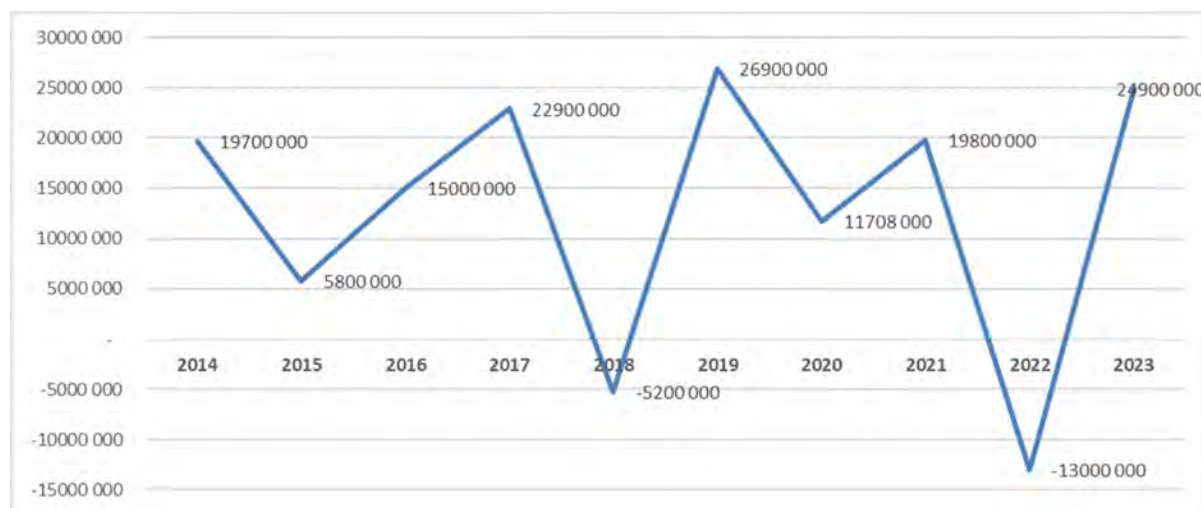
4.6 Finanstransaksjoner

Avdrag inngår i kommunens finanstransaksjoner sammen med rentebetalinger og finansinntekter. Her hadde kommunen en jevn negativ trend før salget av aksjene i Sjøfossen Energi i 2013. Etter den tid har det vært store svingninger. Dette tallet påvirkes sterkt av makroøkonomiske forhold og viser seg i kommunens renter (både renteutgifter og renteinntekter) og finansavkastningen.

Tall i 1000 kr

Figur 7 Resultat finanstransaksjoner

Figur 8 Avkastning «Sjøfossen-fondet»

Som figurene over viser har det vært store svingninger mellom årene på avkastning av «Sjøfossen-fondet», og dermed også resultat for finanstransaksjoner. 2014 er første driftsåret med pengene fra Sjøfossen-salget plassert i markedet, og da fikk kommunen finansinntekter på 19,7 mnok og i tillegg 2,0 mnok på andre renteplasseringer. Bildet er dermed totalt snudd fra å gi et negativt resultat på finanstransaksjoner, til et positivt resultat på 7,2 mnok i 2014. I årene etter og frem til 2023 er det kun 2015, 2018, 2020 og 2022 som viser negativt resultat på finanstransaksjoner som følge av lav avkastning og/ eller tap disse årene. Når resultat av finanstransaksjoner er negativt betyr det at finansutgiftene er høyere enn finansinntektene. Sammenlignet med 2022 har avdragsutgiftene økt med 0,8 mnok og renteutgiftene med 7,3 mnok. For renteutgifter er det et negativt avvik sett opp mot regulert budsjett på 3,2 mnok.

4.7 Finansforvaltning

Kommunens finansforvaltning ble i 2023 utøvd i henhold til vedtatt «Økonomi og finansreglement» vedtatt 20.01.2022 i kommunestyre sak 1/22 (21/1138).

4.7.1 Kommunens lånegjeld

I 2023 ble det tatt opp to nye lån; 10 mnok i Husbanken for videre utlån, Startlån. I tillegg ble det tatt opp lån på 27,6 mnok i Kommunalbanken til finansiering av vedtatte investeringer. Oversikt over kommunens lånegjeld og renten pr 31.12.2023 vises nedenfor.

Låneinstitusjon	2023	2022	Rente 31.12	Gjenværende løpetid
Kommunalbanken	12 186 960	12 767 280	5,31 %	21 år
Kommunalbanken	14 200 000	14 200 000	5,35 %	12 år
Kommunalbanken	10 350 000	10 710 000	5,30 %	29 år
Kommunalbanken	21 182 240	21 800 680	5,27 %	35 år
Kommunalbanken	7 240 000	7 400 000	5,31 %	45 år
Kommunalbanken	19 162 280	19 583 440	5,10 %	45 år
Kommunalbanken	13 000 000	13 800 000	5,50 %	17 år
Kommunalbanken	11 850 560	12 558 080	1,46 %	Fastrente til 2040
Kommunalbanken	675 000	775 000	1,26 %	Fastrente til 2030
Kommunalbanken	10 003 100	10 536 620	5,30 %	Fastrente til 2025
Kommunalbanken	27 650 000	-	5,50 %	20 år
Klp	28 129 350	42 857 990	5,55 %	11 år
Klp	40 833 000	42 375 000	5,55 %	26 år
Klp	30 288 507	32 248 507	5,55 %	15 år
Klp	14 819 375	15 271 875	5,40 %	32 år
KLP	6 040 000	6 417 500	2,59 %	Fastrente til 2029
KLP	10 500 000	11 100 000	5,16 %	17 år
KLP	13 312 500	14 062 500	1,83 %	Fastrente til 2031
KLP	14 772 250	15 570 750	3,07 %	Fastrente til 2025
Husbanken	63 072 454	54 837 747	2,406-3,873 %	0-24 år
Sum	369 267 576	358 872 969		

Tabell 7 Lånegjeld

Husbanklånet er lån til videre utlån og finansiers av avdragsinntekter på utlånene. Av den totale gjelden på 369,3 mnok er 12,3 % knyttet til vann- og avløpssektoren og tas med i

selvkostberegningen. Kommunens utgifter til gjeld knyttet til selvkostområdet finansieres gjennom de brukerbetalingene kommunen krever inn fra brukerne (selvkostregnskap). Kommunens utgifter til gjeld knyttet til øvrig virksomhet finansieres gjennom kommunens øvrige inntekter (frie inntekter).

Tabellen over viser at kommunen har en samlet lånegjeld på 369,3 mnok. Hele lånegjelden til Husbanken på 54,8 mnok er lån til videre utlån (Startlån). Ellers fordeler gjelden seg på investeringer innen VAR-området med 45,4 mnok og 323,8 mnok til øvrige investeringer.

I forbindelse med lån til Gibos og renovering/ bygging av Inndyr skole får kommunen etter Husbankens regelverk, kompensert (kompensasjonstilskudd) for utgifter knyttet til lånene. I 2023 fikk kommunen 1,4 mnok i rentekompensasjon.

4.7.2 Renter og avdrag

Avdragene kommunen betaler følger den avtalte nedbetalingsplanen med hver långiver. Det er også betalt inn avdrag over investeringsregnskapet (Husbanklån) i tillegg til et ekstraordinært avdrag på 11,3 mnok. Utover nedbetaling av gammel gjeld påvirkes utvikling i lånegjelden også av nye låneopptak.

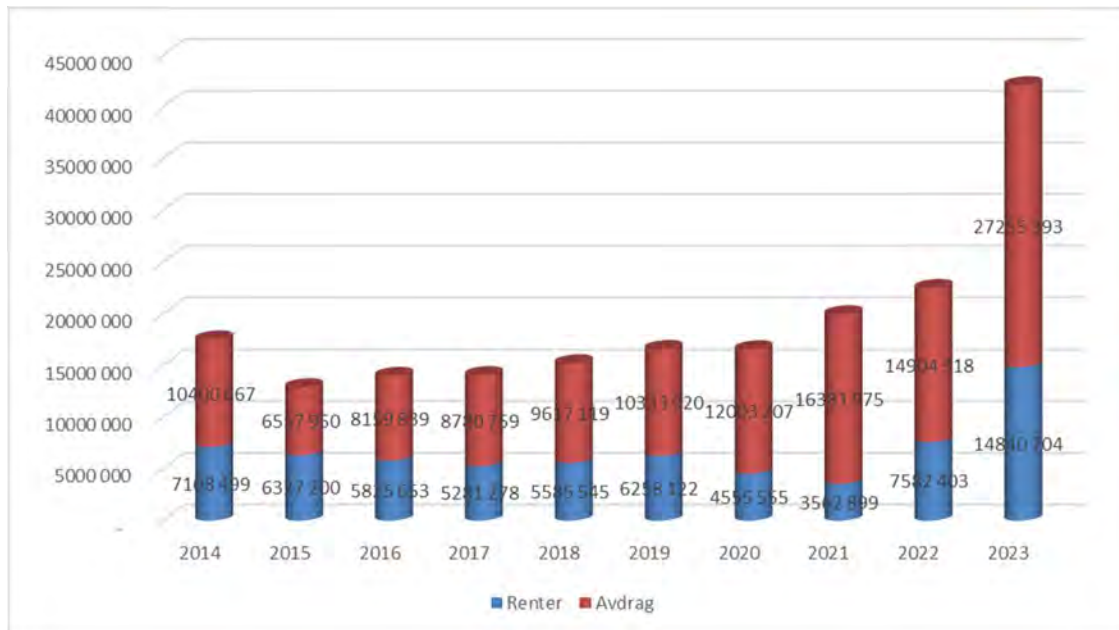
Gildeskål kommune har betalt i ordinære avdrag på lån 14,2 mnok og i renter 14,8 mnok i 2023.

Betalte avdrag		Kr
Avdrag i driftsregnskapet	-	14 218 227
Avdrag i investeringsregnskapet	-	13 037 166
Sum betalte avdrag	=	-27 255 393
Nye låneopptak	+	37 650 000
Tapsdeling Husbanklån *)	-	0
Endring i ekstern gjeld	=	10 394 607

Tabell 8 Endring i ekstern lånegjeld

*) Tapsdeling innebærer at Husbanken og kommunen deler oppståtte tap på startlån. Kommunen må ta tapsrisikoen for de første 25 % av gjenstående hovedstol samt forfalte renter og omkostninger før realisering av pantet. I 2023 ble det ett tap på startlån, og det søkes tapsdeling med Husbanken i 2024.

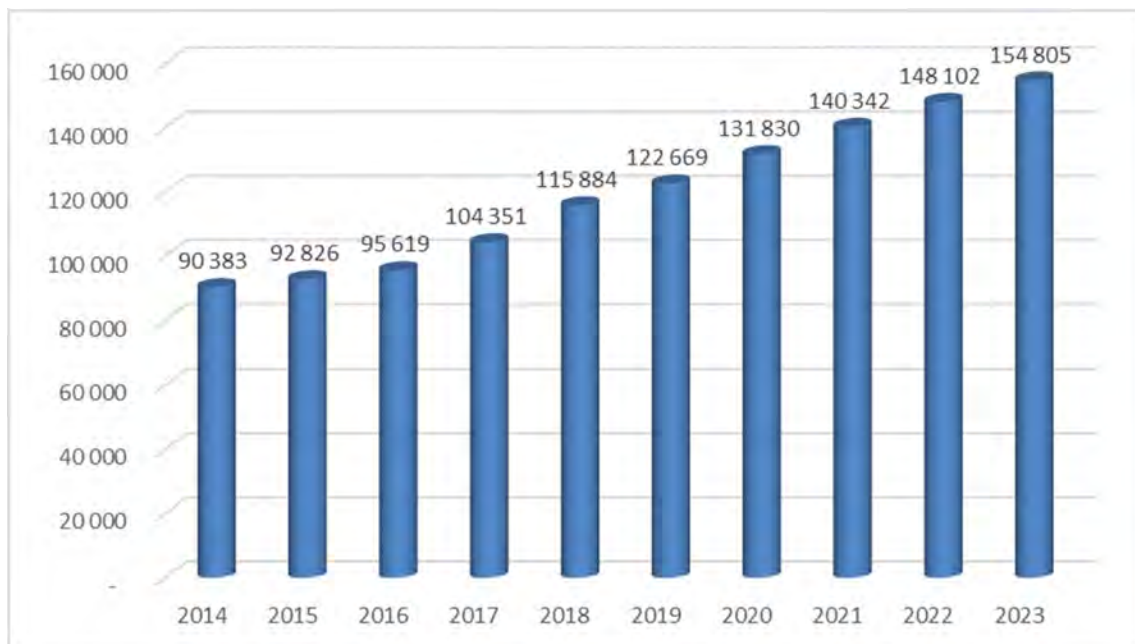
Kommunens eksterne lånegjeld har økt fra kr 358 872 969 med kr 10 394 607 til kr 369 267 576 i løpet av 2023. Det ble samlet betalt kr 27 255 393 i avdrag og tatt opp to nye lån på til sammen kr 37 650 000.

Figur 9 Renter og avdrag

4.7.3 Netto lånegjeld i kroner pr innbygger

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår startlån og ansvarlige lån (utlån av egne midler). Grafen under viser at Gildeskål kommune har økt netto lånegjeld i kroner pr innbygger med kr 57 100 fra 2013 til 2022.

Figur 10 Netto lånegjeld i kroner pr innbygger

4.7.4 Plassering og avkastning av ledig likviditet

Ved årsskiftet hadde Gildeskål kommune 297,1 mnok i ledig likviditet. Nedenfor vises en oversikt over hvor midlene er plassert og hvordan avkastning har vært i 2023.

Forvalter	Markedsverdi 01.01.	Markedsverdi 31.12.	Uttak	Avkastning	Avkastning i %
KLP	40 181 972	42 893 375		2 711 403	6,75 %
Nordea	146 243 972	143 077 527	16 880 000	13 713 555	9,38 %
Sparebank1	89 373 979	97 438 896		8 064 917	9,02 %
Sum	275 799 923	283 409 798		24 878 110	25,15 %

Tabell 9 Avkastning finansielle instrumenter

Endringen i IB/UB markedsverdi forklares slik: IB – Uttak + avkastning = UB. Det er tatt ut 16,9 mnok av porteføljen i 2023.

Forvalter	Beholdning 31.12.	Renter / avkastning i kr			
KLP bank	69 154	7			
Gildeskål Sparebank (folio)	13 640 960	736 056			
Gildeskål Sparebank (særvilkår)	50	-			
Gildeskål Sparebank (Egenkapitalbevis)	10 725 000	388 235			3,62 %
Sum	13 710 164	1 124 298			

Tabell 10 Beholdning bank og renter

Øvrig likviditet som Husbankmidler, Havnekassen, Mentzonis Velferdsfond, konto for innkreving og Skattetrekkskonto på til sammen 14,7 mnok er plassert i Gildeskål Sparebank som er kommunens hovedbankforbindelse. Innskuddsrenten var pr 31.12. på 2,83 %.

Avkastningen fra porteføljen som er til forvaltning i henholdsvis KLP, Nordea og Sparebanken inngår fortløpende i forvaltningen eller blir utbetalt. Rentene fra bankene blir satt inn på bankkonto til disponering.

Ved utgangen av 2023 hadde kommunen 283,4 mnok til forvaltning hos eksterne forvaltere. Forvaltning av kapitalen i markedet skjer i tråd med kommunens vedtatte finansreglement. Forvalterne rapporterer månedlig om utviklingen i markedet. Det rapporteres til kommunestyret tre ganger i året i forbindelse med tertialrapport 1 og 2, og ved framleggelse av årsregnskap. Det gjennomføres statusmøter med forvalterne der den aktuelle porteføljen gjennomgås, og forvalteren deler sitt markedssyn med kommunen.

I 2023 mottok kommunen en avkastning på porteføljen på 24,9 mnok, 14,9 mnok utover det som var budsjettet. Til sammenligning vises i tabellen under hvordan avkastningen har vært siden 2014 og frem til 2023.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tall i 1 000 kr					Tap				Tap	
Avastning	19 600	5 800	14 900	22 900	-5 200	26 900	11 700	19 800	-13 100	24 800

Tabell 11 Avkastning fra 2014 - 2023

4.7.5 Likviditet

Likviditet betyr betalingsevne og er et økonomisk uttrykk for evnen til å kunne betale løpende utgifter som faktura, lønn, med videre. God likviditet betyr at man har mulighet til å dekke forventede og uforutsette utgifter.

Forholdet mellom omløpsmidler (OM) og kortsiktig gjeld (KG) kalles likviditetsgrad. Likviditetsgraden sier noe om kommunens evne til å betale de kortsiktige fordringene etter hvert som de forfaller. Man kan måle dette ytterligere ved å skille ut de mest likvide omløpsmidlene (bankinnskudd) og beregne en likviditetsgrad 2.

- Likviditetsgrad 1 = OM/KG og dette forholdet bør være >2
- Likviditetsgrad 2 = mest likvide OM/KG og dette forholdet bør være >1

Likviditetsgrad 1: Er et uttrykk om forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, og måler kommunens evne til å dekke sine betalingsforpliktelser etter hvert som de forfaller.

Likviditetsgrad 2: Forteller i hvilken grad kommunen evner å betale de mest kortsiktige gjeldsforpliktelser som f. eks lønn til sine ansatte og gjeld til sine leverandører etter hvert som de forfaller. Likviditetsgrad 2 viser i praksis i hvor stor grad kommunen er i stand til å betale sine fortløpende utgifter med tilgjengelig bankinnskudd.

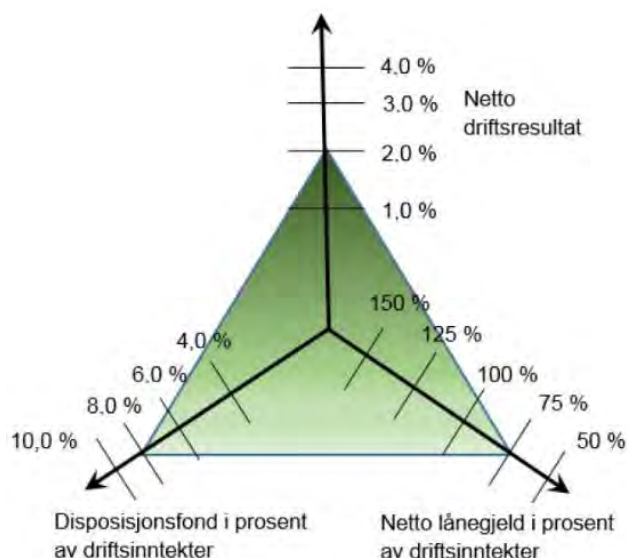
Likviditetsgrad	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Likviditetsgrad 1	9,45	9,63	10,45	11,42	9,39	9,89	10,10	11,99
Likviditetsgrad 1 ex finansplassering	2,32	2,49	2,11	2,58	2,15	2,18	0,95	1,87
Likviditetsgrad 2	7,84	8,30	8,86	9,70	7,87	8,40	8,50	10,48

Tabell 12 Likviditetsgrad

Tabellen viser utviklingen i likviditetsgradene siden 2016. Kommunen fikk en betydelig endring i omløpsmidler i forbindelse med salget av Sjøfossen Energi AS. Tabellen har derfor en egen kolonne der beregningen gjøres uten å ta med de 283,4 mnok som er plassert hos eksterne forvaltere. Disse pengene inngår ikke i den daglige driften, men er allikevel tilgjengelig på kort varsel.

4.8 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB-modellen)

KØB-modellen er en økonomisk styringsmodell for langsiktig utvikling og bærekraft i kommunesektoren. Modellen tar utgangspunkt i at økonomisk bærekraft opprettholdes når gjeldsnivået er 75 prosent av inntektene eller lavere og at disposisjonsfondet er 8 prosent av driftsinntektene eller høyere, samtidig som driftsresultatet er 2 prosent. Dersom gjeldsnivået er høyere enn 75 prosent eller disposisjonsfondet er lavere enn 8 prosent må driftsresultatet settes høyere enn 2 prosent. Nivået på driftsresultatet må settes høyere enn 2 prosent inntil gjeldsnivået er 75 prosent eller lavere og disposisjonsfondet er 8 prosent eller høyere. Når disse forholdene er på plass og de økonomiske forhold er i balanse, kan

driftsresultatet settes ned til 2 prosent. Driftsresultatet settes høyere enn 2 prosent for å nå nivået for bærekraft. Jo høyere en setter driftsresultatet jo fortere vil en nå nivået for bærekraft.

Netto driftsresultat (i prosent av driftsinntekter) viser hva kommunen har igjen etter at drift- og finansutgifter er dekket. NDR er ikke et overskudd, men har som formål å skape økonomisk handlingsrom og egenkapital til investeringer. Kommunen er da i stand til å møte uforutsette hendelser og skjerme tjenesteleveransen til innbyggerne. I KØB-sammenheng kan vi se på NDR som økonomisk bærekraft over ett år – perioden for et årsbudsjett.

Disposisjonsfondet (i prosent av driftsinntekter) er kommunens frie oppsparte midler. En kommune trenger reserver for å møte større uforutsette hendelser. Med et disposisjonsfond har kommunen tid til å gjøre nødvendige endringer i driften og sikre en stabil tjenesteleveranse. Disposisjonsfondet kan også benyttes til større planlagte tiltak. I KØB-sammenheng kan vi se på disposisjonsfondet som økonomisk bærekraft over fire år – perioden for økonomiplanen.

Gjeldsgraden (netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter) viser hvor mye lånegjeld kommunen har i forhold til inntekter. Dersom en kommune har mye gjeld (høy gjeldsgrad), fører dette til høye årlige utgifter til renter og avdrag i lang tid fremover. Det blir dermed mindre penger igjen til tjenesteleveranse og fremtidige investeringer. Handlingsrommet blir mindre. I KØB-sammenheng kan vi se på gjeldsgraden som økonomisk bærekraft over generasjonene i et 40-årsperspektiv.

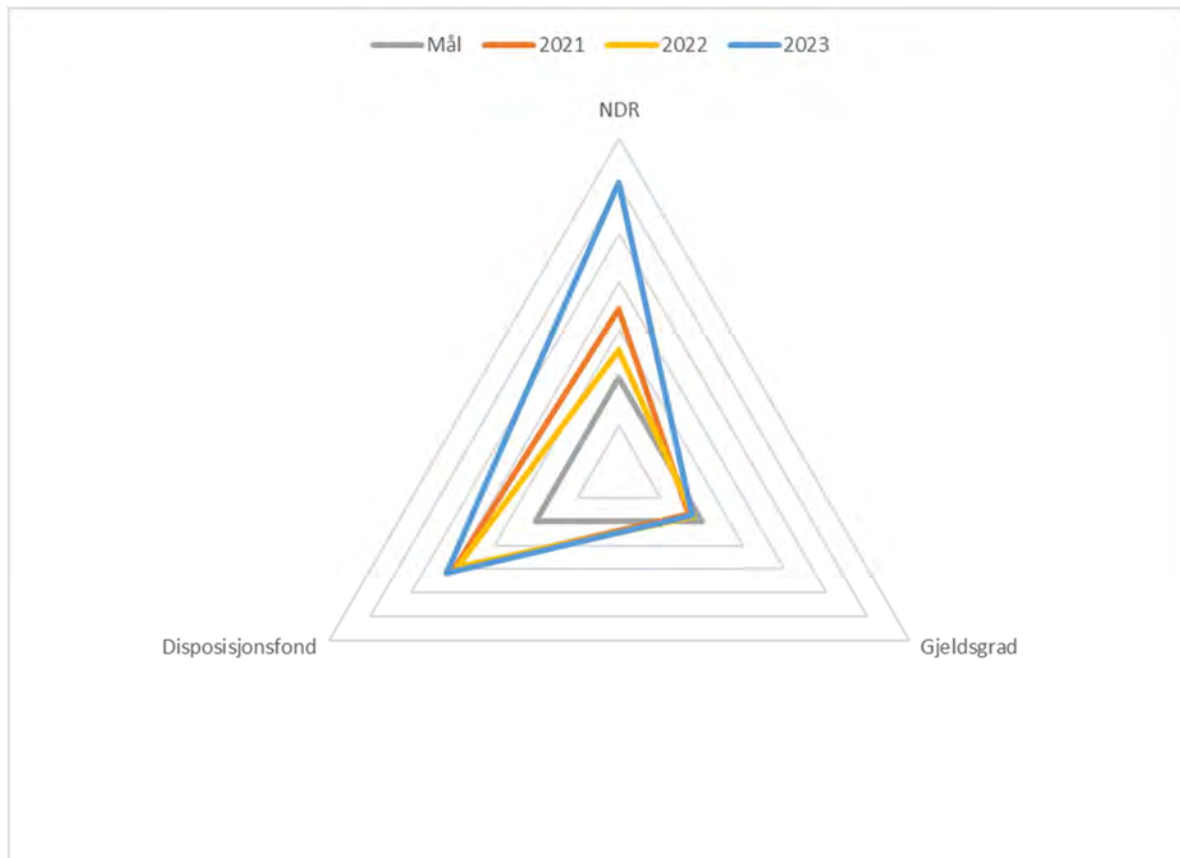
KØB i Gildeskål kommune:

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene ble 7,65 % i 2023 (2,75 % i 2022). Ifølge modellen bør kommunene ligge på 2 %. Det betyr at Gildeskål ligger godt over anbefalt nivå på denne indikatoren for 2023.

Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter ble 21,15 % i 2023 (18,57 % i 2022). Ifølge modellen bør fondet ligge på 8 % eller høyere. Det betyr at Gildeskål ligger langt over anbefalt nivå på denne indikatoren i 2023.

Gjeldsgraden ligger pr 31.12. på 89,97 % i 2023 (88,07 % i 2022). Ifølge modellen bør gjeldsgraden ligge på 75 % eller lavere. Det betyr at Gildeskål ligger over anbefalt nivå på denne indikatoren i 2023.

Samlet gir dette en KØB-indeks på 120,58 % (106,37 % i 2022). 100 % og over er bærekraftig, under 100 % er ikke bærekraftig. At disposisjonsfondet og netto driftsresultat er høyere enn anbefalt nivå kompenserer for at kommunen har en gjeldsgrad som er for høy.

Uten havbruksfondet ville KØB-indeksen vært 100,88 % i 2023, og viser at kommunen i 2023 er innenfor bærekrafts målet også uten midler fra havbruksfondet. Uten havbruksfondet ville netto driftsresultat vært på 2,98 %, disposisjonsfondet på 17,16 % og gjeldsgraden 94,53 %. I dette scenarioet er både disposisjonsfondet og netto driftsresultat over anbefalt nivå, og kompenserer for at gjeldsgraden er for høy.

KØB-indeksen vil variere så lenge inntektene fra havbruksfondet og avkastning på finansielle instrument varierer fra år til år. I tabellen under vises KØB indeks og bærekrafts avvik de siste 6 årene. Det er kun 2018 og 2019 som ikke er bærekraftig, og kun i 2018 at netto driftsresultat ikke er innenfor anbefalt nivå. Gjeldsgraden derimot er over anbefalt nivå alle årene. For Gildeskål bør en derfor ha et ekstra blikk på gjeldsgraden.

Gjeldsgraden er den indikatoren som ser økonomisk bærekraft over generasjonene i et 40-årsperspektiv. Det er derfor viktig å bestrebe å få gjeldsgraden innenfor anbefalt nivå slik at Gildeskål kommune kan ha en bærekraftig økonomi for fremtidige generasjoner. Får å få gjeldsgraden ned må gjelden reduseres, og/eller inntektene økes. Overføring av inntekter fra staten i form av rammetilskudd vil mest sannsynlig reduseres i fremtiden som følge av endrede rammebetingelser og nedgang i folketall. Det er derfor grunn til å si at eneste måte å redusere gjeldsgraden på er å redusere lånegjelden. Gildeskål kommune bør ha som mål og årlig betale ned mer gjeld enn det som tas opp i nye låneopptak. I 2023 økte lånegjelden med 10,4 mnok og det ble betalt avdrag på 25,5 mnok.

	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Netto driftsresultat	1,12	3,48	8,00	4,03	2,75	7,65
Disposisjonsfond	14,04	13,05	17,20	19,10	18,57	21,15
Netto lånegjeld	85,91	96,42	91,00	97,20	88,07	89,97
KØB indeks	98,09 %	95,75 %	115,83 %	104,15 %	106,37 %	120,58 %
Bærekraft-avvik	-5 095 000	-10 555 000	39 280 000	10 295 000	15 813 000	51 062 000

Tabell 13 Utvikling i KØB indeks

5 Budsjettvurderinger

Gildeskål kommunes opprinnelige budsjett er i løpet av 2023 regulert i forbindelse med 1. og 2. tertialrapportering. Her er det forsøkt å ta høyde for de endringer som har oppstått gjennom året både på utgifts- og inntektssiden. I tillegg er budsjettet i all hovedsak regulert for enkeltvedtak som er gjort gjennom året. Likevel viser økonomiske oversikter at det er avvik mellom regnskap og regulert budsjett for enkelte utgifts- og inntektsgrupperinger. Der det er vesentlige avvik vil årsaken til avvikene i grove trekk bli kommentert nedenfor.

5.1 Driftsregnskapet

Det vises her til «Økonomisk oversikt drift» side 2 i årsregnskapet for 2023.

5.1.1 Driftsinntekter

Gildeskål kommune hadde 336,4 mnok i driftsinntekter i 2023. Sett opp mot regulert budsjett på 300,6 mnok gir dette et positivt avvik på 35,8 mnok. Hovedpostene, dens innhold og avvik, kommenteres i korte trekk under.

Rammetilskudd og Skatt på inntekt og formue: Kommunen bruker KS sin prognosemodell ved beregning av rammetilskudd og inntekts og formuesskatt. Samlet fikk Gildeskål 169,8 mnok som er 2,6 mnok høyere enn regulert budsjett. Ser en på skatt og rammetilskudd hver for seg, viser skatt et negativt avvik på 3,7 mnok mens rammetilskudd har et positive avvik på 6,3 mnok sett opp mot budsjett. Budsjettet ble regulert i 2. tertial 2023 etter KS prognosemodell basert på forslag om Statsbudsjett som ble lagt frem 6. oktober 2023. De endrede forutsetninger som det ble tatt høyde for da har ikke truffet helt, og er grunnen til at avvikene oppstår.

Eiendomsskatt: Kommunen mottok 23,6 mnok i eiendomsskatt. Det er 2,1 mnok høyere enn budsjett. 7,7 mnok av eiendomsskatteinntektene kommer fra vannkraftanlegg, 7,2 mnok kommer fra bolig og fritidseiendommer og 8,7 mnok kommer fra næringsseiendom. Det er nye og korrigerende takster på næringsseiendommer som har gjort at eiendomsskatteinntektene ble høyere enn forventet.

Andre skatteinntekter: I denne posten ligger naturressursskatt på 3,6 mnok og konsesjonsavgift på 2,4 mnok, til sammen 6 mnok. Det er 0,33 mnok mindre enn budsjett, og avviket fremkommer på naturressursskatten. All inntekt fra konsesjonsavgift blir satt av til konsesjonsavgiftsfondet og benyttet til næringsutvikling.

Andre overføringer og tilskudd fra staten: Samlet inntekt på 52 mnok og viser et positivt avvik sammenlignet med budsjett på 20,3 mnok.

I denne posten ligger inntekter fra havbruksfondet på 16,2 mnok, refusjon ressurskrevende brukere 2,3 mnok og overføring fra staten til flyktningetjenesten og voksenopplæringen 32,8 mnok. I all hovedsak er det inntekter utover budsjett for flyktningetjenesten og havbruksfond som gir avviket.

Overføringer og tilskudd fra andre I denne posten ligger ulike refusjoner som kommunen har mottatt fra andre. Det er mottatt 31,6 mnok i refusjoner og 8,6 mnok mer enn budsjettet. Det forklares i hovedsak med refusjon fra kommuner på 2,5 mnok, refusjon på fødsels- og sykefravær med 3 mnok, momskompensasjon 1,9 mnok og refusjon fra andre private på til sammen 1,2 mnok.

Gildeskål kommune fakturerer for Salten Kontrollutvalgsservice og overfører beløpene i etterkant. Disse postene er det ikke budsjettet for i 2023, og fremkommer derfor som et negativt avvik på posten refusjon fra kommuner.

For refusjon fra andre private er det mindre avvik på flere ansvarsområder som akkumulert gir et avvik på 1,2 mnok.

Brukerbetalinger: Denne posten består i hovedsak av brukerbetalinger for SFO, barnehage, voksenopplæring, kulturskolen, helsetjenester og legekantor på til sammen 9,2 mnok. Sammenlignet med budsjett ble det et positivt avvik på 0,6 mnok. De største avvikene finner en på Gibos institusjon og Inndyr barnehage der inntektene er høyere enn budsjettet. Ellers mindre avvik på øvrige områder som til sammen gir et avvik på 0,6 mnok.

Salgs- og leieinntekter: I denne posten ligger i hovedsak salg av konsesjonskraft, husleieinntekt og gebyrinntekter for tekniske tjenester som vann, avløp, septik, oppmåling og byggesak. Totale inntekter ble 43,9 mnok og gir et positivt avvik sett opp mot budsjett på 1,8 mnok, og skyldes konsesjonskraft inntekter på 1,8 mnok mer enn budsjettet.

5.1.2 Driftsutgifter

Gildeskål kommune hadde 330,8 mnok i driftsutgifter i 2023. Sett opp mot regulert budsjett på 310 mnok gir dette et negativt avvik på 20,8 mnok. Hovedpostene, dens innhold og avvik, kommenteres i korte trekk under.

Lønn- og sosiale utgifter: Det er utgiftsført til sammen 193,5 mnok i lønn og sosiale utgifter i 2023. Sett opp mot budsjett er det brukt 3,8 mnok mer enn budsjettet. Ser en isolert på lønnspostene er det et negativt avvik på 5,5 mnok mens sosiale utgifter viser et positivt avvik på 1,7 mnok. Avviket på sosiale utgifter skyldes i hovedsak at prognosene på pensjon og premieavvik ikke ble som forventet da budsjettet ble laget. Avvik på lønnspostene skyldes flere forhold. Fastlønnsposten isolert viser negativt avvik på 6,3 mnok, og dette skyldes at det har stått stillinger vakante gjennom året fordi en ikke har lyktes i å ansette. Ellers er det negative avvik både på sykevikarer, ferievikarer, engasjementer og overtid. Overtidsposten har det største avviket på 3,4 mnok.

Det vil bli nærmere redegjort for dette under de ulike tjenesteområdene i kapittel 5.2.

Kjøp av varer og tjenester: I denne utgifts gruppen ligger de aller fleste kjøp av varer og tjenester til drift, slik som kontormateriell, medisinsk forbruksmaterieell, matvarer, telefon og data, porto, annonsering, strøm, transport, vedlikehold, gebyrer og kontingenter og kjøp av tjenester fra andre

eksempelvis SNU og Salten Brann. Det ble kjøpt varer og tjenester for 79 mnok og det er 11,7 mnok mer enn budsjett. De største avvikene finner vi på postene annet forbruksmateriell, råvarer og tjenester (-1,3 mnok), strøm (-0,9 mnok), leie av lokaler og grunn (-2,9 mnok), avgifter, gebyrer og lisenser (-1,9 mnok), kjøp og finansiell leasing av driftsmidler (-1,2 mnok), vedlikehold, byggtjenester og nybygg (-2,2 mnok), serviceavtaler, reparasjoner og vaktmestertjenester (-1,2 mnok), materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg (+1,9 mnok) og kjøp fra andre private (-1 mnok). For øvrige poster i denne utgifts gruppen er det mindre positive og negative avvik som akkumulert gir et merforbruk på 1 mnok.

Overføringer og tilskudd til andre: Utgifts gruppen viser samlede utgifter på 36 mnok og har et forbruk på 4 mnok over budsjett. I all hovedsak refererer avviket seg til moms som gir rett til kompensasjon (-1,9 mnok), overføring til organisasjoner (-1,4 mnok) og kjøp av konsesjonskraft (-0,7 mnok). Overføring av fakturert inntekt fra kommuner til Salten Kontrollutvalgsservice fremkommer som et negativt avvik på posten overføring til organisasjoner, jfr også beskrevet under **Overføringer og tilskudd fra andre** i kapittel 5.1.1. over siden ingen av disse postene er budsjettet.

Avskrivninger: En avskrivningskostnad er ikke en betalingsforpliktelse, men er en ikke-betalbar kostnad (forbruk av driftsmidler). En avskrivningskostnad gir uttrykk for verdiforringelsen av bygninger, anlegg og varige driftsmidler som skyldes elde, slitasje og utrangering. I det kommunale regnskapssystemet skal slike kapitalkostnader bare belastes med den lånefinansierte delen av driftsmidlene, uttrykt gjennom låneavdrag. Avdragene fordeles deretter jevnt over driftsmidlenes levetid, og da vil avdragene ha samme effekt og innhold som avskrivninger i et driftsregnskap hvor slike driftsmidler er finansiert med lån.

Den regnskapstekniske løsningen er å utligne virkningen av avskrivningene på en særskilt inntektspost i driftsregnskapet. Dermed blir netto driftsresultat beregnet uten avskrivningene, men inklusive avdrag på lån.

I kommuneregnskapet utgiftsføres altså avskrivninger som en driftsutgift og påvirker brutto driftsutgift ved at utgiftene blir høyere. Motpost avskrivninger inntektsføres med samme beløp og påvirker netto driftsresultat. Gildeskål kommune bokførte 22,2 mnok i avskrivninger i 2023.

5.1.3 Finanstransaksjoner

Renteinntekter: Inntektene på 2,1 mnok kommer fra renter på startlån og renter på kommunens bankkonto. Renteinntektene ble 1,1 mnok høyere enn budsjettet.

Gevinst og tap på finansielle instrument: Det er inntektsført 24,9 mnok i gevinst på porteføljen, 14,9 mnok høyere enn budsjettet.

Renteutgifter og avdrag på lån: Samlede renter og avdragsutgifter på lån ble 29,1 mnok. Sammenlignet med budsjett er det et negativt avvik på 2,6 mnok.

5.1.4 Disponering eller dekning av netto driftsresultat

Overføring til investering: Det er overført 13,3 mnok til investeringsregnskapet. Dette gjelder finansiering av prosjekt Karivika 20 – Heen brygga og Elias Blix tunet som begge er budsjettet med

bruk av disposisjonsfond. Delfinansiering av Vinter hage - Gibos er budsjettert med bruk av bundet driftsfond. For å kunne bruke av driftsfond i investering må midlene teknisk overføres fra drift til investering.

Avsetning til og bruk av bundne driftsfond: Det er avsatt 4 mnok og brukt 3,4 mnok av bundne driftsfond. Avsetningene er pliktige, og bruken er pliktig i den forstand at det ikke er fritt opp til kommunestyret å vedta bruk. Eksempler på bundne midler er øremerkede tilskudd, overskudd på selvkost-tjenestene og næringsfond. Bevegelsen på bundet fond er presentert i egen tabell i årsregnskapets Note 12 side 21.

Avsetning til og bruk av disposisjonsfond: Det er avsatt 23,9 mnok og brukt 12 mnok av disposisjonsfond i 2023. Avsetningen består av 7,3 mnok fra havbruksfondet og 16,6 mnok tilsvarende 2/3 av avkastningen på finansielle omløpsmidler.

Det ble brukt 12 mnok av disposisjonsfondet i 2023, og er 13,1 mnok mindre enn budsjettert. Bruken fordeler seg med 6,3 mnok til å finansiere driften, 4,4 mnok til Karivika 20 – Heen brygga, 0,110 mnok til Vinter hage – Gibos, 0,2 mnok til pusteluft til brannmannskap, 0,227 mnok til bolystprosjektet, 0,236 mnok til rekrutteringstiltak, 0,440 mnok til Elias Blix tunet og 0,050 mnok til miljøvernarbeid. Saldoen på disposisjonsfondet er etter årets bruk og avsetning på 71,1 mnok.

5.2 Driftsresultat pr hovedansvarsområde

Avvik av betydning mellom regnskap og budsjett på virksomhetsområdene kommenteres nedenfor.

Tall i 1000 kr		Regnskap	Regulert budsjett	Brutto resultat	Netto resultat
Ha 10 Politisk virksomhet	Utgifter	6 787	3 955	-2 832	-44
	Inntekter	-2 788	0	2 788	
Ha 20 Oppvekst	Utgifter	95 012	85 581	-9 431	1 464
	Inntekter	-42 364	-31 469	10 895	
Ha 30 Pleie og omsorg	Utgifter	111 519	105 783	-5 736	-1 059
	Inntekter	-19 975	-15 298	4 677	
HA 35 NAV	Utgifter	5 291	5 744	453	-323
	Inntekter	-434	-1 210	-776	
Ha 40 Teknisk	Utgifter	11 556	12 039	483	631
	Inntekter	-451	-303	148	
Ha 42 Selvkostområde 4 *)	Utgifter	4 364	4 316	-48	-952
	Inntekter	-1 571	-2 475	-904	
Ha 45 Eiendom	Utgifter	21 323	18 724	-2 599	-2 731
	Inntekter	-6 587	-6 719	-132	
Ha 50 Kultur	Utgifter	6 902	7 980	1 078	215
	Inntekter	-1 917	-2 780	-863	
Ha 60 Drift og vedlikehold	Utgifter	9 626	7 138	-2 488	-1 948
	Inntekter	-860	-320	540	
Ha 65 Selvkostområde 6 **)	Utgifter	7 685	7 887	202	522
	Inntekter	-13 397	-13 077	320	
Ha 70 Fellestjenester	Utgifter	17 088	17 391	303	192
	Inntekter	-2 709	-2 820	-111	
*) Byggsak, kart og oppmåling, reguleringsplaner private, brann og feiing					
**) Vann, avløp og avfall					

Tabell 14 Driftsresultat pr hovedansvarsområde

HA 20 – Familie og oppvekst: Viser et positivt netto resultat på 1,5 mnok. Avviket på utgiftssiden er negativt med 9,4 mnok og skyldes i hovedsak mer forbruk av lønn og sosiale utgifter på 2,5 mnok og av dette gjelder 1,5 mnok høyere utbetaling av introduksjons- og kvalifiseringsstønning under flyktningetjenesten. Øvrige avvik på utgiftssiden gjelder i all hovedsak økte utgifter i forbindelse med mottak av flyktninger fra Ukraina.

På inntektssiden er det et positivt avvik på 10,9 mnok, det vil si at en har mottatt mer inntekter enn budsjettet. Dette skyldes i hovedsak at det er mottatt mer i integrasjonstilskudd på 8,4 mnok enn budsjettet. I tillegg er det mottatt 0,5 mnok mer i sykelønnsrefusjon, 0,3 mnok mer i brukerbetaling og 0,3 mnok i skjønnstilskudd til prosjekt Gildeskålbarna.

Ellers er det mindre avvik begge veier på øvrige poster som samlet for inntektssiden gir et positivt avvik på 10,9 mnok.

HA 30 – Helse og omsorg: Viser et negativt netto resultat på 1,1 mnok. For utgiftssiden viser lønn og sosiale utgifter samlet et avvik 2,8 mnok. Det er forbrukt mindre på fastlønnspostene (3,2 mnok) og mer på overtidslønn (3 mnok) og sykefravær (1,7 mnok). I tillegg mindre avvik begge veier på øvrige lønnsposter som samlet gir et negativt avvik på 1,3 mnok. For andre utgiftsposter er det et negativt avvik på 2,9 mnok. I dette inngår avsetning av øremerkede midler til fond på 1,1 mnok.

Avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak refusjon fra Staten 1,7 mnok, økte brukerbetalinger 0,5 mnok, refusjon sykelønn- og fødselspenger 2,1 mnok og skjønnskudd 0,3 mnok.

HA 35 – NAV: Viser et negativt netto resultat på 0,3 mnok. Positivt avvik på utgiftssiden kommer først og fremst av at det ikke er utbetalt boligtilskudd mens det var budsjettet med 0,5 mnok. Utgiftene til økonomisk sosialhjelp ble 1,9 mnok som er ganske nøyaktig som budsjettet. Avviket på inntektssiden skyldes i hovedsak at bruk av bundet fond til boligtilskudd fra husbanken ikke ble bruk som følge av at det ikke var noen utgifter til dette. I tillegg er det mottatt noe mindre i refusjon sykelønn og fødselspenger enn budsjettet.

HA 40 – Teknisk: Viser et positivt netto resultat på 0,6 mnok. På utgiftssiden fremkommer det positive avviket i hovedsak som følge av mindre lønnsutgifter enn budsjettet. Inntektssiden stort sett i tråd med budsjett, men en liten økning i gebyrinntekt og refusjoner gir et positivt avvik på 0,148 mnok.

HA 42 – Selvkostområde 4: Viser et negativt netto resultat på 0,9 mnok. Avviket oppstår i fordi gebyrinntektene er lavere enn budsjettet. Det ble ingen bruk eller avsetning til selvkostfond på disse selvkostområdene. Det betyr at tjenestene gikk med underskudd og at tjenesten ikke ble finansiert fullt ut ved gebyrinntektene. I realiteten betyr det at kommunens frie inntekter brukes til å finansiere gebyrbelagte tjenester da prisene er for lave til å dekke utgiftene. Oversikten under viser gebyrinntektene på tekniske tjenester. For feieavgiften som vises med rødt i tabellen, er det korrigeringsene som ble gjort etter kommunestyrets vedtak i november 2023 som gjør at en får «negative» tall.

Gebyrområde	Regnskap	Budsjett	Bruk av/avsetning til fond
Byggesak	857 363	1 300 000	0
Kart og oppmåling	525 110	150 000	0
Landbruksforvaltning	174 676	90 000	0
Viltforvaltning	54 520	73 000	0
Forebygging av branner	-140 931	646 000	0
Reguleringsplaner - kommunale	62 800	50 000	0
Sum	1 533 538	2 309 000	

Tabell 15 Gebyrinntekter teknisk

HA 45 – Eiendom: Viser et negativt netto resultat på 2,7 mnok. Utgiftssiden har et merforbruk på 2,6 mnok. Her er det merforbruk på lønn og sosiale utgifter (0,3 mnok), strøm (0,7 mnok), avgifter, gebyrer og lisenser (0,3 mnok) og kjøp og finansiell leasing av driftsmidler (0,4 mnok). Det er også mindre avvik på øvrige utgiftsposter som til sammen gir et avvik på 0,9 mnok.

På inntektssiden har vi et negativt avvik på 0,132 mnok. Det er blant annet mottatt 0,227 mnok mindre i husleieinntekter enn budsjettet, og 0,165 mnok mer i refusjon sykelønn. Salg av varer og

tjenester viser et negativt avvik på 0,054 mnok og refusjon fra andre private er positivt med 0,028 mnok.

HA 50 – Kultur: Viser et positivt netto resultat på 0,2 mnok. Utgiftssiden har et mindreforbruk på 1,1 mnok og kommer i hovedsak av at det er bevilget og utbetalt mindre av bolystmidlene enn budsjettert (1,8 mnok). For andre områder er det brukt mere som for arrangementer (0,2 mnok), Kulturkontoret (0,1 mnok), frivillighetsentralen (0,2 mnok). Det er avsatt 0,2 mnok ikke budsjettert øremerket tilskudd til bundet fond som også bidrar til avviket.

Inntektssiden har et negativt avvik på 0,9 mnok. Det ble brukt 1,8 mnok mindre enn budsjett fra disposisjonsfond til bolyst da det ikke ble tildelt mer midler av det som er budsjettert finansiert fra fond. På den annen side er det mottatt tilskudd utover budsjett for andre poster som sponsorinntekter, tilskudd fra staten og refusjoner slik at netto avvik blir på 0,9 mnok for inntektssiden.

HA 60 – Drift og vedlikehold: Viser et negativt netto resultat på 1,9 mnok. På utgiftssiden er det et merforbruk på 2,5 mnok og skyldes veivedlikehold 0,4 mnok, vintervedlikehold på 1,4 mnok, veilys vedlikehold 0,5 mnok, somervedlikehold – plener 0,1 mnok og bobiltømming Storvik 0,1 mnok.

Avviket på inntektssiden er positivt på 0,5 mnok og skyldes at det er mottatt tilskudd fra staten til hjertesone på 0,3 mnok i tillegg til mer salg av varer og tjenester under kommunale havner 0,2 mnok.

HA 65 – Selvkostområde 6: - viser et positivt netto resultat på 0,5 mnok. Avviket på utgiftssiden er positivt på 0,2 mnok og skyldes i hovedsak mindre bruk av konsulenttjenester enn budsjettert. På inntektssiden skyldes avviket at inntektene på selvkosttjenestene ble 0,2 mnok høyere enn budsjett, og refusjon sykkelønn og forsikringsoppgjør på til sammen 0,1 mnok er inntektsført området.

Det føres eget selvkostregnskap for ansvarene under dette hovedansvarsområdet, jfr. note 19 i årsregnskapet. Hvis tjenesten går med underskudd vil det bli brukt av selvkostfond for å dekke underskuddet, hvis tjenesten går med overskudd vil det avsettes til selvkostfond slik at en kan gå med planlagt underskudd neste år. Prisene på tjenestene reguleres hvert år for å gå med planlagte under/overskudd. Oversikt over inntekter på tjenestene og avsetninger vises i tabellen under:

Gebyrområde	Regnskap	Budsjett	Bruk av/avsetning til fond som gir 100 % selvkost
Vann	9 648 409	9 526 350	
Avløp	2 799 696	2 823 350	
Septik	850 851	727 000	
Sum	13 298 956	13 076 700	

Tabell 16 Gebyrinntekter VAR

Bruk av fond betyr at selvkostområdet har gått med underskudd, avsetning betyr at selvkostområdet har gått med overskudd.

HA 70 – Fellestjenester: Viser et positivt netto resultat på 0,2 mnok. Utgiftssiden viser et merforbruk på til sammen 0,3 mnok. Det største avviket finner vi for postene avgifter, gebyrer og lisenser som har et merforbruk på 0,9 mnok, mens kontingenter viser et mindreforbruk på 0,5 mnok. Sum lønn og sosiale utgifter viser også et mindreforbruk på 0,1 mnok som følge av at en stilling i en periode ikke var besatt. Avviket på inntektssiden er negativt på 0,1 mnok og kommer blant annet av at det er

brukt mindre av fond enn budsjettet på grunn av mindre utgifter under ansvar for rekrutteringstiltak.

Oppsummering HA 10 – HA 70: Tabellen over viser at det er tjenesteområdene Ha 10 Politisk virksomhet, Ha 30 Pleie og Omsorg, HA 35 NAV, Ha 42 Selvkostområde 4, Ha 45 Eiendom og Ha 60 Drift og vedlikehold som viser negative avvik.

Øvrige tjenesteområder har positivt netto resultat. Alle tjenesteområdene har avvik i forhold til budsjett og avvikene er kommentert ovenfor.

Områdene Ha 80 og Ha 90 består av finansielle transaksjoner og kommunal finansiering. Innhold og avvik sammenlignet med budsjett samt analyse av disse er kommentert i kap. 4.

5.3 Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet ble avsluttet i balanse. Nedenfor vil status og eventuelle vesentlige avvik på prosjektene kommenteres. Det vises her til *bevilgningsoversikt – investering og spesifikasjon av midler bevilget til investering* i årsregnskapet for 2023 side 6 og 7.

Kommentarer til prosjektene:

2022 PC og digitale verktøy skole og barnehage: I *Digitaliseringsstrategi for oppvekst 2021-2023* fremgår det at målet med innkjøp av digitalt utstyr og læremidler er at "alle elever og pedagoger skal være utstyrt med egen digital enhet, enten PC eller iPad". Dette målet var i utgangspunktet nådd på tidspunktet for innkjøp av utstyr høsten 2022. Det ble derfor foretatt en kartlegging av behovene for utstyr ved hver enkelt enhet, inkludert nødvendig utskifting av personlige enheter. Som et resultat av dette, ble det bl.a. foretatt innkjøp av 47 bærbare PC-er, fire iPads og fire SMARTboards. Skolene og barnehagene ble også tilført en betydelig mengde utstyr til bruk i programmering. Ca. kr 850 000 eller 70 % av budsjetterte midler til investering ble brukt.

Resterende beløp ble overført til 2023. Dette ble gjort som følge av at oppvekst ikke rakk å gjøre en grundig utredning av IT-avdelingens ønske om en dreining over til bruk av iPads i undervisningen. Dette er noe som må vurderes nærmere med basis i pedagogiske hensyn. Kjøpes inn fortløpende i tråd med meldte behov

3008 Velferdsteknologi: Gildeskål kommune inngikk i 2020 en rammeavtale med Netnordic om felles plattform og innkjøp av velferdsteknologiske løsninger. Det ble i 2021 gjennomført utbedring med utvidet kapasitet opp mot norsk helsenett og nettverket på Gibos er oppgradert for å kunne bruke de nye velferdsteknologiske løsningene. Det er utført integrasjoner av velferdsteknologier i Netnordic omsorgs plattform, samt integrasjon til vår EPJ (elektronisk pasientjournal) Gericca.

Gildeskål kommune har valgt å investere i eget responscenter i stedet for å kjøpe denne tjenesten hos andre, noe som gir en årlig besparelse på ca. kr 250 000 – 300 000.

Det er utarbeidet undervisningsmaterieell til informasjon og opplæring av ansatte. Gevinstrealisering og ROS analyser for ny teknologi er gjennomført. Retningslinjer for integrasjon av velferdsteknologiske løsninger gjøres i takt med implementering.

Visningsrom for teknologiske løsninger er etablert på Gibos der brukere kan se og få veiledning om ulike teknologiske løsninger. Her finnes utstyr som trygghetsalarm med fallalarm og røykvarsler,

døralarm, bevegelsessensor, varslings/tråkkematte, kamera, GPS klokke, døralarm, medisindispenser o.a.

Utsyr til hjemme måling av blodtrykk, blodsukker og vekt er innkjøpt. Det er også tilrettelagt med utstyr for videokonsultasjoner med lege/spesialisthelsetjeneste og brukere, samt omsorgstjenesten. Prosjektet videreføres, og implementering av ny teknologi skjer trinnvis i takt med at det gjennomføres opplæring og trygging av velferdsteknologi både hos brukere og ansatte.

På grunn av fravær hos helsepersonell med ansvar for velferdsteknologi og problemer med å skaffe vikar, har det vært brukt mindre ressurser og kapasiteten til å følge opp velferdsteknologiske løsninger har vært dårligere i 2023.

4000 Kjøp av grunn / bygg / anlegg: Kommunen har i 2023 ervervet 2 tomter for til sammen 0,109 mnok som er bokført på dette prosjektet.. Dette er gnr / bnr.82/348 og 82/398.

4009 Salg av boliger / grunn / tomter: Kommunen har kjøpt deler av gnr / bnr. 72/68 som uteareal til barnehagen på Sandhornøy for 0,030 mnok.

4027 Kai Sørarnøy: Blir egen rapportering til kommunestyret på dette prosjektet.

4043 2 tomannsboliger Våg: Investeringsprosjektet er i gjennomføring og ferdigstilles i løpet av 2024.

4051 Industriarealer: Det er budsjettert med 6 mnok til dette prosjektet i 2023, og det er foretatt et kjøp til 0,048 mnok. Gjelder gnr / bnr. 53/10 – 53/129.

4700 Nytt kommunehus Inndyr sentrum: Midlene ble brukt til kartlegging av status for administrasjonsbyggene.

4705 Renovering tekniske anlegg Gibos

Prosjektet budsjettert og gjennomført i 2022. Restbeløp / faktura kom for sent til å bokføres på 2022 regnskapet.

4706 Varmeanlegg: Prosjektet budsjettert og gjennomført i 2022. Restbeløp / faktura kom for sent til å bokføres på 2022 regnskapet.

4707 Vinterhage Gibos: Det var budsjettert med kr 3 500 000 til etablering av vinterhage på GIBOS i 2022, finansiert med lån. Ferdigstilling av prosjektet gjennomført i 2023 med en utgift på 0,285 mnok inklusive moms. Det var bevilget 0,110 mnok fra Gibos-Mentzonis/Næsvik Velferdsfond som delfinansiering av prosjektet. Merforbruket på 0,175 mnok er finansiert med bruk av lån på 0,118 mnok og momskompensasjon på 0,057 mnok. Det ble søkt til brukerutvalget for fondet om å dekke merforbruket, men de var tydelig på at de ikke ønsket å bevilge mere midler til prosjektet.

4713 Ombygging Inndyr barnehage: Prosjektet ble ikke gjennomført i 2023, planlegges utbygging i 2024.

4714 Kjøkken Gibos: Prosjektet ble ikke gjennomført i 2023 og er videreført til 2024.

- 4715 Leskur / sosial sone skoler:** Nytt leskur ble satt opp på Inndyr skole i 2023.
- 4716 Karivika 20 – Heen brygga:** Erverv av eiendommen gjennomført i henhold til kommunestyrets vedtak.
- 4720 Brannsikkerhet bygg** Gjelder investering i sprinkleranlegget på GIBOS. Arbeidet skal utføres i 2024, og rest midler må overføres.
- 4740 Oppgradering eldreboliger tak:** Prosjektet budsjettet og gjennomført i 2022. Restbeløp / faktura kom for sent til å bokføres på 2022 regnskapet.
- 5006 – 5015 Elias Blix tunet** Elias Blix-tunet ble tilført kr 500 000 i investeringsmidler i 2022. Det gjorde at permanent publikumstoalett ble planlagt og oppføring igangsatt i regi av Sandhornøy lokalutvalg. Det ble i 2022 kun utgiftsført 0,077 mnok inkl. moms på dette prosjektet, og restmidler på 0,440 mnok ble overført til 2023. Prosjektet er ferdigstilt og det er utgiftsført 0,645 mnok i 2023.
- 5011 Skilting kulturminner** Innhold til og utforming av informasjonsskilt for kulturminner ble slutført høsten 2022 i samarbeid med Nordlandsmuseet. Manglende investeringsmidler førte til at prosjektet ble satt på vent. Kommunestyret bevilget i juni 2023 kr 371 726 til å ferdigstille prosjektet. Skiltene er ferdig designet og bestilt, men størsteparten av utgiftene vil bli bokført i 2024 regnskapet.
- 5018 Utvikling av Gildeskål kirkested** Det ble budsjettet med 9,9 mnok til prosjektet i 2023, i hovedsak budsjettet finansiert med lån og momskompensasjon. Det er brukt 9,6 mnok som fordeler seg med 3,2 mnok til prosjektledelse og forretningsmodell, 5,6 mnok til servicebygg, veier og parkering og 0,8 mnok til Kystled nord og regionalt pilgrimsenter.
- 6009 Lastebil:** Det ble kjøpt inn ny lastebil som brukes på områdene vei, vann og avløp.
- 6021 Tøa vannverk:** Fullført investering i Tøa vannverk i 2023.
- 6025 Ford Transit – YF13845:** Kjøpt arbeidsbil ut fra leasingavtalen og i kommunalt eie.
- 6034 Stabburssvingen:** Arbeidet ble planlagt i 2023, prosjektering av ny vei gjennomføres i starten av 2024.
- 6036 Veilys opprusting:** Det er gjennomført et opprustningsprogram på veilys i 2023.
- 6400 Hjertesone bussavstigning ved kulturhuset:** Det er kjøpt inn leskur og brukt 0,157 mnok av totalt budsjett på 0,312 mnok i 2023.
- 6911 tetting demning Lauvvatnet:** Prosjektet ikke utført i 2023, bevilling er flyttet til 2024.
- 7000 Utbygging Gildeskål bredbånd:** Kommunen har i 2022 og 23 fått tilsagn om statlige midler til en større utbygging av digital infrastruktur. Fremdriften i 2023, har gått langsommere enn planlagt. Anbud ute, men fortsatt ingen endelige avklaringer.

7007 Sikker drift: Ny rammeavtale for IKT utstyr under utarbeidelse i 2023, investeringen utføres i 2024.

7008 Egenkapitaltilskudd: Som medlem i KLP er kommunen også eier i selskapet. Som følge av at forpliktelser øker, må også egenkapitalen styrkes. Eierne får da krav om innbetaling av egenkapitaltilskudd (ikke tilsvarende i Statens pensjonskasse – her er staten garantist for forpliktelsene). I 2023 ble det innbetalt 0,818 mnok i egenkapitaltilskudd finansiert fra ubundet kapitalfond.

7420 Ny brannmur WG: En rest på dette prosjektet er bokført i 2023. Utgiften må ses på som en del av prosjekt *7007 Sikker drift*.

8100 Ekstraordinært avdrag KLP: Ekstraordinært avdrag innbetalt på lån i KLP i henhold til vedtatt budsjett.

Startlån: Det ble innvilget og utbetalt startlån for 12,9 mnok i 2023, og det ble betalt 1,7 mnok i avdrag på Husbanklånene. Kommunen mottok 5,2 mnok i avdrag på Startlånene.

Overføring fra drift og avsetning til ubundet kapitalfond: I henhold til handlingsregelen fra *Økonomi- og finansreglement* kapittel 6.2 skal 1/3 del av avkastningen på finansielle instrument overføres til ubundet investeringsfond. Resterende 2/3 deler skal avsettes til disposisjonsfondet. Av den totale avkastningen på 24,9 mnok er det avsatt 8,3 mnok til ubundet investeringsfond og 16,6 mnok til disposisjonsfond.

6 Oppsummering av analysen

Gjennomgangen av regnskapet sammenlignet med budsjett viser at det er avvik både på inntekts og utgiftssiden, og disse er forklart ovenfor.

Gildeskål kommune har en desentralisert struktur og utgiftene øker hvert år som følge av lønns og prisvekst. Driftsinntektene, fratrukket stor utbetaling fra havbruksfondet, synes ikke å ha samme trend.

Selv om resultatene totalt sett for 2023 er svært positive viser analysene i det videre at kommunen har en løpende drift som er for høy, og en er avhengige av «ekstrainntekter» fra havbruksfond, finansinntekter og fondsbruk for å oppnå positive resultater og de vedtatte måltall over tid. Dette er også beskrevet i kapittel om KØB i Gildeskål. Selv om det for 2023 isolert kun er gjeldsgraden som er over anbefalt nivå når en ser bort fra havbruksfondet, har det over tid vært motsatt uten disse inntektene.

Disposisjonsfondet har i løpet av 2023 økt med 11,9 mnok og har nå en saldo på 71,1 mnok.

Gjeldsnivået er over anbefalt nivå. Hvis kommunen skal ha en ambisjon om å følge det vedtatte nøkkeltallet, må investeringstakten reduseres.

Kommunens aktivitet er langsiktig med forutsigbare tjenester overfor innbyggerne. Derfor bør også finansieringen av virksomheten og tjenesteytingen bestå av langsiktige og forutsigbare inntekter.

Kommunens finansinntekter styres i størst grad av makroøkonomiske forhold, noe som gjør at vi ikke med sikkerhet kan si hva utfallet i løpet av året blir. Dette er en type risiko som en kommune ikke kan leve med over tid. Det er derfor viktig at finansinntektene ikke brukes til å dekke faste driftsutgifter, men til å bygge opp fond. I 2023 ble handlingsregelen fra *Økonomi og finansreglement* kapittel 6.2 om å overføre 1/3 del av avkastning til ubundet investeringsfond og 2/3 deler av avkastningen avsettes til disposisjonsfondet fulgt.

Kommunens utfordring ligger fortsatt i at de løpende driftsutgiftene ikke dekkes av de løpende driftsinntektene (brutto driftsresultat) over tid. Inntektene svinger fra år til år, mens utgiftene gradvis øker hvert år. Dette kan løses med å øke driftsinntektene, men samtidig må driftsutgiftene reduseres betydelig. Dette er langsiktig arbeid fordi det handler om å skape nye arbeidsplasser og øke antall innbyggere, samtidig som kommunen må tilpasse driftsutgiftene til den virkeligheten som kommunen er i med blant annet endret demografi.

7. Likestilling

Fordeling av fast ansatte på kjønn og deltid/ heltid vises i tabellen nedenfor:

Ansatte	2023					2022				
	Ant. deltid	%	Ant. heltid	%	Alle	Ant. deltid	%	Ant. heltid	%	Alle
Kvinner	74	35,9	132	64,1	206	81	38,4	130	61,6	211
Menn	18	30,5	41	69,5	59	18	32,1	38	67,9	56
Totalt	92	34,7	173	65,3	265	99	37,1	168	62,9	267

Tabell 17 Heltid, deltid og kjønn

Som det fremgår av tabellen for 2023 er 77,7 % av de ansatte i Gildeskål kommune kvinner. I 2022 var andelen 79 %. Selv om det ble ansatt flere menn i 2023 er likevel andelen kvinner i Gildeskål veldig høy sammenlignet med landsgjennomsnittet for offentlig sektor (70 % i 2022, [Statistisk sentralbyrå - Likestilling](#)).

Kommunedirektørens øverste ledergruppe bestod ved slutten av 2023 av fem ledere inklusiv kommunedirektøren. Det er fire kvinner og en mann.

Som offentlig aktør arbeider Gildeskål kommune kontinuerlig med tanke på likestilling og diskriminering i det daglige arbeidet.

Ved rekruttering av nye ansatte har Gildeskål kommune en standard tekst i alle annonsetekstene med fokus på likestilling og diskriminering: «Vi oppfordrer kvalifiserte til å søke uansett alder, kjønn, funksjonshemning eller kulturell bakgrunn».

Ansettelsesreglement pkt. 2, står følgende: «Det skal som hovedregel ansettes fast i stilling. Midlertidig ansettelse krever særlig hjemmel for å være lovlig. Under visse forutsetninger gis det adgang til å ansette arbeidstakere midlertidig jf arbeidsmiljøloven § 14-9. Det skal alltid vurderes om det er hjemmel til å foreta en slik ansettelse».

Før arbeidsgiver lyser ut ledige stillinger innen et område gjøres det alltid vurderinger om det er deltidsansatte som ønsker høyere stillingsandel gjennom interne annonseringer av stillinger.

Også utilsiktede forskjeller som oppstår i forhold mellom sentral og lokal lønnsfastsettelse har Gildeskål kommune et mål om å rette opp igjennom kommunes lønnspolitikk og lokale lønnsforhandlinger.

8. Personal og organisasjon

I Gildeskål kommune har vi pr. 31.12.23 totalt 220,6 faste årsverk inkl. de som pr dato er midlertidig vakante. Disse fordeler seg som følger på de ulike virksomhetene:

Virksomhetsområder	Ant. faste årsverk 2023	Andel % 2023	Ant. faste årsverk 2022	Andel % 2022
Kommunedirektør, Fellestjenester og NAV	13,10	5,94	16,00	7,30
Familie, oppvekst og kultur (eks barnevern 2 årsverk)	84,5	38,30	81,00	37,20
Helse og omsorg	98,5	44,65	98,60	45,20
Plan og samfunn	24,5	11,11	22,50	10,30
Totalt	220,6	100	218,10	100,00

Tabell 18 Årsverk

9. Sykefravær

For 2023 gikk det totale sykefraværet i Gildeskål kommune ned til 10,6% fra 11,4% året før.

Sammendrag over sykefraværet fra 2018 - 2023						
Avdeling	2018*	2019**	2020	2021	2022	2023
Kommunedirektøren inkl. Fellestjenester og NAV	2,9	5,3	5,0	5,7	10,3	2,3
Familie, oppvekst og kultur	13,0	10,8	9,8	12,1	12,9	9,1
Helse og omsorg	9,5	9,7	15,5	10,5	10,9	12,6
Plan og samfunn inkl. IKT***	5,6	5,1	7,5	9,2	9,1	12,0
Totalt fravær	10,5	9,5	11,5	10,6	11,4	10,6

Tabell 19 Sykefravær

*Fra 1.1.2018 er virksomheten Helse og sosial nedlagt og tjenestene under denne er lagt under Rådmannens stab, Familie, oppvekst og kultur, Helse og omsorg.

** Fra 1.6.2019, ny avtale om egenmelding, inntil 12 egenmeldingsdager.

*** Fra høsten 2023 har IKT lagt under Plan og samfunn.

Langtidsfraværet er fremdeles den største utfordringen for Gildeskål kommune.

10. Måloppnåelse

Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032 «samfunnsplan» ble vedtatt 19.10.2021. Hovedhensikten med samfunnsplanen er den langsiktige politiske planlegging for å skape en fremtidsrettet samfunnsutvikling.

Samfunnsplanen har et tolvårsperspektiv. Budsjett og økonomiplanen er operasjonaliseringen av samfunnsplanen i kommende år – og for de nærmeste fire år.

Budsjett 2023-2026 har sitt forankringspunkt kommuneplanens samfunnsdel, med de satsingsområder og strategier som står beskrevet der

I budsjett 2023-2026 står det beskrevet hvilke mål som kommunen skal jobbe med i planperioden og hvordan disse skal nås. Kommunen arbeider fortsatt med å systematisere – dokumentere og informere i tilstrekkelig grad om måloppnåelse slik den ny kommunelov krever.

Kommunen og de ulike tjenesteområdene har i 2023, arbeidet for å etablere mer operasjonelle målsetninger for hvert tjenesteområde. Gildeskål kommune har utarbeidet overordnede målsetninger for alle tjenesteområdene for 2024. Dette for å ytterligere få til en overordnet målstyring, og mer kvalitativ rapportering på måloppnåelse i fremtiden.

Oversikten under viser et utdrag av målene i den reviderte samfunnsplanen, handlingsdel av kommuneplan, budsjett og økonomiplan 2023-2026 - og noen utvalgte kommentarer i forhold til kommunens arbeid i forhold til målsetningene i 2023:

Mål	Arbeidet i 2023 måloppnåelse/utfordringer og vurderinger
Sammen skaper vi fremtiden	<p>Kommunen har i 2022 og 23 fått tilsagn om statlige midler til en større utbygging av digital infrastruktur. Fremdriften i 2023, har gått langsommere enn planlagt. Anbud ute, men fortsatt ingen endelige avklaringer. Vil bidra betydelig til bredbåndsdekningen i kommunen.</p> <p>Sykefravær fortsatt høyere enn målsetningen. En marginal nedgang i det totale fraværet fra 2022 til 23.</p> <p>Kommuneorganisasjonen jobber systematisk med nærvær både på overordnet nivå, gjennom IA dagene, og på tjenesteområde nivå. Samarbeid på tvers av kommunegrensene. Arbeidet med internkontroll har vært pågående i hele 2023, og en felles internkontroll system er samlet under Compilo digital løsning.</p> <p>Kommunen har fått et nytt digitalt ansikt i desember 2023. For å forbedre innhold – brukervennlighet og universell utforming. Dette ble godt mottatt. Det vil være en målsetning å vurdere hvordan vi på en mer kreativ måte kan bruke moderne digitale løsninger, i rekrutteringsarbeidet fremover.</p> <p>Betydelig systematisk arbeid for å øke IKT sikkerheten for å beskytte kommunens digitale plattformer har fortsatt inn i 2023.</p> <p>Prosess med ansatte på GIBOS institusjon med mål om å forbedre arbeidsmiljøet. Bedriftshelsetjeneste Friskgården har bistått med kartlegging av arbeidsmiljøet, og forslag til handlingsplan.</p> <p>Prosess med ny organisering av Helse og Omsorg har pågått, hvor medvirkning og innspill fra ansatte har vært sentralt. Forslag til ny</p>

	<p>organisering av HO i 2024. Det må tas grep for at organisasjonen kan jobbe bedre med utfordringsbildet vi står i nå og fremtidig. Arbeidet med rullering av kommuneplanens arealdel har foregått i hele 2023, kommunene mottok mange innsigelser, og arbeidet blir ikke avsluttet før i 2024.</p> <p>Kommunen har nå etablert inn FNs bærekrafts mål i samfunnsplanen, og nå skal disse innarbeides i vår saksbehandling hvor dette er relevant. Nye maler for saksbehandling, under etablering våren 2024.</p> <p>Rekruttering er en generisk utfordring for kommune Norge slik problematisert i budsjettet for 2024, og det har i fokus i hele 2023. Det har også i 2023, vært arbeidet med å oppnå målsetningene for planarbeidet i tråd med kommunens planstrategi.</p>
<p>Like muligheter til gode liv for alle</p>	<p>Kommunen er meldt inn i nettverk for aldersvennlig samfunn. Startet arbeid med at kommunen skal bli mer demensvennlig, og sak om dette kommer opp i 2024. Planlegge for innbyggerinvolvering og at innbyggere skal ta mer ansvar for egen alderdom.</p> <p>Handlingsplan for et trygt og godt barnehage- og skolemiljø ble ferdigstilt og implementering ble oppstartet i alle ledd.</p> <p>Elevundersøkelsen viser at mobbetall har gått ned, og få saker er meldt statsforvalter. Skolene er blitt sikrere i å etablere aktivitetsplaner og går tidligere inn ved bekymring.</p> <p>Elevundersøkelsen viser økning i trivsel.</p> <p>For å styrke faglig samhandling på tvers, og tidlig innsats mot barn og familier som trenger det har vi etablert et overordnet tverrfaglig team i Gildeskål kommune samt på hver enhet (skole og barnehage).</p> <p>Folkehelsearbeidet har stått i fokus i 2023. Utrulling av BUA er fullført i 2023, og vi er til stede på alle plasser i kommunen.</p> <p>Folkehelse har hatt fokus på ungdomsarbeid. God og konstruktiv dialog med ungdommene. Målsetningene er bidra til å skape inkluderende arenaer hvor våre ungdommer kan møtes.</p> <p>Ungdomshøringen planlagt til begynnelsen av 2024.</p> <p>Oppvekstsektoren og folkehelse har sammen arbeidet videre med å skape arenaer for aktivitet, i tilknytning til kommunens skolegårder. Arbeidet er forankret i budsjettet, og det arbeides i første runde med Inndyr. Her står kunstgressbane, og en felles aktivitetspark og skolegård i fokus.</p> <p>Barn i Gildeskål opplever en trygg overgang mellom barnehage og SFO. Håndbok for begynneropplæring er ferdigstilt og nettverk er etablert. Tett samarbeid mellom skole og barnehage skaper tryggere overganger.</p> <p>Kulturgruppe er etablert. Jobber systematisk og bredt for å utvikle tilbud og omfang. Kulturkalender er etablert, og legges ut månedlig. Egen gruppe som jobber målrettet for aktiviteter i forbindelse med «Bodø 2024» Kommunen støtter opp om lag og foreninger og lokale kulturaktører.</p> <p>Det arbeides for å kunne etablere interne transport løsninger i kommunen – for spesielt eldre, flyktninger og ungdommer. Dette for å sikre inkludering og fellesskap. Det er søkt om statlige midler..</p>

Robuste tettsteder	<p>Arbeid mot NVE og internt med re-etablering av Solvikvannet. Det er søkt midler om dette.</p> <p>Arbeidet med befordrings kai – dypvannskai – og nye industriarealer på Sør-Arnøy. Prosjektet ble fullført i 2023, og kaianlegget tatt bruk høsten.</p> <p>Nye boliger i kommunal regi påbegynt i 2023, med fokus på Sandhornøy (tomannsboliger, og prosjektet ” Våg Smart City”.</p> <p>Fokus på dette arbeidet er forsterket i 2024 gjennom kommunens budsjettvedtak.</p> <p>Arbeidet med å få samlet boligforvaltningen til kommunen under en felles organisering fortsatte i 2023. Formelt ble organisasjonene fusjonert 31.desember 2023, men vi venter fortsatt på endelig formell godkjenning fra Lotteri- og Stiftelse tilsynet.</p> <p>Arbeidet med det systematiske beredskapsarbeidet har også i 2023, hatt fokus. Kommunen har deltatt på etablerte øvelser.</p> <p>Arbeidet med å styrke samhandling med lokalutvalg, ikke lykkes fullt ut, og vil fortsette i 2024.</p> <p>Arbeidet med ny hovedplan vann og avløp, er under arbeid, for å se på hvordan Gildeskål samfunnet kan sikre en tilstrekkelig og kvalitetsmessig god vannforsyning i fremtiden.</p>
Et allsidig næringsliv	<p>Prosjektet med kirkestedsprosjektet som understøtter målsetningene om reiseliv har fortsatt i hele 2023. Reguleringsplan vedtatt i kommunestyret. Innsigelser og klage fra NFK, og er i ankebehandling hos departementet.</p> <p>Reiselivslaget har fortsatt sitt arbeid målrettet med informasjons arbeid, og tilrettelegging i forhold til parkeringsarealer</p> <p>Det har vært arbeidet med å legge til rette for industri etableringer knyttet til kraftkrevende industri – i tråd med samfunnsplan- og næringsplan. Dette arbeidet har så langt ikke medført etableringer.</p> <p>Reiselivsbedrift etablert i Storvik i 2023. Samt åpning av kommunens andre selvbetjent butikk.</p>
På lag med naturen	<p>Arbeid med å bli miljøfyrtårn er foreløpig ikke oppnådd, og det er politisk ønske om at dette arbeidet intensiveres og settes på agendaen i 2024.</p> <p>Kommunens planverk må i større grad etablere egne målsetninger og tiltak for å bidra i miljø og klima arbeidet.</p> <p>Det er etablerte hurtigladere for el-biler på Nygårdsjøen.</p> <p>Nye hurtigladere under etablering på Inndyr, ferdig våren 2024.</p> <p>NFK har senhøsten 2023, tatt i bruk hybrid båt løsninger i Gildeskål bassenget.</p> <p>Kommunedirektør vil utfordre organisasjonen, og tjenestene på å forsterke dette systematiske arbeidet, og øke bevisstheten i både plan og målarbeidet vårt for 2024.</p>
Prosjekt «Ansvarlig og bærekraftig økonomi»	<p>Prosjektet har til mål sikre en mer bærekraftig driftsøkonomi fremover. I 2023, har vært første år hvor rammebudsjettering, har vært utprøvd. Prosjektet har forankring politisk og høg inkludering</p> <p>Arbeidet fortsetter i 2024.</p>

11. Internkontroll

Kommunelovens § 25-1 krever at kommunen skal ha internkontroll med forvaltningens virksomhet, for å sikre at lover og forskrifter følges. Den skal være systematisk, tilstrekkelig, og representere kommunens egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Gildeskål kommune har flere overordnede reglement, rutiner og retningslinjer som er styrende for hvordan kommunen håndterer sin virksomhet. En del av de viktigste dokumentene er listet opp nedenfor.

- Delegasjonsreglement, både politisk og administrativt
- Arbeidsgiverpolitiske retningslinjer og personalregulativer
- Økonomi- og finansreglement
- Innkjøpsreglement
- Eierskapsmelding og -strategi
- Etske retningslinjer og varslings og avviksrutiner

Flere av disse er nå planlagt rullert i 2024 etter kommunevalget i 2023.

Med utgangspunkt i de overordnede styrende dokumenter, har kommunen interne mer detaljerte rutine- og arbeidsprosess beskrivelser innenfor både fag tjenesteområdene (skole, helse, plan), og sentrale fellesadministrative rutiner.

Internkontrollen har som formål å gjennomføre en risikobasert kontroll på at det er etablert gode rutiner og arbeidsprosesser på viktige områder, at disse etterleves og at avvik og feil avdekkes og håndteres.

Dokumentasjonen av overordnede styrende dokumenter og rutinebeskrivelser er det i det siste året arbeide med å samle i vår felles plattform Compilo. I tillegg benyttes det lokale systemer, innenfor flere av tjenesteområdene med spesialiserte behov (digipro helse, fiks digiorden (KS) mv) De ulike støttesystemene er et hjelpemiddel som beskriver arbeidsoppgavene på de ulike tjenestene og hvordan disse skal utføres.

Gildeskål kommune har per i dag kommet i gang med en risikobasert internkontroll på flere områder. Tjenesteområdene er også i gang med arbeidet i bruken av ROS analyser og årshjul funksjoner i Compilo, for å stadig forbedre arbeidet. Det er likevel viktig og riktig å understreke at nivået på dette er ulikt fra tjeneste til tjeneste, både i omfang og modenhet. Bakgrunnen for nåsituasjonen er også at mye av den eksisterende internkontrollen i kommunen har vært basert på krav i tidligere særlovgiving innen helse og omsorg, oppvekst, barnehage mv. Mange av interkontroll-kravene i særlovgivingen er fjernet og den samlede internkontrollen er nå i stor grad hjemlet i kommuneloven.

Internkontroll har fokus i organisasjonen, og den øverste ledergruppen gjennomførte høsten 2022, og i deler av 2023, deltatt i KS studiemoduler for internkontroll. Vi er også med på søknad med Salten fellesskapet for å forbedre arbeidet med informasjonssikkerhet. Arbeidet med status arbeides det med i alle tjenesteområder, og for å sikre med tiden bedre rapportering til kommunedirektørens nivå

og til de folkevalgte. Det vil derfor bli fokusert på å i større grad inkludere internkontrollen i tjenesteområdene sine rapportering i forbindelse med tertialrapporteringen til kommunen. og videre til kommuneledelsen.

Når det gjelder økonomiområdet har det vært arbeidet systematisk med gjennomgang av brukeradministrasjon HRM (Human Resource Management) og økonomirådet, med stort fokus på de innebygde internkontrollfunksjonene i økonomisystemene, rapporterings- og analyseprosessen, og systematikken i tertial rapportering- og årsavslutningene. Området er gjenstand for regnskapsrevisjon hvor også etterlevelse og internkontroll er i fokus. Det er ikke rapportert om vesentlige avvik.

Også innen lønns- og personalområdet har det vært arbeidet systematisk med en betydelig oppdatering av regler, rutiner og prosedyrer, samt å sikre at disse nå er tilgjengeliggjort i Compilo.

Avviksrapportering

Avviksbehandling skal sikre at HMS-forhold er i overenstemmelse med lover, forskrifter og interne regler, og innbefatter iverksetting av nødvendige tiltak slik at gjentakelse ikke skjer.

Som avvik regnes registrerte arbeidsforhold som er i strid med krav fastsatt i lov eller forskrift. Avvik kan være også være arbeidsulykke/tilløp til ulykker, tekniske feil, uheldige miljøforhold og brudd på prosedyrer/retningslinjer. Eller; den enkelte ansattes opplevelse av forhold som ikke fungerer tilfredsstillende.

Avvik skal meldes gjennom Compilo. Saker av mindre betydning som tas opp muntlig og løses på lavest mulig nivå, registreres ikke med mindre den ansatte selv ønsker det. Ansvarlig leder holder oversikt over innmeldte avvik og skal holde vernetjenesten orientert om disse.

Avvik og avvikshåndtering omtales i HMS-håndbok som er tilgjengelig for alle ansatte i Compilo.

I 2023 ble det totalt registrert 220 avvik i Gildeskål kommune. Året før var tallet 172 avvik, så trenden er positiv, men med over 300 ansatte er antallet avvik fortsatt lavt.

Hendelsestype eller kategori

Avvik kan registreres på 5 forskjellige hendelsestyper eller kategorier. Disse er:

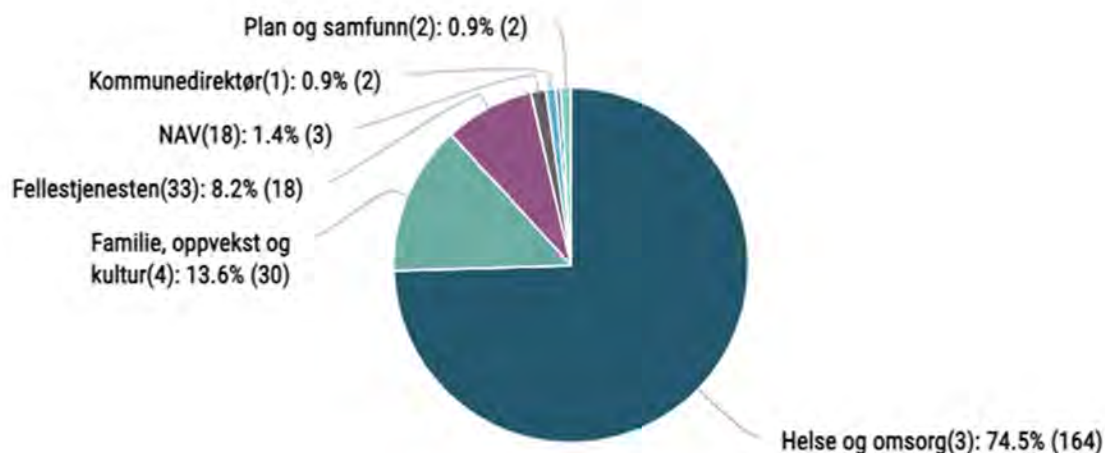
- HMS**
Hendelser og situasjoner knyttet til helsen, miljøet eller sikkerheten til de ansatte. Videre også hendelser som vedgår det indre eller ytre miljø på arbeidsplassen. For eksempel skade på utstyr, miljøutslepp, skade på ansatt osv.
- Organisasjon/internt**
Hendelser og situasjoner knyttet til interne forhold på arbeidsplassen. Dette kan være seg samarbeid, organisering, avtaler osv.
- Personvern / Informasjonssikkerhet GDPR**
Hendelser og situasjoner som angår brudd på personopplysningsikkerheten som fører til utilsiktet eller ulovlig tilintetgjøring, tap, endring, ulovlig spredning av eller tilgang til personopplysninger som er overført, lagret eller på annen måte behandlet.
- Tjeneste - tjenestemottaker**
Hendelser og situasjoner som angår tjenestemottakere. For eksempel elever, pasienter, bruker, klient og lignende.
- Ytre miljø**

Nesten 55% av alle avvik i 2023 var registrert på tjeneste- og tjenestemottaker, altså hendelser og situasjoner som angår tjenestemottaker, f.eks. elever, pasienter, bruker, klient og lignende.

Ca. 24% av avvikene gikk på organisasjon/internt, mens ca. 15% av avvikene var hendelser knyttet til helse, miljø og sikkerhet, og skal dermed presenteres for AMU.

Avvik fordelt på avdeling

Avvik sendes automatisk inn til nærmeste leder. Når registrerte avvik for 2023 summeres er de fordelt slik:

Helse og omsorg fortsetter å levere flest avvik, over 74% (164 stk) av alle avvik i kommunen er registrert der. Figuren over viser hvordan de andre avvikene fordeler seg.

Status

94% av avvikene fra 2023 er lukket.

Alvorlighetsgrad

Den som skriver avviket vurderer om alvorlighetsgrad skal settes til lav, middels eller høy. Compilo gir en god forklaring til de tre alvorlighetsgradene, og for at et avvik skal settes til alvorlig skal det blant annet være snakk om

- Alvorlige lovbrudd
- Presseoppslag av negativ art i nasjonale medier
- Død, uførhet og/eller nedsatt livskvalitet og funksjonsevne
- Ulovlig forurensning og langtidsvirkende skader på miljøet
- Midlertidig stengning av nærmiljøet
- Økonomisk tap på over en halv million

Compilo opererer med at anslagsvis 1 av 4000 avvik karakterisert som alvorlig. I Gildeskål kommune ble det registrert 31 avvik som ble karakterisert som alvorlig. Med 220 avvik burde vi statistisk sett ikke hatt et eneste avvik av alvorlig grad, og vi må gjennom opplæring og fokus på avviksregistrering få fordelingen på alvorlighetsgrad mer i tråd med resten av samfunnet. Det betyr ikke at vi skal se mindre alvorlig på avvikene, men derimot at vi skal jobbe for at avvikene registreres korrekt.

25% av avvikene er registrert som middels alvorlig, mens 61% har lav alvorlighetsgrad.

Statlige tilsyn

Det er gjennomført følgende statlige tilsyn i 2023:

Statsforvalteren: Tilsyn med introduksjonsloven, differensiering av introduksjonsprogram og opplæring i norsk.

Endelig rapport ble levert til kommunen april 2024 med pålegg om retting av to forhold:

- Sette et konkret sluttmaal for den enkeltes deltakelse i introduksjonsprogrammet
- Sørge for opplæring i et omfang og med en varighet som gjør at deltakeren oppnår sitt norskmål.
-

Saken legges frem for levekårsutvalget til orientering 17.april 2024.

Kommunen har frist til å rette opp avvikene til september 2024.

12. Etisk standard

Gildeskål kommune legger stor vekt på redelighet, ærlighet og åpenhet i sin virksomhet. Både folkevalgte og ansatte har ansvar for å etterleve dette prinsippet og arbeide aktivt for å nå kommunens vedtatte mål. Som forvaltere av samfunnets fellesmidler stilles det spesielt høye krav til den enkeltes etiske holdninger. Kommunen har egne etiske retningslinjer.

Alle plikter lojalt å overholde de lover, forskrifter og reglement som gjelder for kommunens virksomhet. Dette innebærer også at alle forholder seg til tjenestevei og til vedtak som er truffet. Lederne må være bevisst på at de gjennom ord, handlinger og lederstil har stor innflytelse på kulturen og normene for adferd i kommunen, og at de dermed har et særlig ansvar for oppfølging av de etiske retningslinjene. Det er viktig at lederne bidrar til at relasjonene til de ansatte og kommunens innbyggere bygger på troverdighet, tillitt, lojalitet, respekt, omsorg og medinnflytelse. Alle ansatte skal være beviste at de danner grunnlaget for innbyggernes tillitt og holdning til kommunen.

Tilfredse og lojale medarbeidere er en forutsetning for god tjenesteproduksjon. Etiske retningslinjer og etisk bevisstgjøring er et ledd i den samlede innsatsen med det mål at kommunen skal framstå med respekt, og som en attraktiv arbeidsplass med kompetente medarbeidere. Ansatte kan komme i situasjoner der de kan bli stilt ovenfor valg som skaper etiske dilemmaer. Som forvaltere av samfunnets fellesmidler stilles det spesielt høye krav til den enkeltes etiske holdninger i sin virksomhet.

Kommunen har hatt en varslings sak hvor de etiske retningslinjene har vært i fokus i 2023. Kommunen har fulgt denne saken opp i tråd med de etablerte rutiner, og den formelle håndteringen ble også vurdert av kommunens kontroll utvalg i egen sak i desember 2023.

Gildeskål, 27.mars 2024

Geir Mikkelsen

Kommunedirektør

Til kommunestyret i Gildeskål kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskap for Gildeskål kommune som viser et netto driftsresultat på kr 25 741 892,-. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til kommunekassen per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere

Hovedkontor Fauske

Postadresse: Postboks 140, 8201 Fauske
Besøksadresse: Torggata 10, 2.etg.
Telefon: 75 61 03 80

Avdeling Bodø

Postadresse: Postboks 429, 8001 Bodø
Besøksadresse: Posthusgården, Havnegata 9
Telefon: 75 61 03 80

dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser og god kommunal regnskapskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll som vedkommende finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger - revisjonsberetning nr. 1

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Gildeskål kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

For videre beskrivelse av kommunedirektørens ansvar for å redegjøre for budsjettavvik samt revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://www.nkrf.no/revisjonsberetninger> - revisjonsberetning nr. 1

Fauske, den 9. april 2024

Jonny Riise
oppdragsansvarlig revisor

KOPI: Kontrollutvalget, Formannskapet og Kommunedirektøren i Gildeskål kommune

Til kontrollutvalget i Gildeskål kommune

Deres ref.: *

Vår ref.: 1510 10.1/JR

Dato: 9. april 2024

OPPSUMMERING AV REGNSKAPSREVISJONEN 2023

Innledning

I tråd med pkt 5 i engasjementsbrev for Gildeskål kommune følger oppsummering av årets revisjon og revisjonsresultater ved avslutning av revisjonen for regnskapsåret 2023

Formålet med regnskapsrevisjon er å gjøre revisor i stand til å avgi en uttalelse om hvorvidt årsregnskapet i det alt vesentlige er avlagt i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk. Med vesentlig menes her at årsregnskapet ikke inneholder feilinformasjon som ville fått brukerne av årsregnskapet til å treffe en annen beslutning dersom feilinformasjonen ikke var til stede.

Revisjon etter kommunelovens bestemmelser skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk jf § 24-2 i kommuneloven. Dette innebærer blant annet at vi skal følge de internasjonale revisjonsstandardene. Relevante standarder er implementert i vårt revisjonsprogram og har betydning for revisjonens utforming og strategi.

Våre revisjonshandlinger har vært rettet inn mot å bekrefte at årsregnskapet er uten vesentlige feil. Handlinger og omfang er utformet på bakgrunn av en risikovurdering basert på kommunens størrelse, økonomi og interne forhold. Revisjonshandlingene har bestått av å innhente informasjon, gjennomføre analyser og kontroller av utvalgte transaksjoner og rutiner.

Regnskapsavleggelsen og revisjonsprosessen

Årsregnskap med noter ble oversendt revisor 22.02.2024.

Kommunedirektørens årsberetning ble mottatt den 29.03.2024. Revisor har kontrollert at årsberetningen inneholder informasjon i samsvar med lov og forskrift, og at presenterte beløp stemmer med det avlagte regnskap.

Ledelsen har avgitt uttalelse datert 05.04.2024, med bekreftelse på at ledelsen mener å ha oppfylt sitt ansvar for utarbeidelse av årsregnskapet og at det, så langt ledelsen kjenner til, inneholder de opplysninger som kreves etter lov og god kommunal regnskapsskikk. Erklæringen er avgitt uten tilleggsopplysninger.

Revisors beretning er avlagt 09.04.2024. Beretningen er avlagt med positiv konklusjon, uten forbehold eller presiseringer.

Forhold vi har blitt oppmerksomme på gjennom vår revisjon blir løpende kommunisert til økonomiavdelingen. Påpekte feil som ikke er vurdert som uvesentlige, er korrigert. Revisor vil som en generell kommentar påpeke at samarbeidet med kommunens administrasjon fungerer meget bra. Påpekning av feil og forslag til forbedringer i rutiner blir imøtekommet på en konstruktiv måte. Revisor har løpende dialog med kommunens økonomiavdeling vedrørende regnskapsfaglige problemstillinger.

Nærmere om revisjonen

Inntekter

Kommunens inntekter består i hovedsak av følgende poster:

- Skatt og rammetilskudd
- Eiendomsskatt
- Kommunale avgifter
- Kompensasjon for merverdiavgift
- Diverse tilskudd/refusjoner fra staten

For inntekter og tilskudd har revisjonen vært rettet mot å verifisere fullstendighet og at inntektene har vært henført riktig regnskapsår. For de poster hvor det på en enkel måte var mulig å total-avstemme inntekter mot ekstern dokumentasjon er dette gjennomført.

Skatt og rammetilskudd er bekreftet mot ekstern dokumentasjon

For kommunale avgifter er det gjennomført systemtest i forhold til korrekte satser. I tillegg er det foretatt avstemming mot forsystemet Komtek for å få bekreftet fullstendighet.

I andre tilfeller er det gjennomført kontroll av utvalgte transaksjoner mot dokumentasjon. Vi har også benyttet oss av analytiske kontroller, blant annet av antall inntektsførte terminer, med rimelighetsvurdering av terminbeløp mot budsjett og tidligere regnskapsår.

Utgifter

For utgifter og overføringer har revisjonen vært rettet mot gyldighet, periodisering og korrekt bokføring. Kontrollhandlinger knyttet til innkjøpsområdet er gjennomført ved systemtest der det er kontrollert at internkontrollen fungerer med arbeidsdeling mellom attestasjon og anvisning.

Fortløpende kontroll er gjennomført i forbindelse med attestasjonsoppdrag for momskompensasjon, jf. eget avsnitt om særattestasjoner. Handlingene har vært basert på kontroll av utvalgte inngående fakturaer basert på revisors vurdering av risiko for. For utvalgte faktura er det kontrollert at dokumentasjonen er tilfredsstillende, at de er bokført i henhold til dokumentasjonen, og adressert til kommunen.

For overføringsutgifter er det på stikkprøvebasis kontrollert at utgiftene er tilstrekkelig dokumentert og at det foreligger vedtak eller attestasjon og anvisning knyttet til dokumentasjonen.

Lønnskostnader er kontrollert på stikkprøvebasis for å bekrefte om rutiner fungerer som forutsatt. Dette gjelder både for variabel og fastlønnsransaksjoner. Videre er det foretatt analytiske kontrollhandlinger og kontroller mot innberetning av skatt og arbeidsgiveravgift.

Balanseposter

I henhold til bokføringsregelverket skal alle vesentlige balanseposter være dokumentert og avstemt. Revisor har kontrollert at kommunen har oppfylt dette lovkravet, og ser forbedringer sammenlignet med tidligere år. Vi har likevel gitt tilbakemelding om at det fortsatt er enkelte konti som ikke var tilfredsstillende avstemt og dokumentert ved avleggelse av regnskapet. Revisor har gitt tilbakemelding om flere bundne driftsfond som har stått med uforandret saldo over flere år. Samlet saldo på disse fondene utgjør 1,8 mill. kr. Pr 31.12.2023. Vi har bedt om at disse fondene gjennomgås i 2024.

Selvkost kommunale tjenester

Gildeskål kommune benytter selvkostverktøyet Momentum. Kommunen har vedtak på selvkost vedrørende vann og avløp. For slam er krav til selvkost hjemlet i lov.

Etterkalkylene er vurdert opp mot regnskapsopplysninger fra kommunens regnskap og forutsetninger etterkalkylen for øvrig bygger på. Vi har kontrollert at benyttet kalkylerente er i henhold til kommunalbankens beregnede selvkostrente for 2023. Det er videre kontrollert at bruk og avsetning til selvkostfond er i henhold til kalkyler.

Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser skal regnskapsføres når det er rimelig sikkert at transaksjonen vil bli gjennomført (over 90 %), og forpliktelsen kan estimeres med tilstrekkelig pålitelighet.

Revisor har ikke fått kjennskap til eventuelle usikre forpliktelser med betydning for Gildeskål kommunes regnskap 2023.

Finansområdet

Finansområdet består av bankinnskudd, aksjer/andeler/utlån og gjeld med tilhørende inntekter og utgifter.

Bankinnskudd og gjeld er kontrollert og bekreftet mot ekstern dokumentasjon. Gildeskål kommune har betydelige plasseringer i aktiv forvaltning. Årets beholdningsendring og urealisert gevinst er bekreftet med kontroll mot dokumentasjon fra forvalterne. Når det gjelder utlån har revisor kommentert to utlån på til sammen 1,8 mill. kr fra henholdsvis 2012 og 2015. Begge lånene er uten innbetalinger siden de ble gitt. Vi har gitt tilbakemelding om at lånene må vurderes i forhold til nedskrivning.

Minimumsavdrag

Kommunelovens § 14-8 1. ledd stiller krav til størrelsen på kommunens årlige avdrag på lån til investeringer. Etter kommunelovens bestemmelser skal kapitalslit i form av årlige avskrivninger inngå i brutto driftsresultat, men utlignes før en kommer fram til netto driftsresultat. Det følger imidlertid av kommunelovens bestemmelser at det skal utgiftsføres avdrag som samsvarer med løpende verdiforringelse på avskrivbare anleggsmidler som bygninger, maskiner, transportmidler osv., også omtalt som kapitalslit. Loven stiller krav til hvordan minimumsavdrag skal beregnes. Revisor har kontrollert og fått bekreftet at Gildeskål kommune har betalt tilstrekkelig avdrag på sine investeringslån til å tilfredsstille lovens krav. For 2023 er det betalt til sammen 25,5 mill. kr i avdrag på lån til investeringer. Minimumsavdrag er beregnet til 13,0 mill. kr.

Noteopplysninger

Revisor har kontrollert at regnskapet inneholder noteopplysninger i tråd med regnskapsforskriftens §§ 5-10 til 5-15., og konkludert at alle pliktige noter er med i regnskapet. Vi har likevel påpekt enkelte mangler i forhold til innholdet i notene. Manglene anses ikke som vesentlig i forhold til leserens forståelse av regnskapet.

Kommunedirektørens årsberetning

Presentasjonen i kommunedirektørens årsberetning er kontrollert mot hovedtall i årsregnskapet. Videre er det kontrollert og bekreftet at lovpålagte opplysninger er tatt med. Når det gjelder redegjørelse om vesentlige budsjettavvik vises det til eget punkt nedenfor.

Særattestasjoner

- **Momskompensasjonsordningen**
Revisjonen har kontrollert og attestert på 6 terminer for skattemeldingen for momskompensasjon for 2023. Revisjonens merknader i forbindelse med disse kontrollene har blitt tatt til følge og feil har blitt løpende korrigeret. Totalt er det attestert kompensasjon for 34,5 mill. kr i 2023.
- **Finansreglement**
Gildeskål kommune har egen finansrapportering pr. tertial samtidig med ordinær tertialrapportering. Revisor har avgitt revisoruttalelse til rapporteringen for 1. og 2. tertial 2023. Det er ikke påpekt avvik i forhold til finansreglements bestemmelser.

Øvrige særattestasjoner

Revisjonen har videre gjennomført kontroller i forbindelse med revisjonsuttalelser ihht ISRS 4400 – Avtalte kontrollhandlinger vedrørende:

- Tilskudd ressurskrevende tjenester
- Kontroll rapportering antall psykisk utviklingshemmede
- Tilskudd Husbanken energiøkonomiserende tiltak i eide boliger
- Skjønnsmidler prosjekt «Gildeskålbarna»
- Skjønnsmidler prosjekt «Smittevern i kommunehelsetjenesten
- Skjønnsmidler Personalnettverk

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har gjennomført en forenklet etterlevelseskontroll av vesentlige budsjettavvik etter God kommunal revisjonsskikk RSK 302 for å kunne avgi en uttalelse med moderat sikkerhet, i forbindelse med Gildeskål kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Jonny Riise

Jonny Riise
oppdragsansvarlig revisor

Analyse av årsregnskap, årsberetning og økonomisk internkontroll. Gildeskål kommunes årsoppgjør 2023. Sjekkliste for kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap/årsberetning.

1) Vurdering av årsregnskap/årsberetning				
Tema	Spørsmål	Trafikklysvurdering	Informasjon/kilder	
Innholdet i revisjonsberetningen	Foreligger det anmerkninger fra revisor i revisjonsberetningen? • Er den ren (ordinær) eller har den forbehold? • Hvordan forklares forbeholdene?	Ren beretning	Revisjonsberetningen	
Årsregnskapet - Økonomiske tallstørrelser	Hva er størrelsen på • Netto driftsresultat?	Positivt kr 25.741.892	Årsregnskapet – skjema økonomisk oversikt drift Revisjonsberetningen Økonomisk oversikt drift, linje 24	
Usikre poster/forpliktelse som ikke er regnskapsført	Foreligger det fremtidige forpliktelser som innebærer at deler av regnskapsførte disposisjoner «reelt» sett allerede er bundet opp?	Ingen spesielle forhold omtalt.	Noter i regnskapet – ofte benevnt som «ikke regnskapsførte forpliktelser» og «usikre forpliktelser» Informasjon fra kommuneadvokaten om tvister/rettsaker Forespørre revisor ved orienteringer om behandling av usikre poster	
Spesielle resultatposter i året som krever omtale og som har påvirket årets regnskap	Er årets resultat påvirket av periodiseringsfeil/spesielle avsetninger? Er årets resultat påvirket av ekstraordinære inntekter/utgifter?	Ingen spesielle forhold omtalt. Fra årsberetning: Selv om resultatene totalt sett for 2023 er positive viser analysene at kommunen har en løpende drift som er for høy, og en er avhengige av «ekstrainntekter» fra havbruksfond, finansinntekter og fondsbruk for å oppnå positive resultater.	Noter i regnskapet Årsberetningen Forespørsel til kommunedirektør/økonomisjef Forespørsel til revisor	
Spesielle poster som revisjonen har hatt vanskeligheter med å revidere	Er det poster som revisor mener er usikre og/eller som har vært vanskelig å vurdere/revidere?	Ingen spesielle forhold omtalt.	Forespørsel til revisor	
Størrelsen på korrigerende feil og ikke-korrigerende feil	Hvor store beløp utgjør korrigerende feil og ikke-korrigerende feil?	Ingen spesielle forhold omtalt.	Forespørsel til revisor	
2) Finansielle måltall. Vurdering av økonomisk bærekraft				
Tema	Spørsmål	Trafikklysvurdering	Informasjon/kilder	
Netto driftsresultat	Netto driftsresultat (korrigert) i % av brutto driftsinntekter sammenlignet mot vedtatt handlingsregel.	Gildeskål kommune - Måltall	Årsregnskap/årsberetning. Måltall i henhold til vedtak i økonomi- og finansreglement sak 01/22, samt KØB-modell.	
		2023		7,65 % 2,00 %
		2022		2,75 % 2,00 %
		2021		4,03 % 2,00 %
		2020		7,97 % 2,00 %
		2019		3,33 % 2,00 %
		2018		0,90 % 2,00 %
Disposisjonsfond	Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter sammenlignet mot vedtatt handlingsregel.	Gildeskål kommune - Måltall	Årsregnskap/årsberetning. Måltall i henhold til vedtak i økonomi- og finansreglement sak 01/22, samt KØB-modell.	
		2023		21,2 % 8,00 %
		2022		18,6 % 8,00 %
		2021		19,0 % 8,00 %
		2020		17,2 % 8,00 %
		2019		12,4 % 8,00 %
		2018		13,4 % 8,00 %
Gjeldsgrad	Gjeldsgrad (langsigte rentebærende gjeld) i % av brutto driftsinntekter sammenlignet mot vedtatt handlingsregel.	Gildeskål kommune - Måltall	Årsregnskap/årsberetning. Måltall i henhold til vedtak i økonomi- og finansreglement sak 01/22, samt KØB-modell.	
		2023		89,97 % 75,00 %
		2022		88,07 % 75,00 %
		2021		97,15 % 75,00 %
		2020		91,00 % 75,00 %
Gjeldsbelastning	Gjeldsbelastningen på driften - avdragsutgifter i % av brutto driftsinntekter sammenlignet mot lovens krav til minsteavdrag	Faktisk betalt vs Lovkrav (minimumsavdrag)	Årsregnskap/årsberetning. Note 9. Lovkrav= minste lovlige avdrag etter kommuneloven §14-18.	
		2023		MNOK 25.518 MNOK 13.029
		2022		MNOK 13.422 MNOK 11.857
		2021		MNOK 11.955 MNOK 11.326
		2020		MNOK 10.702 MNOK 9.662
		2019		MNOK 9.272 MNOK 7.880

Avkastning på finansielle instrument	2/3 deler av årlig avkastning på disposisjonsfondet	Gildeskål kommune	Årsregnskap/årsberetning. Måltall i henhold til vedtak i økonomi- og finansreglement sak 01/22: 2/3 deler av årlig avkastning på disposisjonsfondet.
	2023	Det er avsatt 23,9 mnok til disposisjonsfond i 2023. Det er inntektene fra havbruksfondet (7,3 mnok) og 2/3 deler av avkastning på finansielle instrument (16,6 mnok).	
	2022	Ikke gjennomført i 2022 da kommunen hadde tap på finansielle instrumenter.	
	2021	Det er avsatt 26,2 mnok til disposisjonsfond i 2021. Det er inntektene fra havbruksfondet (12,95 mnok) og 2/3 deler av avkastning på finansielle instrument (13,18 mnok).	
	2020	Det er avsatt 31,8 mnok til disposisjonsfond i 2020. Det er inntektene fra havbruksfondet (24 mnok) og 2/3 deler av avkastning på finansielle instrument (7,8 mnok).	
Avkastning på finansielle instrument	1/3 del av årlig avkastning på ubundet investeringsfond	Gildeskål kommune	Årsregnskap/årsberetning. Måltall i henhold til vedtak i økonomi- og finansreglement sak 01/22: 1/3 del på ubundet investeringsfond
	2023	Avsatt 4,2 MNOK til ubundet investeringsfond	
	2022	Ikke gjennomført i 2022 da kommunen hadde tap på finansielle instrumenter.	
	2021	Det ble avsatt 1/3 av avkastningen på finansielle instrument (6,59 mnok) og det ble brukt 0,86 mnok til investeringer i 2021.	
	2020	Det ble avsatt 1/3 av avkastningen på finansielle instrument (3,9 mnok) og det ble brukt 4,9 mnok til investeringer i 2020.	
Likviditet. Betalingsevne.	Likviditetsgrad 1 sammenlignet mot norm og egne måltall (dersom det foreligger)	Gildeskål kommune - Måltall	Fra årsregnskap/årsberetning: Likviditetsgrad 1 = OM/KG og dette forholdet bør være >2
	2023	9,45 2,00	
	2022	9,63 2,00	
	2021	10,45 2,00	
	2020	11,42 2,00	
	2019	9,39 2,00	
	2018	9,89 2,00	
Likviditet. Betalingsevne.	Likviditetsgrad 2 sammenlignet mot norm og egne måltall (dersom det foreligger)	Gildeskål kommune - Måltall	Fra årsregnskap/årsberetning: Likviditetsgrad 2 = mest likvide OM/KG og dette forholdet bør være >1
	2023	7,84 1,00	
	2022	8,30 1,00	
	2021	8,86 1,00	
	2020	9,70 1,00	
	2019	7,87 1,00	
	2018	8,40 1,00	

3) Vurdering av økonomiforvaltningen og internkontrollen			
Tema	Spørsmål	Trafikklysvurdering	Informasjon/kilder
Økonomisk internkontroll	Er det rapportert/kommunisert vesentlige svakheter i den økonomiske internkontrollen som bør komme kommunestyret til kunnskap?	Ingen spesielle forhold omtalt av revisjonen.	Revisjonsberetning Nummererte brev fra revisor Revisjonsbrev, årsoppgjørnotat fra revisor Presentasjoner fra revisor i kontrollutvalget
Bevilgningskontroll (Budsjettavvik)	Revisor skal i den ordinære regnskapsrevisjonen også uttale seg om vesentlige budsjettavvik. Revisor sin kontroll på dette området rapporteres som egen uttalelse (RSK 3022).	Revisjonen har gjennomført en forenklet etterlevelseskontroll av vesentlige budsjettavvik etter God kommunal revisjonsskikk RSK 302 for å kunne gi en uttalelse med moderat sikkerhet, enten det skyldes beløpsmessige avvik, eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. Årsberetningen inneholder etter revisors vurdering tilstrekkelige kommentarer om vesentlige budsjettavvik.	Revisoruttale vedr vesentlige budsjettavvik (RSK 302 – forenklet etterlevelseskontroll)
Forvaltning av finansielle midler og gjeld uten vesentlig finansiell risiko	Er finans- og gjeldsforvaltningen innenfor regelverket? • plassering av midler • andel fastrentelån • andel sertifikatlån Hva er størrelsen på sertifikatlån, og hvilken risiko utgjør størrelsen på lånene?	Gildeskål kommune har egen finansrapportering pr. tertial samtidig med ordinær tertialrapportering. Revisor har avgitt revisoruttalelse til rapporteringen for 1. og 2. tertial 2023. Det er ikke påpekt avvik i forhold til finansreglementets bestemmelser.	Kommunens finansreglement Finansrapport
	Utlån	Når det gjelder utlån har revisor kommentert to utlån på til sammen 1,8 mill. kr fra henholdsvis 2012 og 2015. Begge lånene er uten innbetalinger siden de ble gitt. Revisor har gitt tilbakemelding om at lånene må vurderes i forhold til nedskrivning.	
Betalingsforpliktelser	Har revisor rapportert/kommunisert vesentlige svakheter når det gjelder innfrielse av betalingsforpliktelser ved forfall?	Ingen spesielle forhold omtalt av revisjonen.	
Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger (bokføring)	Har revisor rapportert/kommunisert vesentlige svakheter når det gjelder registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger, som bør komme kommunestyret til kunnskap?	Ingen spesielle forhold omtalt av revisjonen.	

	Behandling av merverdiavgift og mva. – kompensasjon. Har revisor utført utvidede kontroller på området, og hvilke funn er gjort?	Revisjonen har kontrollert og attestert på 6 terminer for skattemeldingen for momskompensasjon for 2023. Revisjonens merknader i forbindelse med disse kontrollene har blitt tatt til følge og feil har blitt løpende korrigert.	
	Lønn. Har revisor utført utvidede kontroller på området, og hvilke funn er gjort?	Lønnskostnader er kontrollert på stikkprøvebasis for å bekrefte om rutiner fungerer som forutsatt. Dette gjelder både for variabel og fastlønnsransaksjoner. Ingen spesielle funn er omtalt.	
	Balanseposter	Revisor har gitt tilbakemelding om at det enkelte balansekonti som ikke var tilfredsstillende avstemt og dokumentert ved avleggelse av regnskapet. Revisor har gitt tilbakemelding om flere bundne driftsfond som har stått med uforandret saldo over flere år. Samlet saldo på disse fondene utgjør 1,8 mill. kr. Pr 31.12.2023. Det er bedt om at disse fondene gjennomgås i 2024.	
Misligheter	Antall saker/meldinger varslet til kontrollutvalget fra revisor Er sakene fulgt opp og håndtert tilfredsstillende?	Ingen saker som har medført nummerert brev. Eventuelle uregelmessigheter er kommunisert til kontrollutvalget. Ja	Meldinger fra revisor til kontrollutvalget om misligheter Revisjonsberetning Nummerert brev fra revisor
Forenklet etterlevelseskontroller av økonomiforvaltningen	Hvilke(t) område(r) er kontrollert? Hva er essensen i revisor sine uttalelser på de aktuelle områdene som er kontrollert?	I 2023 har kontrollutvalget behandlet offentlige anskaffelser under terskelverdi. Revisors uttalelse ga ikke på det tidspunktet grunnlag for videre oppfølging fra utvalgets side.	Revisoruttalelser vedr etterlevelseskontroller med økonomiforvaltningen
Forvaltningsrevisjoner hvor fokus har vært økonomiforvaltning	Hvilke(t) område(r) er kontrollert? Hva er essensen i revisor sine uttalelser på de aktuelle områdene som er kontrollert?	Ingen forvaltningsrevisjoner som berører økonomiforvaltningen.	Rapporter fra forvaltningsrevisjon
Rettsaker/tvister kommunen har vært involvert i	Hvor mange tvister og hva skyldes de? Er det noen saker som er gjentakende og som kan skyldes svak internkontroll? I hvilken grad er rettsaker/tvister fulgt opp på en tilfredsstillende måte fra kommunen sin side?	Ingen saker omtalt.	Oppsummeringsbrev fra revisor
Annet		Revisor vil som en generell kommentar påpeke at samarbeidet med kommunens administrasjon fungerer meget bra. Påpekning av feil og forslag til forbedringer i rutiner blir imøtekommet på en konstruktiv måte.	Oppsummeringsbrev fra revisor Noteopplysninger Presentasjoner fra revisor i kontrollutvalget

4) Vurdering av ikke-økonomiske krav i årsberetningen			
Tema	Spørsmål	Trafikklysvurdering	Informasjon/kilder
Måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller innbyggerne	Vurdering av innholdet i årsberetningen opp mot kravet	Årsberetningens kap 10.Svært bra tabellarisk oppstilling med mål fra kommuneplanens samfunnsdel og kommentar til gjennomføring.	Årsberetningen
Tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard	Vurdering av innholdet i årsberetningen opp mot kravet	Tilstrekkelig beskrevet i årsberetningens kap 12.	Årsberetningen
Den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling	Vurdering av innholdet i årsberetningen opp mot kravet Hva kommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26	Tilstrekkelig beskrevet i årsberetningens kap 7.	Årsberetningen

5) Eventuelt andre forhold			
Tema	Spørsmål	Trafikklysvurdering	Informasjon/kilder
Kontrollutvalgets overordnede ansvar for kontroll med økonomiforvaltningen	Det er opp til kontrollutvalget selv å bestemme hva kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning skal inneholde. Verken loven eller forskriften stiller konkrete krav til hva uttalelsen skal inneholde, utover at den skal knytte seg til forhold i årsregnskapet eller årsberetningen og tilhørende revisjonsberetning. • Er det fremkommet andre forhold som bør komme kommunestyret til kunnskap?	Ingen spesielle forhold omtalt.	Oppsummeringsbrev fra revisor Noteopplysninger Presentasjoner fra revisor i kontrollutvalget

SAK 13/24

Tilrettelegging for funksjonshemmede og ivaretagelse av Råd for personer med funksjonsnedsettelse

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
19.04.2024

Vedlegg:

- Ingen

Bakgrunn:

Saken er satt på dagsorden i samsvar med vedtak i sak 36/23, kontrollutvalgets møte 01.12.2023.

Kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, er bedt om å møte for å gi en orientering om hvordan kommunen jobber med tilrettelegging for funksjonshemmede. Her tenkes universell utforming i bred forstand, både fysisk tilrettelegging til bygninger og eiendom, men også utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologi slik at kommunens tjenester kan nås av alle uavhengig av funksjonsnedsettelse. Det er også bedt om at orienteringen redegjør for hvordan Råd for personer med funksjonsnedsettelse ivaretas i planleggingen. Valg til dette organet er nedfelt i Kommuneloven §5-2, pkt e).

Det er i innstillingen lagt opp til at saken tas til orientering, men dersom utvalget ønsker det kan det utformes alternativt vedtak. Dette kan eksempelvis være om det anses behov for å gå videre med saken eller rapportere særskilt til kommunestyret.

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Røkland, 12. april 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 14/24

Rutiner for svar og henvendelser til kommunen

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
19.04.2024

Vedlegg:

- Ingen

Bakgrunn:

Saken er satt på dagsorden av kontrollutvalget selv etter vedtak i forrige møte.

Ut fra at saken er satt på dagsorden er kommunedirektøren, eller den kommunedirektøren bemyndiger, bedt om å møte i kontrollutvalget kl 11.00 for å gi en muntlig orientering om hvilke rutiner som kommunen har for å påse at henvendelser til kommunen blir besvart. Med henvendelser menes i denne sammenhengen alle henvendelser, både muntlige og skriftlige som rettes til postmottak og direkte til den enkelte saksbehandler, eksempelvis pr mail eller i postgang.

Kontrollutvalgets medlemmer kan også stille supplerende i tilknytning til orienteringen.

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Røkland, 12. april 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 15/24

Henvendelse om tilrettelegging av frisørvirksomhet på Gibos

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
19.04.2024

Vedlegg:

- Klipping på Gibos. U.off, jfr Offl §24, 2. ledd.

Bakgrunn:

Saken er satt på dagsorden etter avtale med utvalgets leder. Bakgrunnen er en henvendelse til kontrollutvalgets leder om hvordan kommunen legger til rette for frisørvirksomhet på sykehjemmet, Gildeskål Bo- og Servicesenter (Gibos). Henvendelsen og vedlegget er unntatt offentlighet, jfr Offentleglova §24, 2. ledd.

Frisørtjeneste er ikke en del av det kommunale tilbudet, heller ikke for beboere på sykehjemmet. Saken omhandler hvordan kommunen legger til rette for slik virksomhet, blant annet ved å stille lokaler på institusjonen til disposisjon.

Kommunedirektøren er kontaktet for å redegjøre for kommunens praksis. Siden henvendelsen er sent innkommet, har det ikke blitt bedt om skriftlig svar fra administrasjonen, men sekretariatet har fått muntlige opplysninger om at det har vært møtevirksomhet mellom aktørene. Kommunedirektøren eller den kommunedirektøren vil komme i kontrollutvalgets møte for å redegjøre for praksis og svare på spørsmål.

Forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Røkland, 12. april 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 16/24

Dialog med revisor

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
19.04.2024

Vedlegg:

- Ingen

Bakgrunn for saken:

Saken har bakgrunn i oppgaver kontrollutvalget er pålagt etter Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon:

- Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at*
- kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
  - regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor*
  - regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.*

Bestemmelsen retter seg mot revisors arbeid med regnskapsrevisjon, men revisors oppdrag omfatter i tillegg forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og ikke-lovpålagte kontroller med forvaltningen (mindre omfattende undersøkelser). Av denne grunn er det hensiktsmessig at revisor gir en bred orientering om status for sitt oppdrag, og at kontrollutvalget kan stille spørsmål, drøfte og gi innspill til revisor.

Utvalget skal i egne saker behandle revisors uttalelse til regnskap, rapporter fra forvaltningsrevisjon og fra eierskapskontroll, nummererte brev og revisors uttalelse til gjennomført etterlevelseskontroll. Tema utenom dette som naturlig hører med i utvalgets dialog med revisor vil være:

- Revisjonsplan, overordnet revisjonsstrategi (årlig)
- Revisors vurdering av egen uavhengighet (årlig)
- Status og funn ved gjennomføring av løpende regnskapsrevisjon. Status for gjennomføring av bestillinger innen forvaltningsrevisjon, eierskapskontroller og andre mindre omfattende undersøkelser

- Revisors valg av tema for etterlevelseskontroll og bakgrunn for valget
- Gjennomført kvalitetskontroll av revisor
- Revisors oppstartsmøte med administrasjonen

Til innværende møte er det ikke meldt inn særskilte skriftlige saker fra revisor, men det vil bli gitt en muntlig oppdatering om pågående arbeid og aktuelle saker.

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar dialog med revisor til orientering.

Røkland, 12. april 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SAK 17/24

Plan for forvaltningsrevisjon. Plan for eierskapskontroll. 2024-2027

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
19.04.2024

Vedlegg:

- a) Salten kontrollutvalgsservice, 10.04.2024. Risiko- og vesentlighetsvurdering Gildeskål kontrollutvalg 2024 - Grunnlagsdokument til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller perioden 2024-2027

Bakgrunn for saken:

I møte 23. august 2023, sak 21/23, behandlet kontrollutvalget sak om *Fremdriftsplan og innspill til ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2027*, med følgende vedtak:

1. *Gildeskål kontrollutvalg vedtar fremdriftsplan for utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller for perioden 2024-2027. Som grunn for planen skal det utarbeides en felles overordnet analyse av kommunens forvaltning og kommunens eierskap basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Arbeidet utføres av kontrollutvalgsekretariatet.*
2. *Sak med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller fremmes kontrollutvalget første kvartal 2024.*
3. *Kontrollutvalget har diskutert innspill til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller i perioden 2024-2027. Kontrollutvalgsekretariatet utformer oppsummeringsnotat basert på innspill i møtet.*

Krav til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er beskrevet hhv i kommunelovens § 23-3 og §23-4. Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke områder det skal utføres forvaltningsrevisjoner og hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planene skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV). Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for kontroll.

Vedlagt saken er ROV utarbeidet av sekretariatet. Vurderingens kapittel 4 inneholder en risikovurdering av forvaltningen ut fra:

- Samfunnsperspektivet:
  - o Samfunnsplanlegging og næringsutvikling
  - o Miljø, klima og energi
  - o Beredskapsplaner og ROS-analyser
- Bruker- og tjenesteperspektivet:
  - o Vurderinger for 16 ulike tjenestemråder: herunder oppvekst, kultur, helse, omsorg og tekniske tjenester.
- Organisasjonsperspektivet:
  - o Organisering, styring og ledelse
  - o Internkontroll og kvalitetssikring
  - o Økonomistyring
  - o Offentlige anskaffelser
  - o Personalforvaltning. Kompetanse/rekruttering.
  - o IKT, digitalisering, personvern, arkiv og saksbehandling
  - o Arbeidsmiljø

I vurderingens kapittel 5 er det en risikovurdering av kommunens eierskap. Det er gitt en særlig vurdering av selskap der det anses å være en viss risiko og/eller vesentlighet.

Tematikken og eierskapene er vurdert med tanke på risiko, gradert etter følgende fargeskala: Grønn – lav risiko Gul – middels risiko Rød – høy risiko. Basert på vurderingene, gis det i kapittel 6 endelige anbefalinger for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller i perioden.

Vurdering:

I kontrollutvalgets møte legges det opp til en bred gjennomgang av ROV, og at innspill fra kontrollutvalget deretter danner grunnlag for innstilling til kommunestyret for Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for eierskapskontroll for perioden 2024-2027. Dersom kommunestyret godkjenner planene, kan kontrollutvalget bestille ny forvaltningsrevisjon og / eller eierskapskontroll i neste møte.

Forslag til vedtak er i utgangspunktet i prioritert rekkefølge og det er forsøkt å fordele temaene ut over avdelingene slik at det blir en jevn fordeling med tanke på ressursbelastning. Det er i utgangspunktet (gitt de budsjettforutsetningene som i dag), midler til å gjennomføre ca én forvaltningsrevisjon i løpet av året. Man kan derfor ikke påregne at alle temaene rent faktisk blir gjennomgått, men det anses hensiktsmessig med flere alternativer slik at kontrollutvalget kan ha ei plukklister velge fra.

Konkret problemstilling for det enkelte prosjekt utformes av kontrollutvalget i egne prosjektplaner. Der som det er hensiktsmessig å samordne prosjekter med flere kommuner, kan dette gjøres i samråd med revisjonen.

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Risiko- og vesentlighetsvurdering tas til orientering.
2. Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027 med følgende prioriterte tema for forvaltningsrevisjon:

- 1) Grunnskole
  - 2) Internkontroll
  - 3) Barnevern
  - 4) Kompetanse/rekruttering
  - 5) Næringsutvikling
  - 6) Varsling
  - 7) Flyktningtjenesten
3. Kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til Plan for eierskapskontroll 2024-2027 med følgende prioriterte tema/ eierskap:
- 1) Salten Brann IKS
4. Kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planene, samt til å kunne definere og avgrense konkrete prosjekter innenfor de utvalgte områdene.

Røklund, 12. april 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Gildeskål kontrollutvalg

2024

Grunnlagsdokument til plan for forvaltningsrevisjon
og eierskapskontroller perioden 2024-2027

Innhold

1. INNLEDNING	4
1.1 FORMÅL OG SENTRALE LOVBESTEMMELSER	4
1.2 RISIKO	4
1.3 VESENTLIGHET	5
2. METODE	6
2.1 INFORMASJONSGRUNNLAG	6
2.2 METODE FOR RISIKOVURDERING	8
3. GENERELT OM KOMMUNEN	9
3.1 DEMOGRAFI	9
3.2 ORGANISERING	10
3.3 MÅL. KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL	10
3.4 ØKONOMI	16
4. RISIKOVURDERING AV FORVALTNINGEN	17
4.1 SAMFUNNSPERSPEKTIVET	17
4.1.1 <i>Samfunnsplanlegging og næringsutvikling</i>	17
4.1.2 <i>Miljø, klima og energi</i>	17
4.1.3 <i>Beredskapsplaner og ROS-analyser</i>	18
4.2 BRUKER- OG TJENESTEPERSPEKTIVET	18
4.2.1 <i>Barnehagesektoren</i>	18
4.2.2 <i>Skole, SFO og voksenopplæring</i>	19
4.2.3 <i>Kultur, idrett, tros- og livssynssamfunn</i>	20
4.2.4 <i>Flyktningtjenesten</i>	21
4.2.5 <i>Barnevern</i>	22
4.2.6 <i>Helsetjenester</i>	23
4.2.7 <i>Rus og psykisk helsearbeid</i>	23
4.2.8 <i>Hjemmetjeneste og institusjonsomsorg</i>	24
4.2.9 <i>Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester</i>	25
4.2.10 <i>Bygg- og eiendomsforvaltning</i>	25
4.2.11 <i>Vann og avløp</i>	26
4.2.12 <i>Renovasjon</i>	26
4.2.13 <i>Brann og feiing</i>	27
4.2.14 <i>Byggesak, kart og oppmåling</i>	28
4.2.15 <i>Veier, parker og idrettsanlegg</i>	28
4.2.16 <i>Landbruk og natur-/viltforvaltning</i>	29
4.3 ORGANISASJONSPERSPEKTIVET	29
4.3.1 <i>Organisering, styring og ledelse</i>	29
4.3.2 <i>Internkontroll og kvalitetssikring</i>	30
4.3.3 <i>Økonomistyring</i>	30
4.3.4 <i>Offentlige anskaffelser</i>	31
4.3.5 <i>Personalforvaltning. Kompetanse/rekruttering</i>	32
4.3.6 <i>IKT, digitalisering, personvern, arkiv og saksbehandling</i>	32
4.3.7 <i>Arbeidsmiljø</i>	33
4.4 OPPSUMMERING	35
5. RISIKOVURDERING AV KOMMUNENS EIERSKAP	37
5.1 OM EIERSTYRING	37
5.2 PROBLEMSTILLINGER I EN EIERSKAPSKONTROLL	37
5.3 GILDESKÅL KOMMUNES EIERSKAPSMELDING OG EIERSKAP	38
5.4 OPPSUMMERING	42
6. KONKLUSJON. SAMLET VURDERING	43

6.1	ANBEFALTE OMRÅDER FOR FORVALTNINGSREVISJON	43
6.2	ANBEFALTE OMRÅDER FOR EIERSKAPSKONTROLL	43

1. Innledning

Gildeskål kontrollutvalg har i sak 21/23 satt i gang innledende arbeid med plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller for perioden 2024-2027. Som grunn for planen skal det utarbeides en felles overordnet analyse av kommunens forvaltning og kommunens eierskap basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Analysen er gjort av Salten Kontrollutvalgsservice.

1.1 Formål og sentrale lovbestemmelser

Det fremgår av kommuneloven at kontrollutvalget skal sørge for at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunes virksomhet, og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Formålet med denne risiko- og vesentlighetsanalysen er å gi kontrollutvalget og kommunestyret et overordnet verktøy for å velge områder innen kommunens virksomhet som det kan være hensiktsmessig å sette spesielt fokus på, ved å gjennomføre forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden, dersom eventuell årlige gjennomgang avdekker behov for justeringer.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Som for forvaltningsrevisjon skal kommunestyret utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap, med sikte på å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll. Også denne planen skal vedtas av kommunestyret.

1.2 Risiko

En kommune vil i stor grad utsettes for risiko på bakgrunn av to faktorer;

- at kommunen skal levere en type tjeneste, eller et sett av tjenester.
- kommunens valg av måte å organisere, produsere og levere tjenestene på.

Utgangspunktet for risikovurderingen er en erkjennelse av at uønskede hendelser – risikofaktorer – kan inntreffe og true måloppnåelsen. Risikovurdering er sammensatt av to elementer:

- Konsekvens dersom risikofaktoren inntreffer
- Sannsynlighet for at risikofaktoren inntreffer

Vurderingen av hvorvidt risikoen er høy/middels/lav avhenger derfor av hvordan en vurderer konsekvensene av, og sannsynligheten for at en gitt situasjon inntreffer eller utvikler seg. Dersom konsekvensene antas å bli store, samtidig som det er en stor sannsynlighet for at en situasjon blir en realitet, vurderes risikoen til å være høy. Motsatt vil risikoen vurderes som lav i tilfeller der en situasjon bare vil få mindre konsekvenser, samtidig som det er lite trolig at den aktuelle situasjonen skal oppstå.

Videre er det nyttig å ta hensyn til eventuelle tiltak som kommunens ledelse har satt i verk for å redusere muligheten for at risikofaktorene som kan true måloppnåelsen skal inntreffe, og redusere virkningene dersom risikofaktoren likevel slår til. Det derfor nødvendig å ha kjennskap til de styrings- og kontrolltiltakene som er etablert i kommunen, og vurdere i hvor stor grad disse fungerer risikoreducerende i forhold til konsekvensen av og sannsynligheten for at uønskede hendelser inntreffer. Tiltakene kan være av ulik karakter. Det kan være etablert interne rutiner som vil føre til at feilsituasjoner oppdages og rettes på et tidlig tidspunkt før skade oppstår. Det kan være satt i verk tiltak som bidrar til at konsekvensen blir mindre dersom risikofaktoren slår til – for eksempel ved at risikoen er delt med flere, som ved forsikring.

De styrings- og kontrolltiltakene som etableres for å sikre at virksomheten når sine mål, kan kategoriseres på følgende måte:

- Informasjon og kommunikasjon – eks forankring av vedtatte mål blant medarbeiderne og informasjon til medarbeidere om utvikling i organisasjonen
- Overvåking/oppfølging – eks medarbeiderundersøkelser, innbyggerundersøkelser, rapportering gjennom styringssystem
- Kontrollaktiviteter – eks attestasjon og anvisning, rutiner, vedtaksoppfølging

Ut fra kjennskap til styrings- og kontrolltiltakene i organisasjonen vil vi få en oppfatning av hva som gjøres for å redusere risiko. Slik informasjon vil innvirke på om et forhold vurderes som viktige å se nærmere på eller ikke. Dersom ledelsen ser ut til å ha kontroll på risikoforholdene innen et gitt område, og har iverksatt tiltak for å redusere risiko, kan det tilsa at dette området behøver mindre oppmerksomhet fra kontrollutvalgets side. Omvendt kan kunnskap om risikoforhold som ledelsen ikke har fokus på, tilsa større oppmerksomhet fra kontrollutvalget i deres planlegging av forvaltningsrevisjon.

1.3 Vesentlighet

Med vesentlighet mener vi i denne sammenheng en samlet vurdering av alvorsgraden i den trusselen som den enkelte risikofaktor representerer i forhold til kommunens måloppnåelse. Hvilken betydning vil det få dersom risikoen innen et gitt område blir en realitet i form av et faktisk avvik – hvor ille er det?

Dersom en har vurdert risikoen innen et gitt område til å være høy, samtidig som en vet at ledelsen ikke har iverksatt tiltak for å redusere risiko, og at det vil få stor negativ betydning dersom situasjonen blir en realitet, er det grunn til å vurdere området som vesentlig. Vesentlighet, det vil si hva som har størst (negativ) betydning kan vurderes ut fra ulike perspektiver, og vesentlighetsgraden avhenger av hvilket perspektiv en ser situasjonen ut fra. Virksomheten som drives i kommunene er omfattende og involverer mange ulike aktører med til dels ulike interesser i kommunens virksomhet. Ulike aktører med ulike ståsteder kan ha svært ulike oppfatninger av hva som er vesentlig – for hvem er det ille?

Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering peker på at det er svært vanskelig, om ikke umulig, å måle ulike sektors og virksomhetsområders vesentlighet opp mot hverandre. Det er anbefalt å ikke prøve å måle hva som er viktigst av for eksempel skole, eldreomsorg, vann og avløp og kultur, eller å rangere de ulike områdenes vesentlighet. Analysen bør imidlertid bidra til at områder som anbefales for forvaltningsrevisjon er vesentlige, men ikke nødvendigvis de mest vesentlige. I tillegg bør den bidra til at en tilstrekkelig bred del av kommunens virksomhet over tid blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.

I vår analyse rangerer vi ikke områder etter vesentlighet. I risikovurderingen legger vi vekt sannsynlighet for manglende måloppnåelse og regeletterlevelse, eller lav produktivitet, og i denne vil elementer av vesentlighetsbegrepet inngå.

2. Metode

Lovteksten gir ingen konkrete føringer på hva en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) skal være, eller hvordan den skal gjennomføres, bortsett fra at hensikten er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Forskrift om kontrollutvalg og revisjon gir heller ikke nærmere føringer. I lovforarbeidene framgår det at risiko- og vesentlighetsvurderinger innebærer å vurdere hvilke områder av kommunens virksomhet eller i hvilke selskaper det er risiko for vesentlige avvik, og hvor alvorlige konsekvenser disse avvikene vil kunne få. Det framgår videre at risiko- og vesentlighetsvurderingen er grunnlaget for å vurdere temaer, antall forvaltningsrevisjoner og når de skal utføres.

Dette kapitlet beskriver innhentet dokumentasjon og metode for gjennomføring av risiko og vesentlighetsvurdering av Gildeskål kommune. I hovedsak har sekretariatet støttet seg på «Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering» utarbeidet av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) av 03.12.2019, og som gir anbefalinger for hva en ROV kan inneholde.

2.1 Informasjonsgrunnlag

ROV må være tilstrekkelig til å identifisere risiko for mangler eller avvik og til å legge grunnlag for beslutningen om, og eventuelt på hvilke områder, det skal iverksettes revisjon. Hvor bredt en skal søke informasjon, bør gjøres på bakgrunn av en avveining mellom tidsbruk, om det er forhold som det er viktig å belyse ekstra grundig, og hvilke ressurser en har tilgjengelig. Kommunens planverk, politiske vedtak, reglementer, retningslinjer og prosedyrer er sentrale dokumenter. Kontakt med administrasjon og politikere vil også kunne gi vesentlig informasjon, samt erfaringer fra tidligere kontroller og tilsyn.

Dokumentasjon fra kommunen

I denne risiko- og vesentlighetsanalysen har vi benyttet styringsdokumenter fra Gildeskål kommune. Den overordnede analysen vil i hovedsak basere seg på kommuneplan og handlingsprogram, årsberetning, men også andre kilder er benyttet for innhenting av informasjon, slik som regnskap og kommunens nettsider.

Spørreundersøkelse

Sommeren 2023 ble det sendt ut en spørreundersøkelse til kommunedirektør, ordfører og representant fra opposisjonen (representant i Salten regionråd). I undersøkelsen ble kommuneledelsen invitert til å ta stilling til områdene som er beskrevet under de 4 perspektivene / delkapitlene i rapportens kapittel 4-5. Spørsmålstillingen var rettet mot risiko og vurdering av hvor stor grad det var fare for manglende måloppnåelse for de ulike sektorene med gradering lav- middels og høy risiko. Hensikten med undersøkelsen var å invitere sentrale personer fra kommuneledelsen til å gi innspill til eventuelle risikoer og sårbarheter og slik gi muligheten for aktuelle tema til ny plan.

Ettersom undersøkelsen var rettet mot få personer velger vi av personvern hensyn å ikke gjengi svarene i dette dokumentet, men heller kommentere særskilt i delkapitlene der det i besvarelsene er pekt på spesielle områder. Undersøkelsen som ble gjennomført fikk en svarprosent samlet på 67 %.

Kontrollutvalget og revisjonens kunnskap og erfaring fra tidligere arbeid med kommunen

I denne analysen bygger vi på erfaringer og funn fra tidligere gjennomførte forvaltningsrevisjoner, undersøkelser, selskapskontroller, samt erfaringer og funn fra regnskapsrevisjon.

Tilsvarende undersøkelse som ble sendt kommuneledelsen ble også kollektivt gjennomgått av kontrollutvalget i eget møte. Basert på denne diskusjonen ble det utformet et oppsummeringsnotat over avtroppende kontrollutvalgs innspill til ROV og ny plan. På samme måte som

spørreundersøkelsen, trekkes innspillene frem i delkapitlene der det er relevant.

Nasjonale trender for forvaltningsrevisjon

Noen tjenesteområder får større fokus fra kontrollutvalgene. Ved å gjøre en enkel analyse av gjennomførte forvaltningsrevisjoner som er publisert gjennom NKRFs forvaltningsrevisjonsregister kan man få et bilde av nasjonale trender. Her er en stor andel av forvaltningsrevisjonsrapporter i kommunal sektor i Norge samlet, og kategorisert i; tjenesteområde, tema, hovedfokus og fokusområde.

KOSTRA og Kommunebarometeret

KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) er lovpålagt innrapportering fra kommunene til Statistisk Sentralbyrå og gir styringsinformasjon om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i landets kommuner. Det finnes tall om f.eks. pleie- og omsorgstjenester, barnehagedekning og saksbehandlingstid, og man kan sammenligne kommuner med hverandre, med regionale inndelinger og med landsgjennomsnittet.

Avvik fra sammenlignbare grupper kan ha flere årsaker. Det er viktig å være klar over at KOSTRA-tall alene ikke er egnet for å benyttes som grunnlag til å gjøre konklusjoner, men kan gi implikasjoner for nærmere undersøkelser. Dersom kommunens ressursbruk innen et område er lavere enn sammenlignbare grupper, kan dette bety at kommunens tjenester ikke er i samsvar med lov og forskrifter eller kommunens egne vedtak. Dette kan i sin tur medføre at innbyggernes behov ikke fullt ut ivaretas. På den annen side kan nevnte forhold også innebære at ressursene er bedre utnyttet i kommunen enn i sammenlignbare grupper. En kommunes ressursbruk innenfor et område kan også avhenge av politiske prioriteringer av det enkelte område. Et sikrere svar på hva avvik i ressursbruk reelt sett bunner i, vil kreve en grundigere gjennomgang av angjeldende områder.

Som en forlengelse av KOSTRA-tallene har vi valgt å presentere kommunens rangering fra Kommunal rapport "Kommunebarometer". Dette er en sammenlikning av landets kommuner, basert på til sammen 151 nøkkeltall. Hensikten er å gi beslutningstakere – særlig lokalpolitikere – en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver. Tallene er i hovedsak hentet fra KOSTRA, med tillegg av offentlig statistikk fra SSB, Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning. Kommunebarometeret presenterer 12 ulike temaer: barnehage, kostnadsnivå, saksbehandling, barnevern, kultur, sosialtjenesten, grunnskole, miljø og ressurser, vann, avløp og renovasjon, helse, pleie og omsorg og økonomi. Totalt kommer kommunen på en 324. plass, men det er unike rangeringer for hver kategori.

Andre kilder

Åpenhetsindeksen er utarbeidet av Pressens offentlighetsutvalg, for å se på hvor åpne Norges kommuner er og hvor tilgjengelig informasjon er. Undersøkelsen har målt både hvor raske og korrekte kommunene er til å håndtere sine innsynskrav, og hvor tilgjengelig viktig informasjon, som journaler, dokumenter, informasjon og kontaktdata er på kommunenes nettsider.

Sabima er en miljøorganisasjon som jobber for å stanse tapet av naturmangfold. Sabima publiserer årlig gjennom Naturkampen.no en rangering av landets 356 kommuner etter 29 indikatorer som sier noe om hvordan kommunen ivaretar naturen. Hver indikator er basert på fakta fra kommunenes egne plankart, deres rapportering i KOSTRA, tall fra Miljødirektoratet, tall fra Fiskeridirektoratet og kommunenes svar på spørreskjema fra Sabima.

Tilsynsmyndigheter

Statsforvalteren har i oppgave å samordne det statlige tilsynet med kommunene og fylkeskommunene. Formålet med samordningen er å sikre at tilsynsbelastningen for enkeltkommuner ikke blir for stor, unngå dobbeltarbeid og lære av arbeid som allerede er gjort.

Fra 1. januar 2020 ble det tatt i bruk en ny nasjonal tilsynskalender hvor det finnes oversikter og rapporter over planlagte og gjennomførte statlige tilsyn og forvaltningsrevisjoner i kommuner og fylkeskommuner. Alle statlige tilsynsorgan plikter å registrere gjennomførte og planlagte tilsyn i dette registeret, så som Statsforvalteren selv, samt DSB, Kystverket, Mattilsynet, Arbeidstilsynet, Datatilsynet, Statens Kartverk, Helsetilsynet og Arkivverket. Sektorer og tematikk som er gjennomgått i nær fortid av andre tilsynsorgan bør unngås, men kan likevel, der det er funn som har relevans for videre undersøkelser, legges til vekt.

2.2 Metode for risikovurdering.

Som beskrevet rangeres ikke områder etter vesentlighet i tema for forvaltningsrevisjon. I risikovurderingen legges det vekt på sannsynlighet for manglende måloppnåelse og regeletterlevelse, og i denne vil vesentlighetsbegrepet inngå. Det er vurdert risiko knyttet til:

- Overholdelse av lover og bestemmelser (eksempelvis erfaringer fra tidligere tilsyn og revisjon)
- Måloppnåelse (eksempelvis kommunens årsberetninger)
- Økonomi og produktivitet (eksempelvis KOSTRA-data)

Er det for eksempel høy eller lav risiko knyttet til regeletterlevelse, produktivitet eller måloppnåelse innen opplæringsområdet?

Det finnes ikke en egen standard for hvordan man vekter risiko i denne sammenhengen. Noen velger å lage en score basert på ulike faktorer, men en slik score vil inneholde en stor grad av subjektiv vurdering. Sekretariatet har derfor valgt å ikke lage en tallscore, fordi det kan tolkes som en objektiv konklusjon på risiko. Så langt mulig har vi i denne ROVen forsøkt å benytte objektive data, eksemplvis KOSTRA-data i Kommunal Rapportens kommunebarometer til å gi en indikasjon av risiko, og her gradere risiko etter fargeskala:

Grønn – lav risiko   Gul – middels risiko   Rød – høy risiko

Også denne graderingen er til sist en subjektiv vurdering selv om det også ligger objektive data til grunn. KOSTRA-dataene kan likevel være en god indikator på en relativ måloppnåelse av anerkjente variabler.

3. Generelt om kommunen

Gildeskål er en kystkommune i Salten i Nordland. Tradisjonelt har kommunen og næringslivet vært preget av jordbruk, fiskeri og kraftutbygging, men i dag er havbruk største næring. Kommunen har spredt bebyggelse og nytter i stor grad tjenester og servicetilbud i Bodø som nærmeste by. Det var ingen endringer i kommunestrukturen i kommunereformen 2017-2020.

3.1 Demografi

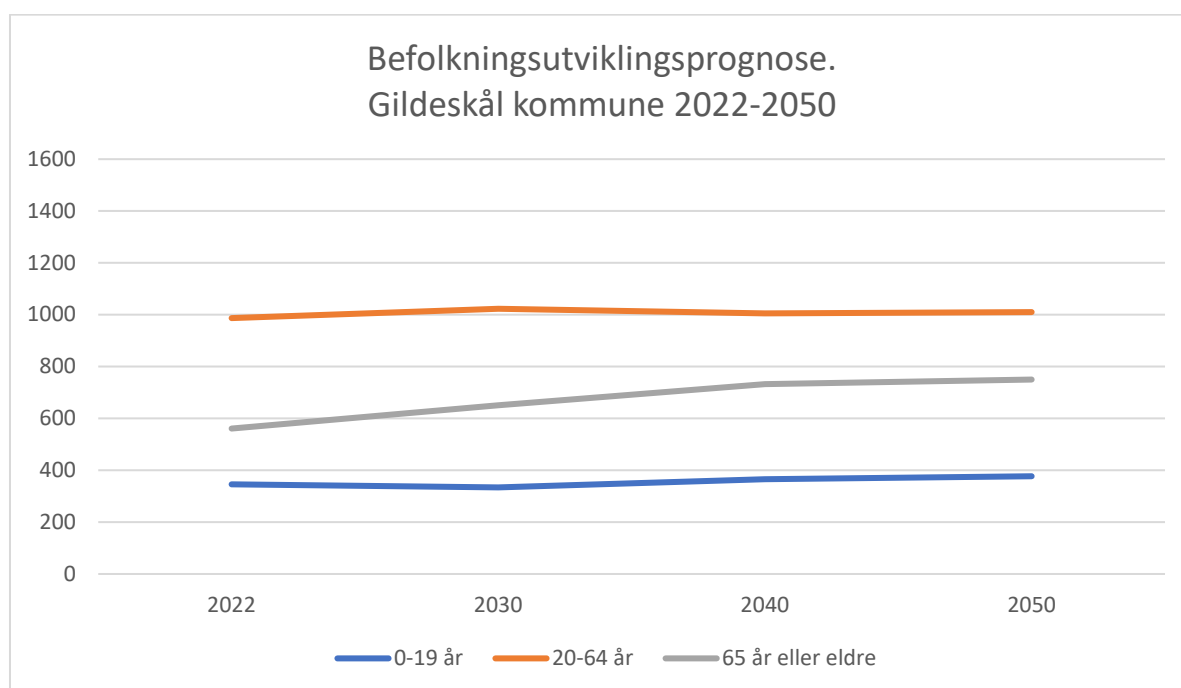
Statistisk Sentralbyrå (SSB) publiserer jevnlig regionale befolkningsframskrivinger med beregninger av hvordan befolkningen i Norges kommuner forventes å utvikle seg framover, gitt ulike forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, flytting, innvandring og utvandring. Det er tre overordnede kilder til usikkerhet i befolkningsframskrivingene: demografiske forutsetninger, modellspesifikasjon og offisiell statistikk. Den største usikkerheten er knyttet til de demografiske forutsetningene om framtidig fruktbarhet, dødelighet, innenlandsk flytting og inn- og utvandring.

SSB publiserer flere alternativer, med ulike kombinasjoner av forutsetninger om de demografiske komponentene på nasjonalt nivå. Alternativene beskrives med fire bokstaver som forteller hvilke forutsetninger som er brukt om: 1) fruktbarhet, 2) levealder, 3) innenlandske flyttinger og 4) innvandring. H = høy, M = medium og L = lav. Hovedalternativet, som presenteres her (MMMM), bruker mellomnivået for alle de fire komponentene.

Kilde: Statistisk Sentralbyrå, oppdatert 05.07.2022.

Framskrevet folkemengde 1. januar, etter region, alder, statistikkvariabel og år. 1838 Gildeskål.

		2022	2030	2040	2050
0-19 år	Hovedalternativet (MMMM)	346	334	365	377
20-64 år	Hovedalternativet (MMMM)	987	1023	1005	1010
65 år eller eldre	Hovedalternativet (MMMM)	561	651	732	750
SUM		1894	2008	2102	2137

Gildeskål kommune hadde pr 01.01.2022 en befolkning på 1.894 personer og ventes med middelalternativet å ha en folketilvekst på 12,8 % mot 2050. Den største veksten kommer innenfor aldersgruppen over 65 år, noe som innebærer at forsørgerbrøken utfordres, ved at det relativt sett blir færre personer i yrkesaktiv alder til å forsørge et økende antall eldre.

3.2 Organisering

Kommunedirektøren leder administrasjonen med 3 kommunalsjefer for henholdsvis Plan og samfunn, Helse og omsorg og Familie, oppvekst og kultur. I tillegg er det stabsfunksjoner for fellestjenester, personal og Nav.

Kommunen er deltager i fire interkommunale selskap (IKSer) med ulik grad av delegert myndighet: Salten kommunerevisjon, Iris Salten, Salten Brann og Helse- og miljøtilsyn Salten. Kommunen er også deltager i vertskommunesamarbeid og kommunale oppgavefelleskap.

3.3 Mål. Kommuneplanens samfunnsdel

Kommunen skal etter plan – og bygningsloven ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.

Kommunestyret vedtok kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2020-2032 i møte 19.10.2021 og som skal gi retningen for utviklingen i kommunen. Med utgangspunkt i Gildeskål kommunes visjon og verdier er det utarbeidet 22 hovedmål. Planen er bygd opp med visjon, fokusområder som inkluderer utvalgte bærekraftsmål, og for hvert fokusområde er det utarbeidet mål og strategier.

Fem fokusområder:

- Sammen skaper vi fremtiden- Denne delen viser hvordan vi vil jobbe for å nå målene sammen
- Like muligheter til gode liv for alle- Denne delen viser hvordan vi vil jobbe med menneskene
- Robuste tettsteder- Denne delen viser hvordan vi vil jobbe med stedene
- Et allsidig næringsliv- Denne delen viser hvordan vi vil jobbe med næringsutvikling
- På lag med naturen- Denne delen viser hvordan vi vil jobbe med natur og miljø

Sammen skaper vi fremtiden

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Helhetlig og kunnskapsbasert arbeid i kommuneorganisasjonen	<ul style="list-style-type: none"> - Samarbeide og arbeide tverrsektorielt - Ha felles forståelse, felles fokus og dra i samme retning - Tilrettelegge for medvirkning – og involveringsprosesser for alle innbyggere - Sikre at alle tjenestevirksomheter inkluderer og vektlegger folkehelse og FNs bærekraftsmål i sine planverk. Politiske saker skal vurderes ut fra bærekraftsmål. - Lage tydelige og målrettede planer gjennom prosesser basert på kunnskap og medvirkning - Ha fokus på å rekruttere, beholde og utvikle gode medarbeidere - Sikre robuste og levende kompetanseutviklingsplaner og rekrutteringsstrategier - Bestrebe høy formal- og realkompetanse og være konkurransedyktig i arbeidsmarkedet
Innbyggerne er stolte av kommunen sin	<ul style="list-style-type: none"> - Arbeide for økt stolthet og tilhørighet til Gildeskålsamfunnet og stimulere til positivt fremsnakk - Bidra til fellesskapet og frivillig arbeid - Skape grunnlag for menneskers mestring og trivsel
Kommunes medarbeidere skal ha fokus på omdømmebygging	<ul style="list-style-type: none"> - Ha kontinuerlig bevissthet på hvem vi er til for – innbyggerne - Løpende nyskaping og utviklingsarbeid skal være et bærende element innen all tjenesteproduksjon – for å være i takt med samfunnsutviklingen - Fokus på best mulig tjenesteleveranse og utnyttelse av ressurser innenfor eksisterende økonomiske rammer - Brukermedvirkning skal stå sentralt i tjenesteproduksjonen, gjennom brukerundersøkelser, informasjon og høringer blant innbyggerne
Gildeskål har et aktivt samfunnsliv og levende lokalmiljø	<ul style="list-style-type: none"> - Legge til rette for aktive lokaldemokrati - Ha et godt samspill mellom innbyggere, kommunen, frivillige og næringslivet - Ha en digital infrastruktur som er lett å bruke, og sikrer god samhandling og utveksling av informasjon mellom innbyggere og kommune
Gildeskål kommune skal ha et høyt arbeidsnærvær i kommunen	<ul style="list-style-type: none"> - Fokus på et levende planverk for å sikre et inkluderende arbeidsliv og tett oppfølging av medarbeidere både i forhold til det fysiske- og psykososiale arbeidsmiljøet i organisasjonen - Skape grunnlag for mestring og trivsel gjennom tilrettelegging, fleksibilitet og raushet - Fokus på den ansattes rolle som medarbeider og kulturbygger i egen kommune – samspill og medarbeiderskap - Arbeide for at alle som er ansatt i Gildeskål kommune og ønsker en hel fast stilling skal få det
Samarbeid på tvers av kommunegrenser	<ul style="list-style-type: none"> - Fremme samarbeid med nabokommuner for å styrke regiontankegangen, og stå sterkere som arbeidsmarked og næringsutviklingsarena

Like muligheter til gode liv for alle

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Alle skal oppleve hverdagsmestring, trygghet, tilhørighet og flere leveår med god livskvalitet, helse og trivsel.	<ul style="list-style-type: none"> – Prioritere forebygging, helsefremming og reduksjon av sosial ulikhet i helse og levekår – Sikre at alle innbyggere har en meningsfull hverdag og sosial støtte – Legge til rette for at folk tar sunne valg – Vektlegge innbyggernes egne ressurser og erfaringer – Jobbe for et inkluderende arbeidsliv og tilrettelagte arbeidsplasser – Skape trygge, attraktive og aktivitetsfremmende tettsteder og bomiljø – Utvikle helse- og velferdstjenester med fokus på likeverd, trygghet, stabilitet og forutsigbarhet – Forebygge skader, vold og ulykker i hjem, skole, fritid og i trafikken – Hindre utenforskap – Nulltoleranse for mobbing i hele Gildeskålsamfunnet
Alle skal ha en oppvekst der de opplever mestring, tilhørighet, inkludering og aktivitet.	<ul style="list-style-type: none"> – Sørge for at barn og unge utvikler ferdigheter til å håndtere morgendagens samfunn – Styrke foreldres mulighet til å gi barn en trygg og god oppvekst – Motvirke barnefattigdom og arvelig fattigdom gjennom å heve kompetanse og sysselsetting hos foreldrene – Sikre at barn og unge har fritidstilbud og møteplasser som fremmer glede, mestring, aktivitet og fellesskap – Jobbe for et inkluderende skole- og barnehagemiljø på tvers av tettstedene – Sikre tidlig innsats på tvers av tjenestene – Sikre at barn og unge har et godt tilbud innenfor psykisk helse – Jobbe for at alle barn og unge opplever mestring på skole og i barnehage – Arbeide for å sikre høy formalkompetanse i skoler og barnehager – Forebygge frafall i videregående skole – Styrke identitetsfølelse og stolthet blant elever, ansatte og foresatte for sin skole/barnehage – Framsnakke hverandre
Alle skal ha en verdig og trygg alderdom- <i>Leve hele livet</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Legge til rette for frivillighet, deltakelse og inkludering slik at eldre kan fortsette å være en ressurs for samfunnet også etter at de er ute av arbeidslivet – Legge til rette for å kunne bo hjemme så lenge som mulig – Sikre trygghet og forutsigbarhet i helsetjenester og servicetilbud – Sørge for møteplasser som fremmer aktivitet og sosial kontakt – Arbeide for høy formalkompetanse blant helsepersonell – Sørge for opplevelse av å bli hørt og tatt på alvor – Sikre god informasjon og mulighet for medvirkning – Legge til rette for valgfrihet i helse- og omsorgstjenestene – Legge til rette for universelt utformede turstier i nærmiljøet med merking, skilting og informasjon, samt fiskeplasser for personer med nedsatt funksjonsevne der dette er mulig – Sikre kulturtilbud og felles aktiviteter alle kan delta på – Øke kontakten mellom eldre og unge i kommunen

Robuste tettsteder

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Alle skal bo godt i rauser og aktive lokalsamfunn	<ul style="list-style-type: none"> – Tilgjengelighet for alle! Et viktig grunnlag for aktivitet, deltakelse og et inkluderende samfunn er universell utforming. Universell utforming bygger på prinsippet om at alle mennesker, så langt det lar seg gjøre, skal ha like muligheter til å benytte seg av produkter, bygg og uteområder. Hensynet til universell utforming skal ivaretas i alt kommunalt planarbeid. Tilbud og muligheter i kommunen skal synliggjøres både på nett og gjennom en god og tydelig skilting. Målet er tilgjengelighet for alle i alt vi gjør. – Fremme frivillighet og deltakelse ved å mobilisere lokalsamfunnenes ressurser med vekt på innbyggernes egne kompetanser og erfaringer – Planlegge og utvikle universelle grøntområder, friluftsområder og møteplasser som er tilgjengelige for alle – Åpne offentlige rom for variert bruk og skape møteplasser for økt utfoldelse, rekreasjon og sosialt fellesskap på tvers av alder, livssyn og etnisk bakgrunn – Sikre muligheter for friluftsliv og rekreasjon i nærområdet – Jobbe for økt opplevelse av fellesskap på tvers av tettstedene
Satse på sentrumsutvikling og tettstedssnær boligutvikling	<ul style="list-style-type: none"> – Sikre arealer som gir Gildeskål bedre utviklingsmuligheter – Fortetting av bebygde områder – Etablere gang- og sykkelveier i tettsteder for å øke trafiksikkerheten, fremme fysisk aktivitet og redusere bilkjøring – Etablere flere attraktive boligtomter som gjør det mulig å realisere bygging av eget hjem i Gildeskål
Gildeskål er et attraktivt sted å bo, spesielt for mennesker i etableringsfasen	<ul style="list-style-type: none"> – Legge til rette for boligutvikling slik at det er rom for befolkningsvekst – Gildeskål kommune skal, både som egen aktør og gjennom tilrettelegging og i samarbeid med private aktører, sikre et bredt og tilstrekkelig botilbud som treffer de ulike målgruppene – Det skal være boliger for alle livsfaser, i varierte og trygge bomiljø – Kommunen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet – Inkludere tilflyttere på arbeidsplassen og i lokalsamfunnet
Ha gode kultur- og fritidstilbud for alle innbyggere	<ul style="list-style-type: none"> – Legge til rette for lek, aktivitet, kulturtilbud, naturopplevelser og fritidstilbud for alle, med hovedfokus på barn og unge – Utvikle pilegrimsleden, Gildeskål kirkested og andre kulturmøteplasser – Informere og inkludere lokalbefolkningen i Gildeskål i kirkestedprosjektet – Stimulere til aktiv bruk av naturen og Låhko nasjonalpark
Ha en moderne infrastruktur, også digital, som er tilpasset innbyggernes behov	<ul style="list-style-type: none"> – Arbeide for et utvidet kollektivtilbud med større forutsigbarhet og samordning – Arbeide for gode og forutsigbare kollektivtilbud internt og ut av kommunen for alleinnbyggere, med særlig tilrettelegging for barn, unge, eldre og arbeidspendlere – Etablere gatelys på steder hvor folk oppholder seg – Systematisk arbeide for å ha en høy kvalitet på det kommunale vei- og veilysnettet – Ha moderne og godt utbygd strømmnett, mobilnett og internettforbindelse i hele kommunen – Helhetlig og koordinert infrastrukturbygging, som sikrer tilgang på rent vann og forsyningssikkerhet for strøm
Gildeskål er en trygg kommune med god beredskap mot uforutsette hendelser	<ul style="list-style-type: none"> – Samfunnssikkerhet og beredskap skal vurderes i alle virksomheter og planprosesser med kartlegging av risiko- og sårbarhet – Kommunen skal ha en oppdatert ROS-analyse – Kommuneorganisasjonen skal ha fokus på samfunnssikkerhet og beredskap gjennom beredskapsplaner, rutiner, kompetanseutvikling og årlige øvelser – Gjennom samarbeid skal kommunen planlegge og forberede beredskapstiltak for å kunne forebygge og håndtere enhver krise som kan oppstå i Gildeskål

Et allsidig næringsliv

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
Kommunen har arbeidsplasser med utgangspunkt i Gildeskåls naturlige fortrinn	<ul style="list-style-type: none"> - Legge til rette for de som ønsker å skape opplevelsesarbeidsplasser i Gildeskål - Arbeide for å styrke tjeneste- og servicearbeidsplasser spesielt rettet mot Gildeskåls fritidsbeboere - Aktivt støtte opp under de eksisterende kompetansemiljøene i kommunen - Satse på havbruk og fiskeri, aktive fiskerihavner - Satse på fornybar energi - Videreutvikle nærheten til Bodø og Meløy
Naturressursene i Gildeskål er bedre utnyttet i en næringslivssammenheng	<ul style="list-style-type: none"> - Låhko nasjonalpark som naturlig reiselivsmål - Gjøre Låhko nasjonalparks kvaliteter kjent både lokalt, regionalt og nasjonalt, gjennom å ta i bruk merkevare, logo og designmanual for Gildeskål som nasjonalparkkommune - Videreutvikle innfallsport til Låhko nasjonalpark fra Sundsfjord - Bruke merkevaren nasjonalparkkommune til lokal verdiskaping knyttet til tettstedene i kommunen - Etablere infrastruktur for sanitær, avfallshåndtering og parkering som imøtekommer behovene som følger med økt turisme
Kommunen har en tydeligere identitet, profilering og merkevarebygging for verdiskaping; spesielt innenfor reiselivsnæringen	<ul style="list-style-type: none"> - Utvikle Gildeskål kirkested til et fyrtårn for reiselivet, en «Reason to go» - Etablere en regional og nasjonal synlighet i turistinformasjon - Informasjon og skilting av attraksjoner, severdigheter og servicefunksjoner, spesielt langs kystriksveien - Fremme og stimulere til kreative samarbeid på tvers av ulike næringsgrener - Arbeide for et økt regionalt samarbeid om profilering
Etablere og videreutvikle innovative partnerskap mellom kommunen, næringslivet, forskningsmiljø og innbyggerne	<ul style="list-style-type: none"> - Utvikle politikk og virkemidler for gründerskap og næringsetablering - Understøtte innbyggere og næringslivets behov knyttet til positiv vekst og samfunnsutvikling, på en profesjonell og effektiv måte - Kommune og næringsliv skal ha økt bevissthet rundt sammenhengen mellom verdiskaping og bosetting, og samarbeide aktivt om levende lokalsamfunn - Informere elever ved videregående skole om jobber i kommunen
Ivareta ressursgrunnlaget og legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling i primærnæringene	<ul style="list-style-type: none"> - Ivareta natur- og kulturlandskaper samt produktiv jord og skog - Sikre areal- og naturgrunnlaget for beitenæringene, aktiv bruk av rovdyrhemmende tiltak

På lag med naturen

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det
<p>Fokus på utfordringer knyttet til klimaendringer og miljø</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Ha en god og samordnet arealplanlegging for reduserte klimautslipp – Ta hensyn til klimaendringer ved etablering av nye boligområder og infrastruktur – Ta i bruk miljøvennlige og egnede tekniske og digitale løsninger for styring av kommunens energiforbruk i bygg og lokal transport – Ivareta byrom og blågrønn infrastruktur med stier og turveier som sikrer naturverdiene, hensynta overvann og legge til rette for fysisk aktivitet og naturopplevelser for alle¹ – Legge til rette for ladestasjon for miljøvennlig transport – Gjøre det lettere å gå og sykle gjennom etablering av gang- og sykkelveier – Videreutvikling av avfalls- og kildesortering, og tilrettelegge for kildesortering i alle kommunale bygg – Kommuneorganisasjonen skal være miljøbevisst ved innkjøp av varer og tjenester – Tilrettelegge for å opprettholde og styrke lokal matproduksjon, og økt tilgjengelighet for lokale produkter – Se potensialet i eksisterende bygg som foretrukket alternativ framfor å bygge nytt
<p>En tydelig klima- og miljøpolitikk</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Kommunen som organisasjon skal være et miljøfyrtårn – Kommunen skal inspirere andre bedrifter til å bli miljøfyrtårn – Kommunen skal ha et levende og oppdatert planverk for klima og miljø – Kommunen skal ha fokus på reduksjon av klimagassutslipp i klima- og miljøplanen for å støtte opp om Norges klimamål mot 2030
<p>Sikre naturmangfoldet og kulturlandskapet</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Forvalte arealer på en forutsigbar måte – Bevare naturlige karbonlagre (dvs. myr og skog i vekst) der det ikke er landbruksinteresser – Bevare inngrepsfrie og sårbare områder – Ivareta naturmangfoldet med en føre-var-holdning til utsatte plante- og dyrearter, kretsløp og naturtyper – Sikre nærhet til naturen, tilgjengeliggjøre attraktive naturområder – Forhindre gjengroing av kulturlandskap – Verne kulturminner og kulturmiljøer, herunder steder det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til, slik at deres historiske verdier og bruksverdier aktiviseres i samtiden og for fremtidige generasjoner – Tilrettelegge for friluftsliv ved sjøen, og allmennheten skal sikres tilgang til strandsonen og sjøfronten – Kommunen skal være en aktiv aktør i forvaltningen av kommunens verneområder
<p>Tilrettelegge for naturopplevelser og rekreasjon for alle</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Sikre sammenhengende grønnstruktur og naturområder for fremtiden – Sikre og tilrettelegge nye friområder og forhindre gjengroing av eksisterende – Ha fokus på Gildeskål kommune som nasjonalparkkommune og de friluftskvalitetene vi har å by på som er tilgjengelig for alle

3.4 Økonomi

Kommuneloven § 14-2 krever at kommunestyret vedtar finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. Kommunestyret har vedtatt sine måltall i vedtatt økonomi- og finansreglement:

1. Gildeskål kommune benytter KØB-modellen som økonomisk styringsmodell for langsiktig utvikling og bærekraft (Kommunal økonomisk bærekraft). Det betyr at kommunen i løpet av økonomiplanperioden skal budsjettere med:
  - Gjeldsnivå på 75 prosent av inntektene eller lavere.
  - Disposisjonsfond på 8 prosent av driftsinntektene eller høyere.
  - Netto driftsresultat på 2 prosent eller høyere.

Dersom en av indikatorene er utenfor anbefalte nivå i budsjettet, må de andre justeres for å oppnå minimum 100 % bærekraft samlet.

2. Gildeskål kommune har betydelig kapital i markedet, og budsjetterer med årlig avkastning. For å bygge opp fond og begrense risiko settes 2/3 deler av årlig avkastning på disposisjonsfondet og 1/3 del på ubundet investeringsfond.
3. Investeringer kan blant annet finansieres med låneopptak. For å nå ønsket gjeldsgrad, må fremtidige låneopptak ikke overstige årlig nedbetaling av gjeld. Subsidiært kan man øke kommunens inntekter for å redusere gjeldsgraden. Dersom det ikke er mulig å øke kommunens inntekter må investeringsnivået reduseres.

Kommunedirektøren skal rapportere på måltallene i Gildeskål kommunes budsjett og årsberetning. I årsavslutningen for 2022 var kommunens gjeldsgrad på 88,07 % som er høyere enn vedtatt måltall på 75,00 %. Den samlede økonomiske bærekraften vurderes likevel som bærekraftig grunnet høyere nivå på disposisjonsfond og netto driftsresultat. Kommunedirektøren skriver at ettersom netto driftsresultat og avsetning til disposisjonsfond kan variere sterkt fra år til år grunnet svingninger i makroøkonomiske forhold, tilsier dette at gjelden må reduseres, og/eller inntektene økes for at ikke den samlede økonomiske bærekraften skal være negativ.

Det er rutine for å legge frem økonomirapportering for kommunestyret to ganger i året (tertialvis).

4. Risikovurdering av forvaltningen

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Aktuelle tema er gruppert ut fra tre dimensjoner: samfunnsperspektivet, bruker- og tjenesteperspektivet og organisasjonsperspektivet.

4.1 Samfunnsperspektivet

Med samfunnsperspektivet menes overordnede og sektorovergrepene tematikk som kan angå hele tjenesteproduksjonen og sektorområder, herunder planverk, næringsutvikling, klima og beredskap.

4.1.1 Samfunnsplanlegging og næringsutvikling.

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden. Planstrategien ble sist vedtatt og behandlet av kommunestyret i møte juni 2020.

Ved behandlingen av planstrategien skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplaner (samfunnsdelen og arealdelen) eller deler av disse skal revideres, eller om planene skal videreføres uten endringer. Kommunen vedtok sist ny samfunnsdel i oktober 2021. Gjeldende arealplan ble vedtatt i 2016. En revidert arealplan ble sendt på høring våren 2023. Kommunen mottok innsigelser fra flere sektormyndigheter, og jobber nå med å følge opp innsigelser gjennom møter, nye utredninger og forslag til endringer i plankart, bestemmelser og planbeskrivelse inkludert konsekvensutredning. Det arbeides med nytt forslag til arealdel så snart innsigelser er avklart med sektormyndighetene. Kommunen synes bevisst forhold til sin rolle i den overordnede samfunnsplanleggingen. Det er ikke fremkommet særskilt risiko knyttet til kommunes utøvelse av sitt ansvar.

I samfunnsplanen er næringsutvikling en av fem satsningsområder. Kommunen har et eget heleid næringsutviklingselskap Sjøfossen Næringsutvikling AS (SNU) som opererer som samarbeids- og utviklingsaktør for næringsliv og etablerere i Gildeskål. Hovedoppgaven er å legge til rette for at det skapes flere arbeidsplasser i Gildeskål. Gildeskål kommunes næringsfond (kr. 200 000/år) forvaltes av SNU. Kommunen har laget strategisk næringsplan og er utover engasjementet i SNU engasjert i flere utviklingsprosjekter. Med tanke på at det er en betydelig satsning ressursmessig og økonomisk, og at næringsutvikling er tungt vektet i kommuneplanen, anses det å være en høy risiko for måloppnåelse. Et eventuelt revisjonsprosjekt kan både ha innretning som forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll av SNU.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Samfunnsplanlegging	Lav	
Næringsutvikling	Høy	Måloppnåelse.

4.1.2 Miljø, klima og energi

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. Dette er også fremtredende i kommuneplanen. Ett av hovedmålene er at Fauske skal være et grønt møtepunkt som møter lokale og globale klima- og miljøutfordringer med å tilrettelegge for bærekraftige løsninger. Det pekes på klima- og miljøvennlig utvikling, grønn infrastruktur og grønn planlegging.

Sabimas kartlegging på Naturkampen.no er delt inn i fire hovedkategorier som viser deres vurdering

om kommunen satser på naturen, beskytter naturen, omfang av dispensasjoner og planlagt utbygging med til sammen 29 spørsmål. Gildeskål gjør det her meget godt og er i 2023 rangert som nummer 35 av 356 kommuner. Kommunebarometeret har også en kategori om Klima og miljø, med noen andre indikatorer. Her kommer Gildeskål kommune på en 111. plass, så det er et visst sprik på målingene, men også dette er en plassering som er i det øvre sjiktet.

Bærekraftmålene skal være bærende i både nasjonalt og lokalt planverk. Med bakgrunn i dette vurderes området å ha middels risiko, selv om kommunen scorer godt på objektive målinger. Ved en forvaltningsrevisjon kan flere områder være aktuelle, men naturlig å knytte opp til evaluering og måloppnåelse av bærekraftmål og planverk.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Klima, energi og miljø	Middels	Måloppnåelse

4.1.3 Beredskapsplaner og ROS-analyser

Kommunene skal utvikle trygge og robuste lokalsamfunn og har et grunnleggende ansvar for å beskytte befolkningen og bidra til å opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner som forsyninger av vann og avløpshåndtering, nødvendige helse- og omsorgstjenester, strøm og elektronisk kommunikasjon (mobiltelefon og internett). Kommunens plikter innen samfunnssikkerhet og beredskap følger av bestemmelsene i lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Statsforvalteren i Nordland gjennomførte i 2022 tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap i kommunen. I rapporten står det at Gildeskål kommune har god oversikt over egen situasjon når det kommer til arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. I tillegg har kommunen også stått i en krevende situasjon de siste årene med pandemi og konsekvenser av situasjonen i Ukraina, som de har løst godt. Kommunen viser god evne til håndtering av hendelser, men tilsynet har avdekket svakheter når det kommer til dokumentasjon, formalisering og oppdatering av planverk. Kommunens overordnede beredskapsplan er god, men må oppdateres i løpet av året for å oppfylle vilkår i forskrift. Det ble i rapporten gitt tre avvik.

Tematikken har sterk fokus i kommunene og området synes oversiktlig i Gildeskål. En forvaltningsrevisjon vil derfor ikke nødvendigvis medføre nye funn som ikke er kjent fra før. Med bakgrunn i disse erfaringene vurderes risikoen som lav og en forvaltningsrevisjon mindre relevant.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Beredskapsplaner og ROS	Lav	

4.2 Bruker- og tjenesteperspektivet

Under bruker- og tjenesteperspektivet går analysen inn i de ulike sektorene i kommunens direkte tjenesteproduksjon, herunder ansvar som sorterer under helse og sosial, oppvekst og kultur og teknisk avdeling. Noen ansvarsområder er delegert til interkommunale selskap. Dersom tematikken omfatter regeletterlevelse, og måloppnåelse kan også IKSene være gjenstand for forvaltningsrevisjon.

I det vesentligste brukes data fra Kommunebarometeret og KOSTRA for å vurdere risiko.

4.2.1 Barnehagesektoren

Det er kommunens ansvar å tilby plass i barnehage til barn bosatt i kommunen. Barn med nedsatt funksjonsevne og barn med vedtak etter lov om barnevernstjenester har rett til prioritet. Barnehageloven regulerer kommunal barnehagedrift, så vel som private barnehagedrift.

Som barnehageeier plikter kommunen å drive virksomheten i samsvar med gjeldende lover og regelverk. Kommunen er lokal barnehagemyndighet, og har gjennom denne en dobbeltrolle som godkjennings- og tilsynsmyndighet både med egne og private barnehager. Dette kan innebære en balansegang mellom delvis motstridende oppgaver, som kan være en utfordring, spesielt for private barnehager.

Kommunen plasserer seg i det nedre sjiktet når det gjelder barnehagesektoren i Kommunebarometer for 2023 med en 291. plass. Sektoren utgjør 10% av den totale vekten i barometeret og det er 13 nøkkeltall. De viktigste tallene er grunnbemanning per barn i kommunale barnehager, andelen kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen, og andelen ansatte i kommunale barnehager som har pedagogisk utdanning. Det som gjør at kommunen kommer dårlig ut er kompetansekrav og pedagognorm samt at det er færre ansatte menn i barnehagene. Når det gjelder antall barn pr årsverk er dette bedre enn gjennomsnitt. Det har ikke vært forvaltningsrevisjoner i området eller registrert tilsyn av Statsforvalteren.

Kommunen har barnehager på Inndyr, Sørarnøy, Sandhornøy, Nygårdsjøen og Storvik. I årsmeldingen for 2022 beskrives at det i likhet med landet for øvrig er utfordrende å fylle kompetansekravene ute på enhetene. I skole og barnehage er det i perioder måttet ta i bruk ansatte uten tilfredsstillende utdanning. Dette gjør også at kommunen scorer lavt i objektive målinger og derfor naturlig å klassifisere sektoren med en viss risiko. Dette gjelder imidlertid de fleste sektorene og omtales tverrsektorielt under kapittel 4.3.5. Utover dette er det ikke indikasjon om spesiell risiko.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Barnehagesektoren	Middels	Regelverksetterlevelse.

4.2.2 Skole, SFO og voksenopplæring

Opplæringsloven gjelder for grunnskoleopplæringen og videregående opplæring i offentlige skoler og lærebedrifter, dersom ikke annet er særskilt fastsatt. Loven gjelder også for grunnskoleopplæring i private grunnskoler som ikke får statstilskudd etter friskoleloven og privat hjemmeopplæring i grunnskolen.

Barn og unge har både rett og plikt til grunnskoleopplæring. Opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Dersom en elev ikke får tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring, har vedkommende rett til spesialundervisning. Grunnskoleelevene har også rett til å gå på den nærmeste eller ved den skolen i nærmiljøet som de sokner til. Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Kommunen skal ha et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. årstrinn, og for barn med særskilte behov på 1. – 7. årstrinn. Skolefritidsordningen skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesse hos barna. Den som er over opplæringspliktig alder, og som trenger grunnskoleopplæring har rett til voksenopplæring, så langt de ikke har rett til videregående opplæring etter. Retten til opplæring omfatter til vanlig de fagene som enn trenger for å få vitnemål for fullført grunnskoleopplæring for voksne.

I kommunebarometeret er måltallene knyttet til grunnskoleopplæringen. Gildeskål kommer på 327. plass totalt med de 19 nøkkeltallene som er vektlagt. Sektoren utgjør 20% av den totale vekten i barometeret. De viktigste nøkkeltallene i sektoren er avgangskarakterer og nasjonale prøver på 10. trinn og utdanningsnivået til lærerne. Det er mange variabler med lav score, både innenfor avgangskarakter og nasjonale prøver, frafall, trivselsmålinger og spesialundervisning. Det er noe mer sprik på kompetansekrav hos lærerne, selv om det også her er noe gjennomgående lav score.

Det er ikke registrert tilsyn av Statsforvalteren i Tilsynskalenderen, og heller ikke gjennomført forvaltningsrevisjoner siste perioder. Nasjonale trender viser mye oppmerksomhet rundt elevs rett på trygt og godt skolemiljø (opplæringsloven 9 A) etter revideringen av lovverket og skjerpingen av aktivitetsplikten på dette området. Det står i årsmeldingen for Inndyr skole i 2022 at det er arbeidet systematisk med å sikre alle elever et trygt og godt skolemiljø og det har vært lav terskel for å opprette aktivitetsplaner, og dette har gjort at de fleste sakene har løst seg i løpet av skoleåret. Det står videre at skolen har arbeidet med å styrke skole-hjemsamarbeidet, som over år har vært preget av at for mange foreldre ikke hadde tillit til skolen. Det er gitt positive tilbakemeldinger på dette, og man har lagt spesielt vekt på å styrke relasjonen til foreldre som har uttrykt at de ikke har vært fornøyde med samarbeidet tidligere.

I årsmelding står følgende beskrevet: «Over tid har resultatene på nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk for 5. trinn ligget under landsgjennomsnittet. Ved hjelp av oppfølgingsordningen er kommunen nå i gang med å utarbeide en plan for begynneropplæringen. Resultatene på nasjonale prøver for ungdomstrinnet er bedre og mer i samsvar med nasjonale tall. Grunnskolepoengene for avgangselevne viser at Gildeskål kommune ligger omtrent på linje med snittet i Nordland og landet under ett.».

Avtalen om vertskommunesamarbeid med Meløy ble sagt opp med virkning fra sommeren 2023. Det ble besluttet å etablere en egen, kommunal tjeneste. To stillinger som pedagogisk-psykologisk rådgivere, hvorav den ene er tillagt faglederansvar, er utlyst med hensikt å kunne ansette våren 2023. Det er et uttalt mål at PPTs virksomhet i større grad skal være knyttet til forebyggende, systemrettet arbeid. Organisatoriske endringer som dette vil alltid medføre en risiko ved at oppgaver og ansvar forskyves og fare for økt sårbarhet.

Med henblikk mot skjerpingen av opplæringsloven, egne uttalelser i årsmelding, varierende score i kommunebarometeret og endring i PP-tjenesten vurderes risikoområdet for grunnskolesektoren som høy. Flere tema kan være aktuelle for en eventuell forvaltningsrevisjon, både ressursutnyttelse, regelverksetterlevelse og spesialundervisning. Det er særlig oppfølging av elevs rett til trygt og godt skolemiljø, og hvordan dette arbeides med av skole og skoleeier, som vurderes som særlig aktuell. Dette er også gitt som innspill av det avtroppende kontrollutvalget. For SFO og voksenopplæringen er det ingen kjente påpekte forhold av betydning utover det som omtales i eget kapittel om bosetting av flyktninger.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Grunnskole	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Produktivitet, regelverksetterlevelse, måloppnåelse.
Skolefritidsordning SFO	Lav	
Voksenopplæring	Lav	

4.2.3 Kultur, idrett, tros- og livssynssamfunn

Kommunene skal sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemidler og tiltak som fremmer og legger til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet. Kommunene har ansvar for folkebibliotekene og kulturskolene. Mange kommuner har organisatorisk tilknytning til ett eller flere lokale museer. I Salten er det organisert gjennom Stiftelsen Nordlandsmuseet. Kommunene har ansvar for å forvalte kunst kommunen selv eier.

Kommunene er den viktigste offentlige bidragsyteren når det gjelder å skape gode rammebetingelser for lokal idrettsaktivitet. Imidlertid er ikke tilrettelegging for idrett en lovpålagt oppgave og tilskuddsnivået i stor grad kan være påvirket av kommuneøkonomien. Kommunen samarbeider med idretten gjennom et idrettsråd og formålet er at det skal være en arena for samarbeid mellom

idrettslag, idrettskrets og kommunen.

Kommunene har hatt det økonomiske ansvaret for kirken siden kommunene ble opprettet i 1837. Dette ansvaret omfatter at kommunen utreder en del utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd. Tilskuddsordningen for tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke skal sikre stor grad av økonomisk likebehandling av tros- og livssynssamfunnene i Norge. Det årlige tilskuddet skal tilsvare statens og kommunens budsjetterte utgifter per medlem i Den norske kirke.

I kommunebarometeret er de tre tyngste nøkkeltallene i kultursektoren netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge, netto driftsutgifter til idrett og idrettsanlegg per innbygger og hvor mange ansatte kulturarbeidere det er i kommunen. Gildeskål plasserer seg på en 91. plass innen denne sektoren, som er i det øvre sjiktet. Kultursektoren er mangfoldig, og det er naturlig med en viss variasjon på de mange måltallene. Det er noe lavere score på bibliotek, mens det er bedre på overføringer til frivillige. Det er særlig bra at kommunen har høy ressursbruk i aktivitetstilbud til barn og unge. Utgifter til tros- og livssynssamfunn omfattes ikke av scoren i kommunebarometeret, men ifølge KOSTRA-data har kommunen ressursbruk på et relativt høyt nivå, ved at overføringen er litt høyere enn landet og fylket, og som gjennomsnittet for kommuner i KOSTRA-gruppen. Som sammenligningstall bør det imidlertid tolkes med varsomhet, ettersom omfanget av kirkebygg og behovet for overføringer er svært ulik kommunene imellom.

Det er ikke gjennomført kontroller eller relevante tilsyn innenfor kultursektoren. Årsmeldingen beskriver inngående ulike aktiviteter som kommunen driver eller er engasjert i. Det er ikke beskrevet spesielle utfordringer beskrevet eller fremkommet særlig risiko.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Kultur	Lav	
Idrett	Lav	
Tros- og livssynssamfunn	Lav	

4.2.4 Flyktingtjenesten

Kommunene har ansvar for at flyktninger og innvandrere får det tilbudet de har krav på etter introduksjonsloven. Kommunene skal veilede flyktninger og innvandrere på introduksjonslovens område. Kommunene skal tilby opplæring i norsk- og samfunnskunnskap til de som har rett til det/ plikt til det. Kommunene skall tilby introduksjonsprogram innen tre måneder etter bosetting i kommunen, eller etter at personen selv har bedt om det.

Flyktingtjenesten er organisert under Familie, oppvekst og kultur og har som arbeidsområder å bidra til god integrering gjennom introduksjonsprogrammet og biveiledning. Den skal bidra til et godt samspill mellom NAV, voksenopplæringen og flyktingtjenesten, slik at bosatte flyktninger får gode språkkunnskaper og det skal tilrettelegges for videreutdanning og jobbmuligheter. Bosettingsarbeidet er imidlertid en oppgave som påvirker kommuneorganisasjonen i flere ledd, spesielt barnehage, grunnskole, voksenopplæring, barnevern, helse, nav og bolig.

I 2023 ble det av Statsforvalteren gjennomført tilsyn med introduksjonsloven, da hvordan kommunen legger til rette for differensiering av introduksjonsprogram og opplæring i norsk. Det er også vært en egen forvaltningsrevisjon i 2018 med formål å få vurdert i hvilken grad kommunens integreringsarbeid til innvandrere var i tråd med gjeldende regelverk på området. Denne konkluderte da at kommunen kunne tilby et introduksjonsprogram delvis innenfor lovens krav. Det var flere punkter som kunne forbedres i introduksjonsprogrammet noe som allerede var under prosess. Det var utfordringspotensial ved at utarbeidelse av individuell plan med fordel kunne bli gjort på et tidligere tidspunkt og at programmet i ordinære skoleferier hadde for korte dager. Denne har blitt fulgt opp i ettertid.

Kommunen fatter vedtak om bosetting av flykninger etter anmodning fra Imdi. Den store pågangen av flykninger er av mange kommuner kommunisert som krevende. Det kan ikke utelukkes at kommunen må være forberedt på anmodning om økt bosetting utover det som allerede er vedtatt. Antall deltakere i introduksjonsprogrammet økes i takt med bosettingen og som innebærer stor aktivitetsvekst på kort tid, med den risiko det medfører både knyttet til økonomi, produktivitet og kapasitet og måloppnåelse. Risikoen berører flere kommunale tjenester. Risikoen vurderes som høy og flere vinklinger kan være aktuelle i en forvaltningsrevisjon. Ettersom det har vært flere tilsyn og revisjoner bør imidlertid en eventuelle forvaltningsrevisjon legges til slutten av perioden.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Flyktningtjenesten	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Produktivitet, kapasitet, regelverksetterlevelse.

4.2.5 Barnevern

Barnevernloven skal sikre barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig helsehjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barnevernloven gjelder for alle barn som har bosted i landet og oppholder seg her. Kommunen plikter å yte forsvarlige tjenester og tiltak. Barnet har rett på nødvendige tiltak når lovens vilkår for tiltaket er oppfylt.

Kommunen er ansvarlig for å utføre de oppgavene som følger av barnevernloven, som ikke er tillagt et statlig organ og de skal ha et internkontrollsystem som sikrer dette. Kommunen har også ansvaret for nødvendig opplæring av barneverntjenestens personell. Barneverntjenesten skal blant annet arbeide forebyggende, samarbeide med andre deler av forvaltningen og frivillige organisasjoner, samt utarbeide individuell plan for å ivareta barns interesser. Det er barneverntjenesten i oppholdskommunen til barnet som er ansvarlig for å yte tjenester og tiltak etter barnevernloven.

Nøkkeltallene for andel barn i barnevernet og andel undersøkelser gjennomført innenfor tre måneder er de tyngste i Kommunebarometeret. I tillegg måles antall barn i institusjon og fagutdannet per 1 000 barn. Gildeskål kom på 349. plass i sektoren i 2022 og ligger da helt i bunnsjiktet. Det som trekker mest ned er at tjenesten har fristoversittelser i undersøkelser og mangel på barn med omsorgsplaner eller tiltaksplaner.

Barneverntjenesten i Gildeskål drives av Bodø kommune, med i utgangspunktet tre faste stillinger i kommunen. Det har ikke vært forvaltningsrevisjoner i området, men Statsforvalteren har gjennomført ett tilsyn i 2023 med tema oppfølging av fosterhjem. Dette omhandler i stor grad vertskommunens ansvar men gir også implikasjoner for Gildeskål som samarbeidskommune og ansvarlig bestiller. Rapporten konkluderer med «mangler i barneverntjenestens arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem. Barneverntjenesten besøker ikke fosterhjemmene så ofte som nødvendig, med den følge at fosterbarn under omsorg ikke sikres nødvendig oppfølging og hjelp, også i kritiske faser. Det foreligger også mangler knyttet til barneverntjenestens dokumentasjon. Dette medfører at vesentlig informasjon og vurderinger ikke er tilgjengelig på barnets mappe.» Statsforvalteren skriver videre at «internkontrollen er mangelfull. Barneverntjenesten har ikke sikre tall for hvor mange fosterbarn de har ansvaret for, eller hvor mange fosterbarn som ikke har fått lovpålagt oppfølging. Dette gir et problematisk utgangspunkt for styring og ledelse. Til sist konkluderes det med at internkontrollen ikke «har et omfang og innhold som er tilstrekkelig tilpasset en stor interkommunal barnevernstjeneste, herunder tjenestens særegne organisering og risikoer forbundet med denne.»

Stortinget har vedtatt en barnevernsreform som trådte i kraft 1.1.2022. Den flytter mer ansvar til kommunene på barnevernsområdet. Det heter at reformen skal bidra til å styrke det forebyggende arbeidet og tidlig innsats. Med barnevernsreformen har kommunene fått et større ansvar for

barnevernet, både faglig og økonomisk. Dette stiller krav til kommunens styring av barnevernet, til ledelsen i barnevernet og til det samlede familiestøttende arbeidet. Som følge av lovendringen, delegering av myndighet til Bodø kommune, svake KOSTRA-tall og bekymringsverdige funn i tilsyn, vurderes risikoen å være høy. Dette støttes i tilbakemelding fra det forrige kontrollutvalget. En naturlig innfallsvinkel vil være å få svar på hvordan vertskommunesamarbeidet med Bodø fungerer og i hvilken grad Gildeskål følger opp vertskommuneavtalen. Lignende forvaltningsrevisjon har vært gjennomført i Hamarøy kommune, som har tilsvarende avtale med Bodø.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Barnevern	Høy	Måloppnåelse vertskommuneavtale

4.2.6 Helsetjenester

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helsetjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Kommunen har plikt til å tilby blant annet helsetjeneste i skolene, helsestasjonstjeneste og svangerskaps- og barselomsorgtjenester og hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner. Videre skal kommunen tilby utredning, diagnostisering og behandling, herunder fastlegeordning, samt sosial, psykososial og medisinsk habilitering og rehabilitering.

Legekontor, fysioterapi og helsestasjon/skolehelsetjeneste ligger organisatorisk under Helse og omsorg. Det har ikke vært forvaltningsrevisjoner eller registrert tilsyn av Statsforvalteren siste to perioder. Kommunen plasserer seg i middelsjiktet i Kommunebarometeret med en 161. plass i denne sektoren i 2023. Måltallene knytter seg til fastlegelister, sykehusopphold, skolehelsetjeneste, barselomsorg, vaksinasjonsgrad og utgifter til forebygging. Det er gode kvalitetstall på fastlegeindikatorer og skolehelse, mens det trekker ned at andelen sykehusopphold er høy. Dette er imidlertid et vanskelig parameter å styre. Det trekker også ned at færre gravide får hjemmebesøk. Dette er også i noen grad omtalt i årsmeldingen ved at det er ressurskrevende med tilstrekkelig oppfølging med ekstra hjemmebesøk i en vidstrakt kommune med lange reiseavstander. Alle tilbys oppfølging i helsestasjonen.

Fastlegeordningen har vært under økende nasjonalt fokus siste årene blant annet på grunn av vaktbelastning og rekrutteringsutfordringer. Det nasjonale Pasient- og brukerombudet trekker i sin årsmelding for 2022 frem at mangelen på fastleger har nasjonalt omfang og gir alvorlige konsekvenser for pasientene. De innrapporterte tallene for Gildeskål tyder ikke på særlig høy risiko for kommunen nå, men gitt nasjonale trender og utvikling over tid, kan det være et aktuelt tema for forvaltningsrevisjon å vurdere legetjenesten og kapasitet til å fylle lovkrav.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Helsetjeneste	Middels	Produktivitet. Regelverksetterlevelse legetjenesten.

4.2.7 Rus og psykisk helsearbeid

Kommunen har ansvar for tjenester til mennesker med psykiske lidelser og har ansvar for oppfølging av personer som er i risiko for å få, eller som har, et rusmiddelproblem. Tilbudene kan både handle om forebygging og direkte tjenesterettede tiltak, herunder råd og veiledning, behandlings- og rehabiliteringstjenester, praktisk bistand og opplæring, plass i institusjon, helsetjenester i hjemmet, økonomisk stønad og arbeidsrettede tiltak, tilbud om midlertidig bolig og bistand til å skaffe bolig.

Psykisk helse /rustjeneste er organisert under Helse og omsorg og skal være et lavterskeltilbud rettet mot mennesker med psykiske lidelser/vansker og avhengighet, samt mot familien og nettverket som

dette får konsekvenser for. Primærgruppa er voksne over 18 år, men også ungdom på videregående skole mottar tjenester. Antall brukere kan variere gjennom året og har en geografisk spredning i hele kommunen. Tjenesten deltar i ansvarsgrupper rundt flere brukere og har et utstrakt samarbeid med spesialisthelsetjenesten, NAV og andre deler av helse og omsorgstjenesten i kommunen. Det er ikke i årsmeldingen beskrevet spesielle utfordringer utover vakanser og kapasitet som følge av det.

Kommunebarometeret måler i liten grad sektoren opp mot andre kommuner. Det finnes KOSTRA-tall som blant annet viser årsverk av psykiatriske sykepleiere, årsverk av personer med personer med videreutdanning i rusarbeid og driftsutgifter til personer med rusproblemer, men disse er i liten grad egnet til sammenligning. De tallene som er meldt inn later til å være innenfor normalområdet eller over snitt.

Det har ikke vært forvaltningsrevisjoner eller tilsyn av relevans, men det forrige kontrollutvalget hadde flere orienteringer fra sektoren og har i sin tilbakemelding pekt på en risiko. Det nasjonale Pasient- og brukerombudet skriver i årsmelding for 2022 at psykisk helsehjelp må prioriteres høyere og at det er manglende kapasitet og kvalitet innen psykisk helsehjelp, både i kommunene og spesialisthelsetjenesten.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Rus og psykisk helse	Middels	Regelverksetterlevelse.

4.2.8 Hjemmetjeneste og institusjonsomsorg

Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige omsorgstjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Dersom tilbud på et lavere nivå i omsorgstrappen ikke er tilstrekkelig, plikter kommunen å gi pleie- omsorgstilbud i institusjon, eksempelvis langtidsopphold på sykehjem, korttidsopphold eller avlastning. Slike tjenester vil normalt være ressurskrevende.

Kommunens pleie- og omsorgstilbud er delt mellom åpenomsorg fastland og øyene, og GIBOS institusjon. Tjenestene tilbyr ved siden av ordinær hjemmetjeneste og institusjonsomsorg, ergoterapi, miljøterapi, dagsenter for demente og BPA (brukerstyrte personlige assistenter). I kommunens årsmelding står særlig kompetanse, sykefravær og vikarbruk beskrevet som utfordringer, som det gjør i de fleste sektorer. Økt kompleksitet hos brukere av helse og omsorgstjenesten stiller krav om økt kompetanse hos personale og nødvendig innkjøp av avansert medisinskteknisk utstyr til bruk i både institusjon, hjemmetjenesten og på legekantoret. Langtidsplassene i institusjonen har stort sett vært i bruk gjennom året. På korttidsplassene har en klart å ivareta utskrivelse fra sykehus, korttidsinnleggelse fra hjemmet og behov for avlastning. Hovedtyngden av korttidsopphold i institusjon er utskrivelse fra sykehuset, der behandlingstiden blir stadig kortere og pasientene skrives ut med omfattende og komplekse behov for videre behandling og rehabilitering. Eldre trenger ofte et lengre rehabiliteringsopphold før de kan dra hjem til egen bolig.

Det er ikke registrert tilsyn direkte rettet mot tjenestetilbudet, men i 2019 var det en forvaltningsrevisjon om behovsdekning i hjemmetjenesten. Formålet med undersøkelsen var å avdekke i hvilken grad kommunen leverer hjemmetjeneste til innbyggerne i samsvar med gjeldene regelverk. Rapporten konkluderte den gang at Gildeskål kommune i nokså stor grad leverer hjemmetjeneste til innbyggerne i samsvar med gjeldene regelverk.

Gildeskål plasserer seg i det øvre sjiktet i Kommunebarometeret med en 97. plass for pleie og omsorg. Sektoren er et stort område som utgjør 20 % av den totale vekten i barometeret. Det er 28 nøkkeltall

totalt, blant annet gjennomsnittlig timer hjemmesykepleie i uka, andel vedtak om hjemmetjeneste som iverksettes innen 15 dager, trygghetsalarmer, andel ansatte med fagutdanning, andelen av beboere med omfattende bistandsbehov og andel plasser i sykehjem i skjermet enhet. De innrapporterte tallene er gjennomgående gode, både hva angår produktivitet og kvalitet.

Den demografiske utviklingen tilsier økning i mottakere av pleie- og omsorgstjenester. Sektoren er allerede tung i ressursbehov for kommunen og behovet vil være økende. Dette tilsier en viss risiko, selv om det ikke er fremkommet særskilt informasjon eller objektiv informasjon som tilsier høy risiko nå, utover det som er beskrevet om kompetanseutfordringene, og som vurderes i eget kapittel. Dersom det skulle være aktuelt med forvaltningsrevisjon denne perioden, ville det være mest aktuelt innenfor institusjonsdrift ettersom hjemmetjenesten relativt nylig er gjennomgått.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Hjemmetjeneste	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon
Institusjonsomsorg	Middels	Regelverksetterlevelse.

4.2.9 Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester

Økonomisk sosialhjelp reguleres i hovedsak av lov om sosiale tjenester i NAV, forvaltningsloven og sosialtjenesteloven. Målet er å bidra til å gjøre søkerne selvhjulpne, samt å forebygge utenforskap, økonomisk og sosialt. Dette gjøres gjennom opplysning, råd, veiledning og oppfølging, å yte sosial stønad som for eksempel livsopphold, boutgifter (husleie, strøm, etablering mm.), barnehage, SFO/AKS, lege- og tannlegeutgifter, aktiviteter mm., samt økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning. NAV har også ansvar for bolig gjennom bostøtte, midlertidig og varig botilbud og utleie av kommunal bolig, samt KVP – kvalifikasjonsprogrammet. Mottakerne kan ha flere og sammensatte behov, de kan være kort- eller langvarige, og de kan utredes for overgang til statlige ytelser.

Kommunene har hovedansvaret for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet. Kommunene skal blant annet medvirke til å skaffe boliger til personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, som boliger med særlig tilpasning og med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemning eller av andre årsaker. NAV-kontoret skal finne midlertidig botilbud til de som ikke klarer det selv.

Det har ikke vært forvaltningsrevisjoner eller registrerte tilsyn av Statsforvalteren. I kommunebarometeret for 2023 kommer Gildeskål kommune på 316. plass i kategorien Sosialtjeneste, men det er en viss variasjon innen indikatorene. De viktigste nøkkeltallene er stønadslengde for eldre mottakere, andel som er på stønad i over seks måneder og ti måneder, andelen som har sosialhjelp som hovedinntekt, andelen mottakere av kvalifiseringsstønad og årsverk til økonomisk rådgivning. Det som trekker mest ned er årsverk til økonomisk rådgivning og mye avslag på søknader til kommunal bolig. Andel sosialhjelpsmottakere er nærmere snitt. Mange av indikatorene kan imidlertid tilskrives demografiske trekk, og er i liten grad påvirkbar.

Ettersom det ikke er tydelige indikatorer som peker på særskilt risiko i utøvelsen av forvaltningsansvaret, anses ikke risikoen å være spesielt høy, selv om scoren i kommunebarometeret trekker i annen retning.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester	Middels	Regelverksetterlevelse.

4.2.10 Bygg- og eiendomsforvaltning

Plan og bygningsloven og forskrift om tekniske krav til byggverk inneholder krav og bestemmelser til

kommunale eiendommer. Dette gjelder bl.a. naturpåkjenninger, uteareal og ytre miljø, krav til byggverk, sikkerhet ved brann, planløsning og bygningsdeler, krav til universell utforming, miljø og helse, energi, installasjoner og anlegg. God eiendomsforvaltning i kommunen handler om å gi ansatte og tjenestemottakere gode og effektive bygninger til lavest mulig kostnad. Dette innebærer å skape best mulig bygningsmessige rammer for tjenestene som leveres.

Kommunen har rollen både som eier, forvalter og bruker av eiendom. Disse rollene er ulike og kan til tider ha motstridende interesser. Ansvaret for de ulike rollene bør derfor organiseres på en tydelig og hensiktsmessig måte. Videre bør det foreligge overordnede politisk forankrede mål for bolig- og eiendomsforvaltningen, et rasjonelt system for planlegging og styring, og rapportering som bidrar til god kommunikasjon mellom bolig- og eiendomsforvaltningen og politikerne, og som kan tjene som beslutningsgrunnlag.

KOSTRA-tall for eiendomsforvaltningen er sjekket sammenlignet med KOSTRA-gruppe, fylket og landet for øvrig. Variablene som er sjekket er netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter, netto driftsutgifter til forvaltning av eiendom per innbygger, areal på formålsbygg per innbygger, utgifter til vedlikehold per kvadratmeter, utgifter til renhold og energikostnader per kvadratmeter. Tallene varierer noe. Kommunen har mye areal på formålsbygg, og som er høyere enn både det som er innmeldt for fylket, landet og sammenlignbare kommuner i KOSTRA-gruppen. Dette stiller ekstra store krav til at det settes av nok ressurser til vedlikehold. Kommunen later til å ha en høyere ressursbruk enn andre kommuner, men vedlikehold pr kvadratmeter er lavere, noe som kan ha sammenheng med et det blir et høyt totalareal å forvalte. Dette kan indikere en viss risiko, og da særlig hvorvidt det er en ressursbruk som svarer til kommunens målsettinger.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Bygg- og eiendomsforvaltning	Middels	Måloppnåelse

4.2.11 Vann og avløp

Vannforsyning reguleres av flere lover som blant annet matloven, helseberedskapsloven, folkehelseloven og drikkevannsforskriften. Avløpshåndtering reguleres i hovedsak av forurensningsloven med tilhørende forskrift. Kommunen har en tilsynsfunksjon mot private avløpsanlegg og det er krav til større vannanlegg. Vannforsyning og avløpshåndtering er omfattet av selvkostprinsippet gjennom det lovmessige kravet om at brukerne av tjenesten bør bære kostnadene forbundet med tjenestene. Kommunen er imidlertid ikke pålagt full kostnadsdekning. Tømming fra slamavskillere er også underlagt selvkostprinsippet, men her er kravet at selvkost skal danne grunnlag for innbyggernes brukerbetaling.

Gebyrhåndteringen av selvkostområdet gjennomgås gjennom årlige gebyrvedtak og den ordinære regnskapsrevisjonen. I tillegg er det foretatt etterlevelseskontroll i 2021 uten funn til oppfølging. Ettersom økonomi og produktivitet er grundig kontrollert, kunne en eventuell forvaltningsrevisjon av området være innenfor kvalitet og regelverksetterlevelse. Gildeskål kommer på 98. plass i sektoren for vann og avløp i Kommunebarometeret. Her måles både gebyrnivå, kvalitet og vedlikehold. Tallene er gjennomgående gode på kvalitetsindikatorerne og gebyrene er på et normalnivå. Det konkluderes derfor med lav risiko.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Vann og avløp	Lav	

4.2.12 Renovasjon

Renovasjon reguleres i hovedsak av forurensningsloven med tilhørende forskrift. Viktige tiltak for å hindre forsøpling, helse- eller luktproblemer eller andre forurensningsulempes som følge av avfall, er å

ha etablert gode systemer for innsamling av avfall og en god oppfølging av forsøplingssaker. Kommunen skal blant annet sørge for at det er etablert et system for innsamling av husholdningsavfall og at det gis nødvendig informasjon om avfallshåndtering til husstander og bedrifter. Renovasjon er omfattet av selvkostprinsippet.

Kommunens renovasjonshåndtering er delegert til det interkommunale selskapet Iris Salten IKS. Selskapsvirksomheten reguleres av en egen selskapsavtale. Iris har eget styre som velges av representantskapet. I selskapets årsmelding er det ikke pekt på spesielle usikkerhetsfaktorer, men selskapene som arbeider innenfor avfallsbransjen er eksponert for prisendringer i det globale råvaremarkedet og påvirkes av nasjonale miljømessige målsetninger. Konsernet har sunn økonomi med høy egenkapital i alle selskap. Konsernet har et tydelig engasjement for bærekraft, og samtlige selskaper har fokus på bærekraft i sine strategier.

Det har vært flere kontroller av Iris siste perioder. De kontrollene som har vært kan regnes som forvaltningsrevisjoner, ved at det omfatter tema innenfor selskapets drift, mer enn styringsdialogen og utøvelse av eierskapene. I 2020 ble det behandlet en rapport om selvkost og offentlige anskaffelser i selskapet. Opprinnelig rapport påpekte en del svakheter ved selskapets håndtering av offentlige anskaffelser, mens oppfølgingsrapporten viste en betydelig forbedring. I 2022 var det en ny rapport med tema statsstøtteregulativet og offentlig anskaffelse. Rapporten konkluderte med at selskapet i stor grad sørget for et avtaleverk som ivaretar kravene i statsstøtteregulativet, og i varierende grad har tilrettelagt for en konkret konkurranse i anbudskonkurranse 2020/2021 om mottak av avfall.

Vurderingen av den økonomiske internkontrollen synes å være godt ivaretatt gjennom tidligere kontroller. Dersom man skal velg annen tematikk kan det eksempelvis være innen kvalitet og regelverksetterlevelse. Det er imidlertid ikke fremkommet informasjon som indikerer behov for kontroller på dette området.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Renovasjon	Lav	

4.2.13 Brann og feiing

Brann og redningstjenester reguleres i hovedsak av brann- og eksplosjonsvernloven. Loven har som formål å verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker, samt uønskede tilsiktede hendelser, og kommunen har en sentral rolle i dette arbeidet. Dette er blant annet regulert i forskrift om kommunal beredskapsplikt. Brannvesenets oppgaver er å sørge for beredskap ved brann og å drive forebyggende arbeid.

Det forebyggende arbeidet innebærer blant annet kartlegging av brannobjekt og utsatte grupper, samt tilsyn og feiing av fyringsanlegg i bygninger. Fra og med 2016 er fritidsboliger omfattet av kommunens plikt til å drive tilsyn og feiing av fyringsanlegg. Feiertjenesten er omfattet av selvkostprinsippet. Håndteringen av dette ble undersøkt av kontrollutvalget gjennom flere behandlinger i 2023 og 2024 og synes tilstrekkelig belyst.

Det er det interkommunale selskapet Salten Brann IKS som er delegert myndighet til håndtering av brann og feiing i kommunen. Virksomheten reguleres av en egen selskapsavtale og representantskapet velger eget styre. Selskapsavtalen ble endret i 2022 og det er foretatt en justering av avtalen om finansiering og fordeling av kostnader. I ny avtale legges andelen av størrelsen på den vedtatte brannordningen til grunn ved fordeling av felleskostnader for den totale beredskapen, mot at fordelingen tidligere var basert på folketall.

En sentral aktivitet i selskapet i 2022 har vært arbeidet med implementering ny brannordning. Plan for

helhetlig tjenesteleveranse, som omfatter materiell, kompetanse, stasjoner og slokkevann er ferdigstilt, og det ble gjennomført dialogmøter med alle kommuner på ettersommeren. For noen stasjoner medfører ny brannordning bare mindre justeringer, mens det ved andre lokasjoner kreves at nye tjenester etableres og infrastruktur tilpasses.

Brannordningene definerer hvordan beredskapstjenester i Salten Brann IKS skal organiseres og dimensjoneres. Dette har implikasjoner både knyttet til leveranse, kvalitet og økonomi. De store endringene som selskapet har i rammebetingelser og organisering kan tale for dette. Det har heller ikke vært forvaltningsrevisjoner her siste perioder. Konklusjonen er derfor høy risiko.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Brann og feiing	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Produktivitet, kapasitet, regelverksetterlevelse.

4.2.14 Byggesak, kart og oppmåling

Byggesaksområdet reguleres i hovedsak av plan og bygningsloven, med tilhørende forskrifter og veiledere. Kommunene utøver myndighetsutøvelse gjennom å fatte vedtak innenfor blant annet deling og oppmåling, byggesøknader, utslippsøknader og reguleringsplaner. Behandling av byggesaker, oppmåling og matrikkelføring og utslippstillatelser er omfattet av selvkostprinsippet.

Byggesaksbehandling og reguleringsarbeid er viktige områder for utviklingen av en kommune. En utfordring er å ha god kontinuitet og kompetanse. Svakheter i saksbehandling og veiledning kan medføre at tiltak som ikke skulle vært godkjent blir godkjent, eller omvendt.

Kommunebarometeret har egen måling for saksbehandling og vurderer blant annet saksbehandlingstid for byggesaker, byggesaksgebyr og andel dispensasjoner. Ikke alle tall er offentliggjort, men de indikatorene som er publisert er positive, både saksbehandlingstid og gebyrnivå.

Det ble i 2024 levert en forvaltningsrevisjon om byggesaksbehandlingen i kommunen. Rapporten konkluderte at kommunen i svært stor grad har tiltak som sikrer riktig behandling av byggesaker og i noen grad har etablert internkontroll med byggesaksbehandlingen. Det ble gitt noen anbefalinger som er ment å styrke rutiner og praksis og som kontrollutvalget vil følge opp videre. Det anes derfor ikke å være noen til nye undersøkelser av sektoren.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Byggesak, kart og oppmåling	Lav	

4.2.15 Veier, parker og idrettsanlegg

Kommunale veier reguleres av veglova og formålet er å sikre at planlegging, bygging, vedlikehold og drift av offentlige og private veier sikrer en trygg og god trafikkavvikling. Parker og grøntområder reguleres gjennom plan og bygningsloven og ved behandling av reguleringsplaner skal kommunen ta hensyn til arealformål til grøntstruktur som naturområder, turdrag, friområder og parker. Standard og vedlikehold av veier er viktig for å forhindre ulykker. Ut fra et folkehelse- og trivselsperspektiv er det viktig med idrettsanlegg og parker.

Det er ikke registrert tilsyn av statlige myndigheter eller forvaltningsrevisjoner innen området. Temaet er ikke omtalt i kommunebarometeret, men KOSTRA har en rekke nøkkeltall innen samferdsel, men som sammenligning må tallene tolkes med varsomhet på grunn av ulik geografi og bosettingsstruktur. Tall som inngår i statistikken er driftsutgifter til veier og gater, totalt og i prosent av budsjett. Kommunen har høyere ressursbruk pr kilometer vei enn sammenlignbare kommuner i KOSTRA-gruppen, men bruker lavere enn snittet for landet og fylket. Det er ikke fremkommet informasjon som

tilsier særskilt høy risiko for området.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Veier, parker og idrettsanlegg	Lav	

4.2.16 Landbruk og natur-/viltforvaltning

Hovedoppgavene i kommunenes landbruksforvaltning knytter seg til tilskudds- og lovforvaltning. Områdene reguleres av blant annet jordlova, konsesjonsloven, skogbrukslova, lov om motorferdsel i utmark, viltloven, naturmangfoldloven, plan- og bygningsloven og friluftsløven. I tillegg kommer en rekke forskrifter og rundskriv. Kommunene har oppgaver knyttet til saksforberedelse og kontroll av ulike tilskuddsordninger i landbruket. Videre har kommunene både myndighet og tilsynsoppgaver etter konsesjonsloven i forbindelse med eierskifte, og etter jordloven i forbindelse med nydyrking, deling eller omdisponering av jordbrukseiendom, og i forbindelse med driveplikt. Kommunen har også ansvar for å kontrollere at skogbruksloven følges, og kan fastsette meldeplikt for planer om hogst og tiltak knyttet til foryngelse og stell av skog.

I KOSTRA rapporteres det om en rekke parametere innenfor landbruk- og skogforvaltningen, men kommunene har svært ulik ressursbruk noe som henger sammen med næringsstrukturen i kommunen, og derfor vanskelig egnet for sammenligning.

Det er ikke identifisert høy risiko knyttet til kommunen som myndighetsutøver. Det er ikke registrert tilsyn på Tilsynskalenderen eller forvaltningsrevisjoner siste perioder.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Landbruk og natur-/viltforvaltning	Lav	

4.3 Organisasjonsperspektivet.

Organisasjonsperspektivet tar for seg hvordan kommunen er organisert og hvilken styring og organisering den har for å nå de oppsatte mål for tjenesteproduksjonen, samt hvordan saksbehandling og interne tjenester blir ivaretatt. Organisasjonsperspektivet retter fokuset mot om tjenesteproduksjonen, og støttefunksjoner til disse, er effektiv og i tråd med lover og regler. I analysen har vi støttet oss på kommunens egen informasjon, herunder kommunens nettsider, planer, regnskap, og årsberetning.

4.3.1 Organisering, styring og ledelse

Kommuneloven legger rammene for den politiske organiseringen av en kommune. Kommunens øverste folkevalgte organ er kommunestyret som ledes av ordfører. Under kommunestyret skal det opprettes et formannskap og man kan også oppnevne utvalg og/eller råd. Kommunestyret skal ansette en kommunedirektør, som skal være leder for kommunens administrasjon. Ut over dette er det stor grad av frihet for hvordan den administrative organiseringen av kommunen skal være.

Valg av administrativ organisasjonsmodell og hyppigheten av omorganiseringer kan ha betydning for vurdering av risiko. Hvor mange nivåer man velger vil ha betydning for nærhet til eventuelle situasjoner, samt hvor mange enheter eller personer en leder skal følge opp. Det er viktig med et oppdatert delegeringsreglement som gjenspeiler styringslinjene. Delegeringsreglementet viser hvordan myndighet til å fatte beslutninger på vegne av kommunen er fordelt på politisk nivå, og mellom politisk og administrativt nivå.

Den administrative organiseringen av Gildeskål kommune har vært stabil. Den øverste ledergruppen

består av kommunedirektøren og kommunalsjefene for teknisk, helse og omsorg, oppvekst og kultur, samt økonomi og administrasjon. Kommunen er deltager i fire interkommunale selskap (IKSer) med ulik grad av delegert myndighet.

Delegeringsreglementet ble sist revidert av kommunestyret i mai 2020 noe som tilsier at myndigheten er avklart. Det har ikke vært forvaltningsrevisjoner i området. Det er ikke gitt spesielle indikasjoner som peker på spesiell risiko omkring kommunens organisering, styring og ledelse.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Organisering, styring og ledelse	Lav	

4.3.2 Internkontroll og kvalitetssikring

Internkontroll er et vidt begrep og kan omfatte prosesser for å gi rimelig sikkerhet for målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering, og overholdelse av lover og regler. Det kan både dreie seg om økonomisk internkontroll (regnskap, transaksjonskontroll, budsjettoppfølging mm) eller mer spesifikk internkontroll på de ulike tjenesteområdene.

Interkontroll og krav til dette er skjerpet i den nye kommuneloven. Den stiller krav til at kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Kommunedirektøren skal som ansvarlig for internkontrollen utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering, ha nødvendige rutiner og prosedyrer, avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik, dokumentere internkontrollen og ved behov evaluere og forbedre prosedyrer og tiltak for internkontroll. Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret minst én gang i året.

Det har ikke vært forvaltningsrevisjoner innenfor området, men internkontroll innenfor helse og omsorg var inne i forrige plan, men ble ikke gjennomført grunnet omprioritering av andre prosjekter. Det som er av særlig interesse i et risikobilde er at kravene om internkontroll er styrket i kommuneloven, blant annet ved årlig rapportering til kommunestyret. Dette kan være tema i en forvaltningsrevisjon, for å vurdere om rutiner og rapportering er tilfredsstillende i henhold til lov nå når lovkravet er skjerpet. Det kan også være aktuelt å finne et tema som sammenfaller med organisasjon, styring og ledelse. Risikoen vurderes å være høy.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Internkontroll og kvalitetssikring	Høy	Regelverksetterlevelse

4.3.3 Økonomistyring

Kommuneloven omfatter regler for langsiktig og bærekraftig økonomiforvaltning, for å trygge det finansielle grunnlaget for velferdstjenestene, og tilliten til at ressursene forvaltes på beste måte. Kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Kommunestyret skal selv vedta økonomiplan, årsbudsjett, konsolidert årsregnskap, årsberetning, finansielle måltall, økonomireglement og finansreglement. Økonomiplanen skal ta utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel, og kan utgjøre handlingsdelen til samfunnsdelen. Økonomiplan og årsbudsjett skal settes opp i balanse og være realistiske og årsbudsjettet er bindende.

Budsjettoppfølgingen har derfor en sentral rolle i styringen av kommunen. Kommunedirektøren har plikt til å rapportere om budsjettavvik, og foreslå budsjettendringer. Regnskapsrevisjonen skriver som i oppsummeringsbrev for regnskapsåret 2022 at samarbeidet med kommunens administrasjon fungerer

meget bra. Påpekning av feil og forslag til forbedringer i rutiner blir imøtekommet på en konstruktiv måte. I tillegg til ordinær regnskapsrevisjon, gjennomfører revisjonen årlige etterlevelsekontroll av økonomiforvaltningen. Tema i siste periode har vært pasientregnskap, selvkost og offentlige anskaffelser. Ingen av disse har gitt funn som grunnlag for videre oppfølging og undersøkelser.

I årsberetningen skal det redegjøres for vesentlige budsjettavvik, inkludert avvik fra premissene for bruk av bevilgningene, og eventuelt merforbruk skal dekkes inn året etter at det oppsto. Dersom økonomiplan eller budsjett fremlegges med merforbruk, eller regnskapsmessig merforbruk ikke inndeckes innen fristen, innebærer det økonomisk ubalanse, og det medfører innmelding i registeret om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK). Gildeskål kommune har aldri vært oppført i ROBEK.

Gildeskål kommune har store plasseringer i finansmarkedet, noe som også kan medføre store svingninger i driftsresultatet avhengig av avkastningen. I kommunebarometeret vektet et korrigert netto driftsresultat, og her får kommunen lavere resultat. De tyngste nøkkeltallene i sektoren er nøkkeltallene for driftsmargin og disposisjonsfond og samlet vektet disse 50 prosent av sektoren. Gildeskål kommune kom med siste måling på 262. plass.

Det har ikke vært forvaltningsrevisjon om økonomistyringen. Administrasjonen rapporterer jevnlig til kommunestyret både på økonomisk drift og finans. Økonomirapportene holder høy kvalitet og det er vedtatt finansielle måltall i tråd med kravene i kommuneloven. Det er ikke merknader fra revisjonen som tyder på mangler i internkontrollen og risikoen synes oversiktlig og akseptabel.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Økonomistyring	Lav	

4.3.4 Offentlige anskaffelser

Anskaffelser i offentlig sektor reguleres av lov om offentlig anskaffelser med tilhørende forskrifter. Norge har gjennom internasjonale avtaler forpliktet seg til å følge bestemte fremgangsmåter ved anskaffelser over visse verdier (terskelverdier). Loven gjelder også ved anskaffelser som er under terskelverdien. En oppdragsgiver skal ikke diskriminere leverandører, hindre konkurranse eller dele opp anskaffelser for å omgå bestemmelsene. Den skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarehet og forholdsmessighet.

Offentlige anskaffelser er et tema med krevende regelverk og som krever stor grad av kompetanse. Gildeskål kommune har vært deltager i et samordnet innkjøp i Salten og Nordland som har vært styrt fra Bodø som vertskommune. Innkjøpssamarbeidet med Bodø har nylig endret karakter til en ordning med såkalt innkjøpssentral.

Det er gjennomført flere kontroller. I 2016 var det en egen forvaltningsrevisjon. Det har også vært forvaltningsrevisjoner rettet mot eierskapene, både SNU, Gildeskål Vekst og Iris. Det ble i 2020 gjennomført en forvaltningsrevisjon med formål å belyse om kommunen overholder regelverket for offentlige anskaffelser. Rapportene er alle fulgt opp og lukket. I tillegg har det vært forenklede etterlevelsekontroller både i 2020 og 2022 uten funn til oppfølging.

Ettersom det har vært gjennomført både forvaltningsrevisjoner og etterlevelseskontroller, er det lite tilrådelig å legge ressurser i flere prosjekter denne perioden. Imidlertid har innkjøpssamarbeidet endret karakter, noe som tilsier en viss risiko, særlig dersom kommunen må håndtere mer av egne anbud selv.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Offentlige anskaffelser	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon.

4.3.5 Personalforvaltning. Kompetanse/rekruttering.

Kommunestyret har det overordnede arbeidsgiveransvaret, og kan vedta arbeidsgiverstrategier og reglementer. Det kan være en utfordring for kommuner å rekruttere og beholde personale med ønsket kompetanse, og arbeidsgiverstrategien kan være et verktøy for å bli en attraktiv arbeidsgiver og redusere risikoen på området.

I kommuneloven er kommunedirektøren er gitt ansvar for å utøve det løpende arbeidsgiveransvaret, og har med det det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke annet er fastsatt i lov. Hovedavtalen inneholder bestemmelser om forhandlingsordning, prosedyrer samt arbeidsgivers og tillitsvalgte rettigheter og plikter. Hovedavtalen er et virkemiddel for å sikre samhandling og gode prosesser mellom partene.

Det er ikke fremkommet informasjon om særskilt risiko om kommunens personalforvaltning. Det som derimot kan være interessant er hvordan man jobber med rekruttering i et overordnet perspektiv. Kompetanse- og rekrutteringsutfordringen er formidabel i hele kommunesektoren og påpekt som sårbar i flere sammenhenger. Tilgangen på fagfolk, både faste og vikarer, er en vedvarende utfordring og vikarbruken er høy. Dette vurderes derfor som særlig aktuell for kontroll med tanke på måloppnåelse.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
Personalforvaltning	Lav	
Kompetanse/rekruttering	Høy	Måloppnåelse

4.3.6 IKT, digitalisering, personvern, arkiv og saksbehandling

Økt digitalisering representerer muligheter for besparelser og bedre tjenester, men kompleksiteten i offentlig sektor kan være en utfordring. Mange kommuner mangler helhetlige planer eller egen IKT-/digitaliseringsstrategi, og mange kommuner benytter digitale tjenester i langt større omfang enn de tilbyr digitale tjenester. Digitaliseringen innebærer også økt risiko knyttet til informasjonssikkerhet. For å unngå så vel tap av verdier som tap av tillit, er det nødvendig for kommunen å sikre at uvedkommende ikke får tilgang til informasjon, at informasjon ikke blir endret utilsiktet, og at informasjonen er tilgjengelige for brukerne ved behov. IT-driften i Gildeskål løses i et kommunesamarbeid. Etter ett års prøvedrift ble det høsten 2022 inngått vertskommuneavtale for IT-drift, der Beiarn kommune er vertskommune og Gildeskål kommune er samarbeidskommune. Samarbeidsavtalen er vedtatt i begge kommuner.

Personvern er et tidsaktuelt tema, ikke minst med personvernforordningen som ble tatt inn i norsk lov i 2018. Datatilsynet er både tilsyn og ombud og skal veilede og kontrollere om virksomheter etterlever personvernreglene. Kommunen plikter å ha oversikt over systemer som behandler personopplysninger og informasjonsutveksling mellom systemene. Det er også viktig å vite hvilke typer personopplysninger som behandles, hvilke opplysninger som oppbevares og hvor lenge de oppbevares.

Åpenhet og innsyn er sentrale forutsetninger for et fungerende demokrati. Kommunelovens regler om møteoffentlighet og offentlighetsloven skal legge til rette for at offentlig virksomhet er åpen og gjennomsiktig. Kommuner og offentlige organ har ansvar for å dokumentere sin egen aktivitet i arkivholdet. En velfungerende postjournal og arkivordning er grunnleggende forutsetninger for å ivareta åpenhet og demokratisk kontroll. Alle kommuner skal utarbeide en arkivplan som skal innrettes slik at den kan brukes som et redskap i organets internkontroll med arkivarbeidet.

Pressens offentlighetsutvalg i samarbeid med Kommunal Rapport publiserer årlig et såkalt Åpenhetsbarometer som vurderer åpenheten i landets kommuner. Her vurderes blant annet

postlister, tilgjengelighet på hjemmesider, møteoffentlighet og respons på henvendelser og innsynskrav. Gildeskål kom i 2023 på en 136. plass, som er i det øvre middelsjiktet.

Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon i 2022 som konkluderte at kommunen i liten grad ivaretar regelverket om informasjonssikkerhet og personvern. Det ble her gitt anbefalinger om at kommunen må gjennom tiltak for å etablere mål og strategi for informasjonssikkerhet i kommunen, definere roller og ansvar knyttet til personvern og sikkerhet, utarbeide risikoanalyse for informasjonssikkerhet, etablere prosedyrer og rutiner for informasjonssikkerhet, utarbeide arkivplan i henhold til arkivloven, skaffe oversikt over sin behandling av personopplysninger og dokumentere gjennomførte tiltak for å etterleve personvernforordningen og sørge for at de ansatte har nødvendig opplæring i personvern og informasjonssikkerhet. Rapportens anbefalinger er fremdeles under oppfølging, og vil bli fulgt opp videre av kontrollutvalget. Det er derfor liten grunn til nye forvaltningsrevisjoner.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
IKT, digitalisering, personvern	Høy	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon
Arkiv, saksbehandling	Lav	

4.3.7 Arbeidsmiljø

Det er et arbeidsgiveransvar å sørge for at det utføres systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten i samarbeid med arbeidstakerne og deres tillitsvalgte. Arbeidsmiljøloven konkretiserer krav til systematisk HMS-arbeid, noe som omfatter å fastsette mål, fordele ansvar, oppgaver og myndighet, kartlegge og vurdere risikoforhold og iverksette tiltak for at arbeidsmiljøet skal være i samsvar med lovkrav, forebygge og følge opp sykefravær.

Etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte er viktige virkemidler for å redusere risikoen for uetisk atferd og korrupsjon. Retningslinjene må jevnlig oppdateres, være forståelige, relevante og etterlevbare, og skal gi klare anvisninger for hvilken atferd som forventes i ulike situasjoner.

Arbeidsmiljøloven gir arbeidstaker rett til å varsle om kritikkverdige forhold. Dette er definert som forhold som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer. Loven regulerer også fremgangsmåte og arbeidsgivers aktivitetsplikt ved varsling. Loven gir vern mot gjengjeldelse av varsling gjennom forbud mot gjengjeldelse samt oppreisning og erstatning ved brudd på forbudet. Kommunen har plikt til å utarbeide rutiner for intern varsling som skal være skriftlige. Kommunen skal oppmuntre sine medarbeidere til å varsle om kritikkverdige forhold og tilrettelegge for varsling. For å bidra til dette er det viktig at verdien av varsling anerkjennes i kommunen og at kommunen arbeider for å fremme et godt ytringsklima.

Når det gjelder tilsyn har særlig Arbeidstilsynet en særlig rolle i å kontrollere arbeidsgivers etterlevelse av helse, miljø og sikkerhet i henhold til arbeidsmiljøloven. Det ble også gjort en egen forvaltningsrevisjon i 2020 med formål avklare om Gildeskål kommune har HMS-system i henhold til lov og forskrift. Denne konkluderte da at kommunen i liten grad ivaretok dette. Rapporten har imidlertid blitt fulgt opp og nye prosjekter synes ikke nødvendig denne perioden. Varsling er imidlertid et fenomen som er gitt økt oppmerksomhet i arbeidslivet og som har stor økonomisk og omdømmemessig risiko ved feil håndtering. Det er en tendens til økt grad av varslingsaker i flere av Salten-kommunene og det har stor betydning å være i forkant av sakene ved å ha et godt gjennomarbeidet reglement og rutiner. Kontrollutvalget har også vært engasjert i konkret sak nylig. Her har det ikke vært relevante eksterne kontroller og tematikken bør ha stor interesse for gjennomgang og for å identifisere forbedringspunkter.

Tema	Risikovurdering	Kommentar
HMS: Helse, miljø og sikkerhet	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon

Etikk og varsling	Høy	Regelverksetterlevelse
-------------------	-----	------------------------

4.4 Oppsummering

Tema	Risiko	Merknad
Samfunnsplanlegging	Lav	
Næringsutvikling	Høy	Måloppnåelse.
Miljø, klima og energi	Middels	Måloppnåelse
Beredskapsplaner og ROS-analyser	Lav	
Barnehagesektoren	Middels	Regelverksetterlevelse.
Grunnskole	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Produktivitet, regelverksetterlevelse, måloppnåelse.
Skolefritidsordning SFO	Lav	
Voksenopplæring	Lav	
Kultur	Lav	
Idrett	Lav	
Tros- og livssynssamfunn	Lav	
Flyktningtjenesten	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Produktivitet, kapasitet, regelverksetterlevelse.
Barnevern	Høy	Måloppnåelse vertskommuneavtale
Helsetjenester	Middels	Produktivitet. Regelverksetterlevelse legetjenesten.
Rus og psykisk helsearbeid	Middels	Regelverksetterlevelse.
Hjemmetjenester	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon
Institusjonsomsorg	Middels	Regelverksetterlevelse.
Økonomisk sosialhjelp og boligsosiale tjenester	Middels	Regelverksetterlevelse.
Bygg- og eiendomsforvaltning	Middels	Måloppnåelse
Vann og avløp	Lav	
Renovasjon	Lav	
Brann og feiing	Høy	Flere aktuelle vinklinger: Produktivitet, kapasitet, regelverksetterlevelse.

Byggesak, kart og oppmåling	Lav	
Veier, parker og idrettsanlegg	Lav	
Landbruk og natur- /viltforvaltning	Lav	
Organisering, styring og ledelse	Lav	
Internkontroll og kvalitetssikring	Høy	Regelverksetterlevelse
Økonomistyring	Lav	
Offentlige anskaffelser	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon.
Personalforvaltning	Lav	
Kompetanse/rekruttering	Høy	Måloppnåelse
IKT, digitalisering, personvern.	Høy	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon
Arkiv og saksbehandling	Lav	
HMS: Helse, miljø og sikkerhet	Middels	Nylig gjennomført forvaltningsrevisjon
Etikk og varsling	Høy	Regelverksetterlevelse

5. Risikovurdering av kommunens eierskap

I likhet med forvaltningsrevisjon skal kommunestyret også vurdere kontroller av sine eierskap basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering.

5.1 Om eierstyring

Kommunene har stor grad av frihet når det gjelder organiseringen av den kommunale virksomheten og har i lang tid gjort bruk av fristilte organisasjonsmodeller. Organisering av kommunal virksomhet i egne rettssubjekter utfordrer de vanlige ansvars- og styringslinjene. For å avhjelpe denne utfordringen har kommuneloven egne bestemmelser om kommunestyrets tilsyn og kontroll med slik utskilt virksomhet. Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsynet med kommunens forvaltning og én av oppgavene er å påse at kommunen fører tilsyn med sine interesser i selskaper – det vil si eierskapskontroll eller selskapskontroll. Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover, forskrifter og kommunestyrets vedtak.

Det kan være en glidende overgang mellom hva som er kontroll av eierskapsutøvelsen og revisjon av selskapet (forvaltningsrevisjon). Dersom selskapskontrollen skal omfatte selskapets virksomhet – spørsmål som krever innsyn i selskapets drift – vil dette være en forvaltningsrevisjon. Et typisk eksempel er samfunnsansvar (f.eks. etikk, varsling og anskaffelser). Andre eksempler på tema som må undersøkes gjennom forvaltningsrevisjon, er regelverksetterlevelse (f.eks. anskaffelser og offentlighet), selvkost og annen måloppnåelse/gjennomføring av virksomheten.

At virksomheter eller tjenester skilles ut som egne foretak eller selskaper innebærer at betingelsene for folkevalgt styring og kontroll, og til dels også politikerrollen, endres. Dette medfører at styringen vil være av en annen art enn den politiske styringen av kommunens øvrige virksomhet. De mest brukte argumentene for å skille ut virksomhet i selskaper og foretak er knyttet til kostnadseffektivitet, tjenestekvalitet, konkurranseutsetting, oppgave- og ansvarsfordeling og oversiktliggheit. Med en slik organisering får folkevalgte ansvar for å fastsette mål og å føre kontroll med måloppnåelse, mens selskapets styre og ledelse har ansvar for valg og bruk av virkemidler.

Styringsvirkemidlene i en utskilt virksomhet er ikke de samme som for kommunens egen virksomhet. Ved at virksomheten legges til en enhet fristilt fra kommunens administrasjon mister kommunestyret sin rett til direkte instruksjon. Kommunestyret kan kun instruere den eller de representantene som opptre i eierorganet på kommunestyrets vegne, for eksempel i et representantskap. Organer eller ansatte i selskapene kan ikke instrueres direkte.

Kommunens egenkontroll består av administrasjonssjefens internkontroll og kontrollfunksjonene underlagt kontrollutvalget. Når virksomhet skilles ut i egne juridiske enheter er det ikke lenger administrasjonssjefen som har ansvaret for internkontrollen, men styret i den aktuelle virksomheten. Selskapsformer som bygger på annet lovverk enn kommuneloven, har ikke nødvendigvis de samme juridiske kravene til internkontroll som en kommune. For en offentlig eier er det likevel viktig å påse at styret har den nødvendige kontroll med virksomheten.

5.2 Problemstillinger i en eierskapskontroll

NKRF har i 2018 utgitt en veileder i selskapskontroll og gir her en nærmere beskrivelse av hvilke problemstillinger som kan inngå i kontrollen. Eierskapskontroll er et middel for å påse at kommunen forvalter sine eierinteresser i selskap i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger og i henhold til aktuelt lovverk. Dette leder fram mot en overordnet problemstilling for all eierskapskontroll:

Sikrer kommunen at eierinteressene utøves i samsvar med relevant lovgivning og kommunestyrets

vedtak og forutsetninger?

Hvordan det er hensiktsmessig å innrette denne kontrollen, avhenger av om kommunen er «god» eller «moden» når det gjelder eierskap, eller om kommunen ikke har retningslinjer eller føringer for hvordan den vil forvalte sitt eierskap i selskaper. For en kommune som ikke har eierskapsmelding eller andre former for retningslinjer, kan en av følgende hovedproblemstillinger være formålstjenlig:

I hvilken grad er det lagt til rette for god eierstyring i kommunen? Utøves kommunens eierskap i samsvar med aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?

Dersom kommunen har eierskapsmelding eller andre retningslinjer for eierskapsforvaltningen, bør problemstilling formuleres i samsvar med det:

Har kommunen etablert tilfredsstillende rutiner eller retningslinjer for eierstyring?

og

Følger kommunen vedtatte rutiner/retningslinjer for eierstyring?

Dersom selve eierskapsmeldingen har vært gjennom selskapskontroll tidligere, kan det være hensiktsmessig å gå rett på praksis:

Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?

Dette er store problemstillinger, og det vil som regel være behov for å spisse eller avgrense undersøkelsen noe. Kanskje vil en rette kontrollen mot ett selskap, eller en vil fokusere på noen få tema knyttet til eierstyringen. Aktuelle tema innenfor problemstillingene kan blant annet være

- o Eierskapsmelding, eierskapsopplæring og evaluering av eierskapsmelding og eierstrategier
- o Samordning av selskapsføringer med andre eiere
- o Representasjon og fullmakter i eierorgan – valg av representanter, delegasjon og fullmakter
- o Demokratihensyn: offentlighet, arkiveringsrutiner i kommunen, behandling av eiersaker i kommunestyre - avklaringer og rapportering om eiersaker
- o Gjennomføring av møter i eierorgan – innkallinger, gjennomføring/saksbehandling og protokollføring
- o Styrevalgprosess og styresammensetning
- o Ivaretagelse av samfunnsansvar i selskapene
- o Avkastning og utbyttepolitikk
- o Anbefalinger fra tidligere kontroller

5.3 Gildeskål kommunes eierskapsmelding og eierskap

Et mål for den nye kommuneloven er styrking av kommunenes eierstyring overfor kommunalt eide selskaper. Det er nå et lovfestet krav at kommunen minst én gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring, oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, og kommunens formål med sine eierinteresser.

KS har utarbeidet anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll av kommunaleide selskaper og foretak. Formålet med prinsippene og anbefalingene er å avklare roller og ansvar, sikre åpenhet og ryddige beslutningsprosesser, redusere ulike typer risiko, stimulere til verdiskapning gjennom å legge til rette for økt effektivitet mv.

Det ble i 2023 gjennomført en eierskapskontroll av Gildeskål kommunes eierskapsmelding. Formålet med kontrollen var å belyse om kommunen legger til rette for god eierstyring. Revisor konkluderte da med at kommunen opp mot stor grad har eierskapsmelding i samsvar med kommuneloven §26-1 og gjeldende anbefalinger om eierstyring. Kommunens eierskapsmelding inneholder ni prinsipper for god eierstyring som i hovedsak er utledet av KS sine anbefalinger. Det ble gitt tre anbefalinger om forbedringer og som kontrollutvalget planlegger å følge opp i 2024.

Eierskapsmeldingen har en oppdatert gjennomgang av alle kommunens eierskap. I oversikten nedenfor gjengis kun eierinteresser i aksjeselskaper, interkommunale selskaper, interkommunale samarbeid som er organisert som egne rettssubjekter, samvirkeforetak og foreninger. I kolonnen til høyre angis om det har vært kontroll i selskapet siste to perioder.

Kommune	Selskap	Selskapsform	Eierandel	Kontroll
Gildeskål	Salten Regionråd	Kommunalt oppgavefelleskap	KO-avtale	nei
Gildeskål	Salten Kontrollutvalgsservice	Kommunalt oppgavefelleskap	KO-avtale	nei
Gildeskål	Salten IUA	Kommunalt oppgavefelleskap	KO-avtale	nei
Gildeskål	Interkommunalt arkivsamarbeid i Nordland	Kommunalt oppgavefelleskap	KO-avtale	nei
Gildeskål	RKK Salten (Regionalt kontor for kompetanseutvikling)	Kommunalt oppgavefelleskap	KO-avtale	nei
Gildeskål	Salten Kommunerevisjon	Interkommunalt selskap	IKS-avtale	nei
Gildeskål	Helse og miljøtilsyn Salten	Interkommunalt selskap	IKS-avtale	nei
Gildeskål	IRIS Salten	Interkommunalt selskap	IKS-avtale	ja
Gildeskål	Salten Brann	Interkommunalt selskap	IKS-avtale	nei
Gildeskål	Gildeskål Vekst	Aksjeselskap	100 %	ja
Gildeskål	Bodø Industri	Aksjeselskap	0,44 %	nei
Gildeskål	Nordland Reiseliv	Aksjeselskap	1,20 %	nei
Gildeskål	Sjøfossen Næringsutvikling	Aksjeselskap	100 %	ja
Gildeskål	Kommunekraft	Aksjeselskap	0,30 %	nei
Gildeskål	Ságat-Sámiid Áviisa	Aksjeselskap	0,10 %	nei

I korte trekk kan man oppsummere vesentlighetsmomenter med hvor alvorlig det er for kommunen dersom dens mål for eierskapet ikke oppnås. Det finnes mange mulige kriterier for hva som gjør et eierskap vesentlig. Noen eierskap har et finansielt formål, altså at man ønsker økonomisk utbytte, mens andre har et politisk formål, for eksempel at man ser det som en hensiktsmessig måte å tilby en viktig tjeneste til innbyggerne, et bidrag til å utvikle arbeidsplasser i kommunen eller en måte å organisere andre kommunale oppgaver på.

I dette kan følgende vesentlighetsmomenter legges til grunn:

- Store økonomiske verdier
- Hvorvidt selskapet utfører viktige kommunale oppgaver
- Mottar vesentlige tilskudd fra kommunen
- Betydning for lokalsamfunn/arbeidsplasser
- Politisk interesse/prestisje

Risiko kan defineres som sannsynligheten for at kommunen ikke oppnår sine intensjoner med eierskapet eller at andre betydelige problemer oppstår. En slik analyse for hvert enkelt selskap vil vanligvis være en ressurskrevende prosess. Ved utarbeidelse av plan for selskapskontroll bør man derfor foreta en overordnet helhetsvurdering av risikonivået knyttet til kommunens eierskapsutøvelse, og risiko i det enkelte selskap, særlig knyttet til eiernes styring og kommunenes målsetting med eierskapet.

Økonomien vil alltid være en viktig risikofaktor. Et selskap som går konkurs, er naturlig nok ikke i stand til å oppnå noen mål. Momenter som kan være aktuelle å legge vekt på kan være fornuftig nivå på egenkapital, tilstrekkelig likviditet og avkastning i tråd med formålet. Negativ utvikling over tid er særlig et faresignal.

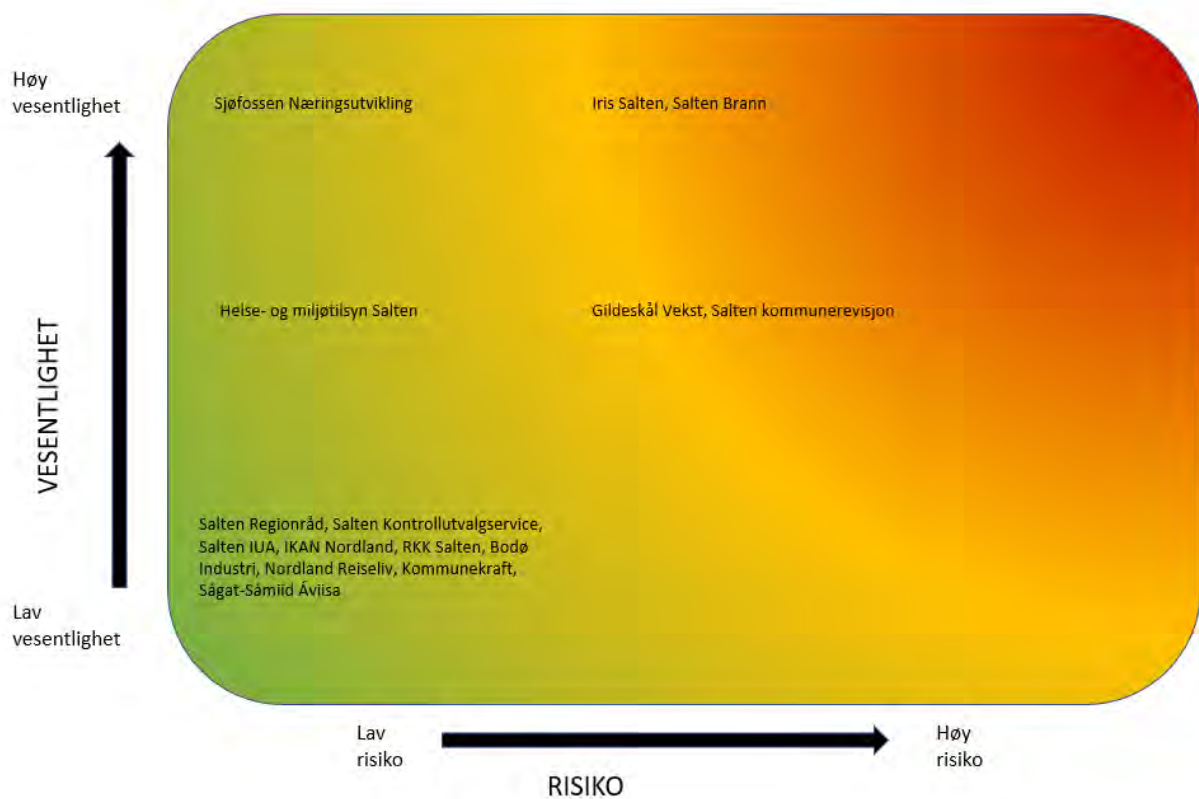
Selv om et selskap har god økonomi, betyr det ikke nødvendigvis at det oppfyller målene

kommunen har med eierskapet. Dersom eierskapet ikke er rent finansielt motivert, er det også nødvendig å vurdere andre former for måloppnåelse. En konkret vurdering av måloppnåelsen ligger imidlertid i større grad til selve selskapskontrollen enn til den overordnede analysen og er derfor i liten grad vurdert her.

Oppsummert kan eksempler på risikomomenter være:

- Negativ økonomisk utvikling (EK, likviditet, avkastning)
- Negativ medieoppmerksomhet
- Store endringer (organisasjon, lederskifter, målsettinger, marked)
- Komplisert/uklar organisering
- Rollekonflikter (for eksempel sentrale politikere i styret)
- Svak eierstyring
- Manglende etiske retningslinjer og antikorrupsjonsarbeid
- Urealistiske eller uklare mål
- Politisk kritikk

Risiko og vesentlighet for de ulike eierskapene kan oppsummeres slik:

I en eierskapskontroll er det naturlig å peke på selskap som enten har en viss risiko og/eller vesentlighet i seg. I det følgende kommenteres derfor kun selskap som ikke har både lav risiko og lav vesentlighet. Informasjon om selskapets formål er i hovedsak fra eierskapsmeldingen og selskapets egne vedtekter.

Gildeskål Vekst: Kommunens formål med deltagelsen er å ha et godt tilbud til i yrkeshemmede og personer med et uavklart forhold til arbeidsliv og utdanning ett verdig, godt og individuelt tilpasset arbeidstilbud. Dette som ledd i utdanning, arbeidstrening og atferding etter tilvisning fra og i samarbeid med NAV, undervisningssektoren (grunnskole og videregående skole) og

primærhelsetjenestene i kommunene.

Kommunen eier 100 %. Eierskap med betydning for lokalsamfunn, arbeidsplasser og samfunnsansvar. Vilkaene til tilrettelagte arbeidsplasser har vært under endring fra NAV og har av den grunn økt sin risiko.

Det ble imidlertid gjennomført en eierskapskontroll her i 2021 der problemstillingene var å besvare om kommunen fører kontroll med sine eierinteresser i Gildeskål vekst og om kommunens eierinteresser utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse. Derfor mindre aktuell for kontroll denne perioden.

Sjøfossen Næringsutvikling: Kommunens formål med selskapet er organisere kommunens næringsarbeid. Selskapet er kommunens næringsselskap- og arbeider med næringsetableringer innenfor kommunens grenser. Selskapets formål er å være et utviklings- og investeringsselskap som skal ta initiativ til, rådgiving og bidra med kapital, også i form av driftstilskudd, til etablering av nye, robuste arbeidsplasser i nye og eksisterende næringsvirksomheter i Gildeskål kommune.

Kommunen eier 100 %. Ikke markedsutsatt og derfor liten risiko. Ivaretar imidlertid en viktig rolle i en prioritert oppgave for samfunnsutviklingen og vurderes derfor å være vesentlig. Det ble i 2021 gjennomført en forvaltningsrevisjon om ivaretagelse av regelverket om offentlige anskaffelser i en kontroll der også Gildeskål Vekst var omfattet av kontrollen. Denne var imidlertid gjennomført som en forvaltningsrevisjon. Det kan være aktuelt med en ren eierskapskontroll for å undersøke om eierdialogen fungerer og om eierinteressene utøves i samsvar med kommunestyrets forutsetninger. Her kan også nevnes at næringsutvikling som tema er pekt ut som område med høy risiko og vesentlighet. En slik kontroll kan derfor gjennomføres som en kombinert forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Helse- og miljøtilsyn Salten IKS: Interkommunalt selskap med delegert myndighet som utfører lovpålagte tjenester innenfor miljørettet helsevern på vegne av eierkommunene og i samråd med kommuneoverlegene.

Ivaretar oppgaver som er lovpålagte for kommunene. Har et ansvarsområde med økt fokus: matsikkerhet, helsevern, arbeidsmiljø osv og derfor en viss vesentlighet. Kan være aktuell for kontroll, men anses mindre vesentlighet.

Salten kommunerevisjon IKS: Interkommunalt selskap. Formålet er primært å dekke eiernes behov for regnskaps og forvaltningsrevisjon. Lovpålagt oppgave og av den grunn anses middels vesentlighet.

Krevende å skaffe kompetanse, spesielt innen regnskapsrevisjon. Sårbarhet og middels risiko. Kan være aktuell for kontroll, men bør i så fall samkjøres med de andre eierkommunene.

Iris Salten IKS: Interkommunalt selskap. Betjener de ni kommunene i Salten, som også eier selskapet. Eierandelen er beregnet ut fra innbyggertallet i kommunene. Henter og behandler både husholdnings- og bedriftsavfall.

Vurderes å ha særlig høy vesentlighet fordi det er delegert myndighet til å forvalte en viktig kommunal lovpålagt tjeneste. Betydelig økonomi og markedsutsatt på de konkurranseutsatte delene av virksomheten.

Ikke gjennomført kontroller med eierstyring som hovedtema, men likevel to revisjoner som er nærliggende til forvaltningsrevisjon (drift) og som også har gitt kunnskap relevant for eierstyring. Vurderes derfor å være mindre aktuell for eierskapskontroll denne perioden.

Salten Brann IKS: Interkommunalt selskap med formål å ivareta eierkommunenes behov, plikter og oppgaver vedrørende brann- og ulykkesberedskap, brannforebyggende- og kontrollerende art, samt andre tiltak som naturlig hører inn under dette formål innenfor det til enhver tid gjeldende regelverk.

Med delegert myndighet til å forvalte en viktig kommunal lovpålagt tjeneste vurderes dette å være et eierskap med særlig høy vesentlighet. Betydelig økonomi og gjennomgår store organisasjonsendringer med blant annet etablering av underselskap i 110-sentralen, og dertil økt risiko i eierstyringen. Ikke gjennomgått eierskapskontroller siste perioder. Aktuell for eierskapskontroll.

5.4 Oppsummering

Selskap	Risiko/vesentlighet	Merknad
Gildeskål Vekst	Middels/Middels	Nylig kontrollert, mindre aktuell.
Sjøfossen Næringsutvikling	Lav /Høy	Aktuell for kontroll.
Helse- og miljøtilsyn Salten	Lav /Middels	Aktuell for kontroll.
Salten Kommunerevisjon	Middels/ Middels	Aktuell for kontroll.
IRIS Salten IKS	Middels/Høy	Nylig kontrollert, mindre aktuell.
Salten Brann IKS	Middels/Høy	Aktuell for kontroll.

6. Konklusjon. Samlet vurdering

Basert på risiko- og vesentlighetsvurderingen gis her en anbefaling over tema for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for valgperioden. Planen bør revideres underveis i perioden. For å ha en fleksibilitet anbefales også at kommunestyret gir kontrollutvalget myndighet til å foreta endringer i planen ved behov.

6.1 Anbefalte områder for forvaltningsrevisjon

Listen er i utgangspunktet i prioritert rekkefølge og det er forsøkt å fordele temaene ut over avdelingene slik at det blir en jevn fordeling med tanke på ressursbelastning. Det er i utgangspunktet, gitt budsjettforutsetninger som i dag, midler til å gjennomføre ca én forvaltningsrevisjon i løpet av året. Man kan derfor ikke påregne at alle temaene rent faktisk blir gjennomgått, men det anses hensiktsmessig med flere alternativer slik at kontrollutvalget kan ha ei plukkliste velge fra.

Konkret problemstilling for det enkelte prosjekt utformes av kontrollutvalget i egne prosjektplaner. Der som det er hensiktsmessig å samordne prosjekter med flere kommuner, kan dette gjøres i samråd med revisjonen.

Anbefalte områder for forvaltningsrevisjon perioden 2024-2027:

1. Grunnskole
2. Internkontroll
3. Barnevern
4. Kompetanse/rekruttering
5. Næringsutvikling
6. Varsling
7. Flyktingtjenesten

6.2 Anbefalte områder for eierskapskontroll

Kommunens oversikt over sine eierskap synes i hovedsak avklart og oversiktlig. Spesifikke eierskapskontroller vurderes derfor å ha lavere prioritet enn forvaltningsrevisjoner og det synes tilstrekkelig med én eierskapskontroll i perioden. Tilbakemeldingen i spørreundersøkelsen har også vist at det er mindre risiko her. Tema for kontroll kan eksempelvis dreie seg om hvorvidt kommunens eierinteresser utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring. Følgende selskap anbefales i prioritert plan:

1. Salten Brann IKS

SAK 18/24

Orienteringer

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
12.04.2024

Vedlegg:

- a) Gildeskål kommunestyre, 05.03.20024. Vedtak Forvaltningsrevisjon – byggesaksbehandling.
- b) Gildeskål kontrollutvalg, 23.08.2023, saksfremlegg 23/23. Budsjett for kontroll og tilsyn 2024.

Bakgrunn for saken:

Mottatte og aktuelle dokumenter og henvendelser legges frem for kontrollutvalget til orientering, og vurdering av eventuell oppfølging. I tillegg til brev og andre henvendelser vil dette gjelde

- Innkallinger til representantskap og generalforsamlinger
- Uttalelser, tolkninger og annet fagstoff fra departement og interesseorganisasjoner innen kontroll og tilsyn (FKT og NKRF)
- Rapporter etter statlige tilsyn

Kommunestyret har i sitt møte den 05.03.2024 behandlet forvaltningsrevisjon om byggesaksbehandling som ble oversendt fra kontrollutvalget (vedlegg a). Vedtaket er uendret fra kontrollutvalgets innstilling. Utvalget vil i henhold til vedtaket gjøre oppfølging av saken innen ett år.

I forrige møte ble det uttrykt behov for å gjennomgå kontrollutvalgets budsjetttramme for sin virksomhet. Budsjettet for 2025 vil i henhold til virksomhetsplanen behandles i møte i august. Innstillingen vil da kunne oversendes formannskapet i god tid før endelig behandling av kommunens årsbudsjett. I vedlegg b) vises saksfremlegg for forrige budsjettbehandling og som ble behandlet av utvalget i august 2023. Budsjettet gjennomgås under møtet.

I sak 06/24 diskuterte utvalget synlighetsstrategier. Her vedtok kontrollutvalget følgende:

- 1. Kontrollutvalget jobber videre med synlighetsstrategier i neste møte. Sekretariatet gjør en forespørsel om hvordan informasjon om kontrollutvalget kan fremkomme bedre på kommunens nettside. Ordfører og kommunedirektør inviteres inn til en diskusjon i om hvordan utvalgets arbeid kan profileres bedre.*
- 2. Kontrollutvalget inviterer seg inn til kommunestyret for å informere om sitt mandat og sin virksomhet.*

Sekretariatet vil under møtet orientere om endringer som er iverksatt etter dialog med kommuneadministrasjonen.

Røklund, 12. april 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

SALTEN KONTROLLUTVALGSERVICE
KOMMUNALT OPPGAVEFELLESKAP
c/o Gildeskål kommune Inndyrveien 72

8140 INNDYR

MELDING OM VEDTAK

Deres ref.	Vår ref.	Dato:	Saksbehandler:	Epost:	Telefon
	2023/858	11.03.2024	Svanhild Lind	linsva@gildeskal.kommune.no	97181962

Vedtak Forvaltningsrevisjon - byggesaksbehandling

Behandling i Kommunestyret - 05.03.2024:

Kontrollutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Kommunestyret vedtak:

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Byggesaksbehandling er forelagt kommunestyret og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret ber kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget anmodes om at oppfølging av rapporten gjøres innen ett år.

Med hilsen

Svanhild Lind
Konsulent

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og ekspedert uten signatur.

...Å eg veit meg eit land...

SAK 23/23

Budsjett for kontroll og tilsyn 2024

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
23.08.2023

Vedlegg:
Ingen

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget skal i henhold til egen virksomhetsplan for 2023 behandle Budsjett for kontroll og tilsyn 2024 i sitt første møte på høsten.

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 pålegger kontrollutvalget å utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen:

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.

Kommunaldepartementet har i veileder til forskriften følgende merknad:

Bestemmelsen viderefører den tidligere kontrollutvalgsforskriften § 18 første ledd. Den gir kontrollutvalget rett og plikt til å utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. I uttrykket kontrollarbeidet inngår da utgifter til kontrollutvalget, kontrollutvalgssekretariatet og revisjonen. Kontrollutvalgets forslag skal følge innstillingen om årsbudsjett, som går fra formannskapet til kommunestyret eller fylkestinget. Som en del av sin helhetlige budsjettinnstilling, tar formannskapet selv stilling til hvordan det mener budsjettet for kontrollarbeidet bør være. Kontrollutvalgets budsjettforslag følger uendret saken. Det skal være klart og tydelig for kommunestyret hva kontrollutvalget har foreslått.

Henvisningen til kommuneloven § 14-3 tredje ledd sikrer at kontrollutvalgets forslag følger med innstillingen både i kommuner som er styrt etter formannskapsmodellen og kommuner som er styrt etter parlamentarismemodellen.

At forslaget skal følge innstillingen betyr også at kommunedirektøren ikke har adgang til å gjøre endringer i kontrollutvalgets forslag underveis i prosessen. Dette er også presisert i departementets tolkningsuttalelse i sak 20/2919-5. Her heter det at "[d]epartementet legger derfor til grunn at kommunedirektøren ikke kan endre eller redusere kontrollutvalgets budsjettforslag for kontrollarbeidet før det skal behandles i formannskapet."

I departementets tolkningsuttalelse i sak 20/2919-3 slås det fast at når kontrollutvalget oversender budsjettforslaget sitt, vil dette ikke være en rapportering om resultatene av sitt arbeid, jf. kommuneloven § 23-5 første punktum. Departementet legger derfor til grunn at § 23-5 ikke innebærer at kommunedirektøren skal gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saker som gjelder budsjettforslag for kontrollarbeidet.

Budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen omfatter revisor, kontrollutvalg og sekretariat.

Utgifter til revisjon

Når det gjelder revisor er Gildeskål kommune tilsluttet Salten kommunerevisjon IKS, der representantskapet vedtar budsjetttramme for virksomheten. Utgifter fordeles budsjettmessig ut fra revisors planlagte aktivitet for den enkelte eierkommune. Basert på estimat for lønns- og prisvekst var det forespeilet et behov på økning 5,0 %. Representantskapet i selskapet har vedtatt et budsjett med en økning på 5,5 % for virksomheten samlet sett. Med dette som bakgrunn beregnes Gildeskål kommunes honorar til revisjon til ca kr **706 000** i 2024 (2023: kr 669 000)

Utgifter til sekretariat

Salten kontrollutvalgsservice yter sekretariatstjenester til kommunene i Salten, også Gildeskål. Det legges ikke opp til vesentlige endringer i driften fra 2023 til 2024. Representantskapet har vedtatt en økning på 5,0 % for året. Dermed budsjetteres det med kr 2 637 000 i samlede utgifter i 2024 (2023-budsjett 2 511 000). Det budsjetteres med inntekter på kr 2 637 000, som fordeles kommunene i mellom i samsvar med vedtatt Samarbeidsavtale.

For Gildeskål kommunes del var andel sekretariat beregnet til kr 176 000 i 2023, mens det beregnes til **185 000** i 2024.

Utgifter til kontrollutvalget

Ordinære driftsutgifter tilknyttet kontrollutvalget, så som godtgjørelser, tapt arbeidsfortjeneste etc er budsjettert sammen med utgifter til øvrige politiske organer. Det kan ut over dette være behov for at kontrollutvalgets medlemmer deltar på kurs eller opplæring som vedrører utvalgets arbeidsområde, og da særlig i begynnelsen av valgperioden. For 2023 budsjetterte utvalget med kr **65 000** til dette formålet. Dette foreslås videreført.

Alle tall er basert på forventet aktivitet. Endret aktivitet kan medføre endret utgiftsnivå. Oppsummert utgjør forslag til budsjett til kontroll og tilsyn følgende:

Omforent forslag til vedtak:

Gildeskål kommunes utgifter til tilsyn og kontroll (revisjon, sekretariat og kontrollutvalg) 2024 foreslås budsjettert til kr 959 000.

Regnskaps- og forvaltningsrevisjon, selskapskontroll	Kr 706 000
Sekretærbistand	Kr 185 000
Kurs og opplæring, andre driftsutgifter	Kr 68 000
Sum	Kr 959 000

Votering:

Omforent forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Gildeskål kommunes utgifter til tilsyn og kontroll (revisjon, sekretariat og kontrollutvalg) 2024 foreslås budsjettert til kr 959 000.

Regnskaps- og forvaltningsrevisjon, selskapskontroll	Kr 706 000
Sekretærbistand	Kr 185 000
Kurs og opplæring, andre driftsutgifter	Kr 68 000
Sum	Kr 959 000

Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og revisjonsarbeidet oversendes formannskapet.

Rett utskrift:

Røklund, 04. september 2023

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget

Saksprotokoll sendt:
Gildeskål formannskap
Salten kommunerevisjon IKS

SAK 19/24

Eventuelt

Saksgang:
Kontrollutvalget

Møtedato:
19.04.2024

Vedlegg:

Bakgrunn for saken:

Her kan kontrollutvalget drøfte om det er behov for å sette andre saker på sakskartet til neste møte, utover det som er bestemt i virksomhetsplan, oversendelser fra kommunestyret eller i tidligere saker.

Det er flere saker som er under forberedelse til kommende møter. Neste møte er i utgangspunktet satt til 30. aug, men på grunn av saksmengden bes utvalget vurdere om det kan være aktuelt å sette et ekstra møte før sommeren.

Forslag til vedtak:

Røklund, 12. april 2024

Ronny Seljeseth
Sekretær for kontrollutvalget